

گزارش اقتصادی شیرک

دی ۱۳۹۶ • شماره ۳۱

الله أكبر
الحمد لله

شماره
شرکت مهندسی الکترونیکي پرداخت کارت (سامان)

فهرست مطالب

.....	فهرست شکل‌ها	۵
.....	فهرست جداول	۷
.....	پیشگفتار	۱۰
.....	شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپرک در یک نگاه	۱۱
.....	۱. جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی	۱۵
.....	۱.۱. نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی	۱۶
.....	۱.۱.۱. نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی	۱۷
.....	۱.۱.۲. مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی	۱۸
.....	۱.۲. بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان	۲۰
.....	۱.۲.۱. قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی	۲۰
.....	۱.۲.۲. نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP	۲۱
.....	۲. شاخص‌های عملکردی شاپرک در دی ماه ۱۳۹۶	۲۵
.....	۲.۱. آمار عملکردی شاپرک	۲۵
.....	۲.۱.۱. آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک	۲۶
.....	۲.۱.۲. رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرکی	۲۷
.....	۲.۱.۳. عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش	۲۸
.....	۲.۱.۴. عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها	۳۰
.....	۲.۱.۵. عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت	۳۴
.....	۲.۲. نفوذ منطقه‌ای	۳۸
.....	۲.۲.۱. ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی	۳۸
.....	۲.۲.۲. سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور	۳۹
.....	۲.۲.۳. تعداد و تعداد سرانه کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان	۴۰
.....	۲.۲.۴. تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی	۴۵
.....	۲.۲.۵. تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی در استان‌های کشور	۴۷
.....	۲.۳. شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها	۴۸
.....	۲.۳.۱. دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه	۴۸
.....	۲.۳.۲. نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها	۵۲
.....	۲.۳.۳. بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش	۵۳
.....	۳. کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی	۵۸
.....	۳.۱. سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها	۵۹
.....	۳.۲. آنالیز خطاهای تراکنش‌ها	۵۹
.....	۳.۳. دسترس‌پذیری حس شده خدمات	۶۳
.....	۳.۴. آنالیز تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه	۶۴

۴. بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت..... ۶۶	
۴,۱,۱ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت..... ۶۶	
۴,۱,۲ سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش..... ۶۸	
۴,۱,۳ سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس..... ۷۲	
۴,۱,۴ بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها..... ۷۶	
۴,۱,۵ اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندل - هیرشمن به ازای ابزارهای پذیرش..... ۷۹	
۴,۱,۶ اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندل - هیرشمن به ازای نوع سرویس..... ۸۱	
۴,۲ بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش..... ۸۳	
۴,۳ بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌ها..... ۸۷	
۴,۳,۱ سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها در استان‌های کشور..... ۸۸	
۴,۳,۲ سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان فروشگاه‌ها فعال سیستمی در استان‌های کشور..... ۹۱	
۴,۳,۳ شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌ها فعال سیستمی در بعد کشوری..... ۹۴	
۴,۳,۴ شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌ها فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور..... ۹۹	
۴,۳,۵ عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌ها کم‌تراکنش و فاقد تراکنش..... ۱۰۳	
۵. بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده..... ۱۰۸	
۵,۱ سهم بازار پذیرندگی..... ۱۰۸	
۵,۱,۱ سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت..... ۱۰۹	
۵,۱,۲ سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش..... ۱۱۱	
۵,۱,۳ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده..... ۱۱۴	
۵,۱,۴ اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها..... ۱۱۷	
۵,۲ سهم بازار صادرکنندگی..... ۱۲۱	
۵,۲,۱ تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپرک..... ۱۲۱	
۵,۲,۲ سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار..... ۱۲۲	
۵,۲,۳ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار..... ۱۲۴	
۵,۲,۴ سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک..... ۱۲۶	
۵,۲,۵ اندازه‌گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار..... ۱۲۸	
۵,۳ سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده..... ۱۳۱	
۵,۴ کارمزد پرداختی هر بانک به ازای هر صد هزار ریال تراکنش..... ۱۳۸	
۵,۴,۱ کارمزد پرداختی بانک‌های پذیرنده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید..... ۱۳۸	
۵,۴,۲ کارمزد پرداختی بانک‌های صادرکننده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ..... ۱۴۵	
۶. جمع‌بندی..... ۱۴۸	
۷. واژه‌نامه..... ۱۵۹	

فهرست شکل‌ها

- شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۳۹۲ لغایت آبان ماه ۱۳۹۶. ۱۷..
- شکل ۲-۱ مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی. ۱۹.....
- شکل ۳-۱ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک..... ۲۱.....
- شکل ۴-۱ نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP..... ۲۳.....
- شکل ۱-۲ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها - دی ۱۳۹۶..... ۳۰.....
- شکل ۲-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - آذر و دی ۱۳۹۶..... ۳۳.....
- شکل ۳-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - دی ۱۳۹۵ و دی ۱۳۹۶..... ۳۴.....
- شکل ۴-۲ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپرک - دی ۱۳۹۶..... ۳۵.....
- شکل ۵-۲ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - دی ۱۳۹۶..... ۳۵.....
- شکل ۶-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات - آذر و دی ۱۳۹۶..... ۳۶.....
- شکل ۷-۲ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات - دی ۱۳۹۵ و دی ۱۳۹۶..... ۳۷.....
- شکل ۸-۲ تغییر در تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان - دی ۱۳۹۶ نسبت به ماه آذر ۱۳۹۶..... ۴۱.....
- شکل ۹-۲ تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان - دی ۱۳۹۶..... ۴۲.....
- شکل ۱۰-۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال - دی ۱۳۹۶..... ۴۵.....
- شکل ۱۱-۲ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی در استان‌های کشور - دی ۱۳۹۶..... ۴۶.....
- شکل ۱۲-۲ تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان - دی ۱۳۹۶..... ۴۷.....
- شکل ۱۳-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی (بر حسب ریال) - دی ۱۳۹۶..... ۴۹.....
- شکل ۱۴-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) - دی ۱۳۹۶..... ۵۰.....
- شکل ۱۵-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایل (بر حسب ریال) - دی ۱۳۹۶..... ۵۱.....
- شکل ۱۶-۲ روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی..... ۵۳.....
- شکل ۱۷-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات - دی ۱۳۹۶..... ۵۴.....
- شکل ۱۸-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه - دی ۱۳۹۶..... ۵۶.....
- شکل ۱-۳ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق - دی ۱۳۹۶..... ۶۰.....
- شکل ۲-۳ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق و تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها - دی ۱۳۹۶..... ۶۱.....
- شکل ۱-۴ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - دی ۱۳۹۶..... ۶۷.....
- شکل ۲-۴ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - دی ۱۳۹۶..... ۶۷.....
- شکل ۳-۴ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - دی ۱۳۹۶..... ۷۰.....
- شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - دی ۱۳۹۶..... ۷۲.....

- شکل ۴-۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنشها به ازای هر سرویس - دی ۱۳۹۶..... ۷۴
- شکل ۴-۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنشها به ازای هر سرویس - دی ۱۳۹۶..... ۷۶
- شکل ۴-۷ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنشها - آذر و دی ۱۳۹۶..... ۷۸
- شکل ۴-۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنشهای کارتخوان فروشگاههای به تفکیک استانها - دی ۱۳۹۶..... ۹۰
- شکل ۴-۹ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاههای فعال سیستمی در هر استانها - دی ۱۳۹۶..... ۹۳
- شکل ۴-۱۰ شاخص اثربخشی کارتخوانهای فروشگاههای شرکت‌های PSP به تفکیک هر استان - دی ۱۳۹۶..... ۱۰۲
- شکل ۴-۱۱ روند تغییر تعداد کارتخوانهای فروشگاههای کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی طی ماه‌های سال ۹۵ و ۹۶..... ۱۰۴
- شکل ۵-۱ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنشهای شبکه پرداخت - دی ۱۳۹۶..... ۱۰۹
- شکل ۵-۲ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنشهای شبکه پرداخت - دی ۱۳۹۶..... ۱۱۰
- شکل ۵-۳ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک - دی ۱۳۹۶..... ۱۲۳
- شکل ۵-۴ اختلاف در تعداد تراکنشهای صادر شده از پذیرش شده هر بانک - دی ۱۳۹۶..... ۱۳۳
- شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنشهای صادر شده و پذیرش شده هر بانک - دی ۱۳۹۶..... ۱۳۴
- شکل ۵-۶ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - دی ۱۳۹۶..... ۱۳۵
- شکل ۵-۷ اختلاف در مبلغ تراکنشهای صادر شده از پذیرش شده هر بانک - دی ۱۳۹۶..... ۱۳۶

فهرست جداول

جدول ۱-۱	مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در سال ۱۳۹۶.....	۱۶
جدول ۲-۱	مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی تا پایان آذر ماه ۱۳۹۶.....	۱۸
جدول ۳-۱	نسبت ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارت‌به‌کارت به GDP.....	۲۲
جدول ۱-۲	مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک.....	۲۶
جدول ۲-۲	مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت به ماه مشابه سال ۱۳۹۵.....	۲۶
جدول ۳-۲	مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک.....	۲۷
جدول ۴-۲	مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک.....	۲۸
جدول ۵-۲	مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - آذر و دی ۱۳۹۶.....	۲۹
جدول ۶-۲	مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار- آذر و دی ۱۳۹۶.....	۲۹
جدول ۷-۲	شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - دی ۱۳۹۶.....	۳۱
جدول ۸-۲	شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - دی ۱۳۹۶.....	۳۱
جدول ۹-۲	شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش - دی ۱۳۹۶.....	۳۲
جدول ۱۰-۲	ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - دی ۱۳۹۶.....	۳۹
جدول ۱۱-۲	سرانه تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور - دی ۱۳۹۶.....	۳۹
جدول ۱۲-۲	پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی - آذر و دی ۱۳۹۶.....	۴۰
جدول ۱۳-۲	تعداد سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - آذر و دی ۱۳۹۶.....	۴۳
جدول ۱۴-۲	مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی.....	۵۲
جدول ۱۵-۲	متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت خرید کالا و خدمات به ازای هر ابزار پذیرش.....	۵۳
جدول ۱۶-۲	متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه به ازای هر ابزار پذیرش.....	۵۵
جدول ۱-۳	تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - دی ۱۳۹۶.....	۵۹
جدول ۲-۳	مقایسه تعداد انواع تراکنش‌ها و خطاها - آذر و دی ۱۳۹۶.....	۶۰
جدول ۳-۳	آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارت‌به‌کارت - دی ۱۳۹۶.....	۶۱
جدول ۴-۳	قیاس سهم هر یک از انواع خطا - آذر و دی ۱۳۹۶.....	۶۲
جدول ۵-۳	دسترس‌پذیری حس شده خدمات شاپرک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارت‌به‌کارت.....	۶۳
جدول ۶-۳	درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپرک - آذر و دی ۱۳۹۶.....	۶۴
جدول ۱-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش-آذر و دی ۱۳۹۶.....	۶۹
جدول ۲-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش -آذر و دی ۱۳۹۶.....	۷۱

جدول ۳-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس-آذر و دی ۱۳۹۶.....	۷۳
جدول ۴-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس-آذر و دی ۱۳۹۶.....	۷۵
جدول ۵-۴	مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP - دی ۱۳۹۶.....	۷۷
جدول ۶-۴	وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن.....	۷۹
جدول ۷-۴	محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش- دی ۱۳۹۶.....	۸۰
جدول ۸-۴	مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در آذر و دی ۱۳۹۶.....	۸۱
جدول ۹-۴	محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس دی ۱۳۹۶.....	۸۲
جدول ۱۰-۴	مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در آذر و دی ۱۳۹۶.....	۸۳
جدول ۱۱-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی-آذر و دی ۱۳۹۶.....	۸۵
جدول ۱۲-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش تراکنش دار-آذر و دی ۱۳۹۶.....	۸۶
جدول ۱۳-۴	سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها به تفکیک استان- دی ۱۳۹۶.....	۸۸
جدول ۱۴-۴	سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها فعال سیستمی به تفکیک استان- دی ۱۳۹۶.....	۹۱
جدول ۱۵-۴	شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها فعال سیستمی هر شرکت- دی ۱۳۹۶.....	۹۵
جدول ۱۶-۴	مقایسه شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها فعال سیستمی هر شرکت-آذر و دی ۱۳۹۶.....	۹۶
جدول ۱۷-۴	شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها تراکنش دار هر شرکت - دی ۱۳۹۶.....	۹۸
جدول ۱۸-۴	مقایسه شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها تراکنش دار هر شرکت-آذر و دی ۱۳۹۶.....	۹۹
جدول ۱۹-۴	شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - دی ۱۳۹۶.....	۱۰۰
جدول ۲۰-۴	سهم تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی هر شرکت از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی آن- دی ۱۳۹۶.....	۱۰۵
جدول ۱-۵	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - دی ۱۳۹۶.....	۱۱۲
جدول ۲-۵	سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - دی ۱۳۹۶.....	۱۱۵
جدول ۳-۵	محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده - دی ۱۳۹۶.....	۱۱۷
جدول ۴-۵	مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده- آذر و دی ۹۶.....	۱۱۹
جدول ۵-۵	مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش دار - آذر و دی ۱۳۹۶.....	۱۲۲
جدول ۶-۵	سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش دار - دی ۱۳۹۶.....	۱۲۴
جدول ۷-۵	سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش دار از مجموع کارتهای بانک صادرکننده - دی ۱۳۹۶.....	۱۲۶
جدول ۸-۵	محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش دار - دی ۱۳۹۶.....	۱۲۸
جدول ۹-۵	مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های صادرکننده- آذر و دی ۹۶.....	۱۳۰
جدول ۱۰-۵	سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده - دی ۱۳۹۶.....	۱۳۱
جدول ۱۱-۵	مبلغ کارمزد پرداختی بانک‌های پذیرنده به ازای هر صدهزار ریال تراکنش خرید - آذر و دی ۱۳۹۶.....	۱۳۹
جدول ۱۲-۵	مبلغ کارمزد پرداختی به ازای هر صدهزار ریال تراکنش خرید از ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها با احتساب هزینه اجاره بها - دی ۱۳۹۶.....	۱۴۲
جدول ۱۳-۵	مبلغ کارمزد پرداختی بانک‌های صادرکننده به ازای هر صدهزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ - دی ۱۳۹۶.....	۱۴۵

پیشگفتار

مستند حاضر، گزارش شماره ۳۱ شاپرک است که به منظور اطلاع رسانی در فضای پرداخت الکترونیک کشور و با هدف کمک به فعالان حوزه پرداخت الکترونیک در عرصه‌های تصمیم‌گیری و اجرایی منتشر شده است. تدوین این گزارش ضمن بازنگری مستمر شاخص‌های ارائه شده در ۵ بخش اصلی زیر صورت می‌پذیرد:

۱. بخش «جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی» که به بیان شاخص‌های کلان اقتصادی شاپرک می‌پردازد.
۲. بخش «شاخص‌های عملکردی شاپرک» که عملکرد ابزارها و خدمات مختلف شبکه پرداخت و ضریب نفوذ منطقه‌ای آنها را تشریح می‌کند.
۳. بخش «کیفیت خدمات پرداخت کارتی» که میزان دسترس‌پذیری حس شده و آمادگی شبکه در پذیرش تراکنش‌های پرداخت کارتی را بیان می‌کند.
۴. بخش «بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت» که نتیجه فعالیت شرکت‌ها را در کشور و هر استان نشان می‌دهد.
۵. بخش «بررسی عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده» که به بیان میزان مساعی بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در صنعت پرداخت الکترونیک کشور پرداخته است.

شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپرک در یک نگاه

شاخص‌های مختلفی که جهت پایش وضعیت شرکت شاپرک، بصورت تفصیلی در این گزارش معرفی و محاسبه شده‌اند، در جدول در یک نگاه، به طور خلاصه و در چهار دسته ارائه شده است. بخش‌های شاخص‌های جدول در یک نگاه به صورت زیر تقسیم‌بندی شده است:

- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی
- شاخص‌های عملکردی شاپرک در دی ماه ۱۳۹۶
- شاخص‌های کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیکی کارت
- شاخص‌های بازار شبکه پرداخت الکترونیک کارتی (شامل عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت و عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده)

جزئیات و توضیحات بیشتر هر شاخص در ادامه و در بخش مربوطه بیان شده است.

شاخص های گزارش اقتصادی شاپرک در یک نگاه

۱ جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

* نسبت به آخرین آمار منتشر شده

سهام از نقدینگی

▶	نسبت ارزش تراکنش های شاپرک به نقدینگی	۹/۷۷ درصد
▶	نسبت اسکناس و مسکوکات در دست اشخاص به نقدینگی	۲/۴۶ درصد
▼	سهام ارزش پرداخت الکترونیک شاپرکی به تولید ناخالصی داخلی (GDP)	۱۰۹/۴۲ درصد

۲ شاخص های عملکردی شاپرک در دی ماه ۹۶

آمار عملکردی

▲	تعداد تراکنش های شاپرک	۱,۴۴۸,۹۵۲,۳۰۴ عدد
▲	ارزش تراکنش های شاپرک	۱,۵۳۶,۹۹۱,۴۸۳ میلیون ریال

رشد اسمی و حقیقی ارزش تراکنش ها

▼	رشد اسمی ماهانه دی ۹۶ نسبت به آذر ۹۶	۲/۱۲ درصد
▼	رشد حقیقی ماهانه دی ۹۶ نسبت به آذر ۹۶	۱/۶۶ درصد
▲	رشد اسمی دی ۹۶ نسبت به دی ۹۵	۲۲/۲۱ درصد
▲	رشد حقیقی دی ۹۶ نسبت به دی ۹۵	۱۱/۴۴ درصد

سهام هر یک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش ها

▲	ابزار پذیرش اینترنتی	۳/۴۳ درصد
▼	ابزار پذیرش موبایلی	۸/۴۱ درصد
▼	کارتخوان فروشگاه	۸۸/۱۶ درصد

سهام مبلغی هر یک از انواع خدمات شاپرک

▼	خرید کالا و خدمات	۹۵/۵۳ درصد
▲	پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه	۴/۴۷ درصد

سهام تعدادی هر یک از انواع خدمات شاپرک

▼	خرید کالا و خدمات	۷۷/۹۸ درصد
▼	پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه	۱۵/۲۳ درصد
▲	مانده گیری	۶/۷۸ درصد

ضریب نفوذ منطقه ای

سرانه ابزارهای پذیرش فعال سیستمی به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۲۰ سال کشور

▲	کل ابزارها	۱,۳۲۶/۵۵
▲	کارتخوان فروشگاه	۱,۱۱۷/۰۵
▲	ابزار پذیرش موبایلی	۹۴/۶۸
▲	ابزار پذیرش اینترنتی	۱۱۴/۸۲

سرانه تراکنش های هر ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۲۰ سال کشور

▲	کل ابزارها	۲۴/۷۴
▲	کارتخوان فروشگاه	۲۱/۸۱
▲	ابزار پذیرش موبایلی	۲/۰۸
▲	ابزار پذیرش اینترنتی	۰/۸۵

نفوذ منطقه ای کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی

▲	بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه	استان تهران ۱,۴۰۲,۲۲۹ عدد
▲	بیشترین تغییر در تعداد کارتخوان فروشگاه	استان تهران ۱۶,۳۳۸ عدد
▲	بیشترین سرانه تعداد کارتخوان فروشگاه	استان یزد ۰/۱۶۳ عدد
▲	بیشترین تعداد سرانه تراکنش های کارتخوان فروشگاه	استان هرمزگان ۲۵/۰۷ عدد

نسبت دهکی مبالغ تراکنش ها

▲	نسبت متوسط دهک دهم به دهک اول	۷۵۱/۱۹
---	-------------------------------	--------

ستون اول مربوط به شرکت های PSP و ستون دوم مربوط به بانک های پذیرنده

بالاترین سهم از کل تراکنش های بازار

بالاترین سهم مبلغی تراکنش ها از کل بازار	۲۷/۹۱ درصد به پرداخت ملت	۲۸/۴۵ درصد بانک ملت
بالاترین سهم تعدادی تراکنش ها از کل بازار	۲۱/۲۳ درصد به پرداخت ملت	۳۰/۸۴ درصد بانک ملت

بالاترین سهم مبلغ تراکنش ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش

ابزار پذیرش اینترنتی	۳۹/۵۱ درصد به پرداخت ملت	۴۰/۴۸ درصد بانک ملت
ابزار پذیرش موبایلی	۴۴/۲۲ درصد آسان پرداخت پرشین	۵۱/۹۰ درصد بانک ملت
کارتخوان فروشگاههای	۲۷/۰۴ درصد به پرداخت ملت	۲۷/۲۴ درصد بانک ملت

بالاترین سهم تعداد تراکنش ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش

ابزار پذیرش اینترنتی	۳۰/۷۷ درصد پرداخت الکترونیک سامان	۲۳/۶۷ درصد بانک ملت
ابزار پذیرش موبایلی	۳۹/۹۹ درصد آسان پرداخت پرشین	۶۹/۵۵ درصد بانک ملت
کارتخوان فروشگاههای	۲۲/۹۴ درصد به پرداخت ملت	۲۷/۴۳ درصد بانک ملت

شاخص هر فیندال-هیرشمن (HHI)

ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۹۵۷	۱,۳۷۱
ابزار پذیرش موبایلی	۲,۸۵۷	۵,۱۳۴
کارتخوان فروشگاههای	۱,۴۲۶	۱,۱۳۲

بالاترین سهم بانک های صادرکننده از تعداد کارت های بانکی تراکنش دار

کارت هدیه و بین کارت	بانک پارسیان	۱۹/۰۳ درصد
کارت اعتباری	بانک ملت	۴۶/۳۸ درصد
کارت برداشت	بانک ملی ایران	۲۲/۴۲ درصد

کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیکی کارت

۳

سهم تراکنش های موفق

درصد تراکنش های موفق به کل تراکنش ها	۸۸/۴۹ درصد
درصد تراکنش های موفق سویچ شاپرک به کل تراکنش ها	۹۹/۹۷ درصد

سهم هر یک از خطاهای رخ داده در تراکنش ها

خطای پذیرندگی	۰/۸۷ درصد
خطای شاپرکی	۰/۲۴ درصد
خطای صادرکنندگی	۲۳/۱۸ درصد
خطای کاربردی	۷۵/۳۸ درصد
خطای کسب و کار	۰/۳۳ درصد

دسترس پذیری حس شده خدمات

دسترس پذیری حس شده شبکه	۹۷/۱۷ درصد
دسترس پذیری حس شده شاپرک	۹۹/۹۷ درصد

تراکنش های ناتمام

درصد تراکنش های موفق از کل تراکنش ها	۰/۰۲۷ درصد
درصد تغییرات تراکنش های ناتمام	-۴/۷۸ درصد

شاخص های بازار شبکه پرداخت الکترونیکی کارت در دی ماه ۹۶

۴

شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاههای فعال سیستمی

بالاترین میزان شاخص	به پرداخت ملت	۱/۷۱۰
کمترین میزان شاخص	الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۵۳

نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش ها

بالاترین میزان شاخص	الکترونیک کارت دماوند	۰/۳۲۱ درصد
کمترین میزان شاخص	مینا کارت آریا	۰/۰۳۰ درصد

سهم کارتخوان های کم تراکنش و فاقد تراکنش از پایانه های فعال

بالاترین سهم	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۳۷/۳۴ درصد
کمترین سهم	آسان پرداخت پرشین	۸/۱۵ درصد

جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

۱. جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی و از جمله نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی، در این بخش تبیین شده است. به علاوه روند ارزش تراکنش‌های شاپرک و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در این بخش مقایسه شده است که در نتیجه آن می‌توان تغییر رفتار افراد جامعه در تمایل به پرداخت الکترونیکی را در طول زمان مشاهده کرد. محاسبه سهم ارزش پرداخت‌های الکترونیکی کارتی شاپرک از کل GDP نیز شاخص دیگری است که نمایانگر جایگاه و گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است.

۱.۱. نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

این شاخص نشان می‌دهد که صنعت پرداخت الکترونیک تا چه میزان در اقتصاد ملی نقش داشته و چقدر در تسهیل مبادلات اقتصادی کشور موثر بوده است. برای بررسی نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی^۱، درصدی از نقدینگی^۲ که به صورت الکترونیکی پرداخت شده، محاسبه می‌شود. جدول ۱-۱ اطلاعات این شاخص را نشان می‌دهد.

شایان توجه است که به دلیل عدم انتشار آمار نقدینگی آذر و دی ماه توسط بانک مرکزی ج.ا.ا، در محاسبه این شاخص از اطلاعات موجود (تا آبان ماه ۱۳۹۶) استفاده شده است.

جدول ۱-۱ مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در سال ۱۳۹۶

ماه	نقدینگی (میلیون ریال)	ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیون ریال)	نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی
فروردین	۱۲,۶۴۱,۱۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۶,۳۱۳,۸۴۲	۷/۹۶%
اردیبهشت	۱۲,۸۹۰,۹۰۰,۰۰۰	۱,۳۲۸,۴۸۹,۳۵۵	۱۰/۳۱%
خرداد	۱۳,۱۴۹,۱۰۰,۰۰۰	۱,۳۸۶,۰۰۸,۲۴۲	۱۰/۵۴%
تیر	۱۳,۳۳۷,۴۰۰,۰۰۰	۱,۳۸۸,۶۷۵,۷۰۲	۱۰/۴۱%
مرداد	۱۳,۶۶۲,۶۰۰,۰۰۰	۱,۵۱۶,۶۱۳,۱۱۸	۱۱/۱۰%
شهریور	۱۳,۸۹۹,۵۰۰,۰۰۰	۱,۵۳۸,۴۲۷,۶۸۳	۱۱/۰۷%
مهر	۱۴,۰۳۰,۵۰۰,۰۰۰	۱,۴۳۲,۴۵۲,۵۴۰	۱۰/۲۱%
آبان	۱۴,۲۴۴,۷۰۰,۰۰۰	۱,۳۹۱,۱۶۱,۴۲۷	۹/۷۷%

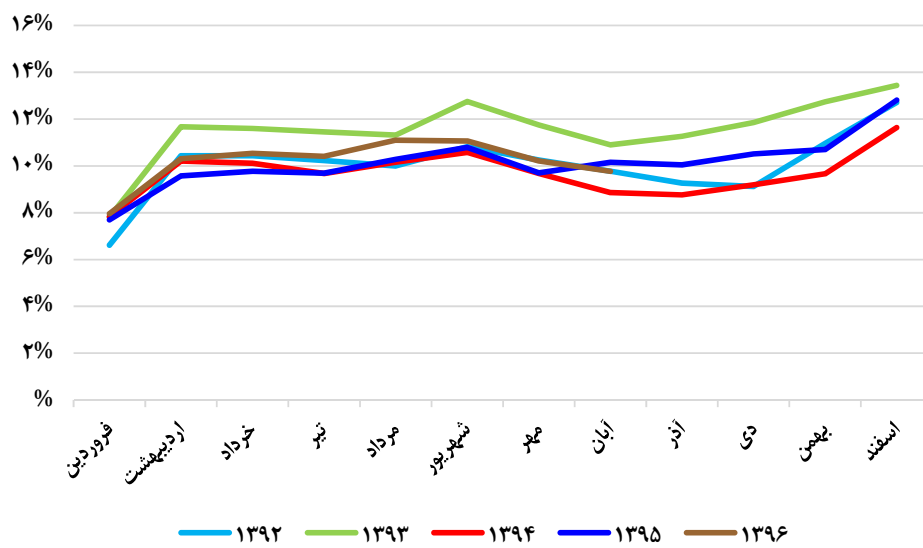
در آبان ماه ۱۳۹۶ ارزش تراکنش‌های شاپرک ۹/۷۷ درصد از کل نقدینگی بوده است که این شاخص نسبت به ماه مهر، کاهش ۰/۴۴ درصدی داشته است.

^۱ رجوع شود به پیوست ۷-۲-۱.

^۲ رجوع شود به پیوست ۷-۲-۲. آمارهای نقدینگی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از بخش پولی و بانکی در گزارش‌های گزیده آمارهای اقتصادی استخراج شده است.

در ماه مهر، ارزش تراکنش‌های شاپرک رشد ۲/۸۸- درصدی داشته است که در قیاس با رشد ۱/۵۳ درصدی نقدینگی نسبت به مهر ماه، کاهش شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی نسبت به مهر ماه را در پی داشته است.

در زمان تولید گزارش حاضر، آمار میزان نقدینگی در ماه‌های آذر و دی منتشر نشده است، لذا نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی به تفکیک هر سال در دوره‌ی زمانی سال ۱۳۹۲ لغایت آبان ماه سال ۱۳۹۶ در شکل ۱-۱ ترسیم شده است که بیانگر روند رو به رشد و نوسانی این شاخص در مدت مورد بررسی است.

شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۳۹۲ لغایت آبان ماه ۱۳۹۶

۱.۱.۱. نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

درصدی از نقدینگی که به صورت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص جامعه وجود دارد و پرداخت نقدی را ممکن ساخته، در جدول ۲-۱ ارائه شده است.

جدول ۲-۱ مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی تا پایان آذر ماه ۱۳۹۶

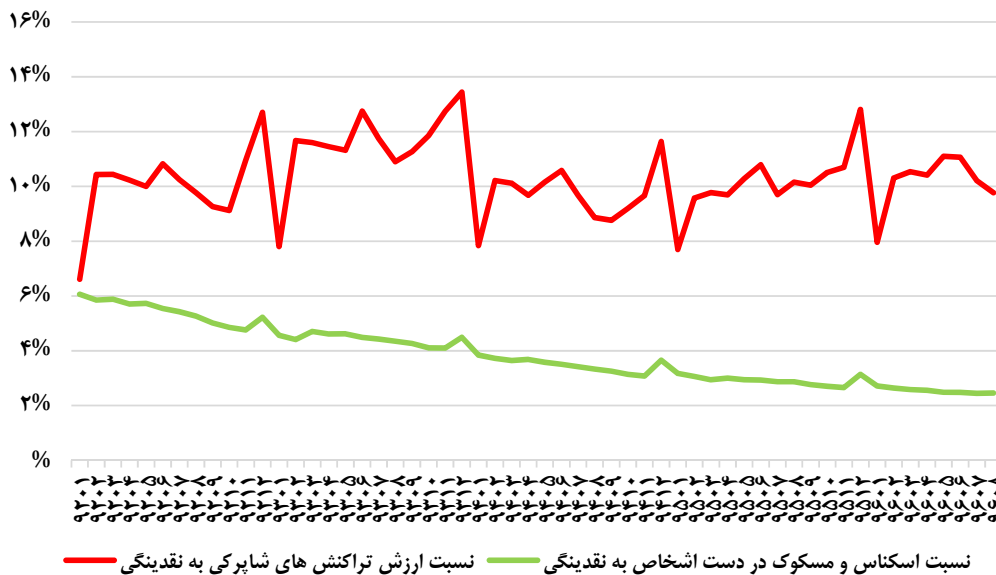
نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی	اسکناس و مسکوک در دست اشخاص (میلیون ریال)	نقدینگی (میلیون ریال)	ماه
۲/۷۲٪	۳۴۳،۵۰۰،۰۰۰	۱۲،۶۴۱،۱۰۰،۰۰۰	فروردین
۲/۶۴٪	۳۴۰،۳۰۰،۰۰۰	۱۲،۸۹۰،۹۰۰،۰۰۰	اردیبهشت
۲/۵۹٪	۳۴۰،۱۰۰،۰۰۰	۱۳،۱۴۹،۱۰۰،۰۰۰	خرداد
۲/۵۶٪	۳۴۱،۵۰۰،۰۰۰	۱۳،۳۳۷،۴۰۰،۰۰۰	تیر
۲/۴۹٪	۳۳۹،۹۰۰،۰۰۰	۱۳،۶۶۲،۶۰۰،۰۰۰	مرداد
۲/۴۸٪	۳۴۴،۷۰۰،۰۰۰	۱۳،۸۹۹،۵۰۰،۰۰۰	شهریور
۲/۴۵٪	۳۴۳،۶۰۰،۰۰۰	۱۴،۰۳۰،۵۰۰،۰۰۰	مهر
۲/۴۶٪	۳۵۰،۶۰۰،۰۰۰	۱۴،۲۴۴،۷۰۰،۰۰۰	آبان

در آبان ماه ۱۳۹۶، ۲/۴۶ درصد از کل نقدینگی، متعلق به اسکناس و مسکوک در دست اشخاص بوده است که نسبت به مقدار مشابه در ماه مهر ماه افزایش ۰/۰۱ درصدی را تجربه نموده است. در آبان ماه ۱۳۹۶ میزان نقدینگی با افزایش ۱/۵۳ درصدی همراه بوده و در مقابل میزان اسکناس و مسکوک در دست اشخاص نیز با کاهش ۲/۰۴ درصدی همراه بوده است.

۱،۱،۲. مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و

مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

شکل زیر روند دو شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی را نشان داده و امکان مقایسه تغییرات ارزش تراکنش‌های پرداخت الکترونیک و حجم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص را از کل نقدینگی در طول زمان، ممکن می‌سازد.

شکل ۲-۱ مقایسه نسبت ارزش تراکنش های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

روند نسبت ارزش تراکنش های شاپرک به نقدینگی در طول مدت مورد بررسی (ابتدای سال ۱۳۹۲ تا آبان سال ۱۳۹۶) دارای برآیند صعودی بوده است و از ۶/۶۱ درصد در فروردین ماه ۱۳۹۲ به ۹/۷۷ درصد در آبان ماه ۱۳۹۶ افزایش یافته است. این در حالی است که درصد اسکناس و مسکوک به نقدینگی در طول این مدت روندی در مجموع کاهشی داشته و از ۶/۰۷ درصد به ۲/۴۶ درصد رسیده است. به عبارت دیگر، گسترش نفوذ ابزارهای پذیرش، یکی از دلایل کاهش ۳/۵۹ درصدی نسبت اسکناس و مسکوک به نقدینگی در مدت مورد بررسی بوده است که انتظار می رود این روند کاهشی همچنان تداوم داشته باشد. کاهش این نسبت یکی از عوامل اصلی افزایش ضریب فزاینده و سالم سازی ترکیب نقدینگی^۳ در بازه زمانی اخیر بوده و باعث شده برای تامین نقدینگی، پول پر قدرت کمتری به اقتصاد کشور تزریق شود و بخشی از نیاز به پول فیزیکی برای پرداخت بهای کالاها و خدمات مورد تقاضا، با گسترش زیرساخت های لازم توسط شبکه پرداخت الکترونیک کارت جبران شود.

^۳ منظور کاهش سهم پول پر قدرت از ترکیب نقدینگی و افزایش سهم ضریب فزاینده است.

۱,۲. بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان

بر اساس انتظارات و در حالت عمومی، رابطه مستقیمی بین تقاضا در دوره مشخص و مبلغ پرداخت‌های صورت گرفته در آن دوره وجود دارد؛ چرا که بهای کالای مورد تقاضا به صورت الکترونیکی و یا نقدی پرداخت می‌شود. از سوی دیگر عواملی از قبیل تورم، نرخ بهره، رکود و رونق اقتصادی، اوضاع سیاسی و سایر عوامل، بر تقاضا، عادات و رفتار مصرفی آحاد جامعه اثرگذار است. به عنوان مثال در یک اقتصاد رکودی، با کاهش تقاضا و خرید کالاها و خدمات، انتظار بر آن است که پرداخت وجوه چه به صورت نقدی و چه به صورت الکترونیکی در مجموع کاهش یابد.

به عبارت دیگر روند ارزش پرداخت‌های الکترونیکی کارت‌ها، به تنهایی عملکرد شرکت شاپرک و یا اعتماد افراد جامعه به صنعت پرداخت الکترونیکی کارت‌ها را نشان نداده و لازم است بررسی ارزش تراکنش‌های کارت‌ها را با توجه به وضعیت سیکل‌های تجاری^۴ و دوره‌های رکود و رونق اقتصادی کشور و نسبت به تولید ناخالص داخلی مورد تحلیل قرار داد.

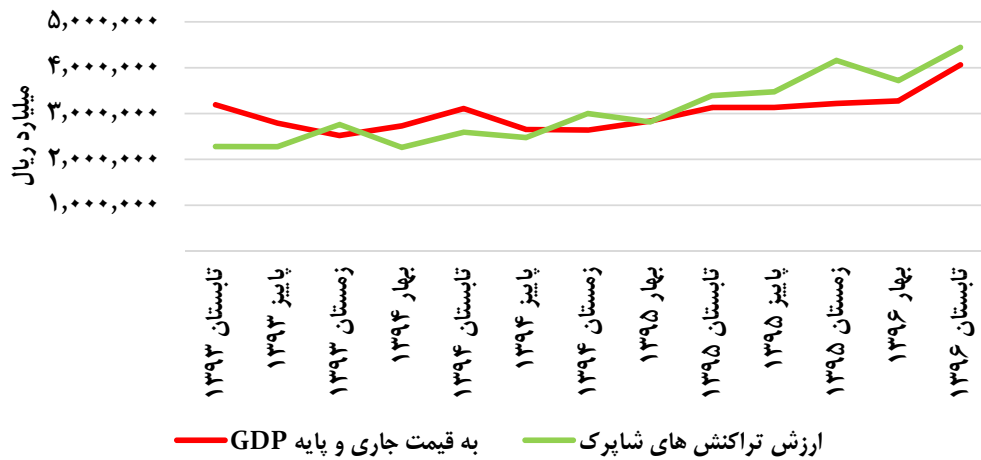
۱,۲,۱. قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی

در شکل شماره ۱-۳ روند تولید ناخالص داخلی^۵ به قیمت پایه بر حسب قیمت‌های جاری و ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک از تابستان سال ۱۳۹۳ لغایت تابستان ۱۳۹۶ به صورت فصلی ترسیم شده است.^۶

^۴ بررسی روند تاریخی تولید ناخالص داخلی هر کشوری به عنوان معیاری از سطح فعالیت اقتصادی آن کشور نمایانگر آن است که این متغیر در طول سال‌ها، حول یک روند رشد بلندمدت نوسان کرده است. این نوسانات در ادبیات اقتصادی به سیکل‌های تجاری معروفند.

^۵ رجوع شود به پیوست ۷-۲-۴.

^۶ آمار تولید ناخالص داخلی از سایت بانک مرکزی ج.ا. و از گزارش سه ماهه نماگرهای اقتصادی اخذ شده است. در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به سه ماهه تابستان سال ۱۳۹۶ می‌باشد.

شکل ۳-۱ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک

در محاسبات تولید ناخالص داخلی برای جلوگیری از محاسبه چند باره ارزش کالای تولید شده، صرفاً ارزش کالاهای نهایی و نه واسط محاسبه می‌شود. اما از آنجا که ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک، شامل بهای همه انواع کالا، چه نهایی و چه واسط است، امکان بالاتر رفتن ارزش تراکنش‌ها از ارزش تولید ناخالص داخلی وجود داشته که به این دلیل ارزش تراکنش‌های شاپرک از میزان تولید ناخالص داخلی در برخی برهه‌های زمانی بیشتر است.

۱.۲.۲. نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP

نسبت ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارتی به GDP، شاخصی جهت نشان دادن گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است. آمار این شاخص در طول زمان^۷ در جدول ۱-۵ ارائه شده است. ارقام این جدول با توجه به تغییر سال پایه محاسبه GDP از سال ۱۳۸۳ به سال ۱۳۹۰ توسط بانک مرکزی ج.ا.ا. مورد بازنگری قرار گرفته است و دلیل وجود اختلاف در GDP اعلام شده در شماره‌های گذشته گزارش اقتصادی شاپرک با این گزارش نیز همین مهم می‌باشد.

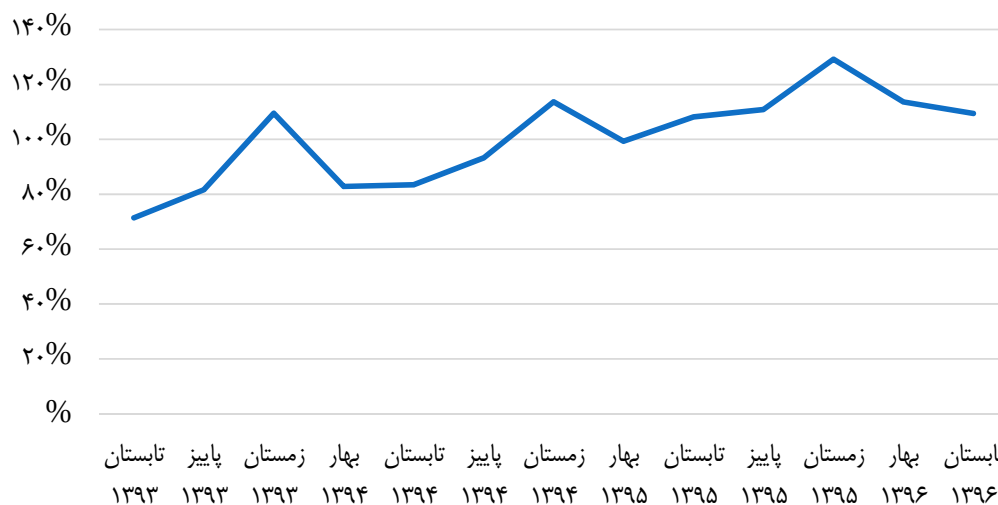
^۷ در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به تابستان ۱۳۹۶ می‌باشد.

جدول ۳-۱ نسبت ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارت به GDP

نسبت ارزش تراکنش‌ها به GDP	ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیون ریال)	GDP (میلیون ریال)	دوره
۷۱/۴۳٪	۲,۲۷۹,۲۹۸,۰۱۷/۲۰	۳,۱۹۱,۰۰۰,۰۰۰	تابستان ۱۳۹۳
۸۱/۶۳٪	۲,۲۷۷,۴۹۴,۸۶۰/۴۲	۲,۷۹۰,۰۰۰,۰۰۰	پاییز ۱۳۹۳
۱۰۹/۵۲٪	۲,۷۵۸,۸۳۳,۱۱۳/۲۲	۲,۵۱۹,۰۰۰,۰۰۰	زمستان ۱۳۹۳
۸۲/۸۲٪	۲,۲۶۱,۸۳۰,۲۷۷/۱۶	۲,۷۳۱,۰۰۰,۰۰۰	بهار ۱۳۹۴
۸۳/۴۶٪	۲,۵۹۳,۰۷۸,۸۳۸/۹۸	۳,۱۰۷,۰۰۰,۰۰۰	تابستان ۱۳۹۴
۹۳/۲۵٪	۲,۴۷۳,۰۹۴,۴۲۱/۹۱	۲,۶۵۲,۰۰۰,۰۰۰	پاییز ۱۳۹۴
۱۱۳/۶۷٪	۲,۹۹۹,۸۵۱,۸۸۱/۹۹	۲,۶۳۹,۰۰۰,۰۰۰	زمستان ۱۳۹۴
۹۹/۲۴٪	۲,۸۱۶,۳۶۲,۸۲۷/۴۲	۲,۸۳۸,۰۰۰,۰۰۰	بهار ۱۳۹۵
۹۷/۰۸٪	۳,۳۹۰,۱۸۲,۴۸۲/۱۹	۳,۴۹۲,۰۰۰,۰۰۰	تابستان ۱۳۹۵
۱۱۱/۹۱٪	۳,۴۷۳,۵۷۳,۶۸۰/۵۳	۳,۱۰۴,۰۰۰,۰۰۰	پاییز ۱۳۹۵
۱۲۹/۲۰٪	۴,۱۵۹,۰۵۱,۹۳۹/۹۶	۳,۲۱۹,۰۰۰,۰۰۰	زمستان ۱۳۹۵
۱۱۳/۶۱٪	۳,۷۲۰,۸۱۱,۴۳۷/۸۲	۳,۲۷۵,۰۰۰,۰۰۰	بهار ۱۳۹۶
۱۰۹/۴۲٪	۴,۴۴۳,۷۱۶,۵۰۳/۲۷	۴,۰۶۱,۰۰۰,۰۰۰	تابستان ۱۳۹۶

*در محاسبات GDP صرفاً ارزش مبادلات کالاها و محصولات نهایی لحاظ می‌شود و به دلیل جلوگیری از محاسبات چند باره ارزش کالاها، ارزش مبادلات کالاهای واسطه‌ای لحاظ نمی‌شود. لذا ارزش مبادلات الکترونیکی ممکن است به دلیل محاسبات ارزش مبادلات کالاهای واسطه‌ای، بیش از ارزش GDP شود و نسبت آن به GDP بیش از ۱۰۰ درصد شود.

بر اساس اطلاعات جدول ۱-۵، نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP طی دوره مورد بررسی در مجموع روندی صعودی داشته است که این روند در شکل ۱-۴ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۴-۱ نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP

روند افزایشی این شاخص، نشان‌دهنده عملکرد مثبت شاپرک و افزایش سطح فعالیت آن با توجه به اندازه اقتصاد کشور می‌باشد. در واقع شکل ۴-۱ نشان می‌دهد در طول مدت مورد بررسی، بخش بیشتری از وجوه در تبادلات مالی به صورت الکترونیکی پرداخت شده است.

شاخصهای عملکردی شاپرک
در دی ماه ۱۳۹۶

۲. شاخص‌های عملکردی شاپرک در دی ماه ۱۳۹۶

فعالیت و عملکرد پذیرندگی در کل شبکه پرداخت الکترونیک کارت در این بخش بررسی شده است. این بخش خود به سه زیر بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "نفوذ منطقه‌ای" و نیز "شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" تقسیم شده که در هر زیر بخش شاخص‌های مختلفی ارائه شده است.

۲.۱. آمار عملکردی شاپرک

در این بخش، عملکرد شاپرک به لحاظ تعدادی و ارزشی و نیز رشد اسمی و حقیقی آن، نسبت تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و سهم هر یک از انواع خدمات پرداخت الکترونیک کارت (خرید کالا و خدمات، پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه و مانده‌گیری) با ارائه شاخص‌هایی بررسی می‌شود.

۲،۱،۱ آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک

در دی ماه ۱۳۹۶ بالغ بر ۱،۴۴۹ میلیون تراکنش با ارزش ۱،۵۳۷ هزار میلیارد ریال در شبکه الکترونیک پرداخت کارت پردازش شده که نسبت به آذر ماه افزایش ۰/۳۹ درصدی در تعداد و افزایش ۲/۱۲ درصدی در ارزش ریالی داشته است. در جدول ۱-۲ آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در آذر و دی ماه ۱۳۹۶ و درصد تغییرات آن درج شده است.

جدول ۱-۲ مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک

نوع	آذر ۱۳۹۶	دی ۱۳۹۶	درصد تغییرات
تعداد تراکنش	۱،۴۴۳،۲۹۱،۲۰۴	۱،۴۴۸،۹۵۲،۳۰۴	۰/۳۹٪
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۱،۵۰۵،۱۰۴،۷۲۶	۱،۵۳۶،۹۹۱،۴۸۳	۲/۱۲٪

همچنین جدول ۲-۲ حاوی آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در دی ۱۳۹۵، دی ۱۳۹۶ و درصد تغییرات آن می‌باشد.

جدول ۲-۲ مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت به ماه مشابه سال ۱۳۹۵

نوع	دی ۱۳۹۵	دی ۱۳۹۶	درصد تغییرات
تعداد تراکنش	۱،۰۸۹،۱۹۱،۳۲۰	۱،۴۴۸،۹۵۲،۳۰۴	۳۳/۰۳٪
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۱،۲۵۷،۶۹۸،۷۶۶	۱،۵۳۶،۹۹۱،۴۸۳	۲۲/۲۱٪

بر اساس مندرجات جدول ۲-۲ تراکنش‌های دی ماه ۱۳۹۶ به نسبت ماه مشابه سال ۱۳۹۵ از نظر تعدادی ۳۳/۰۳ درصد و از نظر ریالی ۲۲/۲۱ درصد رشد داشته است. اما بخشی از رشد ارزش ریالی تراکنش‌ها ناشی از تورم در مدت مورد بررسی بوده است. از جمله سایر عوامل تاثیر گذار بر رشد تعداد و مبلغ تراکنش‌های شاپرک، می‌توان به افزایش تعداد ابزارهای پذیرش، دارندگان کارت، کارت و افزایش میل به استفاده از شیوه-های مختلف پرداخت الکترونیکی به جای استفاده از پول فیزیکی، اشاره نمود.

۲،۱،۲. رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرکی

در اقتصاد برای ارائه تحلیل‌های قابل اتکا، متغیرهای ارزشی و مبلغی را به صورت حقیقی بررسی می‌کنند. به این مفهوم که متغیر ارزشی اسمی^۸ را تورمزدایی نموده تا اثر عامل تورم موجب برداشت‌های اشتباه و انحراف در تصمیم‌گیری نشود. لذا شاخص مناسب‌تر برای بیان رشد ارزش تراکنش‌ها، بیان آن به صورت رشد حقیقی^۹ و تورمزدایی شده می‌باشد.

جدول ۳-۲ مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)	آذر ۱۳۹۶	دی ۱۳۹۶	درصد تغییرات
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۱،۵۰۵،۱۰۴،۷۲۶/۳۰	۱،۵۳۶،۹۹۱،۴۸۳/۳۴	۲/۱۲٪
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۱۳،۴۵۰،۴۴۴/۳۸	۱۳،۶۷۴،۳۰۱/۴۵	۱/۶۶٪
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI)*	۱۱۱/۹۰	۱۱۲/۴۰	-۰/۴۵٪

*نرخ تورم ماهانه: درصد تغییرات شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در دو ماه متوالی بیانگر نرخ تورم ماهانه می‌باشد. (مرجع آمار CPI: سایت بانک مرکزی ج.ا.ا.)

همان‌گونه که جدول ۳-۲ نشان می‌دهد ارزش اسمی تراکنش‌های دی ماه ۱۳۹۶ نسبت به آذر ماه افزایش ۲/۱۲ درصدی داشته و این در حالی است که ارزش حقیقی تراکنش‌ها در دی ماه ۱۳۹۶ نیز افزایش ۱/۶۶ درصدی را تجربه نموده است. ارزش حقیقی تراکنش‌ها در واقع ارزش تراکنش‌های شاپرکی بدون در نظر گرفتن اثرات تورم می‌باشد. به عبارت دیگر ارزش تراکنش‌های شاپرکی که نسبت به نرخ تورم خالص سازی شده است، ارزش حقیقی تراکنش‌های شاپرکی را تشکیل می‌دهد.

در ادامه طی جدول ۴-۲ مقایسه‌ای بین رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک آورده شده است.

^۸ ارزش تراکنش‌های شاپرک با احتساب نرخ تورم (مبلغ معمول گزارش شده)
^۹ ارزش تراکنش‌های شاپرک بدون اثرات تورم، برای محاسبه ارزش حقیقی، شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) به قیمت سال پایه ۱۳۹۵ به صورت ماهانه از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. و از بخش آمارهای اقتصادی اخذ شده است.

جدول ۲-۴ مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)	دی ۱۳۹۵	دی ۱۳۹۶	درصد تغییرات
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۱,۲۵۷,۶۹۸,۷۶۵/۹۲	۱,۵۳۶,۹۹۱,۴۸۳/۳۴	۲۲/۲۱٪
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۱۲,۲۷۰,۲۳۱/۸۶	۱۳,۶۷۴,۳۰۱/۴۵	۱۱/۴۴٪
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI)*	۱۰۲/۵۰	۱۱۲/۴۰	۹/۶۶٪

* تورم نقطه به نقطه: رشد شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه مشخص نسبت به ماه مشابه سال قبل را در نظر می‌گیرد.
(مرجع آمار CPI: سایت بانک مرکزی ج.ا.ا.)

همانگونه که مشاهده می‌گردد، مندرجات جدول ۲-۴ بیانگر رشد ۲۲/۲۱ درصدی در ارزش اسمی تراکنش‌ها در قیاس نقطه به نقطه بوده که می‌توان آن را شاهدهی برای افزایش استقبال عمومی از پرداخت الکترونیکی تفسیر کرد. همچنین ملاحظه می‌شود که رشد حقیقی ارزش تراکنش‌ها بدون در نظر گرفتن اثرات تورم محاسبه شده است ۱۱/۴۴ درصد می‌باشد. همانطور که قبلاً نیز اشاره گردید ارزش حقیقی تراکنش‌های شاپرک در واقع ارزش تراکنش‌های شاپرک بدون در نظر گرفتن اثرات تورمی می‌باشد.

۲,۱,۳ عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش

سوئیچ شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) سه نوع "ابزار پذیرش اینترنتی"، "ابزار پذیرش موبایلی" و "ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ها" را پشتیبانی می‌نماید که در این بخش تعداد هر یک از این ابزارها، در کنار سایر عوامل نظیر تعداد تراکنش، دسترسی و توسعه شبکه پرداخت الکترونیک کارتی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

در مبحث بررسی تعداد ابزارهای پذیرش، به جهت قیاس بهتر و تحلیل دقیق‌تر، از تعداد ابزار "فعال سیستمی"^{۱۰} استفاده شده است. در این راستا تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در دی ۱۳۹۶ در قیاس با آذر ماه ۱۳۹۶ در جدول ۲-۵ ارائه شده است.

^{۱۰} ابزارهایی که به لحاظ فنی امکان انجام تراکنش بر روی آن‌ها مهیا می‌باشد و در پایگاه داده شاپرک با وضعیت "Y" ثبت شده است.

جدول ۵-۲ مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - آذر و دی ۱۳۹۶

تعداد ابزار فعال سیستمی			ابزار پذیرش
رشد	دی ۱۳۹۶	آذر ۱۳۹۶	
۲/۱۶%	۶۷۲،۵۶۱	۶۵۸،۳۶۷	ابزار پذیرش اینترنتی
۱۶/۷۸%	۵۵۴،۶۳۱	۴۷۴،۹۴۹	ابزار پذیرش موبایلی
۱/۲۴%	۶،۵۴۳،۳۶۲	۶،۴۶۲،۹۱۳	کارتخوان فروشگاهی
۲/۲۹%	۷،۷۷۰،۵۵۴	۷،۵۹۶،۲۲۹	مجموع ابزارها

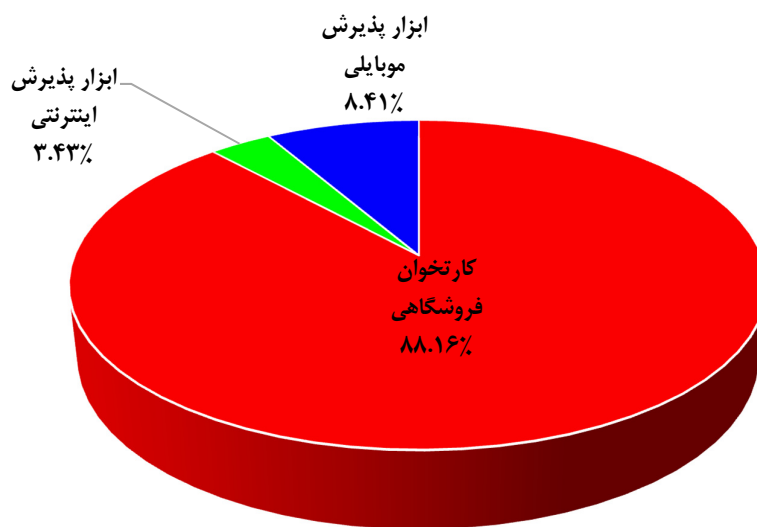
بر اساس جدول ۵-۲ تعداد ابزارهای شاپرکی در مجموع نسبت به آذر ماه ۱۳۹۶ رشد ۲/۲۹ درصدی را تجربه نموده‌اند. ابزارهای پذیرش موبایلی و اینترنتی در دی ماه نسبت به آذر ماه به ترتیب رشد ۱۶/۷۸ و ۲/۱۶ درصدی را تجربه نموده‌اند و تعداد ابزارهای کارتخوان فروشگاهی نیز در مدت مشابه با افزایش ۱/۲۴ درصدی همراه بوده است. در ادامه آمار سهم بازار هر یک از ابزارها در جدول ۶-۲ ارائه شده است.

جدول ۶-۲ مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار - آذر و دی ۱۳۹۶

دی ماه ۱۳۹۶		آذر ماه ۱۳۹۶		ابزار پذیرش
سهم از بازار	تعداد ابزارهای فعال سیستمی	سهم از بازار	تعداد ابزارهای فعال سیستمی	
۸/۶۶%	۶۷۲،۵۶۱	۸/۶۷%	۶۵۸،۳۶۷	ابزار پذیرش اینترنتی
۷/۱۴%	۵۵۴،۶۳۱	۶/۲۵%	۴۷۴،۹۴۹	ابزار پذیرش موبایلی
۸۴/۲۱%	۶،۵۴۳،۳۶۲	۸۵/۰۸%	۶،۴۶۲،۹۱۳	کارتخوان فروشگاهی
۱۰۰/۰۰%	۷،۷۷۰،۵۵۴	۱۰۰/۰۰%	۷،۵۹۶،۲۲۹	مجموع ابزارها

۲.۱.۴. عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها

سهم تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش نیز شاخص دیگری است که در شکل ۱-۲ نشان داده شده است. همانطور که مشخص است کارتخوان فروشگاه‌های با سهم ۸۸/۱۶ درصدی، بیشترین تعداد تراکنش را در بین سایر ابزارهای پذیرش داشته است و ابزار پذیرش موبایلی و ابزار پذیرش اینترنتی به ترتیب در جایگاه‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

شکل ۱-۲ سهم هر یک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها - دی ۱۳۹۶

همانگونه که در شکل مشخص است، بیشترین سهم بازار تراکنش‌های شاپرکی در اختیار ابزار کارتخوان فروشگاه‌های می‌باشد. این در حالی است که عواملی مانند وجود محدودیت انجام تراکنش بر روی ابزار پذیرش موبایلی، تعداد بالای ابزار کارتخوان فروشگاه‌های، فراگیر بودن این ابزار، عدم نیاز این ابزار به تجهیزات مکمل دیگر نظیر کامپیوتر یا گوشی موبایل و عواملی از این دست را می‌توان از جمله عوامل تاثیر گذار بر تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های دانست. این در حالی است که به منظور استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی، به بستر اینترنتی امن و در استفاده از ابزار پذیرش موبایل به وجود دستگاه گوشی تلفن همراه نیاز می‌باشد که ممکن است هنگام خرید در دسترس همگان قرار نداشته باشد. متوسط تعداد تراکنش به ازای هر یک از ابزارها در جدول ۲-۷ به خوبی قابل ملاحظه می‌باشد.

جدول ۷-۲ شاخص تعداد تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - دی ۱۳۹۶

ابزار پذیرش	تعداد ابزارهای فعال سیستمی	تعداد تراکنش‌ها	تعداد تراکنش به ازای هر ابزار
ابزار پذیرش اینترنتی	۶۷۲،۵۶۱	۴۹،۶۵۲،۴۰۷	۷۴
ابزار پذیرش موبایلی	۵۵۴،۶۳۱	۱۲۱،۸۴۳،۳۰۰	۲۲۰
کارتخوان فروشگاهی	۶،۵۴۳،۳۶۲	۱،۲۷۷،۴۵۶،۵۹۷	۱۹۵
مجموع ابزارها	۷،۷۷۰،۵۵۴	۱،۴۴۸،۹۵۲،۳۰۴	۱۸۶

متوسط تراکنش هر ابزار پذیرش شاپرکی در دی ماه ۱۳۹۶، ۱۸۶ تراکنش می‌باشد که این تعداد نسبت به مقدار مشابه در ماه گذشته کاهش ۴ واحدی (۱/۸۶ درصدی) را تجربه نموده است. بیشترین کاهش متوسط تعداد تراکنش مربوط به ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد. با توجه به گسترش فعالیت ابزارهای NFC تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی نیز در ماه‌های اخیر که این دست از پرداخت‌ها در شبکه به کار گرفته شده است دارای نوسانات فراوان می‌باشد. در دی ماه متوسط تعداد تراکنش‌های موبایلی با کاهش ۱۴/۱۹ درصدی از ۲۵۶ تراکنش در آذر ماه به ۲۲۰ تراکنش رسیده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش اینترنتی ۷۴ تراکنش است که این مقدار نسبت به ماه گذشته بدون تغییر می‌باشد. در مقابل متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاهی با کاهش ۰/۹۰ درصدی نسبت به آذر ماه به ۱۹۵ عدد در دی ماه رسیده است.

در ادامه طی جدول ۸-۲ به بررسی شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش فعال سیستمی پرداخته شده است.

جدول ۸-۲ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - دی ۱۳۹۶

ابزار پذیرش	تعداد ابزارهای فعال سیستمی	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	سرنانه مبلغ تراکنش‌های هر ابزار پذیرش (میلیون ریال)
ابزار پذیرش اینترنتی	۶۷۲،۵۶۱	۱۲۴،۹۸۷،۵۰۱	۱۸۵/۸۴
ابزار پذیرش موبایلی	۵۵۴،۶۳۱	۸،۰۳۹،۴۳۱	۱۴/۵۰
کارتخوان فروشگاهی	۶،۵۴۳،۳۶۲	۱،۴۰۳،۹۶۴،۵۵۱	۲۱۴/۵۶
مجموع ابزارها	۷،۷۷۰،۵۵۴	۱،۵۳۶،۹۹۱،۴۸۳	۱۹۷/۸۰

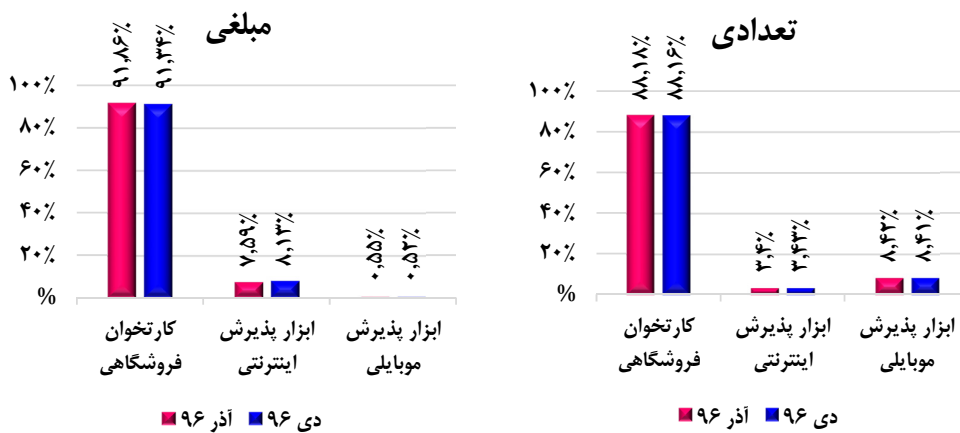
در دی ماه متوسط کارکرد مبلغی ابزارهای پذیرش اینترنتی و کارتخوان فروشگاه‌های نسبت به ماه گذشته با افزایش همراه بوده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌های در دی ماه با افزایش ۰/۶۴ میلیون ریالی به ۲۱۴/۵۶ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار اینترنتی نیز با افزایش ۱۲/۳۶ میلیون ریالی نسبت به آذر ماه به ۱۸۵/۸۴ میلیون ریال به ازای هر ابزار در دی ماه رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش موبایلی نیز با توجه به جدول ۲-۸ نزدیک به ۱۴/۵۰ میلیون ریال می‌باشد که این میزان نیز نسبت آذر ماه ۳/۰۹ میلیون ریال کاهش را تجربه نموده است.

همانگونه که مشاهده می‌گردد، جدول ۲-۹ حاوی اطلاعات متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش است. بر اساس این جدول تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به طور متوسط کمترین ارزش ریالی را داشته و ابزار کارتخوان فروشگاه‌های از این منظر رتبه نخست را دارد.

جدول ۲-۹ شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش - دی ۱۳۹۶

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش‌ها (میلیون ریال)	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ هر تراکنش در هر ابزار (میلیون ریال)
ابزار پذیرش اینترنتی	۴۹,۶۵۲,۴۰۷	۱۲۴,۹۸۷,۵۰۱	۲/۵۲
ابزار پذیرش موبایلی	۱۲۱,۸۴۳,۳۰۰	۸,۰۳۹,۴۳۱	۰/۰۷
کارتخوان فروشگاه‌های	۱,۲۷۷,۴۵۶,۵۹۷	۱,۴۰۳,۹۶۴,۵۵۱	۱/۱۰
مجموع ابزارها	۱,۴۴۸,۹۵۲,۳۰۴	۱,۵۳۶,۹۹۱,۴۸۳	۱/۰۶

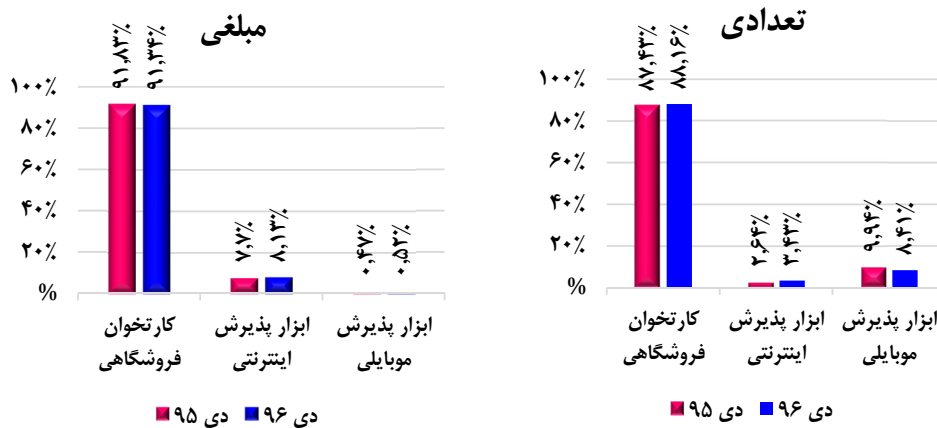
اطلاعات مربوط به تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های هر ابزار پذیرش، در ماه‌های آذر و دی ۱۳۹۶ در شکل ۲-۲ ترسیم شده است.

شکل ۲-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - آذر و دی ۱۳۹۶

همانگونه که در شکل ۲-۲ ملاحظه می‌شود، سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های در دی ماه ۱۳۹۶ نسبت آذر ماه به ترتیب کاهش ۰/۰۲ و ۰/۵۲ درصدی داشته است. تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی در دی ماه نسبت به آذر ماه افزایش ۰/۰۳ درصدی را تجربه نموده است و این در حالی است که مبلغ تراکنش‌های این ابزار نیز در مدت مشابه افزایش ۰/۵۴ درصدی داشته است. در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی نیز کاهش ۰/۰۱ درصدی در تعداد تراکنش‌ها و کاهش ۰/۰۳ درصدی در مبلغ تراکنش‌ها مشهود می‌باشد.

شکل ۲-۳ تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای هر نوع ابزار پذیرش برای دی ۱۳۹۶ و مقایسه آن با دی ۱۳۹۵ را نشان می‌دهند.

شکل ۲-۳ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - دی ۱۳۹۵ و دی ۱۳۹۶

همانگونه که در شکل ۲-۳ مشاهده می‌گردد، تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی در دی ماه نسبت آذر ماه به ترتیب با افزایش ۰/۷۹ و ۰/۴۳ درصدی همراه بوده است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ها به ترتیب با افزایش ۰/۷۴ درصدی و کاهش ۰/۴۹ درصدی همراه بوده است. همچنین در زمان مشابه تعداد تراکنش ابزار پذیرش موبایلی با کاهش ۱/۵۳ درصدی همراه بوده و مبلغ تراکنش‌های این ابزار نیز با افزایش ۰/۰۵ درصدی همراه بوده است.

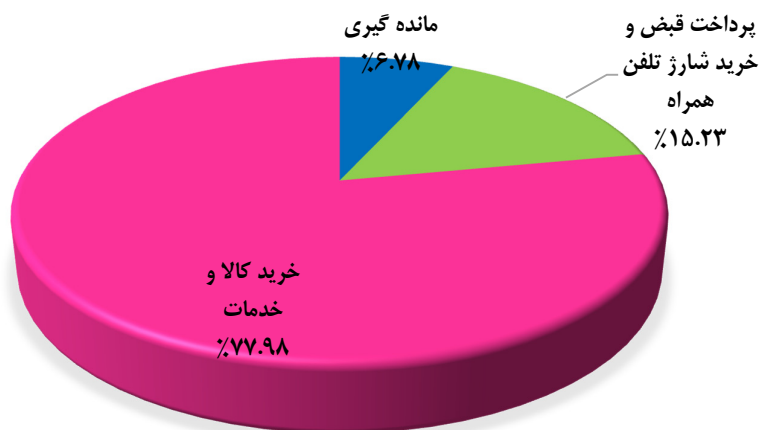
۲،۱،۵ عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت

شبکه پرداخت الکترونیک کارت‌های سه خدمت "خرید کالا و خدمات"، "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" را به جامعه ارائه می‌نماید.

در این راستا شکل ۲-۴ و شکل ۲-۵ به ترتیب نسبت تعدادی و مبلغی هر یک از انواع خدمات ارائه شده را در کل شبکه پرداخت نشان می‌دهد.

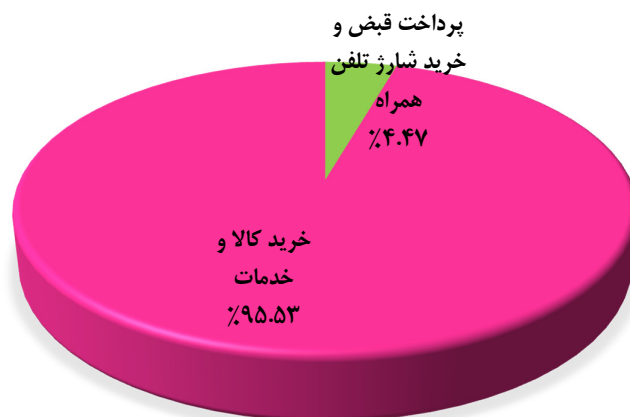
شکل ۲-۴ مبین آن است که در دی ماه ۱۳۹۶، ۷۷/۹۸ درصد خدمات ارائه شده توسط شبکه شاپرک از نوع خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده که با توجه به شکل ۲-۶ نسبت به ماه گذشته این سهم کاهش ۰/۳۸

درصدی داشته است. همانگونه که مشاهده می‌گردد، خدمت "مانده‌گیری" با ۶/۷۸ درصد سهم، کمترین سهم از کل خدمات در بین خدمات ارائه شده داشته است.

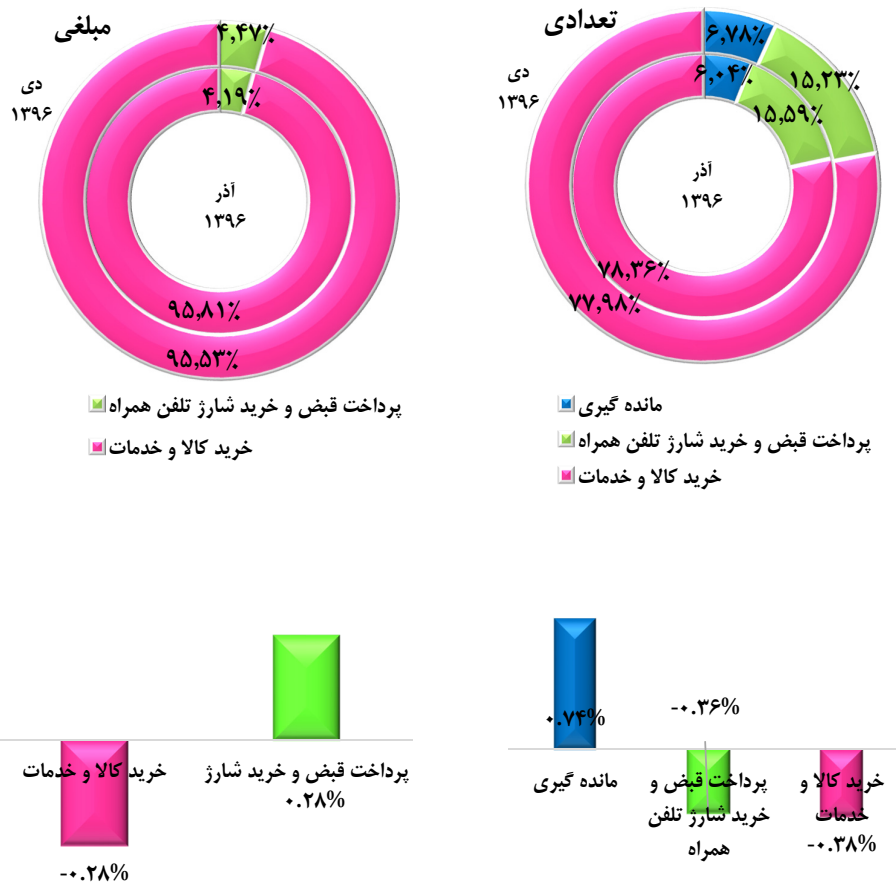
شکل ۲-۴ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپرک - دی ۱۳۹۶

همانگونه که مشاهده می‌گردد، شکل ۲-۵ نشان می‌دهد که ۹۵/۵۳ درصد مبلغ خدمات ارائه شده در ماه دی ۱۳۹۶ مربوط به خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده است و خدمت "مانده‌گیری" نیز به دلیل عدم اثر مالی بر مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت، سهم مبلغی صفر را دارا بوده است.

شکل ۲-۵ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - دی ۱۳۹۶

برای بررسی تغییرات تعدادی و مبلغی در انواع خدمات به صورت ماهانه، شکل ۲-۶ ترسیم شده است. دو شکل دایره‌ای سهم هر یک از خدمات از کل و شکل‌های میله‌ای اختلاف سهم خدمات در این دوره یک ماهه را نشان می‌دهد.

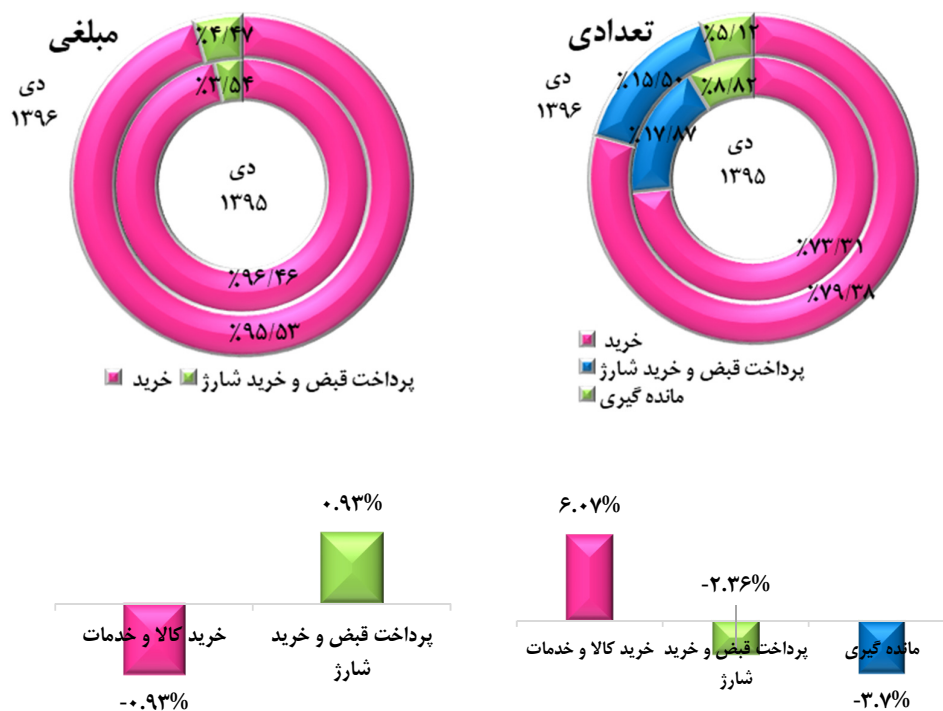

شکل ۲-۶ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات - آذر و دی ۱۳۹۶

در شکل ۲-۶ ملاحظه می‌شود که نسبت به آذر ماه ۱۳۹۶، سهم تعدادی خدمات "خرید کالا و خدمات" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" از کل تراکنش‌ها کاهش داشته و خدمت "مانده‌گیری" با افزایش مواجه بوده است. سهم تعدادی تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ترتیب ۰/۳۸ و ۰/۳۶ درصد کاهش داشته و در مقابل سهم تعدادی تراکنش‌های "مانده‌گیری" با افزایش ۰/۷۴ درصدی مواجه بوده است. سهم مبلغی تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" نیز در دی ماه با کاهش ۰/۲۸ درصدی

همراه بوده است که میزان کاهش یافته به سهم مبلغی تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" افزایش یافته است.

در شکل ۲-۷ این موضوع در مقایسه با ماه مشابه سال گذشته یعنی دی ماه ۱۳۹۵ بررسی شده است.

شکل ۲-۷ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات - دی ۱۳۹۵ و دی ۱۳۹۶

بر اساس شکل ۲-۷ ملاحظه می‌شود علی‌رغم رشد ۶/۰۷ درصدی سهم تعداد تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" در دی ماه ۱۳۹۶، سهم مبلغی آن میزان ۰/۹۳ درصد کاهش داشته است. تعداد تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" در قیاس نقطه به نقطه با کاهش ۲/۳۶ درصدی همراه بوده است. همچنین تعداد تراکنش‌های مانده‌گیری نیز کاهش ۳/۷ درصدی را تجربه نموده است.

۲,۲. نفوذ منطقه‌ای

شاخص نفوذ منطقه‌ای بیانگر سرانه ابزارهای پذیرش و تعداد تراکنش‌های هر ابزار در کل کشور و در هر استان است. این شاخص معیاری برای سنجش فراگیر شدن خدمات پرداخت الکترونیک کارتی در مناطق مختلف کشور است.

۲,۲,۱. ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی

آمار تعداد کل هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی شبکه شاپرک و سرانه آن به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال^{۱۱} مصرف‌کننده خدمات کارت در کل کشور (ضریب نفوذ ابزار پذیرش) در جدول ۲-۱ ارائه شده است.

همانطور که ملاحظه می‌شود ضریب نفوذ مجموع ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در دی ماه ۱,۳۲۶/۵۵ ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور بوده است. بیشترین میزان نفوذ این ابزارها متعلق به کارتخوان فروشگاه‌های با تعداد ۱,۱۱۷/۰۵ عدد به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور می‌باشد و کمترین آن به ابزار پذیرش موبایلی اختصاص دارد که به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر صرفاً ۹۴/۶۸ ابزار پذیرش موبایلی در کشور وجود دارد. شایان توجه است که بر خلاف کارتخوان فروشگاه‌های، امکان دسترسی از نقاط مختلف کشور به ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی برای انجام پرداخت‌ها میسر بوده است. این در حالی است که ماهیت پرداخت وجوه با استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی به نسبت ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های که نیازمند حضور فیزیکی کارت در محل می‌باشد، متفاوت است.

^{۱۱} آمار جمعیت افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، از بخش نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵ از شبکه ملی آمار استخراج شده است.

جدول ۲-۱۰ ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - دی ۱۳۹۶

ابزار پذیرش	تعداد ابزار	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	ضریب نفوذ هر ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر
ابزار پذیرش اینترنتی	۶۷۲,۵۶۱	۵۸,۵۷۷,۱۷۵	۱۱۴/۸۲
ابزار پذیرش موبایلی	۵۵۴,۶۳۱		۹۴/۶۸
کارتخوان فروشگاه‌های	۶,۵۴۳,۳۶۲		۱,۱۱۷/۰۵
کل ابزارها	۷,۷۷۰,۵۵۴		۱,۳۲۶/۵۵

در دی ماه ۱۳۹۶ نزدیک به ۱,۳۲۷ ابزار شاپرکی به ازای هر ۱۰ هزار نفر جمعیت بالای ۱۸ سال کشور وجود دارد که از این تعداد ۱,۱۱۷ ابزار، ابزار کارتخوان فروشگاه‌های می‌باشد. همچنین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی نیز به ازای هر ۱۰ هزار نفر بالای ۱۸ سال در کشور به ترتیب ۱۱۵ و ۹۵ ابزار می‌باشد.

۲,۲,۲. سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور

آمار تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و نیز سرانه تراکنش‌های هر یک از این ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال را در دی ماه سال جاری در جدول ۲-۱۱ ارائه گردیده است.

جدول ۲-۱۱ سرانه تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور - دی ۱۳۹۶

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش‌ها	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	سرانه تراکنش‌های هر ابزار
ابزار پذیرش اینترنتی	۴۹,۶۵۲,۴۰۷	۵۸,۵۷۷,۱۷۵	۰/۸۵
ابزار پذیرش موبایلی	۱۲۱,۸۴۳,۳۰۰		۲/۰۸
کارتخوان فروشگاه‌های	۱,۲۷۷,۴۵۶,۵۹۷		۲۱/۸۱
کل ابزارها	۱,۴۴۸,۹۵۲,۳۰۴		۲۴/۷۴

همانطور که در جدول ۲-۱۱ ملاحظه می‌شود به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال، در دی ماه سال جاری ۲۴/۷۴ عدد تراکش پرداخت الکترونیکی صورت گرفته است و بیشترین سرانه تعداد تراکش متعلق به کارتخوان فروشگاه‌های با ۲۱/۸۱ تراکش برای هر فرد بالای ۱۸ سال بوده است.

۲,۲,۳. تعداد و تعداد سرانه کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان

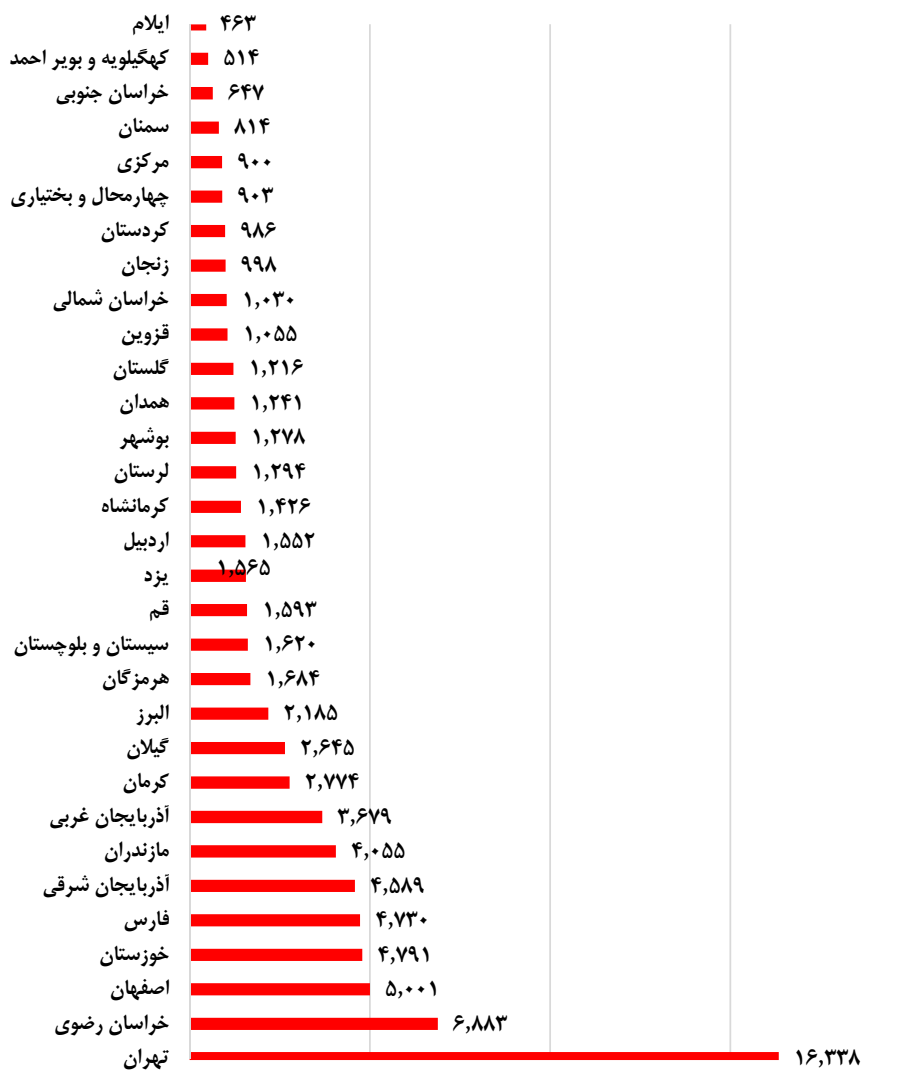
در این بخش به منظور بررسی نحوه توزیع و میزان نفوذ ابزارهای پذیرش، تعداد و سرانه هر یک از ابزارهای فعال سیستمی در استان‌های مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد. شایان توجه است که برخلاف کارتخوان فروشگاه‌ها، خدمات ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارها فراهم است. بنابراین سرانه ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی برای هر استان معنای دقیقی نداشته و صرفاً تعداد توزیع شده این دو ابزار پذیرش در بخش بعدی مورد توجه قرار می‌گیرد. اطلاعات مربوط به تعداد توزیع شده کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در ۵ استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال و تغییرات آن در دی ماه ۱۳۹۶ نسبت به آذر ماه در جدول ۲-۱۲ ارائه شده است.

جدول ۲-۱۲ پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی - آذر و دی ۱۳۹۶

نام استان	آذر ۱۳۹۶	دی ۱۳۹۶	میزان تغییرات	درصد تغییرات
تهران	۱,۳۸۵,۸۹۱	۱,۴۰۲,۲۲۹	۱۶,۳۳۸	۱/۱۸%
خراسان رضوی	۵۰۱,۲۱۵	۵۰۸,۰۹۸	۶,۸۸۳	۱/۳۷%
اصفهان	۴۷۰,۹۴۷	۴۷۵,۹۴۸	۵,۰۰۱	۱/۰۶%
فارس	۳۷۱,۲۰۹	۳۷۵,۹۳۹	۴,۷۳۰	۱/۲۷%
خوزستان	۳۱۴,۶۷۴	۳۱۹,۴۶۵	۴,۷۹۱	۱/۵۲%

همانگونه که در جدول ۲-۱۲ مشاهده می‌گردد، استان‌های تهران، خراسان رضوی، اصفهان، فارس و خوزستان به ترتیب دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال در دی ۱۳۹۶ بوده‌اند.

بر اساس اطلاعات جدول ۱۲-۲، شکل ۸-۲ تغییرات تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر یک از استان‌ها را در دی ماه ۱۳۹۶ نسبت به آذر ماه نشان می‌دهد.

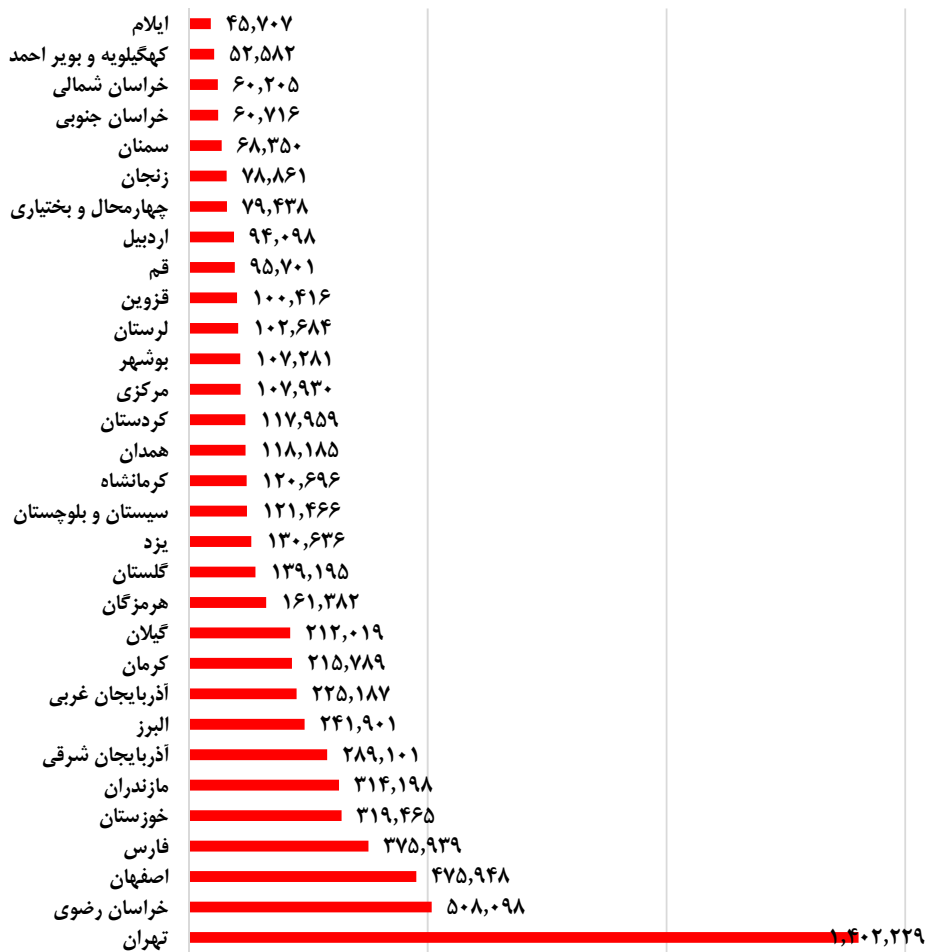

شکل ۸-۲ تغییر در تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان - دی ۱۳۹۶ نسبت به ماه آذر ۱۳۹۶

در دی ماه ۱۳۹۶ نرخ رشد تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های نسبت به آذر ماه در تمامی استان‌ها مثبت بوده و در این بین بیشترین تعداد افزایش متعلق به استان تهران با افزایش ۱۶,۳۳۸ عددی می‌باشد. استان‌های ایلام،

کهگیلویه و بویر احمد و خراسان جنوبی و نیز به ترتیب با افزایش ۴۶۳، ۵۱۴ و ۶۴۷ پایانه کارتخوان فروشگاهی کمترین میزان افزایش را به خود اختصاص داده‌اند.

شکل ۲-۹ تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور را نشان می‌دهد و مبین آن است که همچنان بیشترین تعداد این ابزار با اختلاف زیادی نسبت به سایر استان‌ها، در استان تهران توزیع شده است.

شکل ۲-۹ تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان - دی ۱۳۹۶

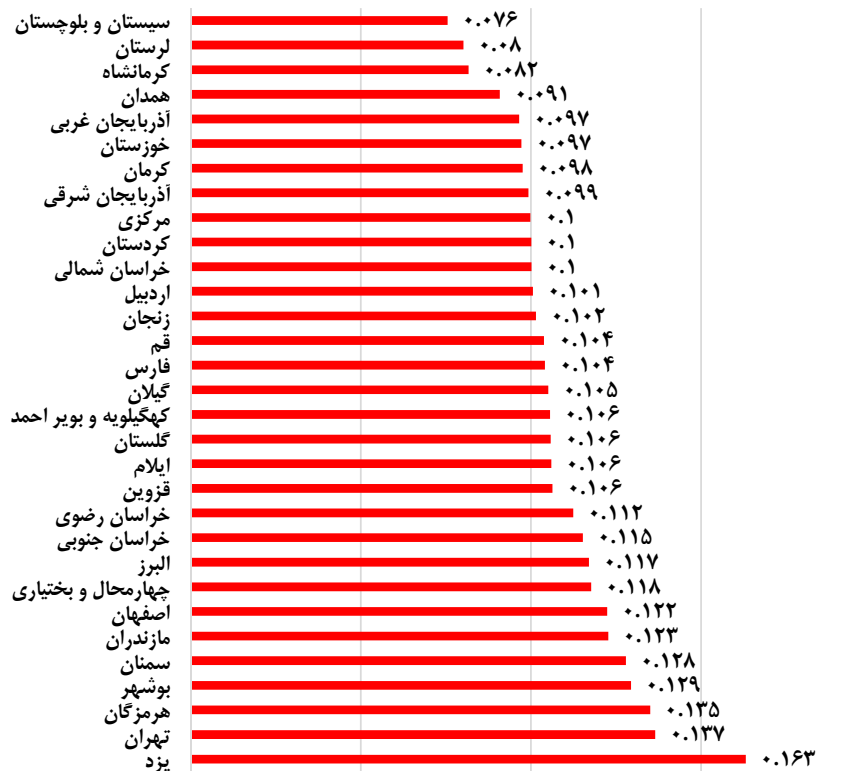
در ادامه توزیع کارتخوان فروشگاه‌ها به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال که متقاضی استفاده از خدمات پرداخت الکترونیک هستند، در هر استان مورد بررسی قرار گرفته است. اطلاعات مربوط به تعداد سرانه این ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر یک از استان‌های کشور، در جدول ۲-۱۳ ارائه شده است.

جدول ۲-۱۳ تعداد سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - آذر و دی ۱۳۹۶

نام استان	تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی		درصد تغییرات
	آذر ۱۳۹۶	دی ۱۳۹۶	
یزد	۰/۱۶۱	۰/۱۶۳	۱/۲۱٪
تهران	۰/۱۳۵	۰/۱۳۷	۱/۱۸٪
هرمزگان	۰/۱۳۴	۰/۱۳۵	۱/۰۵٪
بوشهر	۰/۱۲۸	۰/۱۲۹	۱/۲۱٪
سمنان	۰/۱۲۶	۰/۱۲۸	۱/۲۱٪
مازندران	۰/۱۲۱	۰/۱۲۳	۱/۳۱٪
اصفهان	۰/۱۲۱	۰/۱۲۲	۱/۰۶٪
چهارمحال و بختیاری	۰/۱۱۶	۰/۱۱۸	۱/۱۵٪
البرز	۰/۱۱۶	۰/۱۱۷	۰/۹۱٪
خراسان جنوبی	۰/۱۱۴	۰/۱۱۵	۱/۰۸٪
خراسان رضوی	۰/۱۱۱	۰/۱۱۲	۱/۳۷٪
قزوین	۰/۱۰۵	۰/۱۰۶	۱/۰۶٪
ایلام	۰/۱۰۵	۰/۱۰۶	۱/۰۲٪
گلستان	۰/۱۰۵	۰/۱۰۶	۰/۸۸٪
کهگیلویه و بویر احمد	۰/۱۰۵	۰/۱۰۶	۰/۹۹٪
گیلان	۰/۱۰۴	۰/۱۰۵	۱/۲۶٪
فارس	۰/۱۰۳	۰/۱۰۴	۱/۲۷٪
قم	۰/۱۰۲	۰/۱۰۴	۱/۶۹٪
زنجان	۰/۱۰۰	۰/۱۰۲	۱/۲۸٪

درصد تغییرات	تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی		نام استان
	دی ۱۳۹۶	آذر ۱۳۹۶	
۱/۶۸٪	۰/۱۰۱	۰/۰۹۹	اردبیل
۱/۷۴٪	۰/۱۰۰	۰/۰۹۸	خراسان شمالی
۰/۸۴٪	۰/۱۰۰	۰/۰۹۹	کردستان
۰/۸۴٪	۰/۱۰۰	۰/۰۹۹	مرکزی
۱/۶۱٪	۰/۰۹۹	۰/۰۹۸	آذربایجان شرقی
۱/۳۰٪	۰/۰۹۸	۰/۰۹۶	کرمان
۱/۵۲٪	۰/۰۹۷	۰/۰۹۶	خوزستان
۱/۶۶٪	۰/۰۹۷	۰/۰۹۵	آذربایجان غربی
۱/۰۶٪	۰/۰۹۱	۰/۰۹۰	همدان
۱/۲۰٪	۰/۰۸۲	۰/۰۸۱	کرمانشاه
۱/۲۸٪	۰/۰۸۰	۰/۰۷۹	لرستان
۱/۳۵٪	۰/۰۷۶	۰/۰۷۵	سیستان و بلوچستان

در شکل ۱۰-۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر استان قابل ملاحظه می‌باشد.

شکل ۲-۱۰ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال - دی ۱۳۹۶

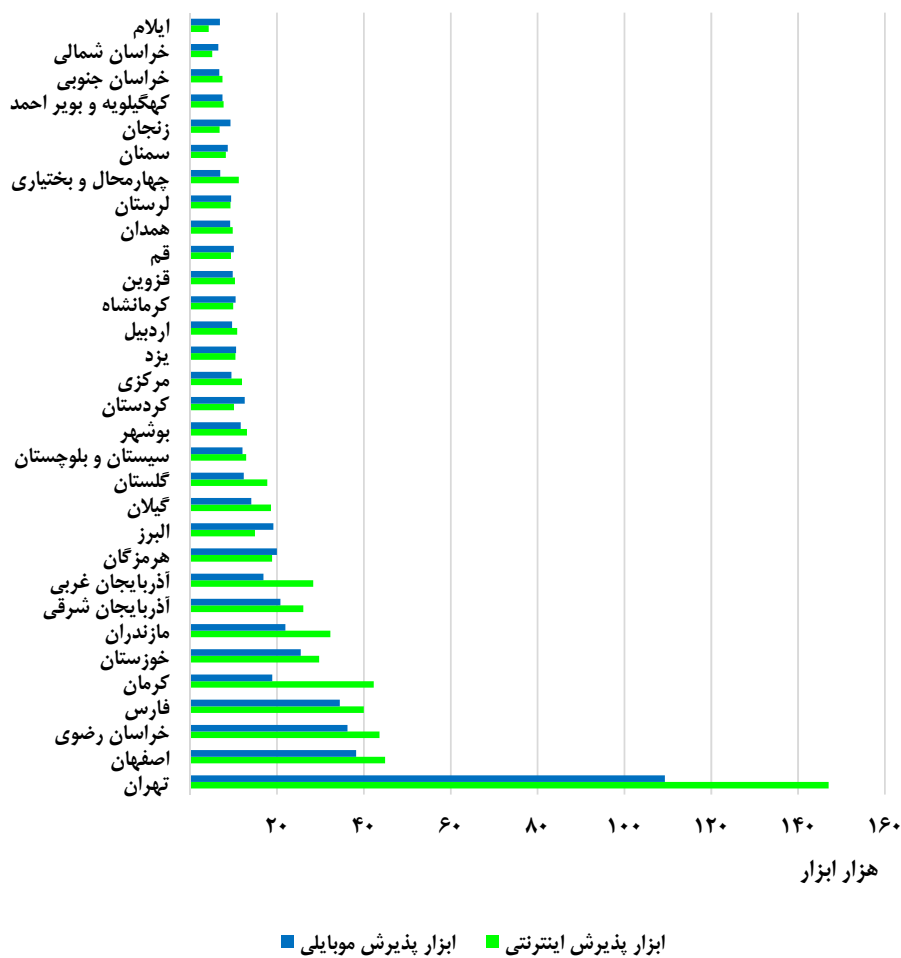
همانگونه که مشاهده می‌گردد، بیشترین تعداد سرانه کارتخوان فروشگاه‌های به ترتیب به استان‌های یزد، تهران و هرمزگان و کمترین آن به ترتیب به استان‌های سیستان و بلوچستان، لرستان و کرمانشاه تعلق گرفته است. لازم به ذکر است که به منظور انجام محاسبات سرانه ابزار کارتخوان فروشگاه‌های هر استان از جمعیت بالای ۱۸ سال کشور بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ استفاده شده است. بر همین اساس در دی ماه ۱۳۹۶، تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاه‌های در کل کشور ۰/۱۱۱۷ عدد به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال (۱،۱۱۷ ابزار به ازای هر ۱۰،۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال) بوده است.

۲،۲،۴ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی

همانطور که قبلاً ذکر شد، امکان استفاده از ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی برای انجام عملیات پرداخت الکترونیکی (بر خلاف کارتخوان فروشگاه‌های) به دلیل اینکه نیاز به حضور فیزیکی ابزار کارت ندارد، لزوماً به

منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارهای پذیرش میسر می‌باشد. لذا محاسبه تعداد سرانه این ابزارها برای بررسی، معنای دقیقی نداشته و تنها تعداد این ابزارها در استان‌های کشور بررسی می‌شود. شایان ذکر است که این اطلاعات بر مبنای آدرس و استان ثبت شده در اطلاعات پذیرندگان ابزار پذیرش موبایلی و ابزار پذیرش اینترنتی محاسبه شده است.

تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی به تفکیک استان‌های محل استقرار پذیرندگان ثبت شده در سویچ شاپرک، در شکل ۲-۱۱ ترسیم شده است.

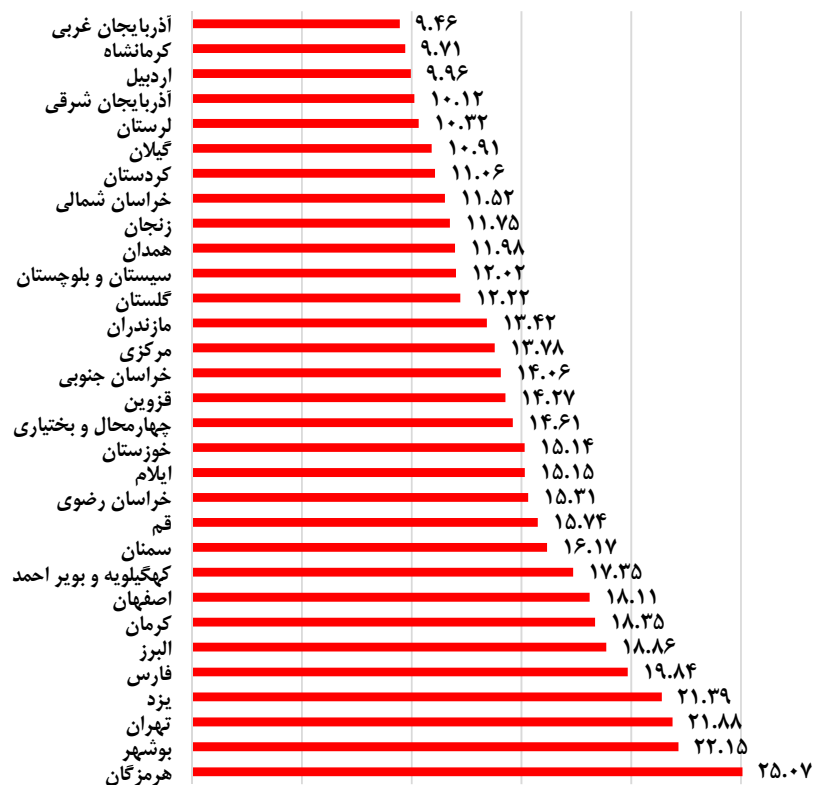

شکل ۲-۱۱ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی در استان‌های کشور - دی ۱۳۹۶

شکل ۲-۱۱ مبین آن است بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی به ترتیب در اختیار استان‌های تهران، اصفهان و خراسان رضوی بوده می‌باشد.

۲,۲,۵. تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های در استان‌های کشور

استفاده از ابزارهای پذیرشی که در انجام عملیات پرداخت الکترونیکی نیازی به ارائه فیزیک کارت بانکی ندارد (یعنی ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی) بر خلاف کارتخوان فروشگاه‌های لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و انجام تراکنش به وسیله این ابزارها (که هر یک از پذیرندگان آن به یک استان خاص تعلق دارند) از نقاط مختلف کشور امکان پذیر است. به همین دلیل شکل زیر به منظور نمایش تعداد سرانه تراکنش‌ها صرفاً برای ابزار کارتخوان فروشگاه‌های (که موقعیت محلی برای آن معنی دار بوده) در استان‌های مختلف برای دی ماه ۱۳۹۶ ترسیم شده است.

شکل ۲-۱۲ تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان - دی ۱۳۹۶

همانطور که در شکل ۲-۱۲ ملاحظه می‌شود استان‌های هرمزگان، بوشهر و تهران در سه جایگاه نخست تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، قرار گرفته‌اند و آذربایجان غربی، کرمانشاه و اردبیل کمترین تعداد سرانه تراکنش‌های این ابزار را در دی‌ماه ۹۶ داشته‌اند.

۲,۳. شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها

در این قسمت به بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها پرداخته می‌شود. بدین منظور ابتدا دامنه مبلغی تراکنش‌های هر سه ابزار پذیرش به تفکیک ارائه می‌شود. سپس نسبت دهکی برای کل ابزارهای پذیرش و نیز دهک‌های قیمتی به تفکیک هر خدمت و به طور هم‌زمان به تفکیک نوع ابزار ارائه می‌شود.

۲,۳,۱. دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه

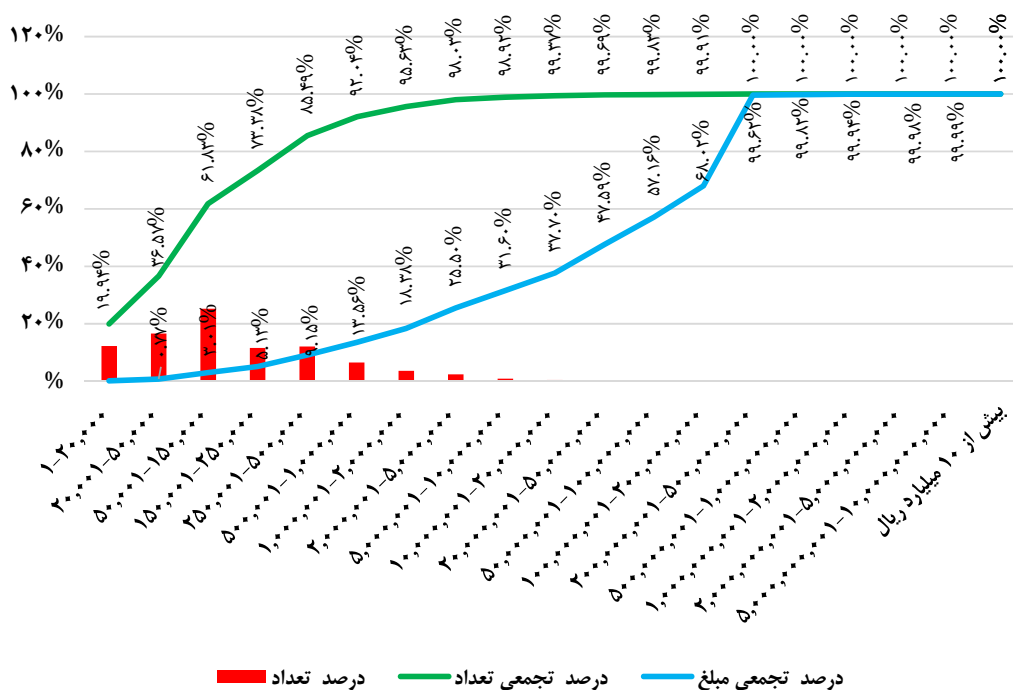
در این بخش از گزارش شکل دامنه مبلغی تراکنش‌های هر سه ابزارهای پذیرش یعنی "کارتخوان فروشگاه‌ها"، "ابزار پذیرش موبایلی" و "ابزار پذیرش اینترنتی" در دی‌ماه ۱۳۹۶ ترسیم شده و مورد بررسی قرار می‌گیرد. بر اساس شکل ۱-۱۳ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ترسیم شده است. این بازه‌ها با توجه به نحوه محاسبه کارمزد بانک پذیرنده تقسیم‌بندی شده‌اند، چراکه سهم کارمزدی بانک پذیرنده به ازای تراکنش‌های با مبالغ:

- زیر ۵۰,۰۰۰ ریال
- بین ۵۰,۰۰۱ ریال تا ۲۵۰,۰۰۰ ریال
- بالای ۲۵۰,۰۰۰ ریال

محاسبه می‌گردد.

سهم تراکنش‌های مانده‌گیری از کل تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ۷/۷۰ درصد می‌باشد. همانگونه که از اطلاعات موجود در شکل ۱-۱۳ مشخص است در دی‌ماه ۱۳۹۶:

- بیشترین تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های دارای مبلغی بین ۵۰,۰۰۱ تا ۱۵۰,۰۰۰ ریال بوده است.
- ۲۸/۸۷ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های مبلغ زیر ۵۰,۰۰۰ ریال را داشته‌اند.
- ۳۶/۸۲ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های در بازه مبلغی ۵۰,۰۰۱ تا ۲۵۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند.
- ۲۶/۶۲ درصد تراکنش‌ها با مبلغ بالای ۲۵۰,۰۰۰ ریال انجام گرفته‌اند.

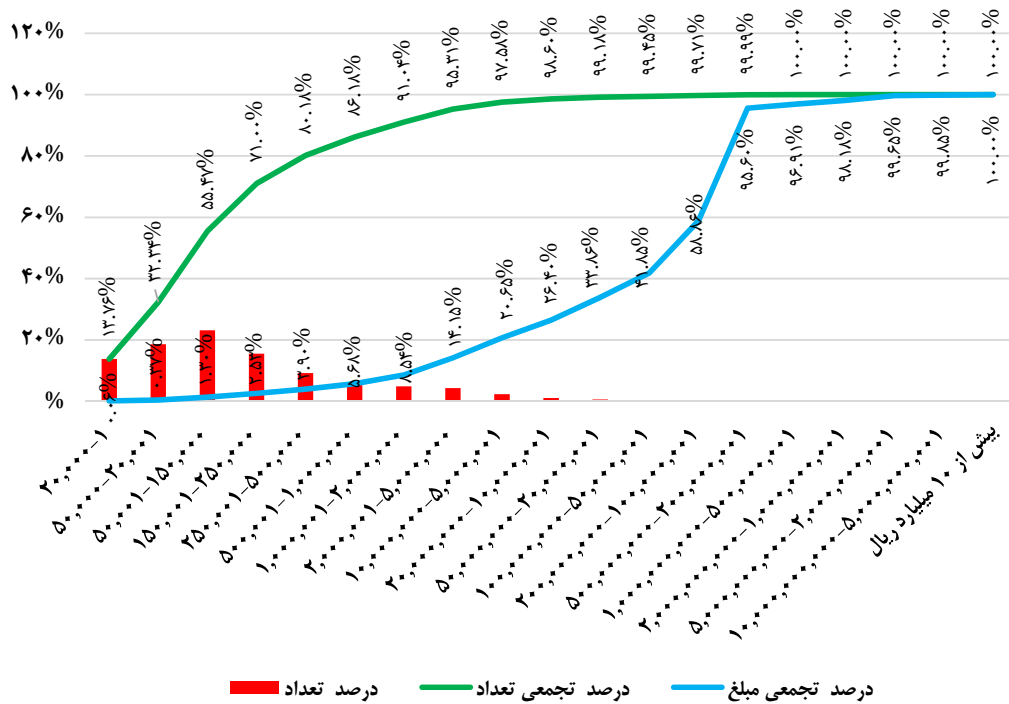

شکل ۲-۱۳ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های (بر حسب ریال) - دی ۱۳۹۶

در دی ماه ۱۳۹۶، تعداد تراکنش‌های با مبلغ زیر ۵۰,۰۰۰ ریال در ابزار کارتخوان فروشگاه‌های برابر با ۳۶۸,۸۱۷,۴۲۷ عدد تراکنش بوده است. همچنین تعداد تراکنش‌های با مبلغ بین ۵۰,۰۰۱ ریال و ۲۵۰,۰۰۰ ریال برابر با ۴۷۰,۳۱۵,۲۹۷ عدد تراکنش بوده و کل تعداد تراکنش‌های با مبلغ بالای ۲۵۰,۰۰۱ ریال برابر با ۳۴۰,۰۱۳,۷۴۲ عدد تراکنش می‌باشد. با توجه به نمودار دامنه مبلغی ابزار کارتخوان فروشگاه‌های می‌توان بیان

نمود که بیش از ۹۰ درصد تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های دارای مبلغ کمتر از ۵ میلیون ریال می‌باشد.

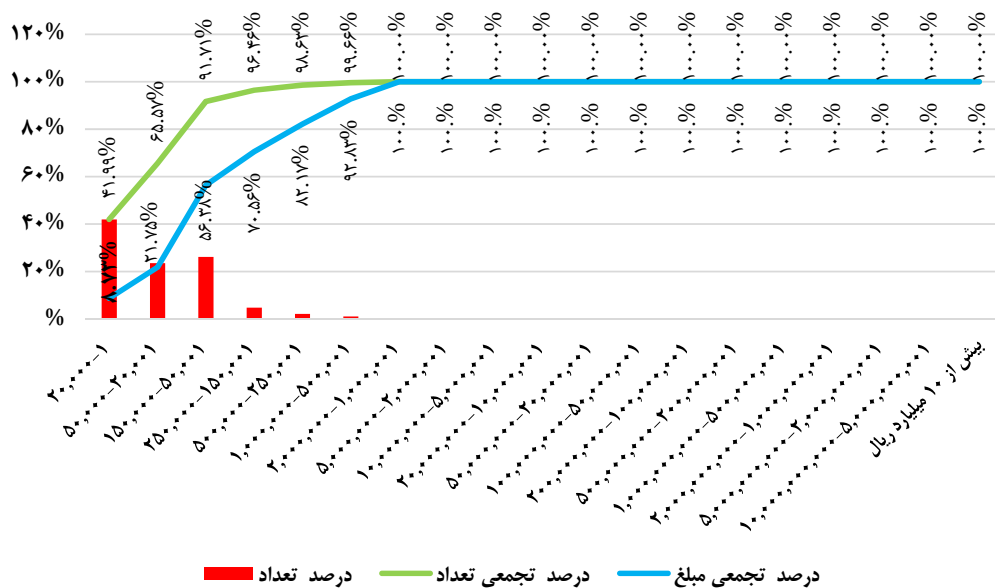
شکل ۲-۱۴ ترسیم کننده دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی است.

شکل ۲-۱۴ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) - دی ۱۳۹۶

دامنه مبلغی تراکنش‌های انجام شده توسط ابزار پذیرش اینترنتی، مبین آن است بیشترین تعداد تراکنش‌ها در بازه ۵۰،۰۰۱ تا ۱۵۰،۰۰۰ ریال قرار گرفته‌اند و این بازه ۲۳/۱۴ درصد از کل تراکنش‌ها را در بر می‌گیرد. در این ابزار پذیرش حدود ۷۱ درصد کل تراکنش‌ها دارای مبلغ کمتر از ۲۵۰،۰۰۰ هزار ریال هستند.

شکل ۲-۱۵ نیز دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی را نمایش می‌دهد.

شکل ۲-۱۵ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایل (بر حسب ریال) - دی ۱۳۹۶

در بررسی شکل ۲-۱۵ که مربوط به دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد، شرایط کاملاً متفاوت با ابزار پذیرش اینترنتی و کارتخوان فروشگاهی بوده است، به نحوی که ۴۱/۹۹ درصد مجموع تراکنش‌ها دارای مبلغ کمتر از ۲۰,۰۰۰ ریال و ۶۵/۵۷ درصد تراکنش‌ها دارای مبلغ کمتر از ۵۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند. با توجه به استفاده عموم جامعه از کارت‌های شارژ با مبلغ در حدود ۵۰,۰۰۰ ریالی و همچنین اقبال فراوان ابزار پذیرش موبایلی به منظور تهیه کارت‌های شارژ اپراتورهای مختلف، می‌توان حضور حداکثری تراکنش‌های موبایلی در دامنه مبلغی کمتر از ۵۰,۰۰۰ ریال را توجیه نمود. شایان ذکر است که با توجه به ممنوعیت ارائه خدمت خرید کالا و خدمات با استفاده از ابزار پذیرش موبایلی در دی ماه ۱۳۹۴ از سوی بانک مرکزی ج.ا.ا، شکل فوق صرفاً نمایشی از دامنه مبلغی خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه توسط ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد. نکته قابل توجه در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه توسط ابزار پذیرش موبایلی، اعمال محدودیت سقف مبلغی ۲ میلیون ریالی می‌باشد که شکل ۲-۱۵ به خوبی نمایانگر انجام تراکنش‌ها با مبلغ حداکثر تا این سقف می‌باشد. البته لازم به ذکر است که از اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۶ و با توجه به راهاندازی پرداخت‌های NFC در شبکه پرداخت کشور انجام تراکنش‌های خرید با ابزار پذیرش موبایلی ممکن شده است.

۲,۳,۲. نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها

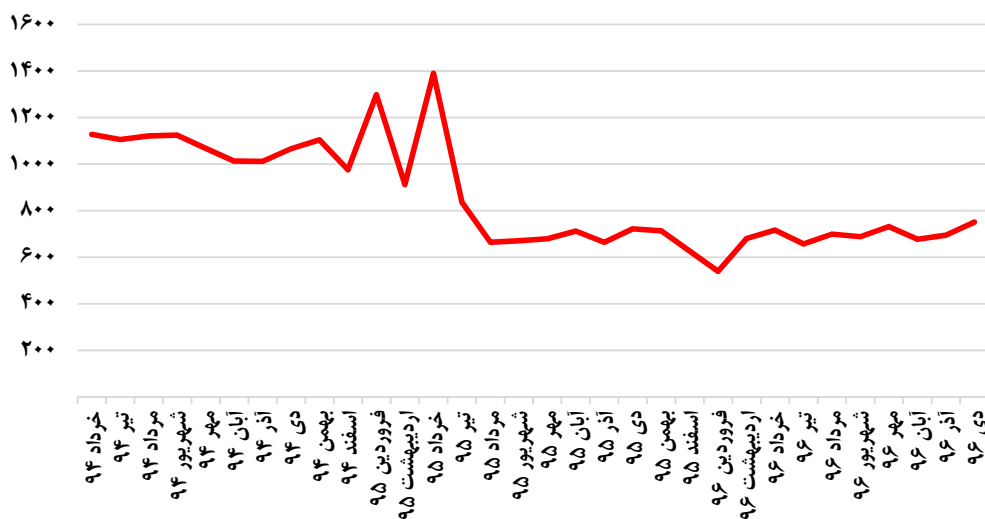
در این بخش شاخص نسبت دهکی^{۱۲} به منظور اندازه‌گیری نابرابری در توزیع ارزش‌هایی نظیر درآمد، ثروت و ... محاسبه می‌شود. محاسبه این نسبت برای مبلغ تراکنش‌ها، بیانگر توزیع نابرابری مبلغی تراکنش‌های پرداخت الکترونیک کارت می‌باشد که روند کاهشی آن در طول زمان نشان‌دهنده حذف تراکنش‌های با مبالغ بسیار ریز و یا بسیار بزرگ تعریف می‌شود. جدول ۲-۱۲ شاخص نسبت دهکی مبلغ تراکنش‌های شبکه شاپرک را در دی ۱۳۹۶ در مقایسه با ماه گذشته و نیز ماه مشابه سال ۱۳۹۵ ارائه نموده است.

جدول ۲-۱۴ مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی

مقایسه نقطه به نقطه		مقایسه ماهانه			محاسبه نسبت دهکی	
درصد تغییرات	دی ۱۳۹۶	دی ۱۳۹۵	درصد تغییرات	دی ۱۳۹۶		آذر ۱۳۹۶
-۷/۳۹%	۹.۹۶۲.۱۳۹/۱۱	۱۰.۷۵۶.۵۷۵/۷۹	۳/۹۶%	۹.۹۶۲.۱۳۹/۱۱	۹.۵۸۲.۷۴۷/۵۸	میانگین مبالغ تراکنش‌های دهک دهم (ریال)
-۱۰/۹۶%	۱۳.۲۶۱/۸۶	۱۴.۸۹۳/۷۴	-۳/۸۷%	۱۳.۲۶۱/۸۶	۱۳.۷۹۶/۴۰	میانگین مبالغ تراکنش‌های دهک اول (ریال)
۴/۰۱%	۷۵۱/۱۹	۷۲۲/۲۲	۸/۱۵%	۷۵۱/۱۹	۶۹۴/۵۸	نسبت متوسط قیمت دهک دهم به دهک اول

ملاحظه می‌شود که نسبت دهکی در مقایسه نقطه به نقطه رشد ۴/۰۱ درصدی و در قیاس ماهانه نیز رشد ۸/۱۵ درصدی داشته است. در قیاس ماهانه، متوسط مبلغی تراکنش‌های دهک اول کاهش ۳/۸۷ درصدی و متوسط مبلغی دهک دهم رشد ۳/۹۶ درصدی را تجربه نموده است که در نهایت منجر به افزایش ۸/۱۵ درصدی نسبت متوسط قیمت دهک دهم به دهک اول شده است در قیاس ماهانه شده است. در قیاس نقطه به نقطه نیز با توجه به میزان کاهش بیشتر در متوسط مبلغی دهک اول نسبت به کاهش مشاهده شده در متوسط مبلغ هر تراکنش دهک دهم شاهد افزایش نسبت متوسط مبلغ دهک دهم به دهک اول می‌باشیم.

^{۱۲} تراکنش‌های دوره مورد بررسی به ۱۰ دهک با تعداد تراکنش مساوی تقسیم شده و مورد بررسی قرار گرفته است.

شکل ۲-۱۶ روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی

با توجه به شکل ۲-۱۶، نسبت دهکی در دی ماه ۱۳۹۶ نسبت به آذر ماه روند افزایشی داشته است، به طوری که نسبت دهکی در دی ۱۳۹۶ نسبت به آذر افزایش نزدیک به ۵۷ واحد افزایش را تجربه نموده است.

۲,۳,۳. بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش

در این بخش به منظور بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها، دهک‌های قیمتی هر دو خدمت "خرید کالا و خدمات" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش ارائه شده است. جدول ۲-۱۵ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

جدول ۲-۱۵ متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت خرید کالا و خدمات به ازای هر ابزار پذیرش

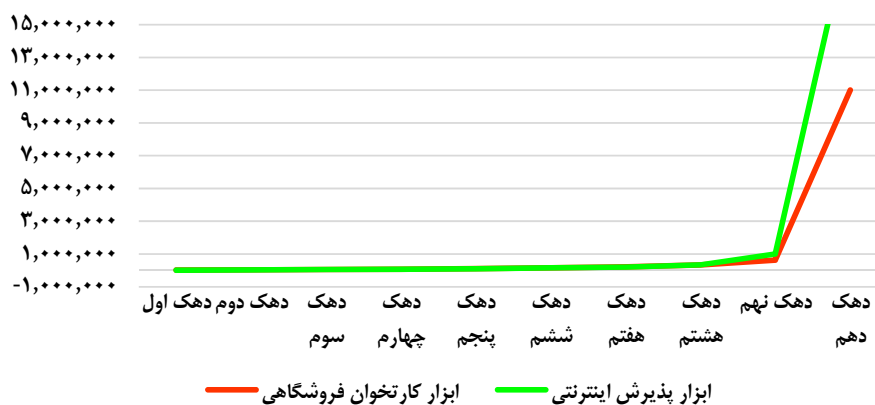
متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)		دهک قیمتی
ابزار پذیرش اینترنتی	کارتخوان فروشگاه‌های	
۱۰.۸۹۸/۸۳	۱۴.۱۲۱/۸۵	دهک اول
۲۹.۹۶۲/۹۶	۳۱.۴۰۳/۸۲	دهک دوم

متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)		دهک قیمتی
ابزار پذیرش اینترنتی	کارتخوان فروشگاهی	
۴۹,۸۹۹/۵۶	۴۹,۴۰۶/۵۷	دهک سوم
۷۰,۲۱۴/۷۱	۷۳,۲۶۵/۱۱	دهک چهارم
۱۰۳,۳۶۸/۱۵	۱۰۴,۳۳۴/۶۷	دهک پنجم
۱۵۷,۲۴۶/۹۳	۱۴۹,۵۹۰/۷۷	دهک ششم
۲۰۰,۲۵۴/۴۳	۲۱۶,۲۵۷/۱۸	دهک هفتم
۳۳۸,۵۱۷/۲۳	۳۳۱,۹۶۰/۷۰	دهک هشتم
۹۹۷,۹۷۶/۷۳	۶۲۷,۲۶۸/۱۹	دهک نهم
۲۱,۰۴۰,۶۳۸/۶۰	۱۱,۰۰۶,۵۵۷/۵۹	دهک دهم

* ارائه خدمت خرید کالا و خدمات از طریق ابزار پذیرش موبایلی ممنوع و متوقف شده است.

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که متوسط مبلغ تراکنش‌های خرید کالا و خدمات در دهک‌های آخر قیمتی در ابزار پذیرش اینترنتی بالاتر از ابزار کارتخوان فروشگاهی است، این امر مؤید این موضوع است که ابزار پذیرش اینترنتی برای خرید کالا و خدمات با ارزش تری به کار گرفته می‌شود. در خدمت خرید کالا و خدمات اعداد جدول مبین آن است که به طور متوسط ۹۰ درصد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی (۹ دهک) مربوط به خرید کالا و خدمات با مبلغ کمتر از ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریالی بوده است.

اطلاعات جدول ۲-۱۵ در شکل ۲-۱۷ برای مقایسه بهتر ترسیم شده است.

شکل ۲-۱۷ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات - دی ۱۳۹۶

در شکل ۱۷-۲ به علت نمایش بهتر، متوسط مبلغ دهک دهم به ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. در این ماه متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های خرید کالا و خدمات توسط ابزار پذیرش اینترنتی حدود ۲۱,۰۴۰,۶۳۹ ریال بوده است.

جدول ۱۶-۲ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

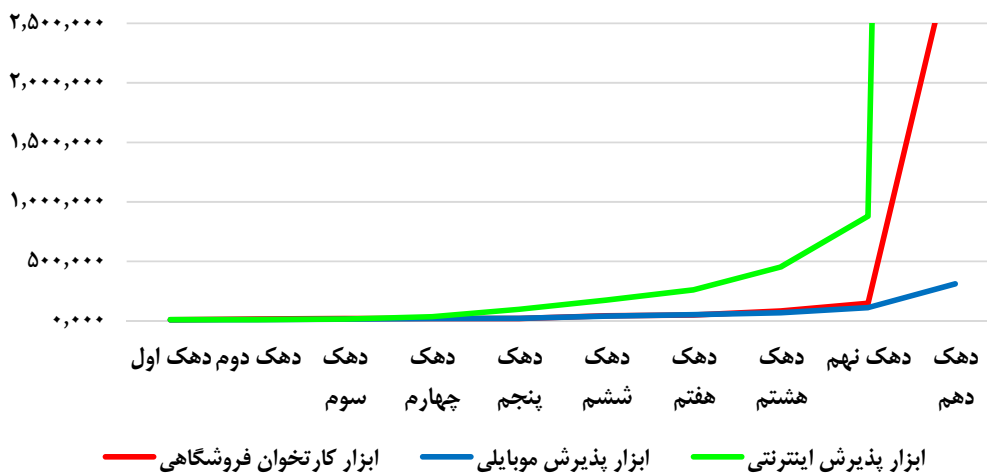
جدول ۱۶-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه به ازای هر ابزار پذیرش

متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)			دهک قیمتی
ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کارتخوان فروشگاه	
۹,۷۹۷/۱۲	۹,۲۷۸/۵۱	۹,۷۲۰/۰۲	دهک اول
۱۰,۰۰۰/۰۰	۱۰,۵۰۵/۰۱	۱۶,۶۴۸/۳۳	دهک دوم
۱۴,۹۱۶/۵۳	۱۳,۸۳۷/۴۱	۲۰,۰۰۰/۰۰	دهک سوم
۳۵,۱۸۸/۵۸	۲۰,۰۰۰/۰۰	۲۰,۰۰۰/۰۰	دهک چهارم
۹۸,۰۴۵/۰۸	۲۱,۴۴۰/۲۴	۲۰,۰۰۰/۰۰	دهک پنجم
۱۷۴,۹۵۳/۸۴	۴۰,۶۲۵/۸۹	۴۳,۵۹۳/۷۲	دهک ششم
۲۶۰,۷۱۵/۶۹	۵۱,۹۷۹/۵۶	۵۰,۰۰۰/۰۰	دهک هفتم
۴۵۳,۰۹۷/۵۴	۶۸,۰۹۹/۲۵	۸۳,۷۸۲/۲۸	دهک هشتم
۸۸۰,۰۲۳/۹۸	۱۱۱,۹۸۴/۵۰	۱۴۸,۵۰۵/۷۸	دهک نهم
۳۶۰,۱۹۰,۳۱۵/۸۴	۳۱۲,۰۵۳/۱۵	۳,۲۱۷,۱۶۷/۰۳	دهک دهم

با توجه به اطلاعات جدول ۱۶-۲ به نظر می‌رسد که از ابزار کارتخوان فروشگاه و نیز ابزار پذیرش موبایلی به طور عمده برای خرید کارت شارژهای تلفن همراه اعتباری نیز استفاده می‌شود. به طوری که بیشترین تعداد تراکنش از نوع خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه صورت گرفته توسط کارتخوان فروشگاه، خرید کارت شارژ ۲۰,۰۰۰ ریالی بوده است که به طور متوسط ۳۰ درصد تراکنش‌های این ابزار (سه دهک قیمتی) را در بر می‌گیرد و ۱۰ درصد تراکنش‌های این خدمت (یک دهک قیمتی) با مبلغ ۵۰,۰۰۰ ریالی انجام

گرفته است. این در حالی است که به طور متوسط ۱۰ درصد تراکنش‌های این خدمت (یک دهک قیمتی) در ابزار پذیرش موبایلی با مبلغ ۲۰,۰۰۰ ریالی انجام شده است. به عبارتی این طور به نظر می‌رسد که به طور متوسط حداقل ۴۰ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های و ۱۰ درصد تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی مربوط به خرید کارت شارژ تلفن همراه اعتباری بوده است. مقایسه متوسط مبالغ هر دهک مبین آن است که در دهک‌های پایانی اختلاف متوسط مبالغ ابزار پذیرش اینترنتی با دو ابزار دیگر در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه قابل ملاحظه است. از جمله علل بیشتر بودن متوسط مبالغ دهک‌های مختلف در ابزار پذیرش اینترنتی، استفاده اکثر نهادهای متولی دریافت مالیات و عوارض از درگاه‌های اینترنتی می‌باشد. شکل ۲-۱۸ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه را به تفکیک ابزارهای پذیرش نشان می‌دهد.

شکل ۲-۱۸ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه را به تفکیک ابزارهای پذیرش نشان می‌دهد.

شکل ۲-۱۸ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه - دی ۱۳۹۶

در شکل ۲-۱۸ به علت نمایش بهتر، دهک دهم به ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. متوسط مبلغ دهک دهم خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ در ابزار پذیرش اینترنتی حدود ۳۶,۰۱۹,۳۱۶ ریال و متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های این خدمت در ابزار کارتهخوان فروشگاهی در حدود ۳,۲۱۷,۱۶۷ ریال بوده است. این در حالی است که در ابزار پذیرش موبایلی متوسط مبلغ دهک دهم حدود ۳۱۲,۰۵۳ ریال بوده است که نسبت به دو ابزار پذیرش دیگر، به طور قابل ملاحظه‌ای کمتر است.

کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی

۳. کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی

ارتقای کیفیت خدمات ارائه شده اصلی‌ترین هدف شرکت‌های ارائه‌دهنده آن خدمات می‌باشد؛ چرا که ارتقای کیفیت خدمت ارائه شده افزایش مطلوبیت و رضایت‌مندی مصرف‌کننده را به دنبال خواهد داشت. شرکت شاپرک نیز در راستای وظایف نظارتی خود، به دنبال افزایش کیفیت انجام خدمات ارائه شده در شبکه و انجام صحیح پرداخت‌ها می‌باشد. کاهش خطاها و تراکنش‌های ناتمام از یک سو و افزایش دسترس‌پذیری حس شده خدمات و دسترس‌پذیری زمانی از سوی دیگر منجر به بهبود عملکرد شاپرک محسوب می‌گردد در ادامه شاخص‌هایی برای سنجش این هدف ارائه می‌گردد.

۳,۱. سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها

یکی از اصلی‌ترین برنامه‌های شرکت شاپرک، تلاش برای کاهش وقوع خطاهای شبکه و افزایش نسبت تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها می‌باشد. در حال حاضر در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی، خطاها در پنج گروه "خطای صادرکنندگی"^{۱۳}، "خطای پذیرندگی"^{۱۴}، "خطای شاپرکی"^{۱۵}، "خطای کاربری"^{۱۶} و "خطای کسب و کار"^{۱۷} طبقه‌بندی می‌شوند. جدول ۱-۳ اطلاعات مربوط به تعداد تراکنش‌های موفق و ناموفق (خطادار) کل شبکه شاپرک را نشان می‌دهد که این بررسی حکایت از سهم ۸۸/۴۹ درصدی تراکنش‌های موفق و ۱۱/۵۱ درصدی خطاهای رخ داده در دی ماه ۱۳۹۶ دارد.

جدول ۱-۳ تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - دی ۱۳۹۶

نوع تراکنش	تعداد	سهم از کل تراکنش‌ها
تراکنش‌های موفق	۱,۴۴۸,۹۵۲,۳۰۴	۸۸/۴۹٪
تراکنش‌های ناموفق	۱۸۸,۴۳۴,۳۹۷	۱۱/۵۱٪
تعداد کل تراکنش‌ها	۱,۶۳۷,۳۷۶,۷۰۱	۱۰۰/۰۰٪

۳,۲. آنالیز خطاهای تراکنش‌ها

همانطور که ذکر گردید، خطاهای تراکنش‌ها انواع مختلفی دارند که اطلاعات مربوط به آمار تعدادی هر یک از انواع خطا در دو ماه آذر و دی ۱۳۹۶ در جدول ۲-۳ ارائه شده است. اطلاعات مندرج در این جدول تغییرات مربوط به هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق را نشان می‌دهد.

^{۱۳} علت خطا بانک صادر کننده یا شبکه شتاب می‌باشد.

^{۱۴} علت خطا سوئیچ شرکت ارائه کننده خدمات پرداخت می‌باشد.

^{۱۵} علت خطا سوئیچ شرکت شاپرک می‌باشد.

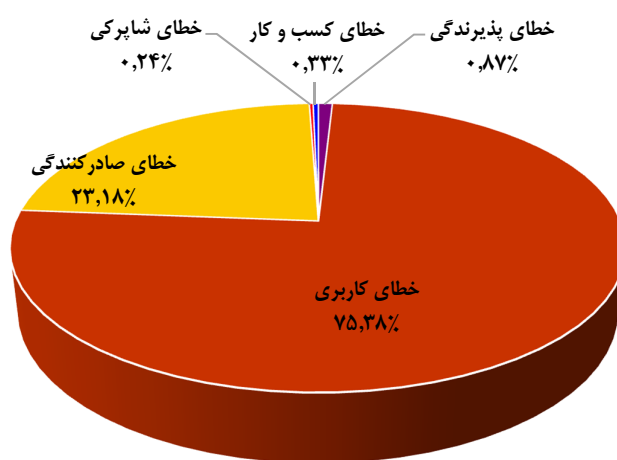
^{۱۶} علت خطا کاربران شبکه پرداخت الکترونیک (دارندگان کارت) می‌باشد.

^{۱۷} رخداد خطا بر اثر راهبری سیستم و بدون دخالت ذینفعان می‌باشد.

جدول ۲-۳ مقایسه تعداد انواع تراکنش‌ها و خطاها - آذر و دی ۱۳۹۶

نوع تراکنش و انواع خطا	آذر ۱۳۹۶	دی ۱۳۹۶	درصد تغییرات
خطای پذیرندگی	۱,۹۷۸,۶۵۴	۱,۶۴۲,۹۹۰	-۱۶/۹۶%
خطای کاربری	۱,۳۵,۰۷۷,۵۲۴	۱,۴۲,۰۲۶,۷۷۸	۵/۱۴%
خطای صادرکنندگی	۱۶,۱۱۵,۷۰۵	۴۳,۶۷۷,۵۳۲	۱۷۱/۰۲%
خطای شاپرکی	۳۲۶,۶۱۸	۴۵۰,۱۶۶	۳۷/۸۳%
خطای کسب و کار	۵۷۰,۷۷۱	۶۲۶,۹۳۱	۹/۸۴%
تعداد کل تراکنش‌های ناموفق	۱,۵۴,۰۶۹,۲۷۲	۱,۸۸,۴۲۴,۳۹۷	۲۲/۳۰%
تعداد کل تراکنش‌های موفق	۱,۴۴۳,۲۹۱,۲۰۴	۱,۴۴۸,۹۵۲,۳۰۴	۰/۳۹%
تعداد کل تراکنش‌ها	۱,۵۹۷,۳۶۰,۴۷۶	۱,۶۳۷,۳۷۶,۷۰۱	۲/۵۱%

بر اساس اطلاعات جدول ۲-۳ ملاحظه می‌شود که در دی ماه ۱۳۹۶ تعداد خطاها در گروه پذیرندگی با کاهش همراه بوده است. تعداد خطای پذیرندگی دی ماه ۹۶ در قیاس با آذر ماه ۱۶/۹۶ درصد کاهش داشته است.

شکل ۱-۳ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق - دی ۱۳۹۶

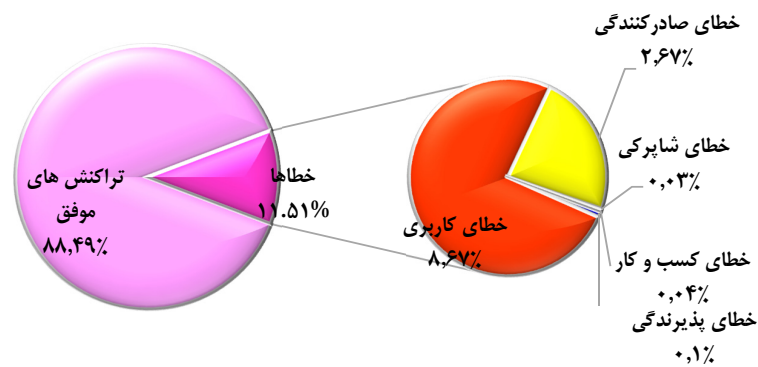
همچنین در راستای بررسی‌های انجام گرفته، اطلاعات جدول ۳-۳ حاکی از آن است که بروز خطای کاربری هنوز عمده‌ترین دلیل بروز خطاها بوده و ۷۵/۳۸ درصد از کل تراکنش‌های خطا را شامل می‌شود. این نوع خطا

به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت (نظیر کمبود موجودی یا فراموشی رمز) می‌باشد.

جدول ۳-۳ آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی - دی ۱۳۹۶

سهم	تعداد	نوع تراکنش و انواع خطا	
۸۸/۴۹٪	۱,۴۴۸,۹۵۲,۳۰۴	تراکنش‌های موفق	موفق
۰/۱۰٪	۱,۶۴۲,۹۹۰	خطای پذیرندگی	ناموفق
۸/۶۷٪	۱۴۲,۰۲۶,۷۷۸	خطای کاربری	
۲/۶۷٪	۴۳,۶۷۷,۵۳۲	خطای صادرکنندگی	
۰/۰۳٪	۴۵۰,۱۶۶	خطای شاپرکی	
۰/۰۴٪	۶۲۶,۹۳۱	خطای کسب و کار	
۱۰۰/۰۰٪	۱,۶۳۷,۳۷۶,۷۰۱	تعداد کل تراکنش‌ها	

در ادامه اطلاعات جدول ۳-۳ در شکل ۲-۳ به تصویر کشیده شده و سهم هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها در شکل آمده است.

شکل ۲-۳ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق و تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها - دی ۱۳۹۶

همانگونه که در شکل ۲-۳ فوق ملاحظه می‌شود، کمترین سهم در تراکنش‌های خطادار مربوط به خطای شاپرکی با سهم ۰/۰۳ درصدی از کل تراکنش‌ها بوده است. این نوع خطا سهم ۰/۲۴ درصدی را در بین تراکنش‌های خطادار داشته که در شکل ۱-۳ نشان داده شده است.

جهت بررسی تغییرات تراکنش‌های خطا در دو ماه متوالی بهتر است سهم انواع خطا نسبت به کل تراکنش‌های صورت گرفته در ماه مورد نظر، مورد قیاس قرار گیرد. لذا تغییر سهم تراکنش‌های خطا در دو ماه آذر و دی ۱۳۹۶ در جدول ۳-۴ ارائه شده است.

جدول ۳-۴ قیاس سهم هر یک از انواع خطا - آذر و دی ۱۳۹۶

تغییر سهم	سهم از کل تراکنش‌ها		نوع تراکنش و انواع خطا	
	دی ۱۳۹۶	آذر ۱۳۹۶		
-۰/۰۲٪	۰/۱۰٪	۰/۱۲٪	خطای پذیرندگی	ناموفق
-۰/۲۲٪	۸/۶۷٪	۸/۴۶٪	خطای کاربری	
۱/۶۶٪	۲/۶۷٪	۱/۰۱٪	خطای صادرکنندگی	
۰/۰۱٪	۰/۰۳٪	۰/۰۲٪	خطای شاپرکی	
-۰/۰۰٪	۰/۰۴٪	۰/۰۴٪	کسب و کار	
۱/۸۶٪	۱۱/۵۱٪	۹/۶۵٪	تعداد کل تراکنش‌های ناموفق	
-۱/۸۶٪	۸۸/۴۹٪	۹۰/۳۵٪	تعداد کل تراکنش‌های موفق	موفق
-	٪۱۰۰	٪۱۰۰	تعداد کل تراکنش‌ها	

اطلاعات جدول ۳-۴ مبین افزایش سهم تمام گروه‌های خطایی از کل تراکنش‌های دی ماه ۱۳۹۶ می‌باشد. و در مقابل سهم تراکنش‌های موفق کاهش ۱/۸۶ درصدی را تجربه نموده است.

۳.۳. دسترس پذیری حس شده خدمات

یکی از دلایل وجودی شرکت شاپرک و از مهم ترین اهداف آن، بهبود امکان دسترسی به خدمات و انجام تراکنش موفق در هر زمانی می باشد. برای سنجش میزان تحقق این هدف، شاخص دسترسی پذیری حس شده خدمات تعریف شده که سهم تراکنش های موفق سیستمی کل شبکه یا تراکنش های موفق سیستمی سوئیچ شاپرک را از کل تراکنش ها محاسبه می کند. در ادامه اطلاعات مربوط به شاخص دسترسی پذیری حس شده خدمات در جدول ۳-۵ ارائه شده است.

جدول ۳-۵ دسترسی پذیری حس شده خدمات شاپرک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی

دی ۱۳۹۶		آذر ۱۳۹۶		دی ۱۳۹۵		تراکنش های موفق
دسترس پذیری حس شده	تعداد تراکنش	دسترس پذیری حس شده	تعداد تراکنش	دسترس پذیری حس شده	تعداد تراکنش ها	
۹۷/۱۷٪	۱,۵۹۰,۹۷۹,۰۸۲	۹۸/۸۱٪	۱,۵۷۸,۳۶۸,۷۲۸	۹۸/۲۶٪	۱,۱۷۹,۴۹۶,۸۶۴	تراکنش های موفق سیستمی کل شبکه پرداخت ^{۱۸}
۹۹/۹۷٪	۱,۶۳۶,۹۲۶,۵۳۵	۹۹/۹۸٪	۱,۵۹۷,۰۳۳,۸۵۸	۹۹/۹۸٪	۱,۲۰۰,۰۹۹,۹۴۳	تراکنش های موفق سیستمی شاپرکی ^{۱۹}
-	۱,۶۳۷,۳۷۶,۷۰۱	-	۱,۵۹۷,۳۶۰,۴۷۶	-	۱,۲۰۰,۳۴۵,۱۹۳	تعداد کل تراکنش

جدول ۳-۵ مبین در دسترس بودن ۹۹/۹۷ درصدی خدمات شرکت شاپرک در دی ماه سال ۱۳۹۶ می باشد که نسبت به دی ماه سال ۱۳۹۵ کاهش ۰/۰۱ درصدی و نسبت به آذر ماه سال جاری نیز ۰/۰۱ کاهش داشته است.

^{۱۸} تراکنشی است که از دید شبکه ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده است. این تراکنش ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش های موفق کاربری هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می شوند؛ چرا که نمایش دهنده ی نقصی در شبکه نیستند و به علت اشتباه کاربران یا انجام عملیات روزانه ی سیستم رخ داده اند.

^{۱۹} تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپرک موفق است و کل تراکنش های شبکه پرداخت الکترونیک کارت به جز تراکنش های خطای شاپرکی را شامل می شود.

۳،۴. آنالیز تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه

شاخص میزان تراکنش‌های ناتمام^{۲۰} رخ داده در شبکه الکترونیک پرداخت کارتی و روند آن در طول زمان، یکی از شاخص‌هایی است که بر کیفیت انجام عملیات و رضایت از شبکه پرداخت اثرگذار است. لذا می‌بایست نسبت تعداد تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌ها روندی کاهشی داشته باشد. جدول ۳-۶ مقادیر این شاخص را ارائه نموده است.

جدول ۳-۶ درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپرک - آذر و دی ۱۳۹۶

تغییرات	دی ۱۳۹۶	آذر ۱۳۹۶	تراکنش‌های ناتمام
-۴/۷۸٪	۳۹۰،۲۴۵	۴۰۹،۸۴۵	تعداد تراکنش‌های ناتمام
۰/۳۹٪	۱،۴۴۸،۹۵۲،۳۰۴	۱،۴۴۳،۲۹۱،۲۰۴	تعداد کل تراکنش‌ها
-۰/۰۰۱۵٪	۰/۰۲۷٪	۰/۰۲۸٪	نسبت تعداد تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌ها

*در گزارش‌های پیشین، از عنوان "تراکنش معوق" به جای "تراکنش ناتمام" استفاده شده بود

همانطور که در جدول ۳-۶ ملاحظه می‌شود همزمان با رشد ۰/۳۹ درصدی تعداد تراکنش‌های موفق در دی ماه ۱۳۹۶ نسبت به آذر ماه، تعداد تراکنش‌های ناتمام در این دوره کاهش ۴/۷۸ درصدی داشته است؛ که این مهم به دلیل رفع مشکلات سوئیچ برخی از شرکت‌ها طی دی ماه سال ۱۳۹۶ می‌باشد. نسبت تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌های موفق در این ماه نسبت به ماه گذشته کاهش ۰/۰۰۱۵ درصدی را تجربه نموده است.

^{۲۰} تراکنش دارنده‌ی کارت که موفق کاربری بوده است و به ازای آن تراکنش درخواست واریز تا ۴۸ ساعت به سویچ شاپرک ارسال نشده است را تراکنش ناتمام می‌گویند (معادل تراکنش موفق کاربری با شناسه‌ی ۲۲۰۰ که تراکنش ۲۲۲۰ آن در مدت مجاز ارسال نشده است).

بررسی عملکرد کلی شرکت های ارائه دهنده شبکه پرداخت

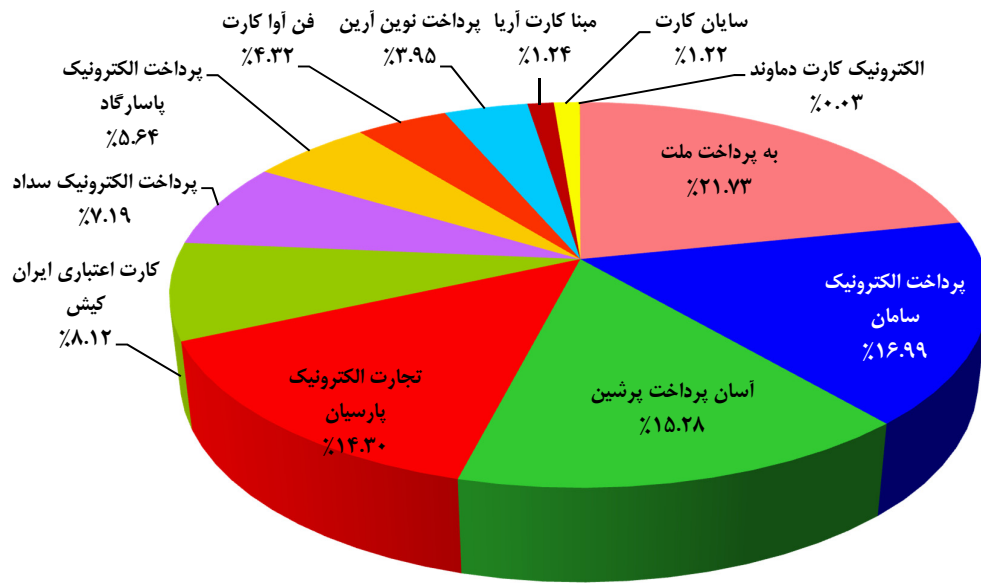
۴. بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت

به‌منظور رصد وضعیت کنونی صنعت پرداخت الکترونیکی کارت کشور و ترسیم مسیر حرکت آتی بازار آن و همچنین کمک به تعیین سیاست‌های توسعه‌ی بازار و نظارت بر آن، می‌بایست شاخص‌هایی تعریف و روند تغییرات آن بررسی گردد. در این بخش از گزارش سعی گردیده است تا با مطالعه‌ی شاخص‌های عملکرد تعدادی و مبلغی شرکت‌ها در کل و همچنین به تفکیک هریک از ابزار پذیرش و نوع سرویس، تصویری کلی از وضعیت آن‌ها در صنعت پرداخت الکترونیکی کارت ترسیم شود. در پایان نیز عملکرد هریک از شرکت‌های PSP در رخداد تراکنش‌های خطا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

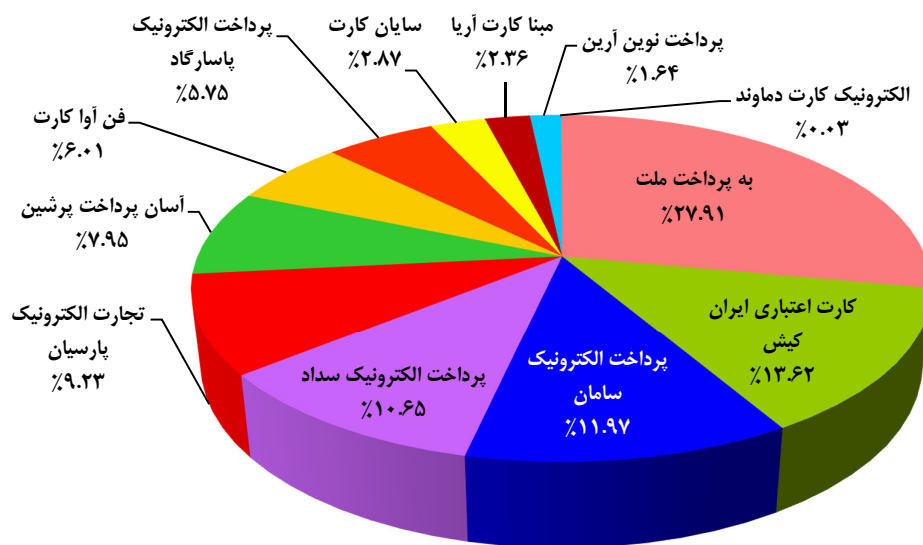
۴.۱.۱. سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار

تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت

سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تراکنش‌های بازار خدمات پرداخت الکترونیک کاردتی، در دو شکل ۴-۱ و شکل ۴-۲ ترسیم شده است.

شکل ۱-۴ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - دی ۱۳۹۶

شکل ۲-۴ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - دی ۱۳۹۶

همانگونه که در دو شکل فوق ملاحظه می‌گردد، شرکت "به‌پرداخت ملت" با سهم ۲۱/۷۳ درصدی از تعداد تراکنش‌ها و سهم ۲۷/۹۱ درصدی از مبلغ آن‌ها و در استمرار وضعیت گذشته‌ی خود، همچنان بیشترین سهم از بازار را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست هر دو سهم قرار گرفته است.

مقایسه دو شکل بالا با شکل‌های مشابه در گزارش آذر ماه، حکایت از آن دارد که نوسان قابل توجهی نه تنها در سهم تعدادی شرکت‌ها، بلکه در سهم بازار مبلغی آن‌ها نیز صورت نپذیرفته است و با وجود کاهش و افزایش اندکی در سهم بازار برخی از شرکت‌ها، در رتبه‌بندی آن‌ها نسبت به ماه گذشته تغییر خاصی مشاهده نمی‌شود. تنها در بازار مبلغی تراکنش‌ها به دلیل رشد ارزش ریالی تراکنش‌های شرکت "فن‌آوا کارت"، بین جایگاه این شرکت و شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" جابجایی ملاحظه می‌گردد. همچنین اختلاف سهم مبلغی ۱۴ درصدی بین دو شرکت نخست بازار، نقش شرکت "به‌پرداخت ملت" را در میزان ارزش ریالی تراکنش‌های پرداخت کارت به روشنی نمایان می‌سازد.

۴,۱,۲. سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر شرکت به تفکیک ابزار پذیرش مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی آذر و دی ۹۶ در جدول ۴-۱ ارائه شده است.

در دی ماه رفتار خاصی در میزان تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی شرکت‌های PSP مشاهده نشده است. در این ماه همچنان شرکت "به‌پرداخت ملت" با پوشش ۲۳/۹۴ درصد از بازار تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی، بالاترین سهم را در اختیار خود دارد.

در حوزه تراکنش‌های اینترنتی نیز همین منوال مشاهده شده و شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با ثبت بیشترین افزایش همچنان همانند چندین ماه گذشته بیشترین سهم را به خود اختصاص داده است. شرکت فوق در دی ماه ۳۰/۷۷ درصد از سهم بازار تراکنش‌های اینترنتی را کسب نموده است.

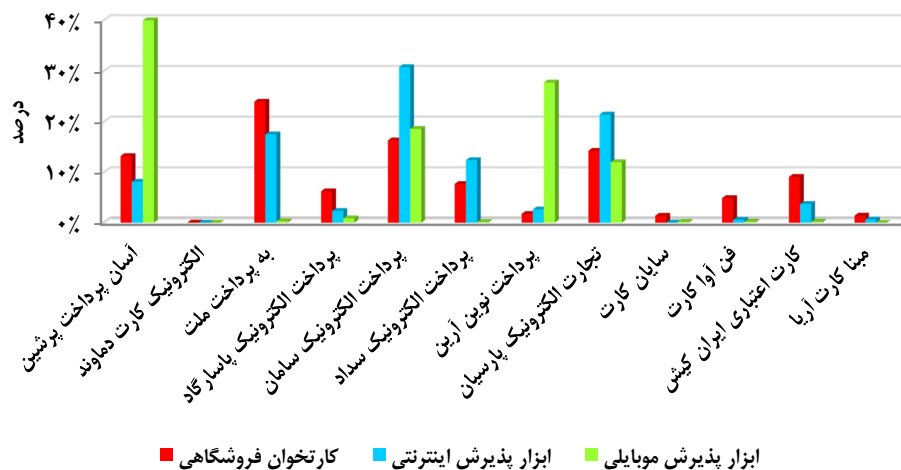
عمده‌ترین تغییر رفتار شرکت‌ها در تراکنش‌های موبایلی، در شرکت "تجارت الکترونیک پارسین" مشاهده شده است. این شرکت در این ماه با اختلاف قابل توجهی نسبت به سایر شرکت‌ها، بیشترین افزایش مثبت را نشان داده‌است. در دی ماه همچنان شرکت "آسان پرداخت پرشین" با پوشش ۳۹/۹۹ درصد از سهم تعدادی تراکنش‌های مزبور، دارنده‌ی بالاترین سهم در بازار تراکنش‌های موبایلی محسوب می‌شود.

جدول ۴-۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش-آذر و دی ۱۳۹۶

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های			سهم از تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی		
	آذر	دی	اختلاف	آذر	دی	اختلاف	آذر	دی	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۱۳/۰۵%	۱۳/۲۰%	۰/۱۶%	۸/۷۸%	۸/۰۹%	-۰/۶۹%	۳۹/۸۹%	۳۹/۹۹%	۰/۱۰%
الکترونیک کارت دماوند	۰/۰۴%	۰/۰۳%	-۰/۰۱%	۰/۰۰%	۰/۰۰%	۰/۰۰%	۰/۰۰%	۰/۰۰%	۰/۰۰%
به پرداخت ملت	۲۴/۲۵%	۲۳/۹۴%	-۰/۳۱%	۱۷/۵۵%	۱۷/۵۰%	-۰/۰۵%	۰/۱۵%	۰/۲۸%	۰/۱۴%
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۶/۴۳%	۶/۲۳%	-۰/۲۰%	۲/۰۰%	۲/۳۱%	۰/۳۲%	۰/۹۳%	۰/۸۶%	-۰/۰۷%
پرداخت الکترونیک سامان	۱۶/۰۳%	۱۶/۳۰%	۰/۲۷%	۳۰/۱۱%	۳۰/۷۷%	۰/۶۷%	۱۹/۴۱%	۱۸/۵۹%	-۰/۸۲%
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۵۵%	۷/۶۶%	۰/۱۱%	۱۰/۵۶%	۱۲/۳۸%	۱/۸۲%	۰/۰۵%	۰/۱۰%	۰/۰۵%
پرداخت نوین آرین	۱/۸۶%	۱/۷۳%	-۰/۱۳%	۳/۰۱%	۲/۶۲%	-۰/۴۰%	۲۸/۹۴%	۲۷/۷۲%	-۱/۲۲%
تجارت الکترونیک پارسین	۱۳/۹۰%	۱۴/۲۴%	۰/۳۴%	۲۲/۳۰%	۲۱/۴۲%	-۰/۸۸%	۹/۸۵%	۱۱/۹۹%	۲/۱۴%
سایان کارت	۱/۳۸%	۱/۳۷%	-۰/۰۱%	۰/۰۳%	۰/۰۳%	۰/۰۰%	۰/۱۱%	۰/۱۴%	۰/۰۳%
فن آوا کارت	۴/۸۴%	۴/۸۶%	۰/۰۲%	۰/۵۹%	۰/۵۶%	-۰/۰۳%	۰/۵۱%	۰/۱۶%	-۰/۳۵%
کارت اعتباری ایران کیش	۹/۲۲%	۹/۰۵%	-۰/۱۸%	۳/۷۵%	۳/۷۰%	-۰/۰۵%	۰/۱۷%	۰/۱۸%	۰/۰۱%
مینا کارت آریا	۱/۴۵%	۱/۳۸%	-۰/۰۷%	۱/۳۳%	۰/۶۲%	-۰/۷۰%	۰/۰۰%	۰/۰۰%	۰/۰۰%

همانگونه که در جدول ۴-۱ ملاحظه می‌شود، بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی در تراکنش‌های دو ابزار کارتخوان فروشگاه‌های و موبایلی در ماه دی ۹۶ نسبت به آذر ماه در شرکت "تجارت الکترونیک پارسین" گزارش شده است. در سهم تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های این شرکت رقم ناچیز ۰/۳۴ درصد و در سهم تراکنش‌های موبایلی آن عدد قابل توجه ۲/۱۴ درصد افزایش مشاهده می‌شود. در روندی مشابه، سهم تراکنش‌های اینترنتی شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" با اختلاف مثبت معادل ۱/۸۲ درصد همراه بوده است.

سهام شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در شکل ۳-۴ نمایش داده شده است.

شکل ۳-۴ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - دی ۱۳۹۶

سهام مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه آذر و دی ۹۶ در جدول ۲-۴ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در دی ماه نیز تغییری در نام شرکت‌های دارنده‌ی بیشترین سهم بازار مبلغی در هر یک از ابزارها نسبت به ماه گذشته رخ نداده است. رفتار شرکت‌ها در افزایش و یا کاهش ارزش ریالی تراکنش‌ها در هر سه ابزار مختلف بوده است. شرکت "به پرداخت ملت" علی‌رغم ثبت بیشترین کاهش در مبالغ تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی، ولیکن همچنان با پوشش ۲۷/۰۴ درصد از بازار آن‌ها، بالاترین سهم را در اختیار خود دارد. همچنین این شرکت در سهم مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی نیز با رقمی برابر با ۳۹/۵۱ درصد، بیشترین میزان را از آن خود نموده است. بیشترین افزایش مبلغی تراکنش‌های اینترنتی در شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" و بالاترین کاهش در شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" گزارش می‌شود.

در دی ماه همانند ماه‌های گذشته همچنان شرکت "آسان پرداخت پرشین" با سهمی معادل با ۴۴/۲۲ درصد بخش عظیمی از بازار مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی را در اختیار دارد. بیشترین افزایش مبلغی تراکنش‌های موبایلی در شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" و بالاترین کاهش در شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" مشاهده شده است.

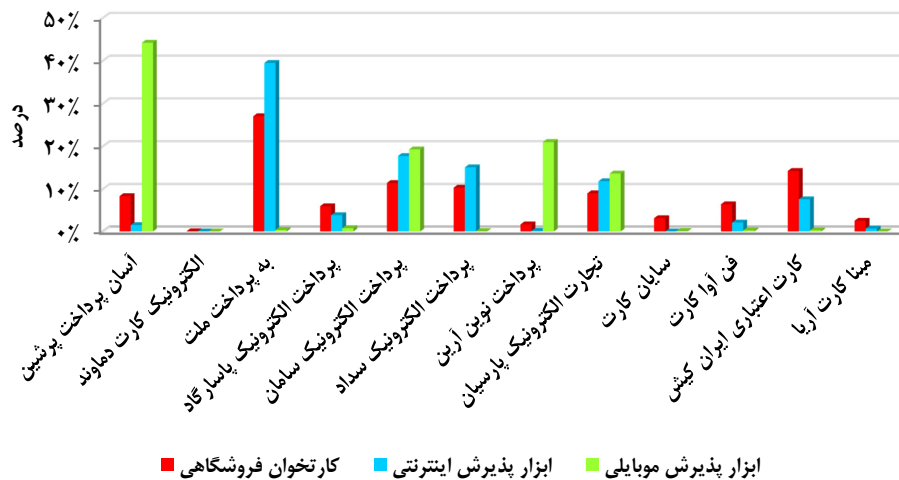
جدول ۲-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - آذر و دی ۱۳۹۶

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از مبلغ تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های			سهم از مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی		
	آذر	دی	اختلاف	آذر	دی	اختلاف	آذر	دی	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۸/۵۳٪	۸/۳۳٪	-۰/۲۱٪	۱/۴۷٪	۱/۵۱٪	۰/۰۴٪	۴۴/۲۴٪	۴۴/۲۲٪	-۰/۰۲٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۰۴٪	۰/۰۳٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۲۷/۶۲٪	۲۷/۰۴٪	-۰/۵۹٪	۴۳/۹۱٪	۳۹/۵۱٪	-۴/۴۰٪	۰/۲۴٪	۰/۳۷٪	۰/۱۳٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۹۸٪	۵/۹۴٪	-۰/۰۴٪	۴/۰۰٪	۳/۸۵٪	-۰/۱۵٪	۰/۷۹٪	۰/۷۸٪	-۰/۰۱٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۱/۵۳٪	۱۱/۴۱٪	-۰/۱۲٪	۲۱/۶۱٪	۱۷/۷۴٪	-۳/۸۷٪	۲۰/۲۷٪	۱۹/۲۹٪	-۰/۹۸٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۰/۰۳٪	۱۰/۳۱٪	۰/۲۸٪	۱۲/۵۴٪	۱۵/۰۷٪	۲/۵۳٪	۰/۰۳٪	۰/۰۷٪	۰/۰۴٪
پرداخت نوین آرین	۱/۷۴٪	۱/۶۷٪	-۰/۰۸٪	۰/۱۹٪	۰/۱۶٪	-۰/۰۴٪	۲۱/۶۹٪	۲۱/۰۰٪	-۰/۷۰٪
تجارت الکترونیک پارس‌بان	۸/۹۶٪	۸/۹۷٪	۰/۰۱٪	۹/۵۳٪	۱۱/۸۱٪	۲/۲۸٪	۱۱/۷۵٪	۱۳/۶۲٪	۱/۸۷٪
سایان کارت	۲/۹۷٪	۳/۱۴٪	۰/۱۷٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۸٪	۰/۱۰٪	۰/۰۲٪
فن آوا کارت	۵/۵۴٪	۶/۳۹٪	۰/۵۵٪	۱/۹۷٪	۲/۰۹٪	۰/۱۲٪	۰/۶۵٪	۰/۲۶٪	-۰/۳۹٪
کارت اعتباری ایران کیش	۱۴/۴۷٪	۱۴/۲۴٪	-۰/۰۸٪	۴/۰۹٪	۷/۵۷٪	۳/۴۸٪	۰/۲۵٪	۰/۳۰٪	۰/۰۴٪
مینا کارت آریا	۲/۶۰٪	۲/۵۳٪	-۰/۰۷٪	۰/۶۵٪	۰/۶۷٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

همانگونه که در جدول ۲-۴ ملاحظه می‌شود، بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های دو ابزار کارتخوان فروشگاه‌های و اینترنتی در ماه دی ۹۶ نسبت به آذر ماه در شرکت "به‌پرداخت ملت" گزارش شده است. سهم ریالی تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های این شرکت رقم ۰/۵۹ درصد و سهم تراکنش‌های اینترنتی آن عدد قابل توجهی برابر با ۴/۴۱ درصد را کاهش نشان می‌دهند. این شاخص در بازار مبلغی تراکنش‌های موبایلی با نمایش مثبت ۱/۸۷ درصد، در اختیار "تجارت الکترونیک پارس‌بان" گزارش شده است.

لازم به توضیح است تغییرات سهم مبلغی تراکنش‌های شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت در مقایسه با سهم تعدادی لزوماً همسو نبوده و حتی میزان آن‌ها نیز هم اندازه نیستند.

شکل ۴-۴ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های ابزارهای پذیرش مختلف را در دی ماه ۱۳۹۶ نمایش می‌دهد.

شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - دی ۱۳۹۶

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که شرکت "الکترونیک کارت دماوند" همچنان کمترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها را در بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت داشته و سهم آن از بازار کلیه ابزارهای پذیرش بسیار ناچیز است.

۴,۱,۳ سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه سرمایه‌گذاری هر شرکت PSP در سرویس‌های خدمات پرداخت می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از شرکت‌ها به تفکیک نوع سرویس مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس برای دو ماه متوالی آذر و دی ۹۶ در جدول ۴-۱ جدول ۴-۳ ارائه شده است.

در حوزه تراکنش‌های خرید، عملکرد بیشتر شرکت‌ها نرخ رشد منفی را نشان می‌دهند. در دی ماه شرکت "به پرداخت ملت" علی‌رغم اینکه بیشترین حجم را از میزان تراکنش‌های خرید خود کاسته است ولیکن همچنان با پوشش ۲۴/۳۱ درصد از بازار تراکنش‌های مزبور، بالاترین سهم را در اختیار دارد. این شرکت در تراکنش‌های مانده‌گیری نیز با سهمی معادل ۲۰/۱۱ درصد، از بالاترین میزان این گونه از تراکنش‌ها پشتیبانی می‌کند. لازم به توضیح است که تراکنش‌های مانده‌گیری در ماه جاری در تمامی شرکت‌ها روندی رو به رشد

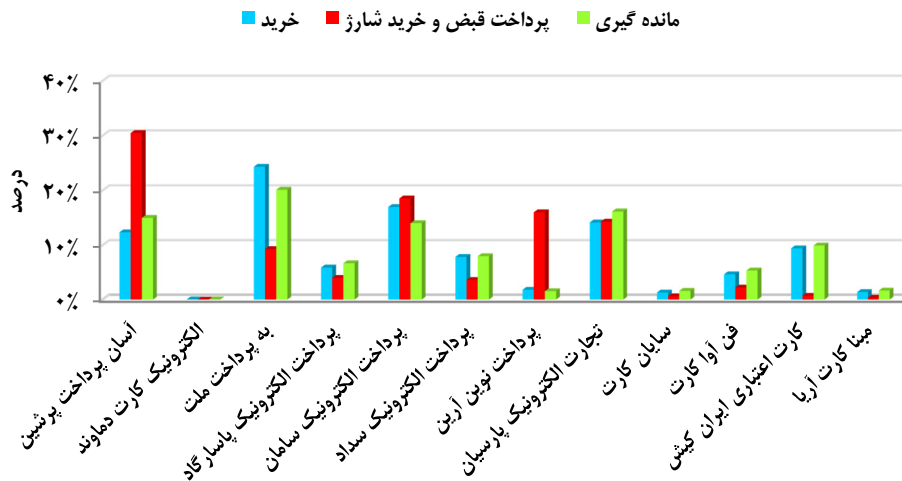
داشته است. در دی ماه شرکت "تجارت الکترونیک پارسپان" بالاترین اختلاف مثبت را در حجم هر دو نوع تراکنش‌های خرید و پرداخت قبض و خرید شارژ نسبت به ماه گذشته نشان داده است. در این ماه همانند ماه گذشته شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کسب ۳۰/۴۷ درصد از بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، بیشترین سهم را به خود اختصاص داده است.

جدول ۳-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس-آذر و دی ۱۳۹۶

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های خرید			سهم از تعداد تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ			سهم از تعداد تراکنش‌های مانده گیری		
	آذر	دی	اختلاف	آذر	دی	اختلاف	آذر	دی	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۱۲/۲۴%	۱۲/۳۴%	-۰/۱۱%	۳۰/۱۷%	۳۰/۴۷%	-۰/۲۹%	۱۴/۴۰%	۱۴/۹۷%	-۰/۵۷%
الکترونیک کارت دماوند	۰/۰۳%	۰/۰۳%	-۰/۰۱%	۰/۰۱%	۰/۰۱%	۰/۰۰%	۰/۰۵%	۰/۰۵%	۰/۰۰%
به پرداخت ملت	۲۴/۵۹%	۲۴/۳۱%	-۰/۲۸%	۹/۳۸%	۹/۲۶%	-۰/۱۲%	۲۰/۸۳%	۲۰/۱۱%	-۰/۷۲%
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۶/۰۶%	۵/۸۸%	-۰/۱۸%	۴/۲۰%	۳/۹۸%	-۰/۲۲%	۶/۹۰%	۶/۶۶%	-۰/۲۴%
پرداخت الکترونیک سامان	۱۶/۶۴%	۱۶/۹۵%	-۰/۳۲%	۱۸/۷۰%	۱۸/۵۲%	-۰/۱۸%	۱۳/۸۸%	۱۴/۰۱%	-۰/۱۳%
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۶۲%	۷/۸۲%	-۰/۲۱%	۳/۸۰%	۳/۶۰%	-۰/۲۰%	۷/۶۴%	۷/۹۶%	-۰/۳۲%
پرداخت نوین آراین	۱/۹۴%	۱/۸۰%	-۰/۱۴%	۱۶/۳۹%	۱۵/۹۹%	-۰/۴۰%	۱/۶۸%	۱/۵۵%	-۰/۱۳%
تجارت الکترونیک پارسپان	۱۳/۸۱%	۱۴/۱۴%	-۰/۳۳%	۱۳/۱۰%	۱۴/۳۰%	۱/۲۰%	۱۶/۲۳%	۱۶/۱۴%	-۰/۰۹%
سایان کارت	۱/۳۲%	۱/۳۰%	-۰/۰۲%	۰/۶۲%	۰/۶۲%	۰/۰۰%	۱/۵۵%	۱/۶۲%	-۰/۰۶%
فن آوا کارت	۴/۶۴%	۴/۶۴%	-۰/۰۰%	۲/۵۰%	۲/۲۱%	-۰/۲۹%	۵/۱۴%	۵/۳۴%	-۰/۲۱%
کارت اعتباری ایران کیش	۹/۶۵%	۹/۴۱%	-۰/۲۴%	۰/۷۰%	۰/۶۹%	-۰/۰۱%	۱۰/۰۲%	۹/۹۳%	-۰/۰۹%
مینا کارت آریا	۱/۴۸%	۱/۳۸%	-۰/۱۰%	۰/۴۳%	۰/۳۵%	-۰/۰۸%	۱/۶۸%	۱/۶۷%	-۰/۰۲%

همانگونه که در جدول ۳-۴ ملاحظه می‌شود، بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های خرید و پرداخت قبض و خرید شارژ در ماه دی ۹۶ نسبت به آذر ماه در شرکت "تجارت الکترونیک پارسپان" گزارش شده به‌طوری‌که بر سهم تراکنش‌های فوق در این شرکت به ترتیب ارقام ۰/۳۳ درصد و ۱/۲۰ درصد اضافه گردیده است. در سهم تراکنش‌های مانده‌گیری، بالاترین اختلاف با عددی برابر با منفی ۰/۷۲ درصد در شرکت "به-پرداخت ملت" مشاهده می‌شود.

سهام شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت در شکل ۴-۵ نمایش داده شده است.

شکل ۴-۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - دی ۱۳۹۶

سهام مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت برای دو ماه آذر و دی ۹۶ در جدول ۴-۴ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در دی ماه همانند ماه گذشته، شرکت "به پرداخت ملت" همچنان با پوشش ۲۸/۹۰ درصد از بازار تراکنش‌های خرید، به‌عنوان بالاترین دارنده‌ی سهم مبلغی تراکنش‌های مذکور محسوب می‌گردد؛ هرچند که این شرکت بالاترین ریزش را در حجم و ارزش ریالی تراکنش‌های خرید داشته است.

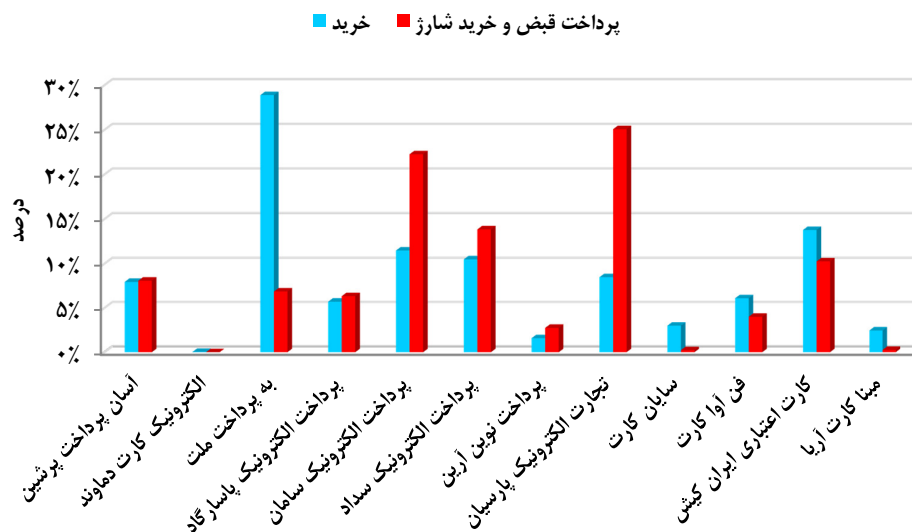
عملکرد افزایشی شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ از یک سو و همچنین ریزش تراکنش‌های مذکور در شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" - دارنده‌ی بیشترین سهم این‌گونه از تراکنش‌ها در ماه‌های گذشته - از سویی دیگر، سبب گردیده است که در دی ماه، بالاترین سهم بازار تراکنش‌های فوق با رقمی معادل با ۲۵/۰۸ درصد توسط شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" پشتیبانی شود.

جدول ۴-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس-آذر و دی ۱۳۹۶

سهم از مبلغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ			سهم از مبلغ تراکنش‌های خرید			نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت
اختلاف	دی	آذر	اختلاف	دی	آذر	
-۱/۰۴٪	۸/۰۹٪	۹/۱۲٪	-۰/۲۰٪	۷/۹۵٪	۸/۱۵٪	آسان پرداخت پرشین
-۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪	-۰/۰۳٪	-۰/۰۳٪	الکترونیک کارت دماوند
-۱/۱۰٪	۶/۸۶٪	۷/۹۶٪	-۰/۷۲٪	۲۸/۹۰٪	۲۹/۶۱٪	به پرداخت ملت
-۱/۰۱٪	۶/۳۴٪	۷/۳۵٪	-۰/۰۲٪	۵/۷۲٪	۵/۷۳٪	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
-۶/۱۹٪	۲۲/۲۷٪	۲۸/۴۶٪	-۰/۱۵٪	۱۱/۴۹٪	۱۱/۶۴٪	پرداخت الکترونیک سامان
۳/۵۵٪	۱۳/۸۵٪	۱۰/۳۰٪	-۰/۳۴٪	۱۰/۵۰٪	۱۰/۱۶٪	پرداخت الکترونیک سداد
-۰/۴۷٪	۲/۷۵٪	۳/۲۲٪	-۰/۰۸٪	۱/۵۹٪	۱/۶۷٪	پرداخت نوین آراین
۵/۸۶٪	۲۵/۰۸٪	۱۹/۲۲٪	-۰/۰۹٪	۸/۴۸٪	۸/۵۷٪	تجارت الکترونیک پارسیان
-۰/۰۴٪	-۰/۲۳٪	-۰/۲۷٪	-۰/۱۶٪	۲/۹۹٪	۲/۸۴٪	سایان کارت
-۰/۱۱٪	۴/۰۱٪	۳/۹۰٪	-۰/۵۲٪	۶/۱۱٪	۵/۵۹٪	فن آوا کارت
-۰/۳۴٪	۱۰/۲۶٪	۹/۹۲٪	-۰/۳۱٪	۱۳/۷۸٪	۱۳/۴۷٪	کارت اعتباری ایران کیش
-۰/۰۱٪	-۰/۲۶٪	-۰/۲۷٪	-۰/۰۷٪	۲/۴۶٪	۲/۵۳٪	مبنا کارت آریا

اطلاعات جدول فوق نشان می‌دهد که بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های خرید در دی ماه ۹۶ و ماه گذشته با رقمی برابر با ۰/۷۲ درصد کاهش در شرکت "به پرداخت ملت" اتفاق افتاده است. سهم بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در روندی همسو، با اختلاف منفی قابل ملاحظه‌ای به میزان ۶/۱۹ درصد، بیشترین تفاضل سهم را نشان می‌دهد.

شکل ۴-۶ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های سرویس‌های مختلف را در دی ماه ۱۳۹۶ نمایش می‌دهد.

شکل ۴-۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس- دی ۱۳۹۶

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که شرکت "الکترونیک کارت دماوند" همچنان کمترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها را در بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت داشته و سهم آن از بازار کلیه سرویس‌های خدمات پرداخت کارت بسیار ناچیز است.

۴.۱.۴. بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها

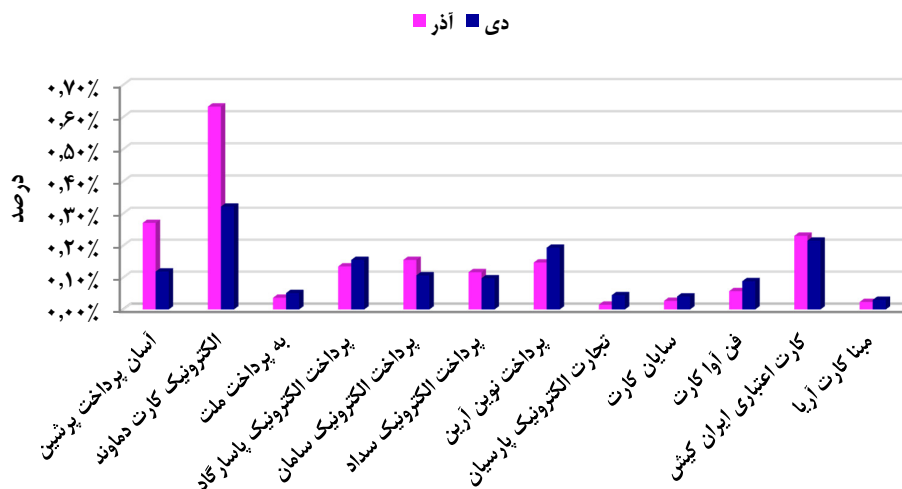
در این بخش عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از منظر تراکنش‌های ناموفق حوزه پذیرندگی مورد بررسی قرار می‌گیرد و هدف آن، انجام مقایسه‌ای بین شرکت‌ها در پشتیبانی از تراکنش‌های صحیح و دقت در عملکرد می‌باشد. بدین منظور سهم خطای پذیرندگی از تعداد کل تراکنش‌های هر شرکت PSP محاسبه می‌شود تا بررسی شود که کدام شرکت عملکرد بهتری از این منظر داشته است. جدول ۴-۵ نتایج این بررسی در دو ماه متوالی آذر و دی ۹۶ را منعکس نموده است.

جدول ۴-۵ مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP - دی ۱۳۹۶

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	نسبت تعداد خطای پذیرندگی به تعداد کل تراکنش‌ها		درصد تغییرات
	دی	آذر	
آسان پرداخت پرشین	۰/۱۱۹٪	۰/۲۷۱٪	-۰/۱۵۲٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۳۳۱٪	۰/۶۳۲٪	-۰/۳۱۱٪
به پرداخت ملت	۰/۰۵۱٪	۰/۰۳۷٪	۰/۰۱۵٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۰/۱۵۵٪	۰/۱۳۵٪	۰/۰۲۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۰/۱۰۷٪	۰/۱۵۵٪	-۰/۰۴۸٪
پرداخت الکترونیک سداد	۰/۰۹۸٪	۰/۱۱۷٪	-۰/۰۱۹٪
پرداخت نوین آراین	۰/۱۹۴٪	۰/۱۴۷٪	۰/۰۴۶٪
تجارت الکترونیک پارسپان	۰/۰۴۵٪	۰/۰۱۵٪	۰/۰۳۰٪
سایان کارت	۰/۰۴۱٪	۰/۰۲۷٪	۰/۰۱۴٪
فن آوا کارت	۰/۰۸۸٪	۰/۰۵۸٪	۰/۰۳۱٪
کارت اعتباری ایران کیش	۰/۲۱۶٪	۰/۲۳۱٪	-۰/۰۱۵٪
مینا کارت آریا	۰/۰۳۰٪	۰/۰۲۴٪	۰/۰۰۶٪

* هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف سایر جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت **Bold** نمایش داده شده است.

در ماه دی شرکت "مینا کارت آریا" جایگاه نخست در بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را به دست آورده است. پس از این شرکت با سهم ۰/۰۳۰ درصدی تعداد خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها، دو شرکت "سایان کارت" و "تجارت الکترونیک پارسپان" در جایگاه‌های بعدی کمترین میزان شاخص قرار گرفته‌اند. علی‌رغم ثبت بیشترین کاهش این شاخص در شرکت "الکترونیک کارت دماوند"، ولیکن همچنان بالاترین رقم نسبت تعداد خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها در شرکت فوق مشاهده می‌شود. در این ماه با وجودی که بیشتر شرکت‌ها نسبت به ماه گذشته با رشد تعداد خطای پذیرندگی روبه‌رو شده‌اند، اما در کل، از تعداد خطای پذیرندگی کل شبکه کم شده است. شرکت "آسان پرداخت پرشین" در این خصوص عملکرد مطلوبی را نشان می‌دهد. اطلاعات این جدول در شکل ۴-۷ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۴-۷ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها - آذر و دی ۱۳۹۶

در مقایسه ماهانه عملکرد این شرکت‌ها ملاحظه می‌شود که بیشترین کاهش در نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها (عملکرد مثبت)، در شرکت "الکترونیک کارت دماوند" رخ داده و بیشترین تغییرات مثبت این شاخص به شرکت "پرداخت نوین آرین" تعلق داشته است.

۴،۱،۵. اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال - هیرشمن^{۲۱} به ازای ابزارهای پذیرش

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود.^{۲۲} شاخص هرفیندال - هیرشمن یکی از شاخص‌های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است که از اطلاعات همه‌ی شرکت‌ها برای اندازه گیری تمرکز و قدرت رقابتی در صنعت استفاده می‌کند؛ به طوری که هرچه میزان شاخص تمرکز کمتر باشد، بازار رقابتی‌تر است و هر چه میزان شاخص تمرکز بیشتر باشد، نشان‌دهنده آن است که رقابت کمتری در صنعت وجود دارد و بازار به انحصار نزدیک‌تر می‌باشد. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال - هیرشمن، می‌توان در خصوص تمرکز بازار قضاوت نمود که دامنه مقادیر شاخص و وضعیت تمرکز بازار در جدول ۴-۶ ارائه شده است.

جدول ۴-۶ وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن

وضعیت تمرکز	اندازه HHI
رقابتی	کمتر از ۱۰۰۰
تمرکز ملایم	بین ۱۰۰۰ تا ۱۸۰۰
تمرکز بالا	بالای ۱۸۰۰

برای محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در شبکه پرداخت الکترونیک کشور، نیاز به دانستن سهم بازاری هر یک از شرکت‌های PSP می‌باشد. به این منظور می‌توان سهم هر یک از شرکت‌ها از تعداد تراکنش‌ها را به ازای ابزارهای مختلف و همچنین نوع خدمات پرداخت مورد ارائه آن‌ها به کار گرفت.

^{۲۱} Herfindahl-Hirshman Index

^{۲۲} برای به دست آوردن این شاخص از مجموع مربع سهم در بازار صنایع مختلف، اندازه‌های تولید، فروش، نیروی کار و مانند آن برای همه بنگاه‌ها در صنعت یا بازار استفاده می‌شود. در واقع این شاخص به هر بنگاه به اندازه سهم آن در بازار وزن می‌دهد. شاخص هرفیندال - هیرشمن (HHI) به صورت زیر تعریف میشود:

$$HHI = \sum_{i=1}^N S_i^2$$

که S_i^2 مربع سهم بازار بنگاه (شرکت) i و N تعداد بنگاه‌های موجود در صنعت یا بازار است.

در جدول ۴-۷ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد به ازای هر سه ابزار پذیرش برای دی سال ۹۶ محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار هر ابزار پذیرش محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده‌است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال-هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۴-۷ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش - دی ۱۳۹۶

شاخص H-H و شرکت PSP		کارتخوان فروشگاه		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش موبایلی	
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
آسان پرداخت پرشین		۱۷۴/۳۴۶۷	۱۳/۲۰۴۰	۶۵/۵۰۱۷	۸/۰۹۳۳	۳۹/۹۸۶۲	۱،۵۹۸/۸۹۵۰
الکترونیک کارت دماوند		۰/۰۰۰۹	۰/۰۳۰۴	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
به پرداخت ملت		۵۷۳/۱۵۲۴	۲۳/۹۴۰۶	۳۰۶/۲۷۰۹	۱۷/۵۰۰۶	۰/۲۸۴۴	۰/۰۸۰۹
پرداخت الکترونیک پاسارگاد		۳۸/۷۸۳۲	۶/۲۲۷۶	۵/۳۵۸۱	۲/۳۱۴۸	۰/۸۵۶۴	۰/۷۳۳۳
پرداخت الکترونیک سامان		۲۶۵/۷۵۷۷	۱۶/۳۰۲۱	۹۴۶/۹۸۱۸	۳۰/۷۷۳۱	۱۸/۵۸۶۱	۳۴۵/۴۴۱۷
پرداخت الکترونیک سداد		۵۸/۷۴۳۹	۷/۶۶۴۵	۱۵۳/۱۶۷۷	۱۲/۳۷۶۱	۰/۰۹۷۵	۰/۰۰۹۵
پرداخت نوین آرین		۲/۹۹۳۱	۱/۷۳۰۱	۶/۸۴۱۳	۲/۶۱۵۶	۲۷/۷۱۹۴	۷۶۸/۳۶۲۴
تجارت الکترونیک پارسیان		۲۰۲/۸۴۱۴	۱۴/۲۴۲۲	۴۵۸/۷۸۳۶	۲۱/۴۱۹۲	۱۱/۹۹۲۱	۱۴۳/۸۱۱۶
سایان کارت		۱/۸۷۱۶	۱/۳۶۸۱	۰/۰۰۰۶	۰/۰۲۵۰	۰/۱۳۹۵	۰/۰۱۹۵
فن آوا کارت		۲۳/۶۰۹۸	۴/۸۵۹۰	۰/۳۱۵۸	۰/۵۶۱۹	۰/۱۵۷۴	۰/۰۲۴۸
کارت اعتباری ایران کیش		۸۱/۸۶۲۲	۹/۰۴۷۸	۱۳/۶۸۶۸	۳/۶۹۹۶	۰/۱۸۰۶	۰/۰۳۲۶
مینا کارت آریا		۱/۹۱۴۵	۱/۳۸۳۶	۰/۳۸۵۴	۰/۶۲۰۸	۰/۰۰۰۴	۰/۰۰۰۰
شاخص هرفیندال-هیرشمن		۱،۴۲۵/۸۷۷۴	-	۱،۹۵۷/۲۹۳۷	-	-	۲،۸۵۷/۴۱۱۳

در دی ماه ۱۳۹۶ شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار کارتخوان فروشگاه‌های حدود ۱،۴۲۶ به دست آمده است (بین ۱،۰۰۰ تا ۱،۸۰۰) که، نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار این ابزار است؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. برای این شاخص در بازار ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی به ترتیب اعدادی حدود ۱،۹۵۷ و ۲،۸۵۷ حاصل شده است (بیشتر از ۱،۸۰۰) که مبین وجود تمرکز بالا در بازار این ابزارها، علی‌الخصوص ابزار موبایلی می‌باشد. به این معنا که تعداد بسیار کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند.

شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" و پس از آن دو شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" و "به پرداخت ملت" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت‌های "آسان پرداخت پرشین"، "پرداخت نوین آرین" و نیز "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های موبایلی تاثیرگذار هستند.

اختلاف میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در ماه دی ۹۶ نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴-۸ ارائه شده است.

جدول ۴-۸ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در آذر و دی ۱۳۹۶

HHI	کارتخوان فروشگاه‌ها			ابزار پذیرش اینترنتی			ابزار پذیرش موبایلی		
	آذر	دی	اختلاف	آذر	دی	اختلاف	آذر	دی	اختلاف
شاخص H-H	۱,۴۲۲/۷۷	۱,۴۲۵/۸۸	۳/۱۱	۱,۹۲۹/۵۶	۱,۹۵۷/۲۹	۲۷/۷۳	۲,۹۰۳/۴۲	۲,۸۵۷/۴۱	-۴۶/۰۱

در ماه دی شاخص هرفیندال-هیرشمن در دو ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ها و اینترنتی نسبت به ماه گذشته با رشد ناچیزی مواجه بوده و در روندی معکوس در ابزار پذیرش موبایلی کاهش مشاهده شده است. تغییرات مذکور اثری در میزان تمرکز هر سه بازار فوق ایجاد نکرده است. کاهش رقم این شاخص در ابزار پذیرش موبایلی، به دلیل رفتار افزایشی شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" و تا حدودی رفتار کاهش‌ی دو شرکت "پرداخت نوین آرین" و نیز "پرداخت الکترونیک سامان" ارزیابی می‌شود که از میزان تمرکز در این بازار کاسته است. پایین آمدن این شاخص بیانگر رو به کاهش بودن تمرکز بازار بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت با سهم بالا در بازار تراکنش‌های موبایلی و افزایش قدرت بازاری دیگر شرکت‌ها است.

۴,۱,۶. اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال -

هیرشمن به ازای نوع سرویس

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن به ازای هر یک از انواع سرویس در شبکه‌ی پرداخت کشور سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۹-۴ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد، به ازای هر سه نوع خدمت برای دی ۹۶ محاسبه شده‌است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار هر نوع سرویس محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده‌است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال - هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۹-۴ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس دی ۱۳۹۶

مانده گیری		پرداخت قبض و خرید شارژ		خرید		شاخص H-H و شرکت PSP
S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	
۲۲۴/۰۹۴۵	۱۴/۹۶۹۸	۹۲۸/۳۳۱۴	۳۰/۴۶۸۵	۱۵۲/۳۱۵۸	۱۲/۳۴۱۶	آسان پرداخت پرشین
۰/۰۰۲۱	۰/۰۴۵۳	۰/۰۰۰۲	۰/۰۱۳۱	۰/۰۰۰۸	۰/۰۲۷۹	الکترونیک کارت دماوند
۴۰۴/۴۲۸۱	۲۰/۱۱۰۴	۸۵/۷۲۰۱	۹/۲۵۸۵	۵۹۰/۸۶۶۱	۲۴/۳۰۷۷	به پرداخت ملت
۴۴/۳۸۴۸	۶/۶۶۲۲	۱۵/۸۲۰۷	۳/۹۷۷۵	۳۴/۵۵۲۹	۵/۸۷۸۲	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
۱۹۶/۲۱۱۷	۱۴/۰۰۷۶	۳۴۳/۰۴۶۰	۱۸/۵۲۱۵	۲۸۷/۳۱۵۵	۱۶/۹۵۰۴	پرداخت الکترونیک سامان
۶۳/۲۹۲۴	۷/۹۵۵۶	۱۲/۹۷۹۱	۳/۶۰۲۶	۶۱/۲۰۸۳	۷/۸۲۳۶	پرداخت الکترونیک سداد
۲/۳۹۹۹	۱/۵۴۹۲	۲۵۵/۶۵۳۰	۱۵/۹۸۹۲	۳/۲۴۷۳	۱/۸۰۲۰	پرداخت نوین آرین
۲۶۰/۶۵۱۸	۱۶/۱۴۴۷	۲۰۴/۴۸۰۳	۱۴/۲۹۹۷	۱۹۹/۸۸۹۹	۱۴/۱۲۸۲	تجارت الکترونیک پارسپان
۲/۶۱۲۶	۱/۶۱۶۴	۰/۳۸۵۱	۰/۶۲۰۵	۱/۶۹۲۶	۱/۳۰۱۰	سایان کارت
۲۸/۵۵۴۶	۵/۳۴۳۶	۴/۸۶۷۶	۲/۲۰۶۳	۲۱/۵۲۱۹	۴/۶۳۹۲	فن آوا کارت
۹۸/۵۹۳۶	۹/۹۲۹۴	۰/۴۷۸۱	۰/۶۹۱۴	۸۸/۵۸۷۴	۹/۴۱۲۱	کارت اعتباری ایران کیش
۲/۷۷۴۹	۱/۶۶۵۸	۰/۱۲۳۳	۰/۳۵۱۱	۱/۸۹۹۱	۱/۳۷۸۱	مبنا کارت آریا
۱,۳۲۸/۰۰۱۰	-	۱,۸۵۱/۸۸۴۷	-	۱,۴۴۳/۰۹۷۴	-	شاخص هرفیندال - هیرشمن

در دی ماه شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار تراکنش‌های خرید و مانده‌گیری به ترتیب حدود ۱,۴۴۳ و ۱,۳۲۸ به دست آمده است (بین ۱,۰۰۰ تا ۱,۸۰۰) که، نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار این ابزارهاست؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های خرید و همچنین مانده‌گیری در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد.

برای این شاخص در بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ رقمی حدود ۱,۸۵۲ حاصل شده است (بیشتر از ۱,۸۰۰) که مبین وجود تمرکز بالا در بازار این نوع سرویس می‌باشد. به این معنا که تنها تعدادی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت "آسان پرداخت پرشین" و با اختلاف دو شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" و "پرداخت نوین آرین" در بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ از بیشترین سهم برخوردارند.

اختلاف میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در ماه دی ۹۶ نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴-۱۰ ارائه شده است.

جدول ۴-۱۰ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در آذر و دی ۱۳۹۶

HHI	خرید			پرداخت قبض و خرید شارژ			مانده‌گیری	
	آذر	دی	اختلاف	آذر	دی	اختلاف	آذر	دی
شاخص H-H	۱,۴۳۸/۸۱	۱,۴۴۳/۱۰	۴/۲۹	۱,۸۲۷/۷۲	۱,۸۵۱/۸۸	۲۴/۱۶	۱,۴۳۸/۰۹	۱,۳۲۸/۰۰
								اختلاف
								اختلاف

در ماه دی شاخص هرفیندال-هیرشمن در دو سرویس خرید و پرداخت قبض و خرید شارژ نسبت به ماه گذشته با رشد ناچیزی مواجه بوده و در روندی معکوس در سرویس مانده‌گیری کاهش مشاهده شده است. کاهش در هر یک از انواع سرویس‌ها چندان قابل ملاحظه نبوده و تغییر خاصی را در میزان تمرکز بازار هریک از آن‌ها ایجاد نکرده است.

۴,۲. بررسی عملکرد شرکت های PSP در ابزارهای پذیرش

یکی از مهمترین شاخص‌های حوزه‌ی پرداخت الکترونیک کارت، بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در مدیریت، پشتیبانی و توسعه ابزارهای پذیرش می‌باشد. با توجه به آینده‌ی صنعت پرداخت در حوزه‌ی پرداخت‌های موبایلی و اینترنتی، از چندین شماره‌ی گذشته‌ی گزارش اقتصادی شاپرک سعی شده است که علاوه بر ارائه‌ی اطلاعات در خصوص کارتخوان‌های فروشگاه‌ها، به ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی نیز پرداخته شود. از این رو در این بخش ابتدا عملکرد شرکت‌ها در هریک از ابزارهای پذیرش به تفکیک ابزارهای فعال سیستمی و تراکنش-دار مورد بررسی قرار گرفته و پس از آن به‌طور ویژه به عملکرد آن‌ها در کارتخوان فروشنده‌ی توجه می‌شود.

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد هر یک از انواع ابزار پذیرش فعال سیستمی و تراکنش‌دار به ازای هر شرکت مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌ها، ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی در ماه آذر و دی ۱۳۹۶ در جدول ۴-۱۱ ارائه شده است.

همانگونه که ملاحظه می‌گردد، در ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها "شرکت کارت اعتباری ایران کیش" در ماه جاری با تعریف بیشترین میزان کارتخوان‌های فروشگاه‌ها فعال سیستمی در شبکه‌ی پرداخت کارت کشور، همچنان همانند ماه گذشته، به‌عنوان دارنده‌ی بالاترین تعداد ابزارهای فوق محسوب می‌گردد. این شرکت در دی ماه ۱۴/۸۷ درصد از بازار ابزارهای کارتخوان‌های فروشگاه‌ها فعال سیستمی را پوشش می‌دهد.

در استمرار روند چند ماه گذشته، در دی ماه شرکت "آسان پرداخت پرشین" همچنان با بازتعریف برخی از کارتخوان‌های فروشگاه‌ها خود به‌عنوان ابزار پذیرش اینترنتی، سعی در تسهیل انجام خدمات پرداخت کارت از طریق نرم‌افزار موبایلی خود و بر بستر اینترنت نموده است. ابزارهای پذیرش فوق این امکان را برای مشتریان فراهم می‌نمایند تا با استفاده از نرم‌افزار این شرکت بر روی موبایل، اقدام به دریافت QRCode پذیرنده نموده و به آسانی پرداخت بدون کارت خود را با وارد کردن اطلاعات رمز دوم و CCV۲ انجام دهند. در ماه جاری این شرکت با اختلافی قابل توجه نسبت به سایرین، بالاترین تعداد ابزار اینترنتی فعال را در شبکه‌ی پرداخت تعریف نموده است. سهم بازار شرکت "آسان پرداخت پرشین" از تعداد ابزار پذیرش اینترنتی به ۸۶/۲۷ درصد می‌رسد.

در دی ماه شرکت "به‌پرداخت ملت" با سرعت بخشیدن به روند رو به رشد گذشته‌ی خود در ابزارهای موبایلی، همچنان ۹۷/۹۴ درصد از سهم بازار ابزارهای موبایلی فعال سیستمی را در اختیار دارد. در ماه جاری این شرکت بالاترین تعداد ابزار موبایلی فعال را در شبکه‌ی پرداخت تعریف نموده است. به‌نظر می‌رسد این افزایش همچنان به دنبال بازتعریف تعدادی از کارتخوان‌های فروشگاه‌ها شرکت مذکور به‌عنوان ابزار پذیرش موبایلی باشد. این امر با توجه به توسعه پرداخت الکترونیکی مبتنی بر فناوری NFC و تغییر رویکرد برخی شرکت‌ها به سوی آن، قابل انتظار است.

لازم به توضیح است که اختلاف سهم شرکت‌های دارنده‌ی بیشترین تعداد ابزار فعال سیستمی در دو ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی نسبت به سایر شرکت‌ها قابل ملاحظه می‌باشد.

جدول ۴-۱۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی-آذر و دی ۱۳۹۶

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارخوان فروشگاهی		سهم از تعداد ابزار پذیرش اینترنتی		سهم از تعداد ابزار پذیرش موبایلی	
	آذر	دی	اختلاف	دی	آذر	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۹/۳۳٪	۹/۴۱٪	۰/۰۸٪	۸۶/۵۰٪	۸۶/۲۷٪	-۰/۲۳٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۲٪	۰/۱۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۴/۰۴٪	۱۴/۰۰٪	-۰/۰۴٪	۲/۶۹٪	۲/۶۸٪	-۰/۰۱٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۱/۰۴٪	۱۱/۰۷٪	۰/۰۳٪	۰/۸۷٪	۰/۸۷٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۲/۴۳٪	۱۲/۳۳٪	-۰/۰۹٪	۳/۰۶٪	۳/۰۹٪	۰/۰۳٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۰/۴۵٪	۱۰/۵۳٪	۰/۰۸٪	۳/۲۹٪	۳/۴۴٪	۰/۱۵٪
پرداخت نوین آراین	۲/۶۰٪	۲/۵۸٪	-۰/۰۲٪	۰/۲۲٪	۰/۲۹٪	۰/۰۷٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۳/۶۷٪	۱۳/۵۴٪	-۰/۱۳٪	۱/۵۹٪	۱/۵۷٪	-۰/۰۲٪
سایان کارت	۲/۰۵٪	۲/۰۳٪	-۰/۰۲٪	۰/۱۰٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۶/۵۹٪	۶/۶۶٪	۰/۰۷٪	۰/۱۶٪	۰/۱۶٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۱۴/۸۳٪	۱۴/۸۷٪	۰/۰۴٪	۱/۲۱٪	۱/۲۲٪	۰/۰۱٪
مبنا کارت آریا	۲/۸۶٪	۲/۸۶٪	۰/۰۰٪	۰/۳۶٪	۰/۳۲٪	۰/۰۴٪

همانگونه که جدول بالا نشان می‌دهد، دامنه‌ی تغییرات شاخص سهم هر سه ابزار پذیرش فعال سیستمی بسیار ناچیز می‌باشد.

سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارخوان‌های فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی تراکنش-دار در ماه آذر و دی ۱۳۹۶ در جدول ۴-۱۲ ارائه شده است. همانگونه که ملاحظه می‌گردد، شرکت "به پرداخت ملت" در هر سه ابزار کارخوان فروشگاهی و ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی طی هر دو ماه مورد مطالعه، بالاترین سهم را به خود اختصاص داده است.

در ماه جاری عملکرد شرکت "آسان پرداخت پرشین" در رشد تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار آن بسیار قابل ملاحظه است؛ به‌طوری‌که میزان این ابزار در دی ماه به بیش از دو برابر تعداد آن‌ها در ماه گذشته افزایش یافته است.

جدول ۴-۱۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش تراکنش دار-آذر و دی ۱۳۹۶

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارتخوان			سهم از تعداد ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد ابزار پذیرش موبایلی		
	آذر	دی	اختلاف	آذر	دی	اختلاف	آذر	دی	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۹/۹۵%	۱۰/۰۹%	۰/۱۴%	۱۸/۸۰%	۹/۹۰%	۸/۹۰%	۶/۰۸%	۵/۸۴%	-۰/۲۴%
الکترونیک کارت دماوند	۰/۰۹%	۰/۰۹%	۰/۰۰%	۰/۰۱%	۰/۰۰%	۰/۰۰%	-۰/۰۴%	۰/۱۳%	۰/۰۸%
به پرداخت ملت	۱۴/۹۵%	۱۴/۸۵%	-۰/۱۰%	۲۳/۶۶%	۲۶/۹۵%	۳/۲۹%	۵۸/۷۰%	۵۶/۷۸%	-۱/۹۲%
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۹/۴۷%	۹/۴۵%	-۰/۰۲%	۵/۳۸%	۵/۵۱%	۰/۱۳%	-۰/۳۵%	۰/۳۰%	-۰/۰۵%
پرداخت الکترونیک سامان	۱۲/۷۸%	۱۲/۸۱%	۰/۰۳%	۲۵/۰۳%	۲۲/۳۵%	-۲/۶۹%	۷/۳۵%	۱۰/۶۹%	۳/۳۳%
پرداخت الکترونیک سداد	۱۰/۵۹%	۱۰/۸۱%	۰/۲۲%	۱۳/۱۹%	۱۲/۷۴%	-۰/۴۵%	-۰/۰۹%	۰/۰۹%	۰/۰۰%
پرداخت نوین آراین	۲/۴۲%	۲/۳۹%	-۰/۰۳%	۲/۱۴%	۱/۹۲%	-۰/۲۳%	۱/۶۷%	۱/۵۵%	-۰/۱۳%
تجارت الکترونیک پارسین	۱۴/۳۴%	۱۴/۰۲%	-۰/۳۱%	۷/۰۱%	۵/۹۲%	-۱/۰۹%	۲۱/۸۰%	۲۰/۵۶%	-۱/۲۴%
سایان کارت	۲/۱۷%	۲/۱۸%	۰/۰۱%	۰/۲۴%	۰/۱۹%	-۰/۰۵%	۰/۲۶%	۰/۲۶%	-۰/۰۱%
فن آوا کارت	۶/۳۱%	۶/۴۲%	۰/۱۱%	۰/۴۶%	۰/۴۱%	-۰/۰۶%	-۰/۰۹%	۰/۲۶%	۰/۱۷%
کارت اعتباری ایران کیش	۱۴/۴۶%	۱۴/۴۸%	۰/۰۲%	۷/۵۴%	۶/۵۶%	-۰/۰۲%	۳/۳۵%	۳/۳۹%	۰/۰۴%
مینا کارت آریا	۲/۴۷%	۲/۴۱%	-۰/۰۶%	۲/۱۵%	۱/۹۵%	-۰/۲۰%	-۰/۲۲%	۰/۱۷%	-۰/۰۵%

همانگونه که در جدول فوق ملاحظه می‌گردد، تغییر قابل توجهی در سهم ابزارهای پذیرش تراکنش دار در کارتخوان‌های فروشگاه‌های صورت نگرفته است؛ ولیکن سهم بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی تراکنش دار در شرکت "آسان پرداخت پرشین" رشد قابل توجهی به میزان ۸/۹۰ درصد را نشان می‌دهد. رشد کلی ابزارهای اینترنتی فعال سیستمی در شرکت "آسان پرداخت پرشین" و ایجاد تراکنش بر روی آن‌ها این افزایش سهم را توجیه‌پذیر می‌نماید. این موضوع در سهم ابزار پذیرش موبایلی تراکنش دار شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" نیز قابل مشاهده است. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با ۳/۳۳ درصد افزایش در سهم بازار تعداد ابزارهای موبایلی فعال تراکنش دار مواجه شده است.

۴,۳. بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌ها

کارتخوان فروشگاه‌ها به سبب تعدد ابزار و نیز تعداد و مبلغ تراکنش‌ها اهمیت ویژه‌ای نسبت به سایر ابزارهای پذیرش در شبکه پرداخت الکترونیک کارت‌ها دارد. به همین علت به طور ویژه عملکرد کارتخوان فروشگاه‌ها شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت بررسی می‌شود.

با توجه به اهمیت کارتخوان‌های فروشگاه‌ها در صنعت پرداخت کشور به دلیل سهم بالای تعدادی و مبلغی آن‌ها در تراکنش‌ها، مطالعه‌ای در عملکرد شرکت‌ها در این ابزار انجام شده و با محاسبه شاخص اثربخشی آن‌ها، نحوه‌ی توزیع این ابزارها توسط شرکت‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. در نهایت نقش شرکت‌ها در کارتخوان‌های فروشگاه‌ها کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی نیز در این قسمت به منظور بررسی نمایش میزان کارایی و بهره‌وری کارتخوان‌های فروشگاه‌ها آمار کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی، هر شرکت PSP بررسی خواهد شد.

ابتدا سهم هر شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها و سهم هر شرکت PSP از کل تعداد ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌ها در هر استان مورد بررسی و محاسبه قرار می‌گیرد. در ادامه اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌ها فعال سیستمی و کارتخوان فروشگاه‌ها تراکنش‌دار برای هر شرکت PSP در بعد کشوری و نیز در بعد استانی اندازه‌گیری و تحلیل شده و در پایان عملکرد هر شرکت PSP در خصوص کارتخوان فروشگاه‌ها کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی بررسی می‌شود.

^{۳۳} تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها از کل تراکنش‌های شبکه پرداخت در دی ۹۶، در حدود ۸۸ درصد بوده که رقمی بیش از ۹۱ درصد از مبالغ تراکنش‌های این شبکه را جابجا می‌نماید.

۴,۳,۱. سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های در استان‌های کشور

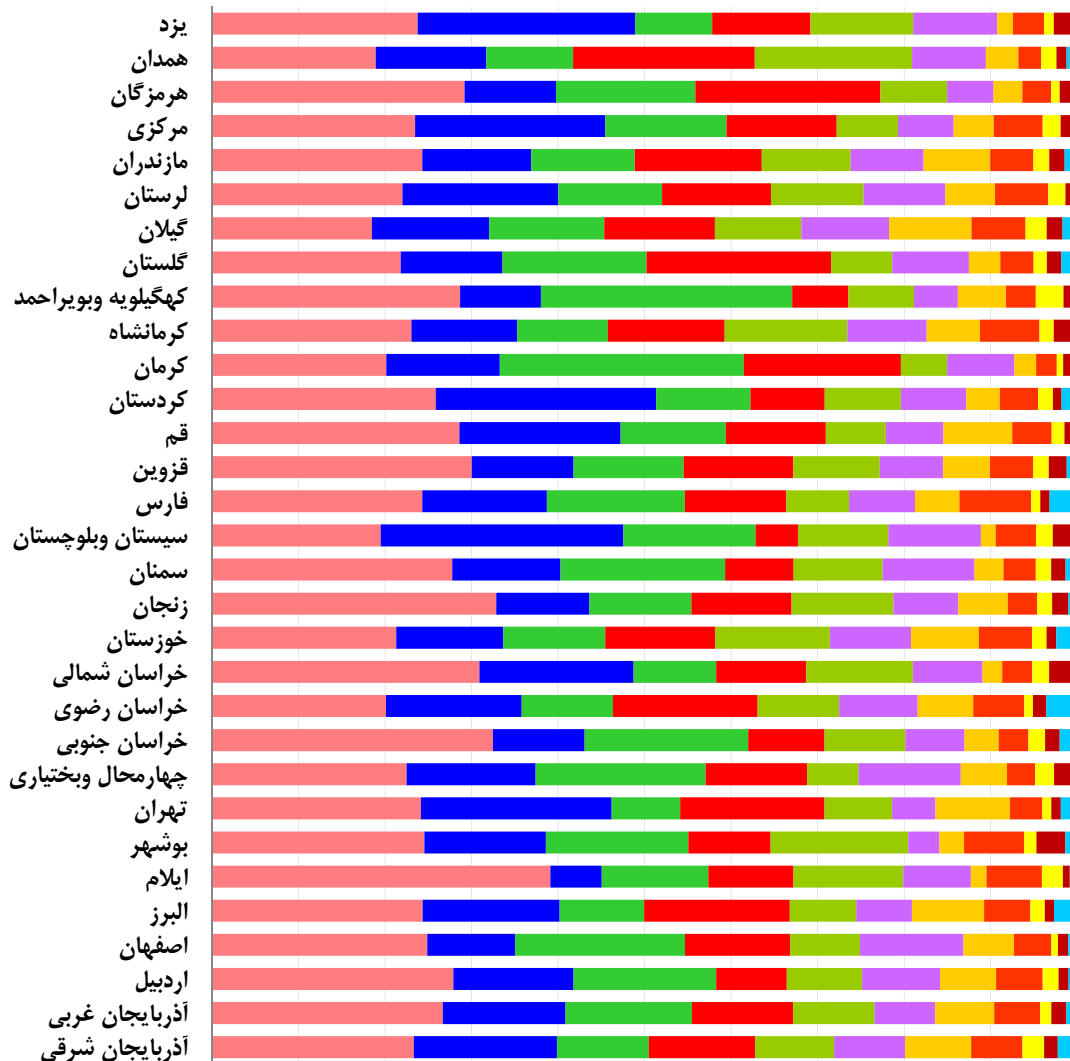
سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های به تفکیک استان‌های کشور در دی ماه ۱۳۹۶ در جدول ۴-۱۳ ارائه شده است. همانگونه که ملاحظه می‌گردد، در مجموع شرکت‌های "به-پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان" و "آسان پرداخت پرشین" بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های را در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند. شرکت "به‌پرداخت ملت" تقریباً در تمام استان‌ها، با اختلاف نسبت به سایر شرکت‌ها از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های پشتیبانی می‌نماید.

جدول ۴-۱۳ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به تفکیک استان - دی ۱۳۹۶

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت نوین آریا	تجارت الکترونیک پارسپان	سایان کارت	فن آو کارت	کارت اعتباری ایران کیش	مینا کارت آریا
آذربایجان شرقی	۱۰/۶۱٪	۰/۰۰٪	۲۳/۳۳٪	۷/۶۴٪	۱۶/۵۵٪	۸/۱۹٪	۲/۲۷٪	۱۲/۳۲٪	۲/۴۹٪	۵/۹۵٪	۹/۱۰٪	۱/۵۵٪
آذربایجان غربی	۱۴/۶۰٪	۰/۰۰٪	۲۶/۶۸٪	۶/۸۲٪	۱۴/۱۹٪	۷/۰۲٪	۱/۲۶٪	۱۱/۶۸٪	۱/۳۱٪	۵/۳۱٪	۹/۴۰٪	۱/۷۴٪
اردبیل	۱۶/۴۹٪	۰/۰۰٪	۲۷/۹۰٪	۶/۴۷٪	۱۳/۸۹٪	۹/۰۲٪	۰/۹۹٪	۸/۱۵٪	۱/۸۲٪	۵/۴۰٪	۸/۷۰٪	۱/۱۷٪
اصفهان	۱۹/۶۲٪	۰/۰۰٪	۲۴/۸۷٪	۵/۸۳٪	۱۰/۱۸٪	۱۱/۹۶٪	۱/۰۳٪	۱۲/۱۶٪	۰/۷۴٪	۴/۳۳٪	۸/۰۵٪	۱/۲۲٪
البرز	۹/۷۶٪	۰/۰۳٪	۲۴/۳۴٪	۸/۳۴٪	۱۵/۸۴٪	۶/۴۴٪	۲/۶۵٪	۱۶/۸۳٪	۱/۶۵٪	۵/۳۵٪	۷/۶۸٪	۱/۰۸٪
ایلام	۱۲/۳۲٪	۰/۰۰٪	۳۹/۱۱٪	۱/۸۱٪	۵/۹۳٪	۷/۷۹٪	۰/۸۸٪	۹/۸۵٪	۲/۴۲٪	۶/۳۹٪	۱۲/۷۰٪	۰/۸۰٪
بوشهر	۱۶/۴۶٪	۰/۰۰٪	۲۴/۵۳٪	۲/۸۵٪	۱۴/۰۵٪	۳/۶۰٪	۱/۲۷٪	۹/۵۰٪	۱/۴۵٪	۶/۹۱٪	۱۵/۹۳٪	۳/۳۴٪
تهران	۷/۹۲٪	۰/۰۴٪	۲۴/۱۵٪	۸/۶۰٪	۲۲/۰۵٪	۵/۰۲٪	۱/۸۵٪	۱۶/۶۸٪	۱/۰۴٪	۳/۷۴٪	۷/۸۰٪	۱/۱۱٪
چهارمحال و بختیاری	۱۹/۶۴٪	۰/۰۰٪	۲۲/۵۰٪	۵/۳۳٪	۱۴/۹۱٪	۱۱/۸۲٪	۰/۱۹٪	۱۱/۷۳٪	۲/۱۹٪	۳/۲۶٪	۵/۹۳٪	۲/۵۰٪
خراسان جنوبی	۱۸/۹۲٪	۰/۰۰٪	۳۲/۴۶٪	۳/۹۳٪	۱۰/۶۱٪	۶/۸۵٪	۲/۰۴٪	۸/۸۲٪	۱/۹۲٪	۳/۴۵٪	۹/۳۳٪	۱/۶۸٪
خراسان رضوی	۱۰/۵۵٪	۰/۰۶٪	۲۰/۱۰٪	۶/۴۳٪	۱۵/۷۰٪	۹/۰۸٪	۳/۵۱٪	۱۶/۷۱٪	۱/۰۱٪	۵/۸۹٪	۹/۴۲٪	۱/۵۵٪
خراسان شمالی	۹/۵۳٪	۰/۰۰٪	۳۰/۹۲٪	۲/۲۷٪	۱۷/۸۲٪	۸/۰۶٪	۰/۸۰٪	۱۰/۴۰٪	۱/۹۵٪	۳/۴۶٪	۱۲/۳۳٪	۲/۴۶٪
خوزستان	۱۱/۸۰٪	۰/۰۰٪	۲۱/۲۹٪	۷/۸۳٪	۱۲/۳۷٪	۹/۳۷٪	۲/۴۲٪	۱۲/۷۲٪	۱/۶۶٪	۶/۱۷٪	۱۳/۲۳٪	۱/۱۴٪
زنجان	۱۱/۷۸٪	۰/۰۰٪	۳۲/۸۶٪	۵/۷۲٪	۱۰/۷۷٪	۷/۵۰٪	۱/۰۱٪	۱۱/۵۹٪	۱/۷۲٪	۳/۳۹٪	۱۱/۷۶٪	۱/۹۱٪
سمنان	۱۹/۰۴٪	۰/۰۰٪	۲۷/۷۶٪	۳/۳۵٪	۱۲/۵۲٪	۱۰/۶۱٪	۱/۳۳٪	۷/۹۲٪	۱/۷۸٪	۳/۷۵٪	۱۰/۲۹٪	۱/۶۷٪
سیستان و بلوچستان	۱۵/۲۸٪	۰/۰۰٪	۱۹/۵۰٪	۱/۷۲٪	۲۸/۰۵٪	۱۰/۷۰٪	۰/۷۶٪	۴/۸۸٪	۱/۹۳٪	۴/۶۶٪	۱۰/۴۴٪	۲/۰۷٪

استان	کارت اعتباری ایران کیش	فن آوا کارت	سایان کارت	تجارت الکترونیک پارسپان	پرداخت نوین آریا	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	به پرداخت ملت	الکترونیک کارت دماوند	آسان پرداخت پرشین	مینا کارت آریا
فارس	۱۵/۹۴%	۰/۱۰۰%	۲۴/۳۱%	۵/۱۵%	۱۴/۴۱%	۷/۶۲%	۳/۲۰%	۱۱/۷۳%	۱/۰۶%	۸/۲۸%	۷/۲۴%	۱/۰۷%
قزوین	۱۲/۷۱%	۰/۱۰۰%	۳۰/۰۳%	۵/۴۲%	۱۱/۷۷%	۷/۳۴%	۱/۲۲%	۱۲/۶۸%	۱/۷۹%	۵/۰۰%	۹/۹۸%	۲/۰۷%
قم	۱۲/۱۶%	۰/۱۰۰%	۲۸/۵۹%	۷/۹۵%	۱۸/۶۴%	۶/۶۶%	۰/۵۲%	۱۱/۵۵%	۱/۴۸%	۴/۵۶%	۶/۹۳%	۰/۹۶%
کردستان	۱۰/۹۰%	۰/۱۰۰%	۲۵/۸۷%	۳/۹۰%	۲۵/۴۷%	۷/۵۴%	۱/۸۱%	۸/۵۸%	۱/۷۰%	۴/۴۳%	۸/۸۲%	۱/۰۱%
کرمان	۲۸/۲۲%	۰/۱۰۰%	۲۰/۱۳%	۲/۵۳%	۱۳/۱۳%	۷/۷۶%	۰/۷۱%	۱۸/۱۵%	۰/۷۴%	۲/۳۸%	۵/۳۳%	۰/۹۱%
کرمانشاه	۱۰/۴۸%	۰/۱۰۰%	۲۳/۰۵%	۶/۱۷%	۱۲/۲۳%	۹/۱۴%	۰/۵۴%	۱۳/۴۹%	۱/۶۶%	۶/۸۷%	۱۴/۲۰%	۲/۱۷%
کهگیلویه و بویراحمد	۲۹/۰۵%	۰/۱۰۰%	۲۸/۶۸%	۵/۵۶%	۹/۳۳%	۵/۰۷%	۰/۳۴%	۶/۴۹%	۳/۲۱%	۳/۴۴%	۷/۵۹%	۱/۲۴%
گلستان	۱۶/۶۶%	۰/۱۰۰%	۲۱/۸۱%	۳/۶۴%	۱۱/۷۷%	۸/۸۷%	۱/۸۴%	۲۱/۳۲%	۱/۵۳%	۳/۸۴%	۷/۰۶%	۱/۶۸%
گیلان	۱۳/۳۰%	۰/۱۰۰%	۱۸/۴۹%	۹/۵۱%	۱۳/۵۵%	۱۰/۱۲%	۱/۷۰%	۱۲/۷۸%	۲/۴۳%	۶/۲۷%	۱۰/۰۱%	۱/۸۴%
لرستان	۱۱/۹۹%	۰/۱۰۰%	۲۲/۰۲%	۵/۷۵%	۱۸/۰۰%	۹/۴۴%	۰/۳۴%	۱۲/۶۱%	۱/۹۶%	۶/۱۷%	۱۰/۶۸%	۱/۰۳%
مازندران	۱۱/۹۵%	۰/۱۰۳%	۲۴/۳۱%	۷/۶۹%	۱۲/۶۰%	۸/۴۵%	۱/۴۲%	۱۴/۶۹%	۱/۸۳%	۵/۰۰%	۱۰/۲۶%	۱/۷۸%
مرکزی	۱۴/۰۳%	۰/۱۰۰%	۲۳/۴۸%	۴/۶۳%	۲۱/۹۷%	۶/۴۲%	۰/۵۸%	۱۲/۷۴%	۲/۰۹%	۵/۶۴%	۷/۰۸%	۱/۳۴%
هرمزگان	۱۶/۱۱%	۰/۱۰۰%	۲۹/۱۸%	۳/۳۳%	۱۰/۵۷%	۵/۳۶%	۰/۷۷%	۲۱/۴۰%	۰/۹۷%	۳/۳۳%	۷/۷۲%	۱/۲۷%
همدان	۱۰/۰۳%	۰/۱۸۹%	۱۸/۹۳%	۳/۷۶%	۱۲/۷۸%	۸/۵۳%	۰/۳۵%	۲۰/۹۹%	۱/۷۷%	۲/۶۳%	۱۸/۱۸%	۱/۱۶%
یزد	۸/۸۹%	۰/۱۰۰%	۲۳/۷۷%	۱/۸۲%	۲۵/۱۵%	۹/۷۱%	۰/۱۶۰%	۱۱/۳۶%	۱/۱۲%	۳/۵۸%	۱۱/۸۷%	۲/۱۲%

سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتهای فروشنده به تفکیک استان‌های کشور برای دی ۱۳۹۶ در شکل ۴-۸ به تصویر کشیده شده است.

- به پرداخت ملت
- پرداخت الکترونیک سامان
- آسان پرداخت پرشین
- تجارت الکترونیک پارسپان
- کارت اعتباری ایران کیش
- پرداخت الکترونیک سداد
- پرداخت الکترونیک پاسارگاد
- فن آوا کارت
- سالیان کارت
- پرداخت نوین آرین
- مینا کارت آریا
- کارت دماوند

شکل ۴-۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به تفکیک استان‌ها- دی ۱۳۹۶

۴,۳,۲. سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور

در این بخش به بررسی اطلاعات سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور پرداخته می‌شود. جدول ۴-۱۴ اطلاعات سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان را برای دی ماه ۱۳۹۶ نشان می‌دهد.

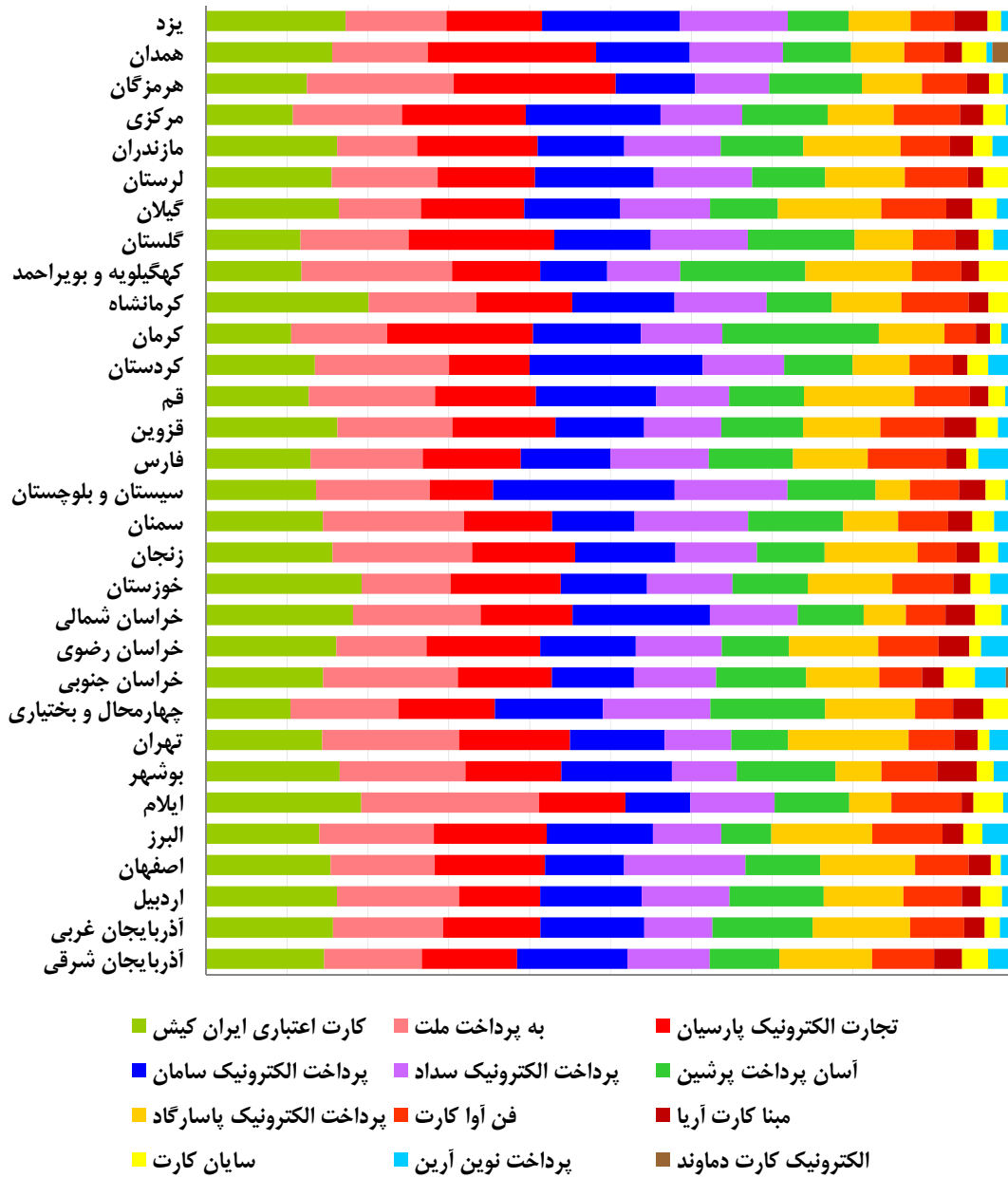
همانگونه که مشاهده می‌گردد شرکت‌های "کارت اعتباری ایران کیش"، "به پرداخت ملت" و "تجارت الکترونیک پارسیان" به ترتیب بیشترین سهم از بازار را از این منظر در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند. این امر با توجه به سهم شرکت‌های PSP در پشتیبانی از تعداد کارتخوان‌های فعال سیستمی، قابل انتظار است.

جدول ۴-۱۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی به تفکیک استان - دی ۱۳۹۶

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت نوین آراین	تجارت الکترونیک پارسیان	سایان کارت	فن آو کارت	کارت اعتباری ایران کیش	مبنا کارت آریا
آذربایجان شرقی	۸/۶۱٪	۰/۰۰٪	۱۲/۰۸٪	۱۱/۴۸٪	۱۳/۶۶٪	۱۰/۱۸٪	۳/۲۹٪	۱۱/۷۸٪	۳/۲۲٪	۷/۶۷٪	۱۴/۵۸٪	۳/۴۵٪
آذربایجان غربی	۱۲/۳۷٪	۰/۰۰٪	۱۳/۶۱٪	۱۲/۰۸٪	۱۲/۸۴٪	۸/۴۵٪	۱/۸۳٪	۱۲/۰۴٪	۱/۸۸٪	۶/۶۹٪	۱۵/۶۸٪	۲/۵۳٪
اردبیل	۱۱/۶۵٪	۰/۰۰٪	۱۵/۱۲٪	۹/۸۷٪	۱۲/۵۴٪	۱۰/۸۷٪	۱/۵۷٪	۱۰/۰۴٪	۲/۶۴٪	۷/۲۳٪	۱۶/۱۴٪	۲/۳۳٪
اصفهان	۹/۲۲٪	۰/۰۶٪	۱۲/۹۰٪	۱۱/۷۷٪	۹/۷۸٪	۱۵/۰۲٪	۱/۶۷٪	۱۳/۶۳٪	۱/۲۳٪	۶/۶۲٪	۱۵/۳۷٪	۲/۷۳٪
البرز	۶/۱۸٪	۰/۲۰٪	۱۴/۱۶٪	۱۲/۴۹٪	۱۳/۱۵٪	۸/۴۶٪	۳/۷۹٪	۱۳/۹۷٪	۲/۳۶٪	۸/۶۸٪	۱۳/۹۷٪	۲/۵۹٪
ایلام	۹/۲۳٪	۰/۰۰٪	۲۲/۰۱٪	۵/۲۲٪	۸/۰۴٪	۱۰/۴۳٪	۱/۴۲٪	۱۰/۶۸٪	۳/۶۸٪	۸/۶۸٪	۱۹/۱۶٪	۱/۴۶٪
بوشهر	۱۲/۲۱٪	۰/۰۰٪	۱۵/۵۸٪	۵/۶۷٪	۱۳/۶۸٪	۸/۰۳٪	۲/۶۰٪	۱۱/۸۴٪	۲/۱۱٪	۶/۹۳٪	۱۶/۴۹٪	۴/۸۵٪
تهران	۷/۰۰٪	۰/۱۷٪	۱۶/۹۴٪	۱۴/۹۲٪	۱۱/۷۰٪	۸/۲۷٪	۲/۹۳٪	۱۳/۷۲٪	۱/۴۷٪	۵/۶۷٪	۱۴/۳۳٪	۲/۸۷٪
چهارمحال و بختیاری	۱۴/۱۹٪	۰/۰۲٪	۱۳/۳۶٪	۱۱/۱۵٪	۱۳/۳۵٪	۱۳/۳۱٪	۰/۵۹٪	۱۱/۹۳٪	۳/۲۶٪	۴/۶۸٪	۱۰/۴۰٪	۳/۷۵٪
خراسان جنوبی	۱۱/۲۷٪	۱/۱۲٪	۱۶/۸۴٪	۹/۱۴٪	۱۰/۲۸٪	۱۰/۲۷٪	۳/۸۴٪	۱۱/۷۶٪	۳/۸۹٪	۵/۳۷٪	۱۴/۶۲٪	۲/۷۳٪
خراسان رضوی	۸/۲۶٪	۰/۰۰٪	۱۱/۱۴٪	۱۱/۰۵٪	۱۱/۷۹٪	۱۰/۶۵٪	۴/۱۶٪	۱۴/۰۵٪	۱/۴۴٪	۷/۴۵٪	۱۶/۰۵٪	۳/۸۲٪
خراسان شمالی	۸/۱۵٪	۰/۰۰٪	۱۵/۸۰٪	۵/۲۳٪	۱۶/۹۸٪	۱۰/۸۷٪	۱/۶۳٪	۱۱/۳۶٪	۳/۲۶٪	۴/۹۰٪	۱۸/۱۴٪	۳/۶۷٪
خوزستان	۹/۲۹٪	۰/۰۰٪	۱۰/۹۷٪	۱۰/۴۸٪	۱۰/۶۹٪	۱۰/۵۸٪	۳/۰۳٪	۱۳/۶۳٪	۲/۴۲٪	۷/۵۴٪	۱۹/۲۴٪	۲/۱۴٪
زنجان	۸/۳۷٪	۰/۰۰٪	۱۷/۲۶٪	۱۱/۵۱٪	۱۲/۴۲٪	۱۰/۰۷٪	۲/۰۳٪	۱۲/۷۵٪	۲/۲۹٪	۴/۸۲٪	۱۵/۶۱٪	۲/۸۶٪

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت نوین آریا	تجارت الکترونیک پارسپان	سایان کارت	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش	مینا کارت آریا
سمنان	۱۱/۷۵٪	۰/۰٪	۱۷/۴۵٪	۶/۸۱٪	۱۰/۲۰٪	۱۴/۰۶٪	۲/۵۵٪	۱۰/۸۹٪	۲/۶۸٪	۶/۱۷٪	۱۴/۴۴٪	۳/۰۲٪
سیستان و بلوچستان	۱۰/۸۷٪	۰/۰٪	۱۴/۰۵٪	۴/۳۰٪	۲۲/۴۳٪	۱۳/۹۷٪	۱/۱۵٪	۷/۸۶٪	۲/۴۴٪	۶/۰۵٪	۱۳/۵۸٪	۳/۳۰٪
فارس	۱۰/۴۳٪	۰/۰٪	۱۳/۹۱٪	۹/۲۵٪	۱۱/۱۰٪	۱۲/۱۷٪	۴/۴۹٪	۱۲/۱۱٪	۱/۴۸٪	۹/۷۴٪	۱۲/۸۷٪	۲/۴۶٪
قزوین	۱۰/۱۰٪	۰/۰٪	۱۴/۲۳٪	۹/۵۷٪	۱۰/۹۵٪	۹/۵۵٪	۲/۰۶٪	۱۲/۷۶٪	۲/۶۷٪	۷/۸۷٪	۱۶/۲۱٪	۴/۰۲٪
قم	۹/۲۵٪	۰/۰٪	۱۵/۶۲٪	۱۳/۶۴٪	۱۴/۸۷٪	۹/۰۲٪	۱/۱۶٪	۱۲/۴۸٪	۲/۰۷٪	۶/۸۵٪	۱۲/۶۹٪	۲/۳۲٪
کردستان	۸/۴۴٪	۰/۰٪	۱۶/۶۰٪	۷/۰۴٪	۲۱/۴۲٪	۱۰/۱۰٪	۳/۲۷٪	۹/۹۵٪	۲/۵۶٪	۵/۳۹٪	۱۳/۴۲٪	۱/۸۰٪
کرمان	۱۹/۳۶٪	۰/۰٪	۱۱/۸۸٪	۸/۱۳٪	۱۳/۳۶٪	۱۰/۰۷٪	۱/۶۶٪	۱۸/۰۳٪	۱/۳۸٪	۳/۸۸٪	۱۰/۴۹٪	۱/۷۶٪
کرمانشاه	۸/۰۵٪	۰/۰٪	۱۳/۳۴٪	۸/۶۳٪	۱۲/۶۵٪	۱۱/۳۹٪	۰/۸۴٪	۱۱/۸۶٪	۲/۳۹٪	۸/۳۴٪	۲۰/۰۷٪	۲/۴۴٪
کهگیلویه و بویراحمد	۱۵/۴۵٪	۰/۰٪	۱۸/۶۵٪	۱۳/۲۱٪	۸/۲۹٪	۹/۰۶٪	۰/۷۲٪	۱۰/۸۹٪	۳/۶۸٪	۶/۱۰٪	۱۱/۷۷٪	۲/۲۱٪
گلستان	۱۳/۲۴٪	۰/۰٪	۱۳/۳۹٪	۷/۲۱٪	۱۱/۹۴٪	۱۱/۹۹٪	۲/۶۳٪	۱۸/۰۳٪	۱/۸۵٪	۵/۲۱٪	۱۱/۶۴٪	۲/۸۸٪
گیلان	۸/۳۹٪	۰/۰٪	۱۰/۱۵٪	۱۲/۷۹٪	۱۱/۸۹٪	۱۱/۰۹٪	۲/۲۰٪	۱۲/۷۸٪	۳/۰۱٪	۸/۰۴٪	۱۶/۴۰٪	۳/۲۵٪
لرستان	۹/۰۲٪	۰/۰٪	۱۳/۱۳٪	۹/۸۶٪	۱۴/۶۶٪	۱۲/۱۹٪	۰/۸۳٪	۱۲/۰۴٪	۳/۰۶٪	۷/۸۲٪	۱۵/۴۹٪	۱/۹۰٪
مازندران	۱۰/۲۱٪	۰/۲۲٪	۹/۹۰٪	۱۲/۰۶٪	۱۰/۷۲٪	۱۱/۹۳٪	۲/۵۳٪	۱۴/۹۰٪	۲/۴۱٪	۶/۱۰٪	۱۶/۱۸٪	۲/۸۵٪
مرکزی	۱۰/۵۷٪	۰/۰٪	۱۳/۴۹٪	۸/۱۸٪	۱۶/۶۷٪	۱۰/۱۲٪	۱/۱۱٪	۱۵/۳۱٪	۲/۷۸٪	۸/۲۰٪	۱۰/۷۰٪	۲/۸۷٪
هرمزگان	۱۱/۴۶٪	۰/۰٪	۱۸/۱۸٪	۷/۴۵٪	۹/۸۰٪	۹/۱۸٪	۱/۴۳٪	۲۰/۰۳٪	۱/۷۵٪	۵/۵۷٪	۱۲/۴۵٪	۲/۷۱٪
همدان	۸/۴۲٪	۲/۷۷٪	۱۱/۸۲٪	۶/۵۹٪	۱۱/۵۸٪	۱۱/۵۴٪	۰/۷۱٪	۲۰/۸۳٪	۳/۰۲٪	۴/۹۶٪	۱۵/۵۷٪	۲/۱۹٪
یزد	۷/۵۰٪	۰/۰٪	۱۲/۴۸٪	۷/۶۸٪	۱۷/۰۶٪	۱۳/۳۵٪	۱/۶۹٪	۱۱/۸۲٪	۱/۶۵٪	۵/۴۰٪	۱۷/۲۴٪	۴/۱۳٪

شکل ۴-۹ سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور را برای دوره دی ۱۳۹۶ را به تصویر می‌کشد.

شکل ۹-۴ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتنخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان‌ها- دی ۱۳۹۶

۴,۳,۳. شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در بعد کشوری

دو شاخص تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تعیین کننده عملکرد شرکت و توزیع مناسب این ابزارها توسط شرکت‌ها باشد که برای این منظور می‌توان شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی را تعریف نمود.

این شاخص بیانگر نسبت سهم هر شرکت از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به سهم آن شرکت از ابزار کارتخوان فروشگاه‌های است.^{۲۴} عدد حاصل میزان اثربخشی کارتخوان‌های یک شرکت در شبکه پرداخت الکترونیک را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها است. در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارها دارد، از بازار تراکنش‌ها به دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارها دارد، موفق به جذب تراکنش شده است.

بنابراین می‌توان چنین گفت که شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های، کارایی توزیع کارتخوان‌های شرکت‌های PSP را بررسی نموده و از این رو شرکت‌ها به سبب کارا تر بودن توزیع، می‌بایست با جایابی مناسب کارتخوان‌ها برای جذب تراکنش‌های بیشتر، شاخص اثربخشی این ابزار پذیرش را بهبود بخشند.

در جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی برای هر یک از شرکت‌های PSP در دی ۱۳۹۶ محاسبه شده است.

^{۲۴} این شاخص به عبارتی همان متوسط تراکنش کارتخوان فروشگاه‌های هر شرکت است که نسبت به کل نرمالایز شده است.

جدول ۱۵-۴ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت- دی ۱۳۹۶

اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی	کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی		شرکت
	سهم از کل تعداد ابزار	سهم از کل تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های	
۱/۴۰۴	۹/۴۱٪	۱۳/۲۰٪	آسان پرداخت پرشین
۰/۲۵۳	۰/۱۲٪	۰/۰۳٪	الکترونیک کارت دماوند
۱/۷۱۰	۱۴/۰۰٪	۲۳/۹۴٪	به پرداخت ملت
۰/۵۶۳	۱۱/۰۷٪	۶/۲۳٪	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
۱/۳۲۲	۱۲/۳۳٪	۱۶/۳۰٪	پرداخت الکترونیک سامان
۰/۷۲۸	۱۰/۵۳٪	۷/۶۶٪	پرداخت الکترونیک سداد
۰/۶۷۱	۲/۵۸٪	۱/۷۳٪	پرداخت نوین آراین
۱/۰۵۲	۱۳/۵۴٪	۱۴/۲۴٪	تجارت الکترونیک پارسیان
۰/۶۷۳	۲/۰۳٪	۱/۳۷٪	سایان کارت
۰/۷۲۹	۶/۶۶٪	۴/۸۶٪	فن آوا کارت
۰/۶۰۹	۱۴/۸۷٪	۹/۰۵٪	کارت اعتباری ایران کیش
۰/۴۸۳	۲/۸۶٪	۱/۳۸٪	مینا کارت آریا

در دی ماه همانند ماه گذشته علاوه بر سه شرکت "به پرداخت ملت"، "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان"، شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" نیز مجدداً با بهره‌جویی از افزایش بیشتر سهم تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های آن در مقابل سهم ابزار کارتخوان‌های فعال سیستمی‌اش، به رقمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته است. دارا بودن عدد بالاتر از یک در شاخص اثربخشی به این معناست که جذب تراکنش‌های این شرکت‌ها بر روی کارتخوان‌ها بیشتر از سهم تعداد کارتخوان‌هایشان از کل کارتخوان‌های کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاه‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند.

در جدول ۱۶-۴ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP برای دو ماه آذر و دی ۱۳۹۶ با یکدیگر مقایسه شده‌اند.

جدول ۴-۱۶ مقایسه شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت - آذر و دی ۱۳۹۶

شرکت	آذر	دی	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۱/۳۹۹	۱/۴۰۴	۰/۰۰۴
الکترونیک کارت دماوند	۰/۳۰۱	۰/۲۵۳	-۰/۰۴۸
به پرداخت ملت	۱/۷۲۷	۱/۷۱۰	-۰/۰۱۷
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۰/۵۸۳	۰/۵۶۳	-۰/۰۲۰
پرداخت الکترونیک سامان	۱/۲۹۰	۱/۳۲۲	۰/۰۳۲
پرداخت الکترونیک سداد	۰/۷۲۳	۰/۷۲۸	۰/۰۰۵
پرداخت نوین آراین	۰/۷۱۶	۰/۶۷۱	-۰/۰۴۵
تجارت الکترونیک پارسیان	۱/۰۱۷	۱/۰۵۲	۰/۰۳۵
سایان کارت	۰/۶۷۰	۰/۶۷۳	۰/۰۰۳
فن آوا کارت	۰/۷۳۵	۰/۷۲۹	-۰/۰۰۶
کارت اعتباری ایران کیش	۰/۶۲۲	۰/۶۰۹	-۰/۰۱۳
مینا کارت آریا	۰/۵۰۷	۰/۴۸۳	-۰/۰۲۴

همانگونه که در جدول بالا مشاهده می‌شود، اثربخشی شرکت "الکترونیک کارت دماوند" با عددی برابر با ۰/۰۴۸ بالاترین تغییر منفی و شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" با رقمی معادل با ۰/۰۳۵ بیشترین تغییر مثبت را نشان می‌دهند. به غیر از شرکت تجارت الکترونیک پارسیان، در شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "پرداخت الکترونیک سداد"، "آسان پرداخت پرشین" و "سایان کارت" نیز بهبود رخ داده است. با توجه به سیاست‌های شاپرک مبنی بر غیر فعال‌سازی برخی پایانه‌های فاقد تراکنش شرکت‌ها طی چندین ماه اخیر، انتظار می‌رفت که میزان اثربخشی آن‌ها با افزایش قابل توجهی روبه‌رو گردد، که ظاهراً به دلیل تعریف پایانه‌های جدید و عمدتاً کم تراکنش، می‌توان چنین ادعان داشت سیاست‌گذاری‌های شرکت‌های مزبور در زمینه حذف پایانه‌های فاقد تراکنش، کم اثر بوده است.

همانگونه که ذکر شد دو شاخص تعداد کارتهای فروشگاهی و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تصویر خوبی از توزیع مناسب این ابزارها توسط هر یک از شرکت‌های PSP را ارائه دهند. نکته حایز

اهمیت این است که در شبکه‌ی شاپرک کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعالی وجود دارند که فاقد تراکنش هستند. به این معنا که وضعیت آن‌ها در شبکه فعال است ولیکن تراکنشی از سوی آن‌ها وارد شبکه‌ی پرداخت نشده است. اثربخشی هریک از شرکت‌ها در کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های در بالا به تفصیل بررسی گردید. در این بخش به منظور مشاهده‌ی نحوه‌ی جایابی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار^{۲۵} در کشور و همچنین بررسی میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها، شاخص اثربخشی به ازای سهم تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های هر شرکت به سهم آن‌ها از تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار باز تعریف شده و به‌عنوان شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار ارائه می‌گردد.

در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارهای تراکنش‌دار دارد، از بازار تراکنش‌ها به‌دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارهای مزبور دارد، موفق به جذب تراکنش شده است. جدول زیر همچنین، شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های را بر حسب ابزارهای کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار محاسبه و ارائه می‌نماید.

^{۲۵} با حداقل یک تراکنش در ماه.

جدول ۴-۱۷ شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی تراکنش دار هر شرکت - دی ۱۳۹۶

اثر بخشی کارتهای تراکنش دار	کارتهای فروشگاهی تراکنش دار		شرکت
	سهم از کل تعداد ابزار	سهم از کل تراکنش های کارتهای تراکنش دار	
۱/۳۰۸	۱۰/۰۹٪	۱۳/۲۰٪	آسان پرداخت پرشین
۰/۳۵۲	۰/۰۹٪	۰/۰۳٪	الکترونیک کارت دماوند
۱/۶۱۲	۱۴/۸۵٪	۲۳/۹۴٪	به پرداخت ملت
۰/۶۵۹	۹/۴۵٪	۶/۲۳٪	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
۱/۲۷۳	۱۲/۸۱٪	۱۶/۳۰٪	پرداخت الکترونیک سامان
۰/۷۰۹	۱۰/۸۱٪	۷/۶۶٪	پرداخت الکترونیک سداد
۰/۷۲۴	۲/۳۹٪	۱/۷۳٪	پرداخت نوین آرین
۱/۰۱۶	۱۴/۰۲٪	۱۴/۲۴٪	تجارت الکترونیک پارسیان
۰/۶۲۹	۲/۱۸٪	۱/۳۷٪	سایان کارت
۰/۷۵۷	۶/۴۲٪	۴/۸۶٪	فن آوا کارت
۰/۶۲۵	۱۴/۴۸٪	۹/۰۵٪	کارت اعتباری ایران کیش
۰/۵۷۴	۲/۴۱٪	۱/۳۸٪	مبنا کارت آریا

همانند اثربخشی کارتهای فعال سیستمی، در شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی تراکنش دار نیز علاوه بر سه شرکت "به پرداخت ملت"، "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان"، شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" هم عددی بالاتر از یک داشته است. این امر به دلیل افزایش سهم تراکنش های کارتهای فروشگاهی شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" در مقابل ریزش سهم ابزار کارتهای تراکنش دار آن، اتفاق افتاده است. این بدین معناست که جذب تراکنش های این شرکت ها بر روی کارتهای تراکنش دار بیشتر از سهم تعداد کارتهای تراکنش دار آنهاست. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتهای فروشگاهی این شرکت ها به گونه ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش ها به نسبت سایر شرکت ها موفق تر عمل نموده اند. با مقایسه ارقام این شاخص بین ماه جاری و ماه گذشته، می توان چنین ادعان داشت که عملکرد شرکت ها در نحوه توزیع کارتهای فروشگاهی تراکنش دار نسبت به آذر ماه تقریباً تغییر خاصی نداشته است.

در ادامه در جدول ۴-۱۸ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت PSP برای دو ماه آذر و دی ۱۳۹۶ با یکدیگر مقایسه شده‌اند.

جدول ۴-۱۸ مقایسه شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت - آذر و دی ۱۳۹۶

شرکت	آذر	دی	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۱/۳۱۱	۱/۳۰۸	-۰/۰۰۳
الکترونیک کارت دماوند	۰/۳۹۵	۰/۳۵۲	-۰/۰۴۳
به پرداخت ملت	۱/۶۲۲	۱/۶۱۲	-۰/۰۱۰
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۰/۶۷۹	۰/۶۵۹	-۰/۰۲۰
پرداخت الکترونیک سامان	۱/۲۵۴	۱/۲۷۳	۰/۰۱۸
پرداخت الکترونیک سداد	۰/۷۱۳	۰/۷۰۹	-۰/۰۰۴
پرداخت نوین آراین	۰/۷۶۸	۰/۷۲۴	-۰/۰۴۵
تجارت الکترونیک پارسیان	۰/۹۶۹	۱/۰۱۶	۰/۰۴۶
سایان کارت	۰/۶۳۴	۰/۶۲۹	-۰/۰۰۵
فن آوا کارت	۰/۷۶۷	۰/۷۵۷	-۰/۰۱۱
کارت اعتباری ایران کیش	۰/۶۳۸	۰/۶۲۵	-۰/۰۱۳
مبنا کارت آریا	۰/۵۸۹	۰/۵۷۴	-۰/۰۱۴

بیشترین تغییر در شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار در شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" با افزایش ۰/۰۴۶ واحدی رخ داده است.

۴,۳,۴ شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور

در این قسمت شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی برای هر شرکت در هر یک از ۳۱ استان کشور مورد بررسی قرار می‌گیرد. عدد حاصل از شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت در هر یک از استان‌های کشور بیانگر میزان توانایی هر شرکت در جذب تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های در آن استان به نسبت متوسط آن استان می‌باشد. در جدول ۴-۱۹ این شاخص برای هر یک از شرکت‌های PSP برای هر یک از ۳۱ استان کشور مورد محاسبه قرار گرفته است.

جدول ۴-۱۹ شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - دی ۱۳۹۶

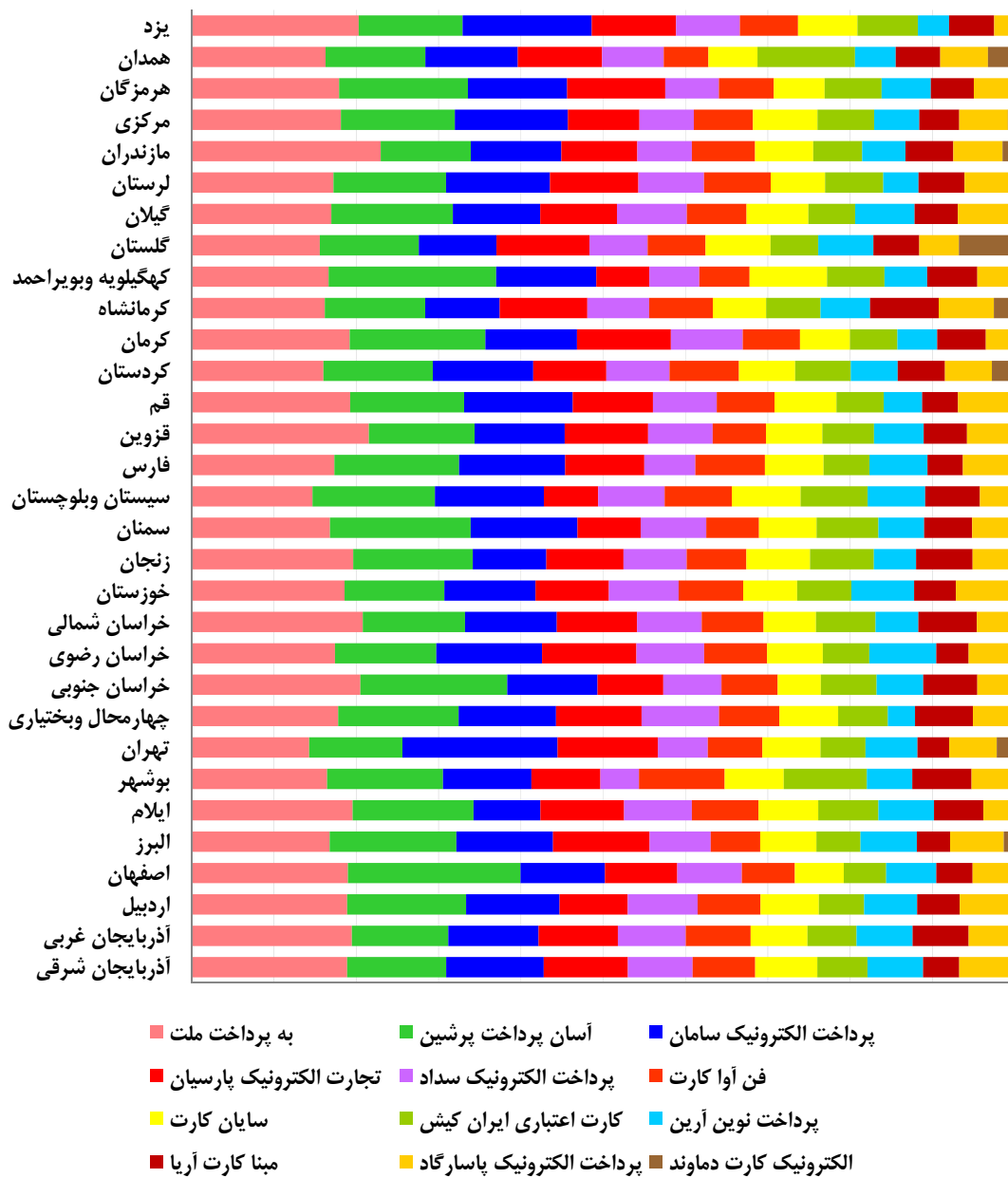
استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت نوین آرین	تجارت الکترونیک پارسپان	سایان کارت	فن آو کارت	کارت اعتباری ایران کیش	مبنا کارت آریا
آذربایجان شرقی	۱/۲۳۲	-/۰.۲۶	۱/۹۳۱	-/۰.۶۶۵	۱/۲۱۲	-/۰.۸۰۴	-/۰.۶۹۱	۱/۰.۴۶	-/۰.۷۷۳	-/۰.۷۷۶	-/۰.۶۲۴	-/۰.۴۵۰
آذربایجان غربی	۱/۱۸۱	-	۱/۹۶۰	-/۰.۵۶۵	۱/۱۰۵	-/۰.۸۳۱	-/۰.۶۸۸	-/۰.۹۷۰	-/۰.۶۹۵	-/۰.۷۹۳	-/۰.۵۹۹	-/۰.۶۸۶
اردبیل	۱/۴۱۵	-	۱/۸۴۵	-/۰.۶۵۶	۱/۱۰۷	-/۰.۸۲۹	-/۰.۶۲۹	-/۰.۸۱۱	-/۰.۶۹۲	-/۰.۷۴۷	-/۰.۵۳۹	-/۰.۵۰۴
اصفهان	۲/۱۲۷	-/۰.۲۷	۱/۹۲۸	-/۰.۴۹۵	۱/۰.۴۱	-/۰.۷۹۶	-/۰.۶۱۷	-/۰.۸۹۲	-/۰.۶۰۲	-/۰.۶۵۴	-/۰.۵۲۴	-/۰.۴۴۸
البرز	۱/۵۸۰	-/۰.۱۳۹	۱/۷۱۹	-/۰.۶۶۸	۱/۲۰۵	-/۰.۷۶۱	-/۰.۷۰۰	۱/۲۰۵	-/۰.۷۰۱	-/۰.۶۱۷	-/۰.۵۴۹	-/۰.۴۱۷
ایلام	۱/۳۳۵	-	۱/۷۷۷	-/۰.۳۴۷	-/۰.۷۳۷	-/۰.۷۴۸	-/۰.۶۱۵	-/۰.۹۲۲	-/۰.۶۵۹	-/۰.۷۳۷	-/۰.۶۶۳	-/۰.۵۴۵
بوشهر	۱/۳۴۸	-	۱/۵۷۵	-/۰.۵۰۴	۱/۰.۲۷	-/۰.۴۴۸	-/۰.۵۲۸	-/۰.۸۰۲	-/۰.۶۸۶	-/۰.۹۹۸	-/۰.۹۶۶	-/۰.۶۸۸
تهران	۱/۱۳۱	-/۰.۲۲۰	۱/۴۲۶	-/۰.۵۷۷	۱/۸۸۵	-/۰.۶۰۷	-/۰.۶۳۱	۱/۲۱۵	-/۰.۷۰۸	-/۰.۶۶۱	-/۰.۵۴۴	-/۰.۳۸۵
چهارمحال و بختیاری	۱/۳۸۴	-/۰.۰۰۲	۱/۶۸۴	-/۰.۴۷۹	۱/۱۱۷	-/۰.۸۸۸	-/۰.۳۱۳	-/۰.۹۸۳	-/۰.۶۷۳	-/۰.۶۹۶	-/۰.۵۷۰	-/۰.۶۶۶
خراسان جنوبی	۱/۶۷۹	-/۰.۰۰۰	۱/۹۲۸	-/۰.۴۳۰	۱/۰.۳۲	-/۰.۶۶۷	-/۰.۵۳۲	-/۰.۷۵۰	-/۰.۴۹۲	-/۰.۶۴۲	-/۰.۶۳۸	-/۰.۶۱۸
خراسان رضوی	۱/۲۷۶	-	۱/۸۰۳	-/۰.۵۸۲	۱/۳۳۱	-/۰.۸۵۳	-/۰.۸۴۳	۱/۱۸۹	-/۰.۷۰۲	-/۰.۷۹۱	-/۰.۵۸۷	-/۰.۴۰۷
خراسان شمالی	۱/۱۶۹	-	۱/۹۵۶	-/۰.۴۳۴	۱/۰.۴۹	-/۰.۷۴۱	-/۰.۴۹۰	-/۰.۹۱۵	-/۰.۵۹۹	-/۰.۷۰۷	-/۰.۶۸۰	-/۰.۶۷۰
خوزستان	۱/۲۷۰	-	۱/۹۴۲	-/۰.۷۴۸	۱/۱۵۷	-/۰.۸۸۶	-/۰.۷۹۸	-/۰.۹۳۳	-/۰.۶۸۷	-/۰.۸۱۸	-/۰.۶۸۸	-/۰.۵۳۲
زنجان	۱/۴۰۷	-	۱/۹۰۳	-/۰.۴۹۷	-/۰.۸۶۷	-/۰.۷۴۵	-/۰.۴۹۶	-/۰.۹۰۹	-/۰.۷۴۹	-/۰.۷۰۳	-/۰.۷۵۳	-/۰.۶۶۷
سمنان	۱/۶۲۱	-	۱/۵۹۱	-/۰.۴۹۲	۱/۲۲۷	-/۰.۷۵۵	-/۰.۵۲۴	-/۰.۷۲۷	-/۰.۶۶۳	-/۰.۶۰۷	-/۰.۷۱۲	-/۰.۵۵۳
سیستان و بلوچستان	۱/۴۰۶	-	۱/۳۸۸	-/۰.۴۰۰	۱/۲۵۱	-/۰.۷۶۶	-/۰.۶۶۲	-/۰.۶۲۱	-/۰.۷۹۰	-/۰.۷۷۰	-/۰.۷۶۹	-/۰.۶۲۹
فارس	۱/۵۲۸	-/۰.۰۷۸	۱/۷۴۸	-/۰.۵۵۷	۱/۲۹۸	-/۰.۶۲۶	-/۰.۷۱۲	-/۰.۹۶۹	-/۰.۷۱۹	-/۰.۸۵۰	-/۰.۵۶۲	-/۰.۴۳۴
قزوین	۱/۲۵۹	-/۰.۰۰۶	۲/۱۱۰	-/۰.۵۶۶	۱/۰.۷۴	-/۰.۷۶۸	-/۰.۵۹۱	-/۰.۹۹۳	-/۰.۶۷۱	-/۰.۶۳۶	-/۰.۶۱۶	-/۰.۵۱۵
قم	۱/۳۱۴	-/۰.۰۷۲	۱/۸۳۱	-/۰.۵۸۳	۱/۲۵۳	-/۰.۷۳۸	-/۰.۴۴۳	-/۰.۹۲۵	-/۰.۷۱۶	-/۰.۶۶۵	-/۰.۵۴۶	-/۰.۴۱۴
کردستان	۱/۲۹۱	-/۰.۲۷۳	۱/۵۵۸	-/۰.۵۵۴	۱/۱۸۹	-/۰.۷۴۶	-/۰.۵۵۳	-/۰.۸۶۲	-/۰.۶۶۴	-/۰.۸۲۱	-/۰.۶۵۷	-/۰.۵۵۹
کرمان	۱/۴۵۷	-	۱/۶۹۵	-/۰.۳۱۲	-/۰.۹۸۲	-/۰.۷۷۱	-/۰.۴۲۷	۱/۰.۰۶	-/۰.۵۳۷	-/۰.۶۱۳	-/۰.۵۰۸	-/۰.۵۲۱
کرمانشاه	۱/۳۰۲	-/۰.۲۷۴	۱/۷۲۹	-/۰.۷۱۴	-/۰.۹۶۷	-/۰.۸۰۳	-/۰.۶۴۲	۱/۱۳۷	-/۰.۶۹۲	-/۰.۸۲۴	-/۰.۷۰۷	-/۰.۸۹۱
کهگیلویه و بویراحمد	۱/۸۸۱	-	۱/۵۳۸	-/۰.۴۲۱	۱/۱۲۶	-/۰.۵۶۰	-/۰.۴۷۹	-/۰.۵۹۶	-/۰.۸۷۱	-/۰.۵۶۴	-/۰.۶۴۵	-/۰.۵۶۴
گلستان	۱/۲۵۸	-/۰.۷۱۱	۱/۶۲۹	-/۰.۵۰۴	-/۰.۹۸۶	-/۰.۷۳۹	-/۰.۶۹۸	۱/۱۸۳	-/۰.۸۲۶	-/۰.۷۳۷	-/۰.۶۰۶	-/۰.۵۸۴
گیلان	۱/۵۸۶	-/۰.۰۰۰	۱/۸۲۲	-/۰.۷۴۴	۱/۱۴۰	-/۰.۹۱۲	-/۰.۷۷۴	۱/۰.۰۰	-/۰.۸۰۷	-/۰.۷۸۰	-/۰.۶۱۰	-/۰.۵۶۴
لرستان	۱/۳۳۹	-/۰.۰۱۱	۱/۶۷۷	-/۰.۵۸۳	۱/۲۲۸	-/۰.۷۷۵	-/۰.۴۱۵	۱/۰.۴۷	-/۰.۶۴۲	-/۰.۷۸۹	-/۰.۶۹۰	-/۰.۵۴۴

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت نوین آریب	تجارت الکترونیک پارسپان	سایان کارت	فن آو کارت	کارت اعتباری ایران کیش	مینا کارت آریا
مازندران	۱/۱۷۱	۰/۱۶۱	۲/۴۵۵	۰/۶۳۸	۱/۱۷۵	۰/۷۰۸	۰/۵۶۱	۰/۹۸۶	۰/۷۵۹	۰/۸۱۹	۰/۶۳۴	۰/۶۲۳
مرکزی	۱/۳۲۷	۰/۰۸۲	۱/۷۴۰	۰/۵۶۶	۱/۳۱۸	۰/۶۳۵	۰/۵۲۵	۰/۸۳۲	۰/۷۵۳	۰/۶۸۸	۰/۶۶۲	۰/۴۶۶
هرمزگان	۱/۴۰۵	-	۱/۶۰۶	۰/۴۴۸	۱/۰۷۹	۰/۵۸۴	۰/۵۳۵	۱/۰۶۸	۰/۵۵۴	۰/۵۹۹	۰/۶۲۰	۰/۴۶۹
همدان	۱/۱۹۱	۰/۳۲۱	۱/۶۰۱	۰/۵۷۱	۱/۱۰۴	۰/۷۳۹	۰/۴۸۶	۱/۰۰۸	۰/۵۸۶	۰/۵۳۱	۱/۱۶۷	۰/۵۳۲
یزد	۱/۱۸۵	-	۱/۹۰۵	۰/۲۳۷	۱/۴۷۴	۰/۷۲۸	۰/۳۵۵	۰/۹۶۱	۰/۶۷۹	۰/۶۶۳	۰/۶۸۹	۰/۵۱۴

***به علت اینکه در بسیاری از استان‌ها سهم شرکت الکترونیک کارت دماوند از تعداد تراکنشهای کارتخوان فروشگاه‌ها و نیز از تعداد ابزار کارتخوان صفر بوده است، شاخص اثر بخشی کارتخوان فروشگاه‌ها که حاصل تقسیم این دو سهم می‌باشد، برای این شرکت در این موارد قابل محاسبه نبوده است (مبهم بودن تقسیم عدد صفر بر صفر) که در جدول با خط تیره نشان داده شده است.

سه شرکت "به پرداخت ملت"، "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" در غالب استان‌ها دارای شاخص اثر بخشی کارتخوان فروشگاه‌ها بالاتر از یک هستند. همچنین اعداد این شاخص در شرکت "پرداخت الکترونیک پارسپان" نشان می‌دهد که این شرکت نیز در مقایسه با ماه‌های گذشته در استان‌های بیشتری رقم بالاتر از یک را کسب نموده است. به عبارت دیگر این شرکت‌ها به نسبت بیشتری از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها فعال سیستمی، تراکنش‌های بازار را به خود اختصاص داده‌اند و این حاکی از جایابی مناسب‌تر این شرکت‌ها در توزیع کارتخوان‌های فروشگاه‌ها برای جذب تراکنش می‌باشد.

همچنین شکل شاخص اثر بخشی کارتخوان فروشگاه‌ها هر شرکت PSP برای هر یک از استان‌های کشور در شکل ۴-۱۰ آمده است.

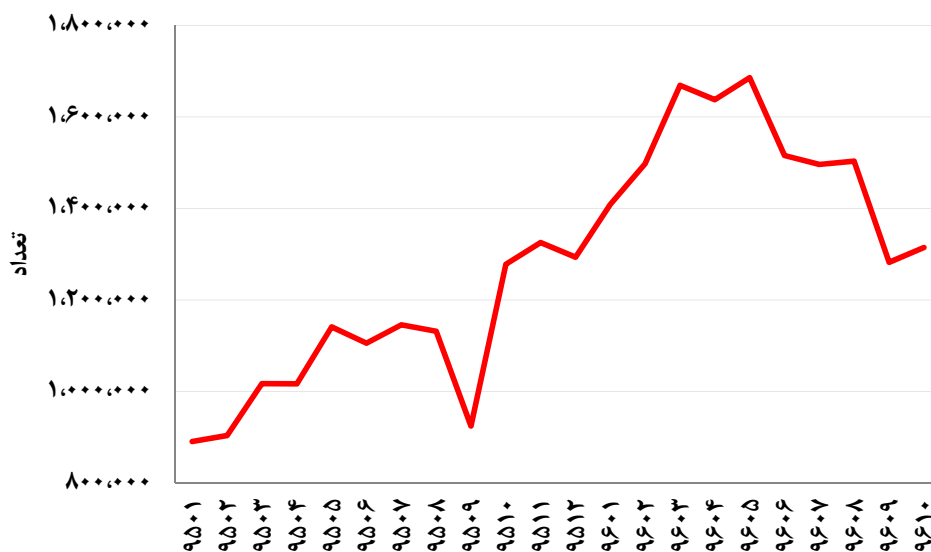

شکل ۱۰-۴ شاخص اثربخشی کارتهای PSP های فروشگاهی شرکت های PSP به تفکیک هر استان - دی ۱۳۹۶

۴,۳,۵. عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش

بر اساس روش معمول در سایر کشورها، پذیرندگان برای استفاده از ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها، ناچار به خرید یا اجاره دستگاه کارتخوان بوده و به‌علاوه موظف به پرداخت هزینه‌های نصب، نگهداری و نیز پرداخت بهای کاغذ رول مورد استفاده در آن هستند. در نتیجه در این کشورها، توجه به بهره‌وری در به‌کارگیری این ابزار بسیار بیشتر است. اما در ایران به واسطه مداخله بانک‌ها در این امر، نه تنها کارتخوان به صورت رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد، بلکه همه هزینه‌های مربوطه حتی رول کاغذ رسید نیز به رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد. به تبع این رویکرد تعدد دستگاه‌های کارتخوان در فروشگاه‌ها و در نتیجه فراوانی کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مشاهده می‌شود. متأسفانه بی‌تفاوتی فروشندگان و یا حتی استقبال از افزایش کارتخوان‌های فروشگاه‌ها به دلیل ارزش‌نمایی آن از یک سو و الزام شرکت PSP به نصب کارتخوان بدون توجه به کارایی آن که از قراردادهای این شرکت‌ها با بانک‌ها ناشی می‌شود از سوی دیگر، موجب تشدید پدیده‌هایی نظیر تعدد کارتخوان نصب شده در هر فروشگاه‌ها و وجود کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش شده است.

در این قسمت به منظور بررسی نمایش میزان کارایی و بهره‌وری کارتخوان‌های فروشگاه‌های آمار کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، هر شرکت PSP بررسی خواهد شد. کارتخوان کم‌تراکنش بنا بر تعریف کارتخوانی است که در یک بازه زمانی سه ماهه متوالی، کمتر از ۶۰ تراکنش مالی در هر ماه داشته باشد و مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در سه ماه متوالی، کمتر از ۲۰ میلیون ریال در هر ماه باشد. علت ملاک قرار گرفتن بازه زمانی سه ماهه در تعریف ابزار کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، کنترل شرکت‌ها در نصب جدید کارتخوان‌ها و نیز در بر گرفتن فعالیت فصلی برخی پذیرندگان بنابر ماهیت فعالیت آن‌ها است. برای بررسی روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، شکل ۴-۱۱ طی دو سال متوالی ۹۵ و ۹۶ ترسیم شده است.

شکل ۴-۱۱ روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی طی ماه‌های سال ۹۵ و ۹۶

همانگونه که در شکل فوق قابل ملاحظه است، پس از کاهش موثر تعداد ابزارهای کم‌تراکنش و فاقد تراکنش در آذر ماه ۹۵ به دلیل راه‌اندازی سامانه‌ی جامع پذیرندگان، روند تعدادی این گونه از ابزارها از آن زمان تا کنون با وجود نوسانات افزایشی و کاهش‌ی، در کل سیری صعودی پیموده است. متاسفانه در دی ماه بر تعداد کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی افزوده شده و نرخ رشد مثبت ۲/۵۰ درصد را نشان می‌دهد. در این ماه تنها شرکت "الکترونیک کارت دماوند" از تعداد پایانه‌های مذکور خود کاسته است.

جدول ۴-۲۰ سهم تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت را ارائه می‌دهد. این جدول مبین آن است که در ماه دی ۹۶ سهم کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، ۲۰/۰۹ درصد از کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است.

جدول ۲۰۴ سهم تعداد کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی هر شرکت از کل کارتهای فعال سیستمی آن - دی ۱۳۹۶

سهم مجموع تعداد کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کل کارتهای فعال سیستمی هر شرکت			نام شرکت
اختلاف	دی	آذر	
-۰/۴۶٪	۸/۱۵٪	۷/۶۸٪	آسان پرداخت پرشین
-۸/۲۵٪	۳۵/۸۳٪	۴۴/۰۸٪	الکترونیک کارت دماوند
-۰/۴۵٪	۸/۶۷٪	۸/۲۲٪	به پرداخت ملت
-۰/۲۷٪	۳۷/۳۴٪	۳۷/۰۷٪	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
-۰/۰۶٪	۱۶/۲۵٪	۱۶/۱۹٪	پرداخت الکترونیک سامان
-۰/۲۱٪	۲۰/۸۱٪	۲۱/۰۲٪	پرداخت الکترونیک سداد
-۰/۴۳٪	۲۸/۰۹٪	۲۷/۶۷٪	پرداخت نوین آراین
-۰/۰۴٪	۱۸/۸۱٪	۱۸/۷۷٪	تجارت الکترونیک پارسیان
-۰/۰۴٪	۲۰/۴۴٪	۲۰/۳۹٪	سایان کارت
-۰/۳۲٪	۲۱/۲۴٪	۲۰/۹۲٪	فن آوا کارت
-۰/۳۹٪	۲۴/۸۹٪	۲۴/۵۰٪	کارت اعتباری ایران کیش
۱/۰۲٪	۳۲/۵۶٪	۳۱/۵۳٪	مینا کارت آریا
-۰/۲۵٪	۲۰/۰۹٪	۱۹/۸۴٪	کل

* هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکتها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف غالب جدولها، کمترین میزان شاخص به صورت **Bold** نمایش داده شده است.

همانگونه که در جدول فوق مشاهده می شود، در دی ماه عملکرد شرکت های PSP در رقم شاخص میزان تعداد کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش به پایانه های فعال سیستمی شرکت، به جز دو مورد در سایر موارد افزایشی بوده است. در این ماه همانند چندین ماه گذشته کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کسب سهمی معادل ۸/۱۵ درصد از کل کارتهای فعال سیستمی آن، کمترین سهم به شمار می رود. در ماه جاری عملکرد شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" به گونه ای بوده است که با عددی معادل ۳۷/۳۴ درصد، بالاترین رقم شاخص مذکور را در بین شرکت های PSP در اختیار دارد. این در حالی است که طی چندین ماه گذشته همواره شرکت "الکترونیک کارت دماوند" به عنوان دارنده ی بالاترین میزان تعداد کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش به پایانه های فعال سیستمی در شبکه ی پرداخت

معرفی گردیده بود. لازم به توضیح است که عملکرد این شرکت در دی ماه به نحوی گزارش شده است که بیشترین میزان کاهش در شاخص فوق را با رقم قابل ملاحظه‌ی ۸/۲۵ درصدی نشان می‌دهد. علت این امر ریزش حجم مناسبی از تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش کارتخوان‌های فعال سیستمی آن ارزیابی می‌شود.

بررسی وضعیت بانک های صادر کننده و پذیرنده

۵. بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده

در این بخش از گزارش برای داشتن درک بهتری از روند کاری بانک‌های کشور، به بررسی سهم بازار پذیرندگی و صادرکنندگی در بانک‌های^{۲۶} پذیرنده^{۲۷} و صادرکننده^{۲۸} در شبکه پرداخت الکترونیک کارت‌ی پرداخته می‌شود.

۵.۱ سهم بازار پذیرندگی

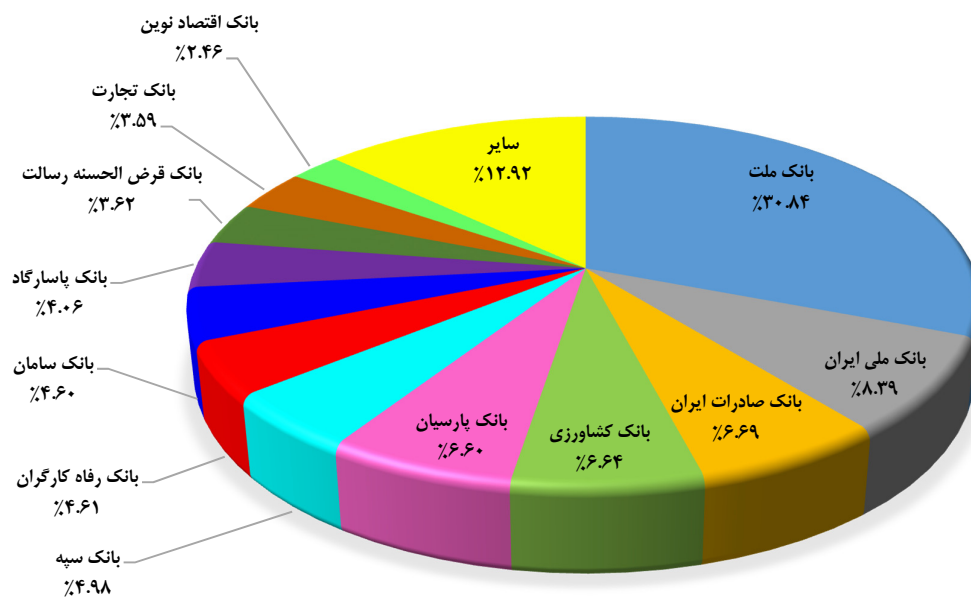
در این بخش، سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌های کارت‌ی شبکه‌ی شاپرک مورد بررسی قرار گرفته و سهم هر بانک از بازار تراکنش‌ها به تفکیک ابزارهای پذیرش محاسبه مورد تحلیل قرار می‌گیرد.

^{۲۶} در کل گزارش منظور از بانک‌ها، بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری مجاز می‌باشد.
^{۲۷} بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است. بانکی است که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید.
^{۲۸} بانکی است که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید.

۵,۱,۱. سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت

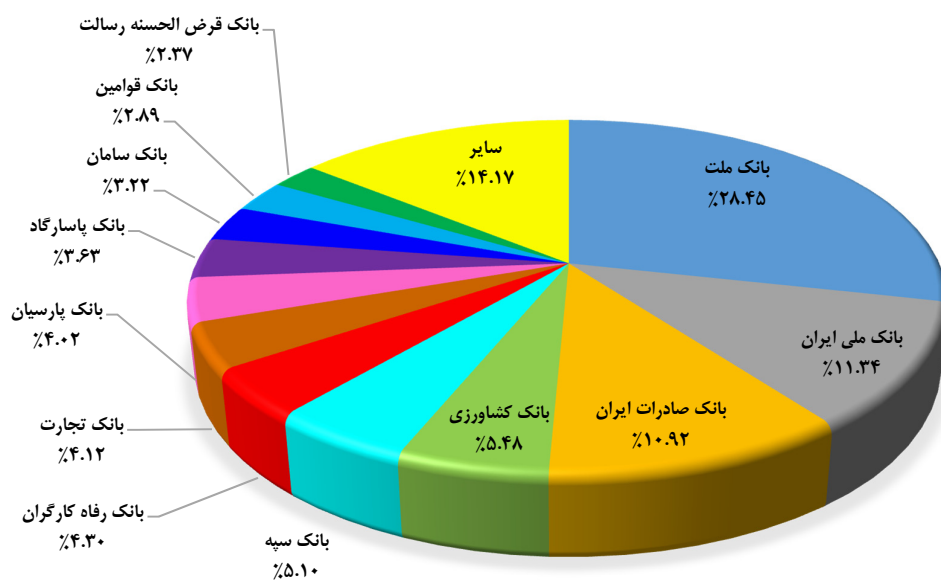
این شاخص گستره فعالیت هر یک از بانک‌ها در پذیرش تعداد و مبلغ تراکنش‌های پشتیبانی شده در شبکه شاپرک را نشان می‌دهد.

شکل ۱-۵ سهم تعدادی هر یک از بانک‌های پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت در دی ماه ۹۶ را نشان می‌دهد. همانگونه که مشاهده می‌گردد در نمودارهای مربوطه تنها بانک‌های با سهم تعدادی و مبلغی بالاتر از ۲ درصد از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت آورده شده‌اند و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

شکل ۱-۵ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت - دی ۱۳۹۶

همچنین شکل ۲-۵ سهم مبلغی هر یک از بانک‌های پذیرنده از کل جمع مبلغ تراکنش‌های صنعت پرداخت در دی ماه ۹۶ را نشان می‌دهد.

شکل ۲-۵ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت - دی ۱۳۹۶

از دو شکل بالا ملاحظه می‌شود که "بانک ملت" با سهم ۳۰/۸۴ درصدی از تعداد تراکنش‌ها و سهم ۲۸/۴۵ درصدی از مبلغ تراکنش‌ها، همچنان با اختلاف زیاد، بالاترین سهم از پذیرش تراکنش‌های بازار را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته است.

۵,۱,۲. سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، منجر به شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی بازاریابی هر یک از بانک‌ها به منظور پذیرش وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی در هر یک از ابزارهای پذیرش می‌شود. ذکر این نکته ضروری است که در محاسبه شاخص فوق، آمار تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای تمامی بانک‌های پذیرنده در کارت‌خوان‌های چندشبایی^{۲۹} نیز در نظر گرفته می‌شود.

سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های هر یک از بانک‌های پذیرنده از بازار ابزارهای پذیرش برای دی ماه ۹۶ در جدول ۵-۱ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در دی ماه :

- بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌ها در ابزارهای پذیرش به شرح زیر متعلق به "بانک ملت" بوده است.
 - ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها، ۲۷/۴۳ درصد
 - ابزار پذیرش اینترنتی، ۲۳/۶۷ درصد
 - ابزار پذیرش موبایلی، ۶۹/۵۵ درصد
- بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌ها در ابزارهای پذیرش به شرح زیر متعلق به "بانک ملت" بوده است.
 - ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها، ۲۷/۲۴ درصد
 - ابزار پذیرش اینترنتی، ۴۰/۴۸ درصد
 - ابزار پذیرش موبایلی، ۵۱/۹۰ درصد

همانگونه که مشاهده می‌گردد این بانک همچنان هم از جنبه تعدادی و هم از جنبه مبلغی در هر سه ابزار پذیرش جایگاه نخست را از آن خود کرده است و همچنان گوی سبقت را با فاصله زیاد از دیگر بانک‌ها ربوده است.

^{۲۹} منظور از لفظ چندشبایی، تعریف و اتصال بیش از یک شماره شبا به ابزار پذیرش است.

جدول ۵-۱ سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - دی ۱۳۹۶

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش		
		کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۸۹٪	۴/۳۴٪	۷/۶۷٪	۱/۴۲٪	۰/۵۰٪	۱۸/۰۰٪
۲	بانک انصار	۲/۱۰٪	۰/۵۶٪	۰/۰۳٪	۱/۸۷٪	۰/۴۹٪	۰/۱۶٪
۳	بانک ایران زمین	۰/۶۳٪	۰/۱۶٪	۰/۰۰٪	۰/۷۰٪	۰/۰۴٪	۰/۰۱٪
۴	بانک آینده	۰/۶۹٪	۱/۹۱٪	۱۴/۶۸٪	۱/۶۹٪	۰/۹۱٪	۱۰/۵۳٪
۵	بانک پارسیان	۶/۳۸٪	۱۷/۶۱٪	۴/۳۶٪	۳/۳۹٪	۱۰/۸۶٪	۸/۲۰٪
۶	بانک پاسارگاد	۴/۵۱٪	۲/۱۲٪	۰/۰۷٪	۳/۷۶٪	۲/۳۷٪	۰/۱۷٪
۷	بانک تجارت	۳/۹۹٪	۱/۵۷٪	۰/۱۵٪	۴/۲۸٪	۲/۵۸٪	۰/۱۶٪
۸	بانک توسعه تعاون	۰/۶۸٪	۰/۲۸٪	۰/۰۰٪	۰/۷۰٪	۰/۳۰٪	۰/۰۰٪
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۰/۳۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۲۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪
۱۱	بانک خاورمیانه	۰/۰۴٪	۱۰/۶۱٪	۰/۱۷٪	۰/۰۹٪	۰/۷۹٪	۰/۲۶٪
۱۲	بانک دی	۰/۳۰٪	۰/۱۷٪	۰/۰۶٪	۰/۴۱٪	۰/۲۱٪	۰/۳۳٪
۱۳	بانک رفاه کارگران	۵/۱۲٪	۲/۶۷٪	۰/۰۸٪	۴/۳۳٪	۴/۳۳٪	۱/۱۲٪
۱۴	بانک سامان	۴/۶۰٪	۱۲/۳۷٪	۱/۴۷٪	۲/۹۸٪	۵/۷۶٪	۶/۴۳٪
۱۵	بانک سپه	۵/۶۴٪	۰/۴۵٪	۰/۰۰٪	۵/۵۴٪	۰/۵۵٪	۰/۰۲٪
۱۶	بانک سرمایه	۰/۲۱٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪	۰/۴۳٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪
۱۷	بانک سینا	۱/۰۶٪	۱/۲۲٪	۰/۰۰٪	۱/۵۹٪	۲/۰۴٪	۰/۰۱٪
۱۸	بانک شهر	۰/۹۰٪	۰/۴۳٪	۰/۱۹٪	۰/۹۷٪	۶/۴۵٪	۰/۷۷٪
۱۹	بانک صادرات ایران	۷/۴۵٪	۱/۴۵٪	۰/۸۵٪	۱۱/۶۹٪	۲/۹۱٪	۰/۸۳٪
۲۰	بانک صنعت و معدن	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۴/۱۰٪	۰/۱۶٪	۰/۰۰٪	۲/۵۹٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۰/۹۴٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۷۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۳	بانک قوامین	۱/۳۳٪	۰/۰۵٪	۰/۱۴٪	۳/۱۴٪	۰/۲۴٪	۰/۱۰٪
۲۴	بانک کارآفرین	۰/۱۶٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۲۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهام هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			سهام هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش		
		فروشگاهی	اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	فروشگاهی	اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی
۲۵	بانک کشاورزی	۷/۴۰٪	۲/۵۷٪	۰/۳۰٪	۵/۹۰٪	۱/۰۶٪	۰/۸۴٪
۲۶	بانک گردشگری	۰/۴۱٪	۰/۴۸٪	۰/۰۱٪	۰/۴۴٪	۰/۱۱٪	۰/۰۱٪
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۸	بانک مسکن	۰/۹۳٪	۰/۱۱٪	۰/۰۴٪	۱/۳۴٪	۰/۰۲٪	۰/۰۱٪
۲۹	بانک ملت	۲۷/۴۳٪	۲۳/۶۷٪	۶۹/۵۵٪	۲۷/۲۴٪	۴۰/۴۸٪	۵۱/۹۰٪
۳۰	بانک ملی ایران	۸/۹۸٪	۱۳/۶۱٪	۰/۱۵٪	۱۰/۹۱٪	۱۶/۸۵٪	۰/۱۳٪
۳۱	شرکت دولتی پست بانک	۰/۷۹٪	۱/۲۸٪	۰/۰۰٪	۰/۴۲٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪
۳۲	موسسه اعتباری توسعه	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳۳	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۰/۴۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۲۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳۴	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۳۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳۵	موسسه اعتباری نور	۰/۰۹٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۱۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

همانگونه که در جدول ۵-۱ مشاهده می‌گردد در بررسی این شاخص بعد از بانک "ملت" به ترتیب:

- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های بانک‌های "ملی ایران"، "صادرات ایران" و "کشاورزی"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به بانک‌های "پارسیان"، "ملی ایران" و "سامان" (تغییر جایگاه دو بانک "ملی ایران" و "سامان" در مکان‌های دوم و سوم نسبت به آذر ماه)
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به بانک‌های "آینده"، "اقتصاد نوین" و "پارسیان" (تغییر جایگاه دو بانک "پارسیان" و "اقتصاد نوین" در مکان‌های دوم و سوم نسبت به آذر ماه)

- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های به بانک‌های "صادرات"، "ملی ایران" و "کشاورزی"
 - بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به بانک‌های "ملی ایران"، "پارسیان" و "شهر" (تغییر جایگاه دو بانک "سامان" و "شهر" در رده‌های سوم و چهارم)
 - بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به بانک‌های "اقتصاد نوین"، "آینده" و "پارسیان" (ماه گذشته بانک "سامان" در جایگاه سوم و بانک "پارسیان" در جایگاه چهارم قرار داشت که در این ماه در این رتبه بندی جایگاه این دو بانک با هم عوض شده است)
- تعلق گرفته و این بانک‌ها بعد از بانک "ملت" به ترتیب در مکان‌های دوم تا چهارم جای گرفته‌اند.

۵,۱,۳. سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده

در این بخش از گزارش، طی شاخصی سهم تعدادی و مبلغی هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های همان بانک برای هر یک از ابزارهای پذیرش مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته است که این شاخص می‌تواند دید وسیعی از سهم و کارایی هر ابزار از تعداد کل تراکنش‌های صورت گرفته برای هر بانک پذیرنده را با هر سهمی که بانک از کل شبکه پرداخت کارتی در کشور دارد فراهم و زمینه تحلیل و برنامه‌ریزی برای آن بانک پذیرنده را ایجاد نماید.

جدول ۲-۵ سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده را به تفکیک بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور نشان می‌دهد.

جدول ۲-۵ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - دی ۱۳۹۶

ردیف	بانک پذیرنده	سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده		
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی
۱	بانک اقتصاد نوین	۶۷/۷۳٪	۶/۰۵٪	۲۶/۲۲٪	۹۰/۵۹٪	۲/۸۵٪	۶/۵۷٪
۲	بانک انصار	۹۸/۸۲٪	۱/۰۳٪	۰/۱۵٪	۹۷/۶۷٪	۲/۲۹٪	۰/۰۵٪
۳	بانک ایران زمین	۹۹/۰۲٪	۰/۹۵٪	۰/۰۳٪	۹۹/۴۴٪	۰/۵۶٪	۰/۰۱٪
۴	بانک آینده	۳۱/۸۳٪	۳/۴۳٪	۶۴/۷۴٪	۹۲/۲۶٪	۴/۴۵٪	۳/۳۰٪
۵	بانک پارسیان	۸۵/۲۹٪	۹/۱۵٪	۵/۵۶٪	۷۶/۹۶٪	۲۱/۹۸٪	۱/۰۷٪
۶	بانک پاسارگاد	۹۸/۰۷٪	۱/۷۹٪	۰/۱۴٪	۹۴/۶۶٪	۵/۳۲٪	۰/۰۲٪
۷	بانک تجارت	۹۸/۱۴٪	۱/۵۰٪	۰/۳۶٪	۹۴/۸۹٪	۵/۰۹٪	۰/۰۲٪
۸	بانک توسعه تعاون	۹۸/۴۰٪	۱/۵۸٪	۰/۰۲٪	۹۶/۳۶٪	۳/۶۳٪	۰/۰۰٪
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۹۹/۴۶٪	۰/۵۴٪	۰/۰۰٪	۹۹/۹۰٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۹۹/۹۲٪	۰/۰۳٪	۰/۰۴٪	۹۹/۹۴٪	۰/۰۵٪	۰/۰۲٪
۱۱	بانک خاورمیانه	۸/۲۵٪	۸۸/۳۷٪	۳/۳۸٪	۵۶/۴۲٪	۴۲/۶۶٪	۰/۹۲٪
۱۲	بانک دی	۹۶/۰۷٪	۲/۱۵٪	۱/۷۷٪	۹۵/۲۱٪	۴/۳۵٪	۰/۴۴٪
۱۳	بانک رفاه کارگران	۹۷/۸۷٪	۱/۹۹٪	۰/۱۵٪	۹۱/۷۱٪	۸/۱۵٪	۰/۱۴٪
۱۴	بانک سامان	۸۸/۱۰٪	۹/۲۲٪	۲/۶۸٪	۸۴/۴۳٪	۱۴/۵۳٪	۱/۰۴٪
۱۵	بانک سپه	۹۹/۶۹٪	۰/۳۱٪	۰/۰۱٪	۹۹/۱۲٪	۰/۸۷٪	۰/۰۰٪
۱۶	بانک سرمایه	۹۸/۲۰٪	۱/۸۰٪	۰/۰۰٪	۹۹/۵۷٪	۰/۴۳٪	۰/۰۰٪
۱۷	بانک سینا	۹۵/۶۹٪	۴/۲۸٪	۰/۰۳٪	۸۹/۷۵٪	۱۰/۲۵٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک شهر	۹۶/۲۸٪	۱/۷۹٪	۱/۹۲٪	۶۲/۶۰٪	۳۷/۱۱٪	۰/۲۹٪
۱۹	بانک صادرات ایران	۹۸/۱۹٪	۰/۷۴٪	۱/۰۷٪	۹۷/۷۹٪	۲/۱۷٪	۰/۰۴٪
۲۰	بانک صنعت و معدن	۹۹/۹۹٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۹۹/۳۱٪	۰/۶۹٪	۰/۰۰٪
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۹۹/۸۴٪	۰/۱۵٪	۰/۰۱٪	۹۹/۸۸٪	۰/۱۱٪	۰/۰۰٪
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹۹/۸۷٪	۰/۱۱٪	۰/۰۳٪	۹۹/۹۵٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪
۲۳	بانک قوامین	۹۸/۸۶٪	۰/۱۵٪	۰/۹۸٪	۹۹/۳۰٪	۰/۶۸٪	۰/۰۲٪
۲۴	بانک کارآفرین	۹۹/۴۲٪	۰/۳۶٪	۰/۲۲٪	۹۹/۸۷٪	۰/۰۹٪	۰/۰۴٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهام تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش			سهام مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش		
		از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده	از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده	از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده	از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده	از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده	از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده
		کارتخوان	ابزار پذیرش	کارتخوان	ابزار پذیرش	کارتخوان	ابزار پذیرش
		فروشگاهی	اینترنتی	فروشگاهی	اینترنتی	فروشگاهی	اینترنتی
۲۵	بانک کشاورزی	۹۸/۳۰٪	۱/۳۳٪	۰/۳۸٪	۹۸/۳۵٪	۱/۵۷٪	۰/۰۸٪
۲۶	بانک گردشگری	۹۵/۳۶٪	۴/۳۳٪	۰/۳۱٪	۹۷/۸۸٪	۲/۱۱٪	۰/۰۱٪
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۹۸/۱۳٪	۱/۸۷٪	۰/۰۰٪	۹۹/۹۷٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪
۲۸	بانک مسکن	۹۹/۱۵٪	۰/۴۴٪	۰/۴۲٪	۹۹/۸۸٪	۰/۱۱٪	۰/۰۱٪
۲۹	بانک ملت	۷۸/۴۱٪	۲/۶۳٪	۱۸/۹۶٪	۸۷/۴۸٪	۱۱/۵۷٪	۰/۹۵٪
۳۰	بانک ملی ایران	۹۴/۲۹٪	۵/۵۶٪	۰/۱۵٪	۸۷/۹۱٪	۱۲/۰۹٪	۰/۰۱٪
۳۱	شرکت دولتی پست بانک	۹۴/۰۶٪	۵/۹۴٪	۰/۰۰٪	۹۷/۹۷٪	۲/۰۳٪	۰/۰۰٪
۳۲	موسسه اعتباری توسعه	۹۹/۸۱٪	۰/۱۹٪	۰/۰۰٪	۹۹/۹۴٪	۰/۰۸٪	۰/۰۰٪
۳۳	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۹۹/۹۹٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۹۹/۹۹٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪
۳۴	موسسه اعتباری ملل	۱۰۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۱۰۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳۵	موسسه اعتباری نور	۹۹/۷۰٪	۰/۳۰٪	۰/۰۰٪	۹۹/۹۳٪	۰/۰۷٪	۰/۰۰٪

همانگونه که مشاهده می‌گردد:

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های هر بانک پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش موبایلی در دی ماه ۹۶ در تراکنش‌های بانک‌های کشور همانند ماه گذشته به بانک "آینده" تعلق گرفته است. پس از آن با تغییر جایگاه رتبه‌های دوم و سوم در ماه گذشته در این ماه بانک "اقتصاد نوین" در مقام دوم و بانک "ملت" در مقام سوم قرار گرفته‌اند.
- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های بانک‌های پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش اینترنتی در دی ماه ۹۶ در تراکنش‌های بانک‌های کشور نیز همانند ماه‌های گذشته، با اختلاف خیلی زیاد با دیگر بانک‌های کشور به بانک "خاورمیانه" تعلق گرفته است.

این درحالیست که طی بررسی‌های انجام شده مشخص می‌گردد که در دی ماه بانک‌های "آینده"، "اقتصاد نوین"، "ملت" و "خاورمیانه" در کل به ترتیب ۱/۹۱، ۲/۴۶، ۳۰/۸۴ و ۰/۴۱ درصد تعداد تراکنش‌های کارتی شبکه پرداخت کشور را در دست داشته‌اند که همانگونه که مشاهده می‌گردد، ارقام متعلق به بانک‌های "آینده" و "خاورمیانه" در مقابل کل تعداد تراکنش‌های کارتی در شبکه پرداخت سهم بسیار ناچیزی بوده است.

کلیه این موارد در حالی است که در سایر بانک‌های کشور بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاهی بوده و طی بررسی اعداد جدول ۲-۵ مشخص می‌گردد که بیشترین سهم از مبالغ تراکنش‌ها توسط ابزارهای کارتخوان فروشگاهی جذب هر بانک شده است.

۵.۱.۴. اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها

همانند آنچه در بخش ۴-۱-۴ معرفی شد، با اندازه‌گیری میزان تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها، می‌توان میزان رقابت و انحصار در آن بازار را بررسی نمود. هرچه میزان شاخص تمرکز، عدد کمتری باشد، بازار رقابتی‌تر و هر چه شاخص تمرکز عدد بیشتری باشد، بازار به انحصار نزدیک‌تر خواهد بود. در این قسمت نیز وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی بانک‌ها در نقش پذیرندگی تراکنش‌ها با استفاده از شاخص هرfindال-هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۳-۵ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک، به ازای هر سه ابزار پذیرش محاسبه شده است.

جدول ۳-۵ محاسبه شاخص هرfindال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده - دی ۱۳۹۶

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارتخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش موبایلی	
		Si	Si ^۲	Si	Si ^۲	Si	Si ^۲
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۸۸۹۶	۳/۵۷۰۴	۴/۳۴۲۷	۱۸/۸۵۸۸	۷/۶۶۹۷	۵۸/۸۲۳۷
۲	بانک انصار	۲/۰۹۶۴	۴/۳۹۵۰	۰/۵۶۰۰	۰/۳۱۳۶	۰/۰۳۳۱	۰/۰۰۱۱
۳	بانک ایران زمین	۰/۶۲۷۸	۰/۳۹۴۱	۰/۱۵۵۳	۰/۰۲۴۱	۰/۰۰۲۲	۰/۰۰۰۰
۴	بانک آینده	۰/۶۸۸۳	۰/۴۷۳۷	۱/۹۱۰۵	۳/۶۴۹۹	۱۴/۶۷۸۴	۲۱۵/۴۵۵۶
۵	بانک پارسیان	۶/۳۸۱۱	۴۰/۷۱۸۷	۱۷/۶۰۷۱	۳۱۰/۰۱۰۰	۴/۳۶۴۸	۱۹/۰۵۱۶

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارتخوان فروشگاه		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش موبایلی	
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
۶	بانک پاسارگاد	۴/۵۱۱۷	۲۰/۳۵۵۳	۲/۱۱۷۲	۴/۴۸۲۶	۰/۰۶۶۵	۰/۰۰۴۴
۷	بانک تجارت	۳/۹۹۴۷	۱۵/۹۵۸۰	۱/۵۶۷۳	۲/۴۵۶۴	۰/۱۵۴۷	۰/۰۲۳۹
۸	بانک توسعه تعاون	۰/۶۸۰۱	۰/۴۶۲۶	۰/۲۸۰۶	۰/۰۷۸۸	۰/۰۰۱۸	۰/۰۰۰۰
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰۶۲	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۹	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۰/۳۰۴۹	۰/۰۹۳۰	۰/۰۰۲۶	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۱۴	۰/۰۰۰۰
۱۱	بانک خاورمیانه	۰/۰۳۸۵	۰/۰۰۱۵	۱۰/۶۱۴۰	۱۱۲/۶۵۷۹	۰/۱۶۵۷	۰/۰۲۷۵
۱۲	بانک دی	۰/۳۰۰۵	۰/۰۹۰۳	۰/۱۷۳۳	۰/۰۳۰۰	۰/۰۵۸۱	۰/۰۰۳۴
۱۳	بانک رفاه کارگران	۵/۱۱۶۷	۲۶/۱۸۰۲	۲/۶۷۳۱	۷/۱۴۰۲	۰/۰۸۰۹	۰/۰۰۶۵
۱۴	بانک سامان	۴/۵۹۷۶	۲۱/۱۳۷۵	۱۲/۳۷۲۹	۱۵۲/۰۸۸۰	۱/۴۶۸۲	۲/۱۵۵۷
۱۵	بانک سپه	۵/۶۳۵۲	۳۱/۷۵۴۹	۰/۴۴۵۷	۰/۱۹۸۷	۰/۰۰۴۶	۰/۰۰۰۰
۱۶	بانک سرمایه	۰/۲۰۸۱	۰/۰۴۳۳	۰/۰۹۸۳	۰/۰۰۹۷	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
۱۷	بانک سینا	۱/۰۵۷۴	۱/۱۱۸۰	۱/۲۱۶۴	۱/۴۷۹۶	۰/۰۰۴۰	۰/۰۰۰۰
۱۸	بانک شهر	۰/۹۰۰۷	۰/۸۱۱۲	۰/۴۳۲۰	۰/۱۸۶۶	۰/۱۸۸۶	۰/۰۳۵۶
۱۹	بانک صادرات ایران	۷/۴۵۴۱	۵۵/۵۶۳۷	۱/۴۴۶۰	۲/۰۹۱۰	۰/۸۴۹۸	۰/۷۲۲۱
۲۰	بانک صنعت و معدن	۰/۰۰۷۹	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۴/۰۹۵۲	۱۶/۷۷۰۶	۰/۱۵۶۷	۰/۰۲۴۶	۰/۰۰۴۲	۰/۰۰۰۰
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۰/۹۳۸۷	۰/۸۸۱۲	۰/۰۲۵۶	۰/۰۰۰۷	۰/۰۰۲۵	۰/۰۰۰۰
۲۳	بانک قوامین	۱/۳۲۱۵	۱/۷۴۶۴	۰/۰۵۳۲	۰/۰۰۲۸	۰/۱۳۷۸	۰/۰۱۹۰
۲۴	بانک کارآفرین	۰/۱۵۸۷	۰/۰۲۵۲	۰/۰۱۴۷	۰/۰۰۰۲	۰/۰۰۳۶	۰/۰۰۰۰
۲۵	بانک کشاورزی	۷/۴۰۰۲	۵۴/۷۶۲۲	۲/۵۶۷۱	۶/۵۹۰۰	۰/۲۹۸۹	۰/۰۸۹۴
۲۶	بانک گردشگری	۰/۴۱۲۴	۰/۱۷۰۱	۰/۴۸۱۶	۰/۲۳۲۰	۰/۰۱۴۱	۰/۰۰۰۲
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰۳۶	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۱۸	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
۲۸	بانک مسکن	۰/۹۳۰۷	۰/۸۶۶۱	۰/۱۰۵۲	۰/۰۱۱۱	۰/۰۴۱۰	۰/۰۰۱۷
۲۹	بانک ملت	۲۷/۴۲۸۴	۷۵۲/۳۱۵۲	۳۳/۶۷۳۹	۵۶۰/۴۵۱۶	۶۹/۵۵۴۸	۴۸۳۷/۸۷۴۹
۳۰	بانک ملی ایران	۸/۹۷۶۰	۸۰/۵۶۸۵	۱۳/۶۱۱۹	۱۸۵/۲۸۳۲	۰/۱۵۰۵	۰/۰۲۲۶
۳۱	شرکت دولتی پست بانک	۰/۷۹۰۰	۰/۶۲۴۱	۱/۲۸۳۲	۱/۶۴۶۶	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۰

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارتخوان فروشگاه		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش موبایلی	
		Si	Si ^۲	Si	Si ^۲	Si	Si ^۲
۳۲	موسسه اعتباری توسعه	۰/۰۳۷۰	۰/۰۰۱۴	۰/۰۰۱۸	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
۳۳	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۰/۴۹۱۹	۰/۲۴۱۹	۰/۰۰۰۸	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
۳۴	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۲۳۷	۰/۱۷۹۵	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
۳۵	موسسه اعتباری نور	۰/۰۹۴۶	۰/۰۰۹۰	۰/۰۰۷۴	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰
	شاخص هرفیندال- هیرشمن	-	۱۱۳۲/۲۸۳۱	-	۱۳۷۰/۹۹۸۸	-	۵۱۳۴/۳۱۹۱

ملاحظه می‌شود که در دی ماه ۱۳۹۶، شاخص هرفیندال- هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها برای ابزار پذیرش موبایلی عدد ۵۱۳۴/۳۱۹۱ به دست آمده است (بالتر از ۱۸۰۰) که با توجه به جدول ۴-۴ و سهم هر بانک پذیرنده از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش، نشان‌دهنده تمرکز بسیار بالا در بازار ابزار پذیرش موبایلی است؛ به این معنا که در بازار ابزار پذیرش موبایلی تعداد بسیار کمی از بانک‌ها سهم قابل توجهی از پذیرش تراکنش‌های بازار را در اختیار گرفته‌اند. برای این شاخص در بازار ابزار کارتخوان فروشگاه‌های و ابزار پذیرش اینترنتی به ترتیب اعداد ۱۱۳۲/۲۸۳۱ و ۱۳۷۰/۹۹۸۸ حاصل شده است (بین ۱۰۰۰ تا ۱۸۰۰) که با توجه به اطلاعات جدول ۴-۴، این ارقام مبین وجود تمرکز ملایم در بازار این ابزار بین بانک‌های پذیرنده می‌باشد. لذا سایر بانک‌های پذیرنده در بازار این دو ابزار نسبت به بازار ابزار پذیرش موبایلی سهم بالاتر و قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند.

در جدول ۴-۵ میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال- هیرشمن برای بازار بانک‌های پذیرنده در دی ماه نسبت به آذر ماه ۹۶ محاسبه شده و ارائه گردیده است.

جدول ۴-۵ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال- هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده- آذر و دی ۹۶

HHI	کارتخوان فروشگاه			ابزار پذیرش اینترنتی			ابزار پذیرش موبایلی		
	آذر ۹۶	دی ۹۶	نرخ رشد	آذر ۹۶	دی ۹۶	نرخ رشد	آذر ۹۶	دی ۹۶	نرخ رشد
شاخص H-H	۱،۱۴۷/۶۳	۱،۱۳۲/۲۸	-۱/۳۴٪	۱،۳۵۹/۱۰	۱،۳۷۱/۰۰	-۱/۸۸٪	۵،۶۸۷/۴۷	۵،۱۳۴/۳۲	-۹/۷۳٪

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که میزان شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارت، در حوزه دو ابزار "کارتخوان فروشگاه" و "ابزار پذیرش موبایلی" در دی ماه نسبت به آذر ماه رشد منفی وجود داشته و ابزار "پذیرش اینترنتی" که ماه گذشته نرخ رشد منفی داشته، در این ماه با نرخ رشد مثبت مواجه بوده است؛ لازم به ذکر است که این تغییرات در شاخص هرفیندال- هیرشمن، به مقداری نبوده است که سبب تغییر وضعیت و طبقه تمرکز در بازار پذیرندگی هر کدام از ابزارها شود.

۵,۲. سهم بازار صادرکنندگی

در این قسمت به بررسی سهم بازار صادرکنندگی بانک‌ها پرداخته می‌شود. برای این منظور ابتدا آماری از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک^{۳۰} ارائه شده و سپس سهم بازار هر یک از بانک‌های صادرکننده کارت تراکنش‌دار از مجموع کارت‌ها و نیز به تفکیک انواع کارت‌های بانکی محاسبه می‌گردد.

۵,۲,۱. تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در

سوئیچ شاپرک

کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوئیچ شاپرک به لحاظ کاربری در سه دسته کارت برداشت (بدهی)^{۳۱}، کارت اعتباری^{۳۲} و کارت پیش‌پرداخته^{۳۳} یا بی‌نام (کارت هدیه و بن کارت) طبقه‌بندی می‌شوند.

در دی ماه ۱۳۹۶، تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپرک مجموعاً ۸۸،۴۷۰،۶۳۸ عدد بوده است که بیشترین تعداد آن با ۸۵،۶۹۳،۰۱۶ عدد و سهم تعدادی ۹۶/۸۶ درصدی متعلق به کارت برداشت و کمترین تعداد آن با ۷۲،۸۹۱ عدد و سهم ۰/۰۸ درصدی متعلق به کارت اعتباری بوده است. این اطلاعات در جدول ۵-۵ ارائه شده است.

جدول ۵-۵ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - آذر و دی ۱۳۹۶

ماه	شاخص	تعداد کارت هدیه و بن کارت		تعداد کارت اعتباری	تعداد کارت برداشت	مجموع
		تعداد کارت هدیه و بن کارت	تعداد کارت اعتباری			
آذر ۱۳۹۶	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۳۰،۰۳۶،۰۰۳	۷۲،۳۶۵	۸۰،۴۲۱،۹۹۱	۸۳،۴۹۷،۹۵۹	
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۳/۶۰٪	۰/۰۹٪	۹۶/۳۲٪	۱۰۰/۰۰٪	
دی ۱۳۹۶	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۲،۷۰۴،۷۳۱	۷۲،۸۹۱	۸۵،۶۹۳،۰۱۶	۸۸،۴۷۰،۶۳۸	
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۳/۰۶٪	۰/۰۸٪	۹۶/۸۶٪	۱۰۰/۰۰٪	
رشد تعداد کارت بانکی تراکنش‌دار در دی ماه نسبت به آذر ماه		-۹/۹۵٪	۰/۷۳٪	۶/۵۵٪	۵/۹۶٪	

همانگونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در دی ماه ۹۶ نسبت به آذر ماه، نرخ رشد مثبت معادل ۵/۹۶ درصد داشته است. همانگونه که در جدول ۵-۵ مشخص است، نرخ رشد در دسته‌های کارت‌های تراکنش‌دار "کارت برداشت" و "کارت‌های اعتباری" مثبت، اما در دسته کارت‌های "هدیه و بن کارت" با رشد منفی معادل ۹/۹۵ درصدی مواجه بوده است.

۳۰ کارت‌هایی که در دوره مورد بررسی حداقل یک تراکنش در سوئیچ شاپرک داشته باشند. در این تعریف تعداد تراکنش‌های کارت‌ها اهمیتی نداشته و هر کارتی با تراکنش بیش از یک عدد، تنها یک مرتبه در آمار لحاظ می‌گردد.

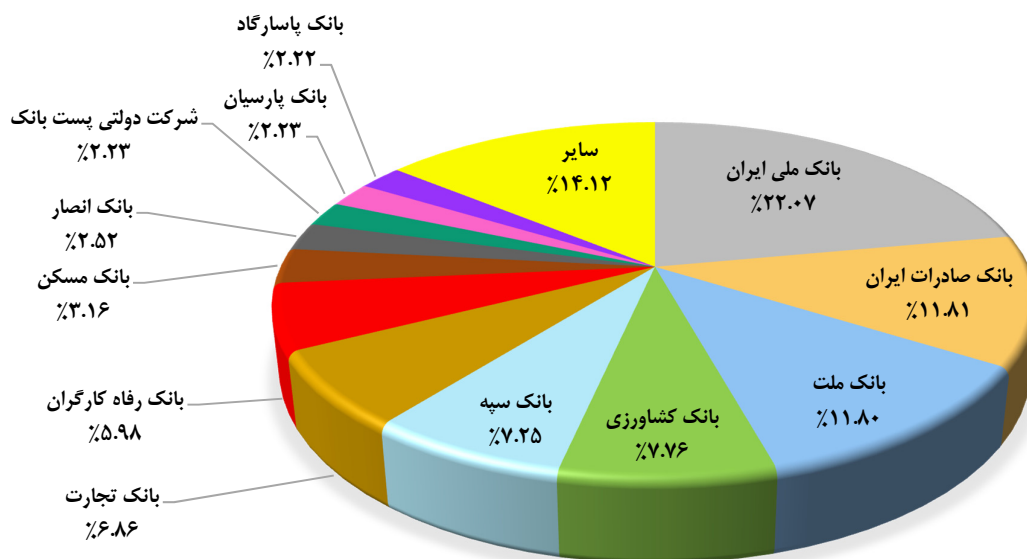
۳۱ Debit card

۳۲ Credit card

۳۳ Prepaid

۵,۲,۲ سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش دار

طی دی ماه ۱۳۹۶ تعداد کارت‌های دارای حداقل یک تراکنش، متعلق به تعداد ۳۶ بانک صادرکننده بوده که سهم تعدادی کارت‌های این بانک‌ها از تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش دار در شکل ۳-۵ ترسیم شده است.

شکل ۳-۵ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش دار در شبکه شاپرک - دی ۱۳۹۶

ملاحظه می‌شود که در دی ماه ۱۳۹۶ همچنان بانک‌های "ملی ایران"، "صادرات ایران" و "ملت" دارای بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش دار در شبکه شاپرک بوده‌اند که همانند ماه گذشته بانک "صادرات ایران" در رتبه دوم و بانک "ملت" در رتبه سوم جای گرفته‌اند. همانگونه که مشاهده می‌گردد در نمودار بالا تنها بانک‌های با سهم تعدادی بالاتر از ۲ درصد از کل تعداد کارت‌های بانکی تراکنش دار آورده شده‌اند و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند. همچنین در دی ماه "شرکت دولتی پست بانک" از لحاظ سهم تعدادی رشد داشته و از رتبه دوازدهم به رتبه دهم و قبل از بانک‌های "پارسیان" و "پاسارگاد" صعود کرده است.

۵,۲,۳ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت بانکی تراکنش‌دار برای دی ماه سال ۱۳۹۶ در جدول ۵-۶ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در دی ماه ۹۶ همانند ماه گذشته بیشترین کارت برداشت تراکنش‌دار به ترتیب متعلق به بانک‌های "ملت"، "سپه" و "ملی ایران"؛ بیشترین کارت اعتباری تراکنش‌دار متعلق به بانک‌های "ملی ایران"، "ملت" و "صادرات ایران" و بیشترین کارت هدیه و بن کارت تراکنش‌دار متعلق به بانک‌های "پارسیان"، "صادرات ایران" و "ملی ایران" بوده است (در دی ماه جایگاه دو بانک "پارسیان" و "صادرات ایران" در صدور کارت‌های "هدیه و بن کارت" تغییر کرده است).

جدول ۵-۶ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - دی ۱۳۹۶

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۱	بانک اقتصاد نوین	۴/۳۳٪	۱/۰۹٪	۲/۱۳٪
۲	بانک انصار	۰/۵۹٪	۲/۵۵٪	۱/۵۶٪
۳	بانک ایران زمین	۰/۰۱٪	۰/۴۲٪	۰/۳۷٪
۴	بانک آینده	۰/۰۸٪	۱/۰۸٪	۵/۴۹٪
۵	بانک پارسیان	۰/۳۴٪	۱/۷۰٪	۱۹/۰۳٪
۶	بانک پاسارگاد	۲/۶۵٪	۲/۱۷٪	۳/۷۶٪
۷	بانک تجارت	۰/۹۳٪	۶/۹۲٪	۴/۹۳٪
۸	بانک توسعه تعاون	۱/۰۰٪	۰/۸۴٪	۰/۵۶٪
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۲٪
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۰/۰۰٪	۰/۳۷٪	۰/۳۷٪
۱۱	بانک خاورمیانه	۰/۲۸٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪
۱۲	بانک دی	۰/۰۴٪	۰/۴۷٪	۰/۲۸٪
۱۳	بانک رفاه کارگران	۰/۰۵٪	۶/۰۹٪	۲/۷۰٪
۱۴	بانک سامان	۰/۷۰٪	۰/۸۹٪	۴/۸۳٪
۱۵	بانک سپه	۲۶/۱۱٪	۷/۳۱٪	۴/۵۹٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۱۶	بانک سرمایه	۰/۰۲٪	۰/۲۸٪	۰/۶۴٪
۱۷	بانک سینا	۳/۶۳٪	۰/۷۰٪	۰/۸۱٪
۱۸	بانک شهر	۲/۲۲٪	۱/۴۸٪	۵/۴۸٪
۱۹	بانک صادرات ایران	۱/۶۸٪	۱۱/۷۷٪	۱۳/۱۶٪
۲۰	بانک صنعت و معدن	۰/۰۰٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۰/۰۰٪	۱/۵۱٪	۰/۶۷٪
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۰/۰۰٪	۱/۰۳٪	۰/۹۴٪
۲۳	بانک قوامین	۰/۰۰٪	۱/۸۱٪	۰/۸۶٪
۲۴	بانک کارآفرین	۰/۰۰٪	۰/۱۲٪	۰/۵۳٪
۲۵	بانک کشاورزی	۳/۵۵٪	۷/۸۳٪	۵/۵۸٪
۲۶	بانک گردشگری	۰/۵۵٪	۰/۲۰٪	۰/۲۴٪
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪
۲۸	بانک مسکن	۰/۰۰٪	۳/۲۳٪	۱/۱۷٪
۲۹	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳۰	بانک ملت	۴۶/۳۸٪	۱۱/۹۵٪	۶/۳۱٪
۳۱	بانک ملی ایران	۴/۵۶٪	۲۲/۴۲٪	۱۱/۴۰٪
۳۲	شرکت دولتی پست بانک	۰/۰۰٪	۲/۲۹٪	۰/۲۰٪
۳۳	موسسه اعتباری توسعه	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۱٪
۳۴	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۰/۲۹٪	۰/۸۴٪	۰/۹۹٪
۳۵	موسسه اعتباری ملل	۰/۰۰٪	۰/۲۹٪	۰/۰۲٪
۳۶	موسسه اعتباری نور	۰/۰۰٪	۰/۲۷٪	۰/۳۰٪

ملاحظه می‌شود در این ماه، بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از نوع کارت برداشت با ۴۶/۳۸ درصد متعلق به بانک "ملت"، از نوع کارت اعتباری با ۲۲/۴۲ درصد متعلق به بانک "ملی ایران" و از نوع کارت هدیه و بن کارت با ۱۹/۰۳ درصد متعلق به بانک "پارسیان" بوده است.

۵,۲,۴ سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک

در این بخش از گزارش برای داشتن تصویری از سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک برای دی ماه ۹۶ اطلاعات مربوطه در جدول ۵-۷ ارائه شده است.

جدول ۵-۷ سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده - دی ۱۳۹۶

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت برداشت از تراکنش‌های بانک	سهم کارت اعتباری از تراکنش‌های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش‌های بانک
۱	بانک اقتصاد نوین	۹۳/۹۰٪	۰/۳۲٪	۵/۷۸٪
۲	بانک انصار	۹۸/۰۹٪	۰/۰۲٪	۱/۸۹٪
۳	بانک ایران زمین	۹۷/۲۹٪	۰/۰۰٪	۲/۷۱٪
۴	بانک آینده	۸۶/۱۳٪	۰/۰۱٪	۱۳/۸۶٪
۵	بانک پارسیان	۷۳/۸۴٪	۰/۰۱٪	۲۶/۱۵٪
۶	بانک پاسارگاد	۹۴/۷۳٪	۰/۱۰٪	۵/۱۷٪
۷	بانک تجارت	۹۷/۷۹٪	۰/۰۱٪	۲/۲۰٪
۸	بانک توسعه تعاون	۹۷/۸۳٪	۰/۱۰٪	۲/۰۷٪
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۹۴/۵۷٪	۰/۰۰٪	۵/۴۳٪
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۹۶/۹۶٪	۰/۰۰٪	۳/۰۴٪
۱۱	بانک خاورمیانه	۹۵/۱۳٪	۱/۴۶٪	۳/۴۰٪
۱۲	بانک دی	۹۸/۱۴٪	۰/۰۱٪	۱/۸۵٪
۱۳	بانک رفاه کارگران	۹۸/۶۲٪	۰/۰۰٪	۱/۳۸٪
۱۴	بانک سامان	۸۵/۳۳٪	۰/۰۶٪	۱۴/۶۱٪
۱۵	بانک سپه	۹۷/۷۷٪	۰/۳۰٪	۱/۹۴٪
۱۶	بانک سرمایه	۹۳/۲۷٪	۰/۰۱٪	۶/۷۳٪
۱۷	بانک سینا	۹۶/۰۸٪	۰/۴۳٪	۳/۵۰٪
۱۸	بانک شهر	۸۹/۴۱٪	۰/۱۱٪	۱۰/۴۷٪
۱۹	بانک صادرات ایران	۹۶/۵۸٪	۰/۰۱٪	۳/۴۱٪
۲۰	بانک صنعت و معدن	۹۶/۴۷٪	۰/۰۰٪	۳/۵۳٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت برداشت از تراکنش های بانک	سهم کارت اعتباری از تراکنش های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش های بانک
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۹۸/۶۱٪	۰/۰۰٪	۱/۳۹٪
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹۷/۱۹٪	۰/۰۰٪	۲/۸۱٪
۲۳	بانک قوامین	۹۸/۵۲٪	۰/۰۰٪	۱/۴۸٪
۲۴	بانک کارآفرین	۸۷/۶۰٪	۰/۰۰٪	۱۲/۴۰٪
۲۵	بانک کشاورزی	۹۷/۷۶٪	۰/۰۴٪	۲/۲۰٪
۲۶	بانک گردشگری	۹۶/۱۶٪	۰/۳۲٪	۳/۶۲٪
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۹۳/۰۲٪	۰/۰۰٪	۶/۹۸٪
۲۸	بانک مسکن	۹۸/۸۶٪	۰/۰۰٪	۱/۱۴٪
۲۹	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۶۹/۴۷٪	۰/۰۰٪	۳۰/۵۳٪
۳۰	بانک ملت	۹۸/۰۴٪	۰/۳۲٪	۱/۶۳٪
۳۱	بانک ملی ایران	۹۸/۴۰٪	۰/۰۲٪	۱/۵۸٪
۳۲	شرکت دولتی پست بانک	۹۹/۷۲٪	۰/۰۰٪	۰/۲۸٪
۳۳	موسسه اعتباری توسعه	۹۸/۱۶٪	۰/۰۰٪	۱/۸۴٪
۳۴	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۹۶/۳۸٪	۰/۰۳٪	۳/۵۹٪
۳۵	موسسه اعتباری ملل	۹۹/۷۳٪	۰/۰۰٪	۰/۲۷٪
۳۶	موسسه اعتباری نور	۹۶/۵۹٪	۰/۰۰٪	۳/۴۱٪

همانگونه که ملاحظه می شود همچنان بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش دار در هر بانکی به کارت برداشت و سپس کارت هدیه و بن کارت اختصاص داشته و کارت اعتباری کمترین سهم (در اغلب بانک ها سهم صفر) را در این بین داشته است.

۵,۲,۵. اندازه‌گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

در این بخش از گزارش، شاخص هر فیندال - هیرشمن برای سنجش میزان تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک اندازه‌گیری و بررسی می‌شود. در واقع هدف بررسی میزان رقابت بانک‌ها در صادر نمودن انواع کارت‌های بانکی است که به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات دقیق کارت‌های صادر شده، از کارت‌های تراکنش‌دار شبکه شاپرک در محاسبه این شاخص استفاده شده است. در جدول ۵-۸ نتایج این بررسی ارائه شده است.

جدول ۵-۸ محاسبه شاخص هر فیندال - هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - دی ۱۳۹۶

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت برداشت		کارت اعتباری		کارت هدیه و بن کارت	
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۰۹۲۱	۱/۱۹۲۶	۴/۳۲۷۰	۱۸/۷۲۳۰	۲/۱۳۰۹	۴/۵۴۰۶
۲	بانک انصار	۲/۵۵۲۵	۶/۵۱۵۲	۰/۵۹۱۳	۰/۳۴۹۶	۱/۵۵۷۲	۲/۴۲۵۰
۳	بانک ایران زمین	۰/۴۲۱۶	۰/۱۷۷۸	۰/۰۰۵۵	۰/۰۰۰۰	۰/۳۷۱۸	۰/۱۲۸۲
۴	بانک آینده	۱/۰۷۶۷	۱/۱۵۹۲	۰/۰۷۹۶	۰/۰۰۶۳	۵/۴۹۰۹	۳۰/۱۵۰۴
۵	بانک پارسیان	۱/۶۹۶۴	۲/۸۷۷۸	۰/۳۴۱۶	۰/۱۱۶۷	۱۹/۰۳۲۲	۳۶۲/۲۲۶۳
۶	بانک پاسارگاد	۲/۱۷۱۰	۴/۷۱۳۴	۲/۶۴۷۸	۷/۰۱۰۸	۳/۷۵۷۵	۱۴/۱۱۸۷
۷	بانک تجارت	۶/۹۲۴۳	۴۷/۹۴۶۲	۰/۹۲۷۴	۰/۸۶۰۱	۴/۹۲۶۵	۲۴/۲۷۰۶
۸	بانک توسعه تعاون	۰/۸۳۷۰	۰/۷۰۰۶	۱/۰۰۱۵	۱/۰۰۳۰	۰/۵۵۹۹	۰/۳۱۳۵
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰۹۰	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۱۶۳	۰/۰۰۰۳
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۰/۳۶۷۹	۰/۱۳۵۳	۰/۰۰۱۴	۰/۰۰۰۰	۰/۳۶۵۵	۰/۱۳۳۶
۱۱	بانک خاورمیانه	۰/۰۱۵۵	۰/۰۰۰۲	۰/۲۷۹۹	۰/۰۷۸۳	۰/۰۱۷۵	۰/۰۰۰۳
۱۲	بانک دی	۰/۴۶۶۳	۰/۲۱۷۵	۰/۰۳۵۷	۰/۰۰۱۳	۰/۲۷۸۳	۰/۰۷۷۵
۱۳	بانک رفاه کارگران	۶/۰۹۱۵	۳۷/۱۰۶۲	۰/۰۵۰۸	۰/۰۰۲۶	۲/۷۰۳۱	۷/۳۰۶۶
۱۴	بانک سامان	۰/۸۸۹۷	۰/۷۹۱۵	۰/۶۹۸۳	۰/۴۸۷۶	۴/۸۲۵۷	۲۳/۲۸۷۰
۱۵	بانک سپه	۷/۳۱۴۴	۵۳/۵۰۰۷	۲۶/۱۱۴۳	۶۸۱/۹۵۸۵	۴/۵۸۶۷	۲۱/۰۳۷۵
۱۶	بانک سرمایه	۰/۲۸۲۲	۰/۰۷۹۶	۰/۰۲۳۳	۰/۰۰۰۵	۰/۶۴۴۸	۰/۴۱۵۸

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت برداشت		کارت اعتباری		کارت هدیه و بن کارت	
		S_i^+	S_i	S_i^+	S_i	S_i^+	S_i
۱۷	بانک سینا	-/۴۸۸۱	-/۶۹۸۷	۳/۶۳۴۲	۱۳/۲۰۷۴	-/۸۰۵۹	-/۶۴۹۵
۱۸	بانک شهر	۲/۱۷۸۷	۱/۴۷۶۰	۲/۲۱۸۴	۴/۹۲۱۲	۵/۴۷۷۱	۲۹/۹۹۸۳
۱۹	بانک صادرات ایران	۱۳۸/۵۸۲۳	۱۱/۷۷۲۱	۱/۶۸۴۷	۲/۸۳۸۲	۱۳/۱۵۶۳	۱۷۳/۰۸۷۷
۲۰	بانک صنعت و معدن	-/۰۰۰۸	-/۰۲۸۲	-/۰۰۰۰	-/۰۰۰۰	-/۰۳۳۶	-/۰۰۱۱
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۲/۲۸۰۵	۱/۵۱۰۱	-/۰۰۰۰	-/۰۰۰۰	-/۶۷۴۸	-/۴۵۵۳
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱/۰۶۵۲	۱/۰۳۲۱	-/۰۰۰۰	-/۰۰۰۰	-/۹۴۲۸	-/۸۹۰۸
۲۳	بانک قوامین	۳/۲۵۹۲	۱/۸۰۵۳	-/۰۰۰۰	-/۰۰۰۰	-/۸۶۰۷	-/۷۴۰۸
۲۴	بانک کارآفرین	-/۰۱۳۹	-/۱۱۸۰	-/۰۰۰۰	-/۰۰۰۰	-/۵۲۹۰	-/۲۷۹۸
۲۵	بانک کشاورزی	۶۱/۲۷۶۴	۷/۸۲۷۹	۳/۵۵۳۳	۱۲/۶۲۵۶	۵/۵۸۴۷	۳۱/۱۸۸۸
۲۶	بانک گردشگری	-/۰۴۰۹	-/۲۰۲۲	-/۵۴۶۰	-/۴۹۸۱	-/۲۴۱۱	-/۰۵۸۱
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	-/۰۰۰۰	-/۰۰۵۲	-/۰۰۰۰	-/۰۰۰۰	-/۰۱۲۴	-/۰۰۰۲
۲۸	بانک مسکن	۱۰/۴۲۷۷	۳/۲۳۹۲	-/۰۰۱۴	-/۰۰۰۰	۱/۱۷۴۶	۱/۳۷۹۷
۲۹	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	-/۰۰۰۰	-/۰۰۰۱	-/۰۰۰۰	-/۰۰۰۰	-/۰۰۱۵	-/۰۰۰۰
۳۰	بانک ملت	۱۴۲/۷۵۴۵	۱۱/۹۴۸۰	۴۶/۳۷۸۸	۲,۱۵۰/۹۹۶۸	۶/۳۰۹۵	۳۹/۸۱۰۳
۳۱	بانک ملی ایران	۵۰۲/۸۵۲۵	۲۲/۴۲۴۴	۴/۵۶۳۰	۲۰/۸۲۰۸	۱۱/۳۹۷۰	۱۲۹/۸۹۰۶
۳۲	شرکت دولتی پست بانک	۵/۲۵۹۷	۲/۲۹۳۴	-/۰۰۲۷	-/۰۰۰۰	-/۲۰۰۸	-/۰۴۰۳
۳۳	موسسه اعتباری توسعه	-/۰۰۰۵	-/۰۲۲۳	-/۰۰۰۰	-/۰۰۰۰	-/۰۱۳۳	-/۰۰۰۲
۳۴	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	-/۷۰۹۷	-/۸۴۲۴	-/۲۹۲۲	-/۰۸۵۴	-/۹۹۴۱	-/۹۸۸۳
۳۵	موسسه اعتباری ملل	-/۰۸۲۵	-/۲۸۷۲	-/۰۰۰۰	-/۰۰۰۰	-/۰۲۴۸	-/۰۰۰۶
۳۶	موسسه اعتباری نور	-/۰۷۲۵	-/۲۶۹۲	-/۰۰۰۰	-/۰۰۰۰	-/۳۰۱۲	-/۰۹۰۷
	شاخص هرفیندال - هیرشمن	۱,۰۲۸/۴۵۹۴	-	-	۲,۹۱۶/۳۹۱۹	-	۸۹۹/۹۹۲۸

ملاحظه می‌شود که در دی ماه ۹۶، شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار صادر کنندگی در دو دسته "کارت اعتباری" و "کارت برداشت" رشد مثبت داشته و در دسته "کارت هدیه و بن کارت"، با رشد منفی مواجه بوده است. کارت‌های "برداشت" مانند دو ماه گذشته با اختلاف خیلی کم در طبقه "تمرکز ملایم" قرار گرفته است که این موضوع نشان دهنده آنست که در این چند ماه با وجود اختلاف اندک با طبقه "رقابتی" اما به معنای

فاصله گرفتن از بازار استاندارد این نوع کارت در بین بانک‌های کشور می‌باشد. بودن در طبقه "رقابتی" بدان معناست که تا قبل از این سهم بازار بانک‌های صادر کننده در بازار صدور "کارت برداشت" پراکندگی متناسبی داشته است، اما در چند ماه اخیر جهش کارت برداشت به طبقه "تمرکز ملایم" باعث فاصله بسیار اندک از این وضعیت شده و این نشان دهنده رفتن برخی از بانک‌های صادر کننده به سمت صدور بیشتر و فاصله گرفتن از وضعیت استاندارد و رقابتی می‌باشد.

همانگونه که در جدول ۵-۹ نیز مشاهده می‌گردد، این شاخص برای "کارت برداشت" با نرخ رشد مثبت ۲/۶۶ درصد با فاصله خیلی کم از طبقه "رقابتی" همچنان در طبقه "تمرکز ملایم"، برای "کارت اعتباری" با نرخ رشد مثبت ۲/۶۶ درصد همچنان در طبقه "تمرکز بالا" و برای "کارت هدیه و بن کارت" با نرخ رشد منفی ۹/۹۹ درصد همچنان در طبقه "تمرکز ملایم" قرار دارد.

میزان این شاخص برای دسته کارت‌های "اعتباری" همچنان مبین تمرکز بالا در بازار این نوع کارت می‌باشد، به این معنا که در این دسته از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار، همچنان تعداد کمی از بانک‌ها سهم بزرگ و قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند که بالاترین سهم در دی ماه ۹۶ برای کارت اعتباری به بانک "ملی ایران" و پس از آن به بانک "ملت" تعلق گرفته است.

میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال-هیرشمن برای بازار بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در دی ماه نسبت به آذر ماه ۹۶ در جدول ۵-۹ ارائه شده است.

جدول ۵-۹ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های صادرکننده- آذر و دی ۹۶

HHI	کارت برداشت			کارت اعتباری			کارت هدیه و بن کارت		
	آذر ۹۶	دی ۹۶	نرخ رشد	آذر ۹۶	دی ۹۶	نرخ رشد	آذر ۹۶	دی ۹۶	نرخ رشد
شاخص HHI	۱۰,۰۰۱/۸۵	۱۰,۰۲۸/۴۶	۲/۶۶%	۲,۷۱۹/۸۰	۲,۹۱۶/۳۹	۶/۷۴%	۹۴۷/۰۳۵	۸۹۹/۹۹۲/۸۴	-۴/۹۷%

با توجه به اطلاعات جدول ۵-۹ ملاحظه می‌شود که میزان تغییرات شاخص هر فیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های صادر کننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار، در دی ماه مانند ماه قبل بوده و سبب تغییر وضعیت و طبقه تمرکز در بازار صدور کارت‌های بانکی تراکنش‌دار نشده است.

۵,۳. سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادر کننده

در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک آورده شده تا میزان فعالیت بانک‌ها در حوزه صدور و پذیرش تراکنش‌های شاپرکی مشخص گردد. جدول ۵-۱۰ سهم هر بانک از تعداد و مبلغ کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را نشان می‌دهد.

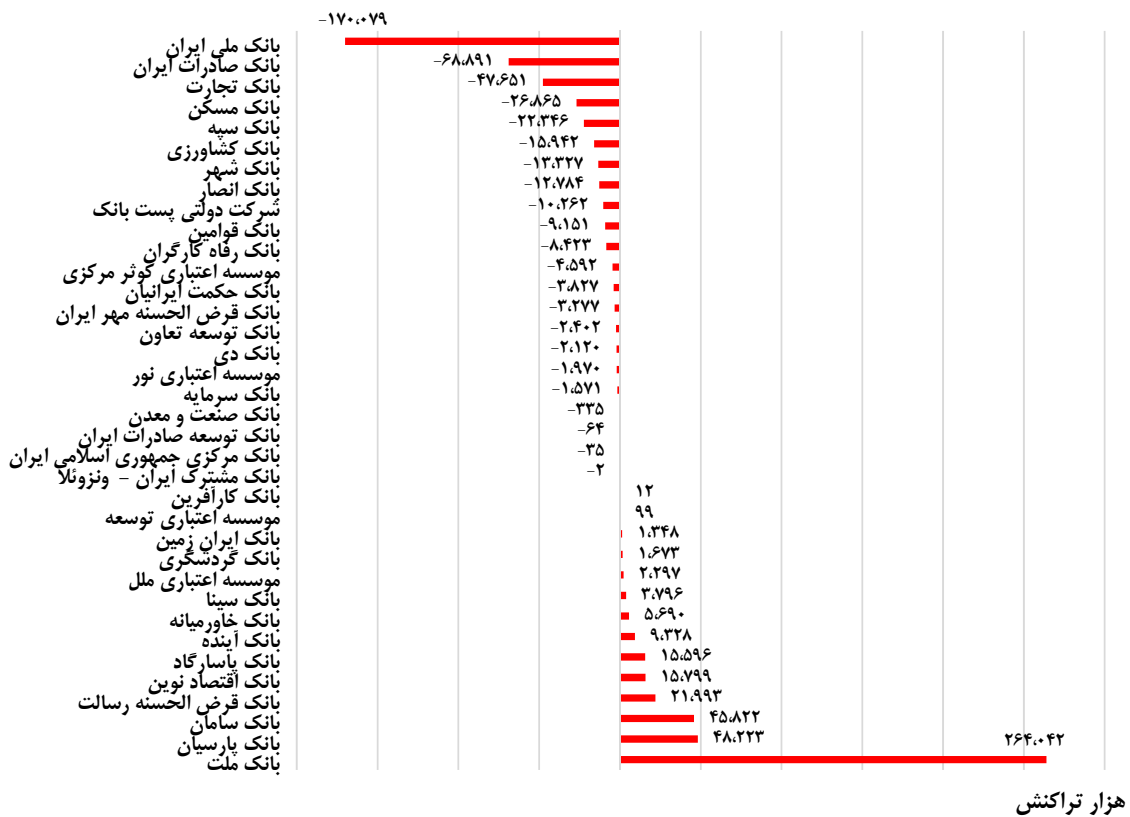
جدول ۵-۱۰ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده - دی ۱۳۹۶

ردیف	نام بانک	سهم تعدادی تراکنش‌ها		سهم مبلغی تراکنش‌ها	
		سهم تعداد تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم تعداد تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۳۸٪	۲/۴۶٪	۱/۵۷٪	۱/۴۳٪
۲	بانک انصار	۲/۷۷٪	۱/۸۷٪	۲/۲۲٪	۱/۷۵٪
۳	بانک ایران زمین	۰/۴۷٪	۰/۵۶٪	۰/۷۱٪	۰/۶۴٪
۴	بانک آینده	۱/۲۷٪	۱/۹۱٪	۲/۹۰٪	۱/۶۷٪
۵	بانک پارسیان	۳/۲۹٪	۶/۶۰٪	۳/۰۵٪	۴/۰۲٪
۶	بانک پاسارگاد	۳/۰۰٪	۴/۰۶٪	۳/۰۵٪	۳/۶۳٪
۷	بانک تجارت	۶/۹۲٪	۳/۵۹٪	۵/۳۲٪	۴/۱۲٪
۸	بانک توسعه تعاون	۰/۷۸٪	۰/۶۱٪	۰/۷۱٪	۰/۶۷٪
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۰/۵۴٪	۰/۲۷٪	۰/۲۹٪	۰/۲۱٪
۱۱	بانک خاورمیانه	۰/۰۲٪	۰/۴۱٪	۰/۰۳٪	۰/۱۵٪
۱۲	بانک دی	۰/۴۲٪	۰/۲۸٪	۰/۵۴٪	۰/۳۹٪

ردیف	نام بانک	سهیم تعدادی تراکنش‌ها		سهیم مبلغی تراکنش‌ها	
		سهیم تعداد تراکنش‌های صادر شده از کل	سهیم تعداد تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهیم مبلغ تراکنش‌های صادر شده از کل	سهیم مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل
۱۳	بانک رفاه کارگران	۵/۲۳٪	۴/۶۱٪	۴/۶۱٪	۴/۳۰٪
۱۴	بانک سامان	۱/۴۵٪	۴/۶۰٪	۱/۷۲٪	۳/۲۲٪
۱۵	بانک سپه	۶/۵۷٪	۴/۹۸٪	۵/۷۵٪	۵/۱۰٪
۱۶	بانک سرمایه	۰/۳۰٪	-۰/۱۹٪	-۰/۴۳٪	-۰/۳۹٪
۱۷	بانک سینا	-۰/۷۲٪	-۰/۹۷٪	-۰/۷۱٪	۱/۶۲٪
۱۸	بانک شهر	۱/۷۶٪	-۰/۸۲٪	۲/۱۷٪	۱/۴۱٪
۱۹	بانک صادرات ایران	۱۱/۵۳٪	۶/۶۹٪	۱۱/۵۸٪	۱۰/۹۲٪
۲۰	بانک صنعت و معدن	۰/۰۳٪	-۰/۰۱٪	-۰/۰۳٪	-۰/۰۲٪
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۲/۱۱٪	۳/۶۲٪	۲/۳۰٪	۲/۳۷٪
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱/۰۶٪	-۰/۸۳٪	۱/۲۰٪	-۰/۷۲٪
۲۳	بانک قوامین	۱/۸۲٪	۱/۱۸٪	۲/۳۱٪	۲/۸۹٪
۲۴	بانک کارآفرین	-۰/۱۴٪	-۰/۱۴٪	-۰/۲۳٪	-۰/۲۵٪
۲۵	بانک کشاورزی	۷/۷۹٪	۶/۶۴٪	۵/۸۶٪	۵/۴۸٪
۲۶	بانک گردشگری	-۰/۲۷٪	-۰/۳۸٪	-۰/۴۸٪	-۰/۴۲٪
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۱٪	-۰/۰۰٪	-۰/۰۱٪	-۰/۰۳٪
۲۸	بانک مسکن	۲/۷۰٪	-۰/۸۳٪	۲/۸۲٪	۱/۲۳٪
۲۹	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪
۳۰	بانک ملت	۱۲/۷۱٪	۳۰/۸۴٪	۱۸/۲۲٪	۲۸/۴۵٪
۳۱	بانک ملی ایران	۲۰/۲۷٪	۸/۳۹٪	۱۶/۴۸٪	۱۱/۳۴٪
۳۲	شرکت دولتی پست بانک	۱/۴۶٪	-۰/۷۴٪	-۰/۶۶٪	-۰/۳۹٪
۳۳	موسسه اعتباری توسعه	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪	-۰/۰۳٪	-۰/۰۲٪
۳۴	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۰/۷۶٪	-۰/۴۳٪	-۰/۶۰٪	-۰/۲۴٪
۳۵	موسسه اعتباری ملل	-۰/۲۲٪	-۰/۳۷٪	-۰/۶۶٪	-۰/۳۶٪
۳۶	موسسه اعتباری نور	۰/۲۲٪	-۰/۰۸٪	-۰/۷۴٪	-۰/۱۲٪

اطلاعات جدول ۵-۱۰ بیانگر آن است که بیشترین سهم از تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادرشده و پذیرش شده در دی ماه ۹۶ به سه بانک "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران"، اختصاص یافته است.

در ادامه شکل ۴-۵ نشان دهنده برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرکی است. برای محاسبه این ویژگی، تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک کسر و حاصل در شکل نمایش داده شده است.

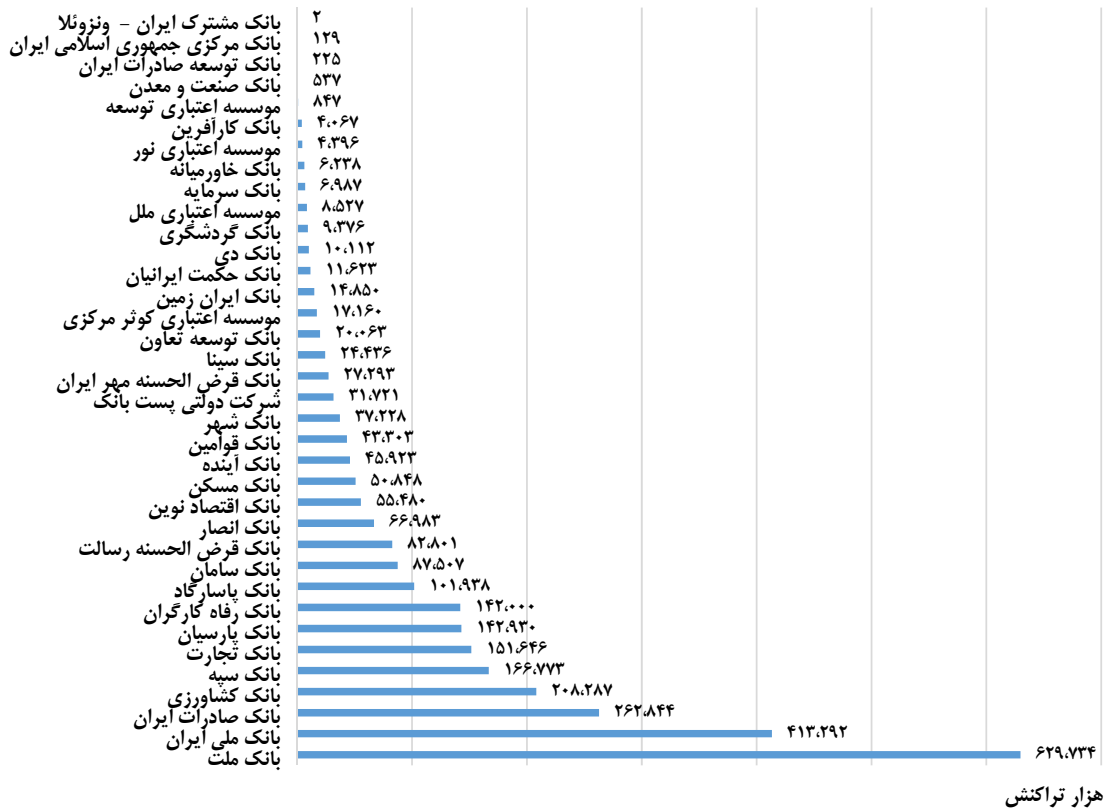

شکل ۴-۵ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - دی ۱۳۹۶

بر اساس این شکل، همانند ماه گذشته، سه بانک "ملت"، "پارسیان" و "سامان" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده را دارا بوده و بانک‌های "ملی ایران"، "صادرات ایران" و "تجارت" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند. این بدین معناست که در سه بانک نخست ورود منابع مالی بیشتر از

میزان خروج آن از بانک و در سه بانک دیگر این موضوع برعکس است. شکل ۵-۴ شمای کلی از جریان منابع مالی از طریق ابزارهای کارتی در هر یک از بانک‌ها نشان می‌دهد.

از سویی دیگر مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده با تراکنش‌های پذیرش شده در هر بانک، بیانگر سهم آن بانک از کل تعداد تراکنش‌ها می‌باشد. بدین ترتیب دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور به دست می‌آید. این شاخص که از مجموع تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک به دست می‌آید در شکل ۵-۵ نشان داده شده است.

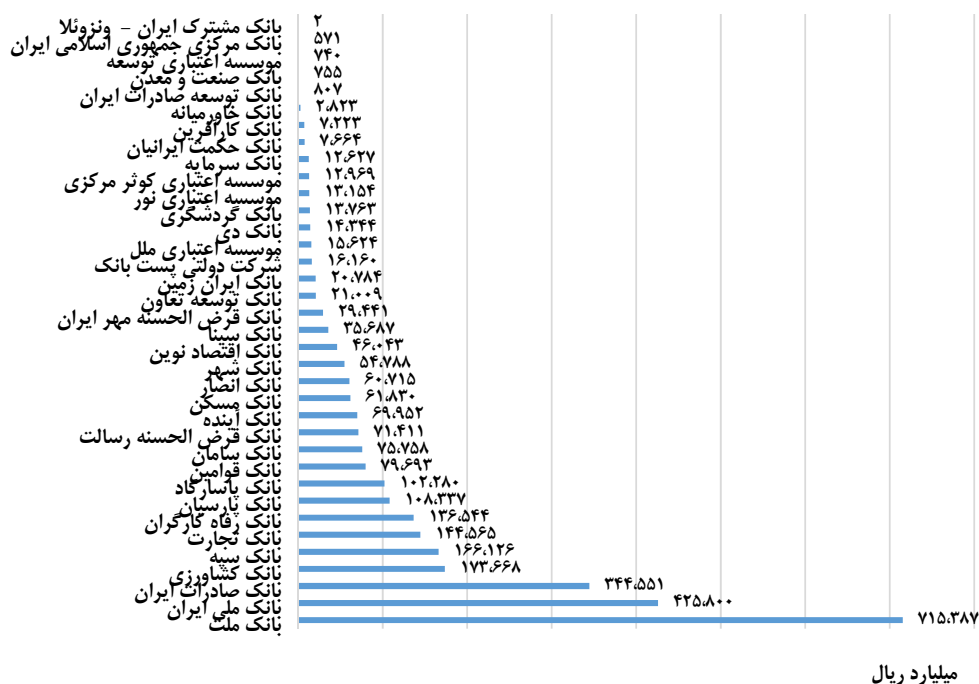

شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک - دی ۱۳۹۶

همانگونه که در شکل ۵-۵ مشاهده می‌گردد سه بانک "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" همچنان بیشترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی و سه بانک "بانک مشترک ایران-ونزوئلا"،

"بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران" و "توسعه صادرات ایران" نیز همچنان کمترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی را در دی ماه ۱۳۹۶ در اختیار داشته‌اند.

همانگونه که در بخش‌های قبل مشاهده گردید، قبل از این، سهم مبلغی هر بانک در حوزه‌های صادرکنندگی و پذیرندگی در شاپرک بررسی شد، با این حال در این بخش گردش مالی^{۳۴} ناشی از حضور در شبکه الکترونیکی پرداخت بانک‌ها در شکل ۵-۶ نشان داده شده که در آن مجموع مبالغ تراکنش‌های انجام شده به‌وسیله‌ی کارت‌های هر بانک^{۳۵} و مبالغ پذیرش شده توسط ابزارهایی که به شبای همان بانک متصل است^{۳۶} آمده است.

شکل ۵-۶ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - دی ۱۳۹۶

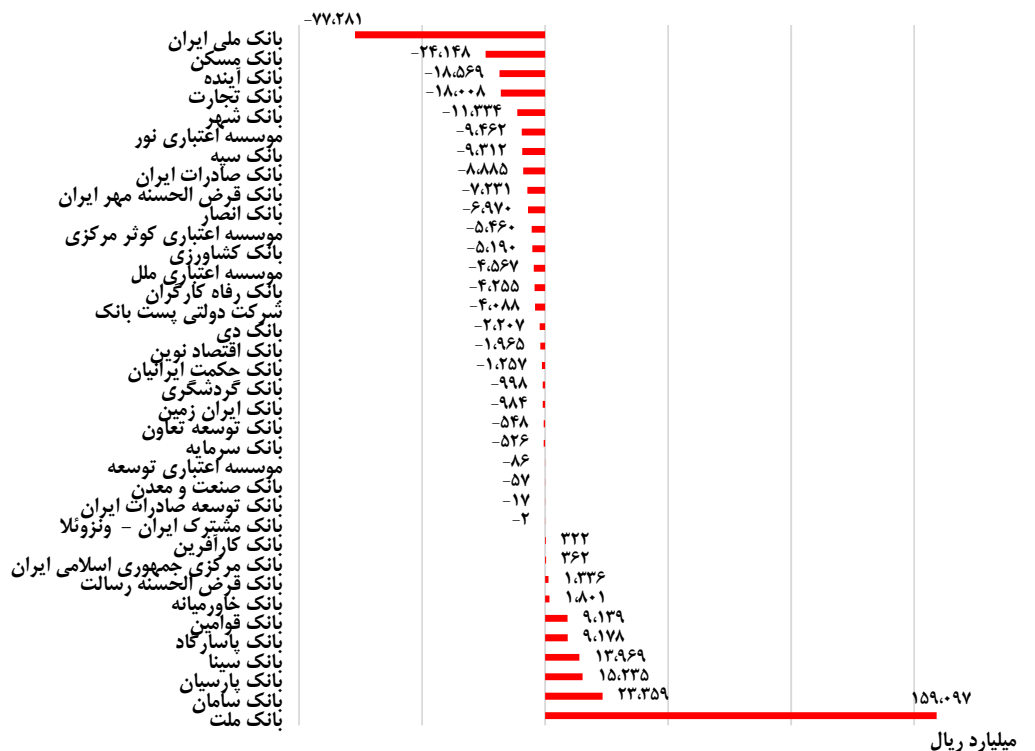
^{۳۴} Turnover

^{۳۵} در نقش بانک صادرکننده (بانکی است که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید).

^{۳۶} در نقش بانک پذیرنده (بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است).

نمودار شکل ۵-۶ نشان دهنده وجود بیشترین گردش مالی دی ماه ۹۶ در بانک‌های "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" بوده است.

یکی دیگر از شاخص‌های مورد اهمیت در بانک‌ها، محاسبه‌ی تفاضل ارزش ریالی صادرکنندگی آن‌ها از مبلغ پذیرندگی آن‌هاست. این شاخص نشان می‌دهد که جریان مبلغی تراکنش‌ها در بانک در کدام جهت بوده است و به دنبال آن می‌توان تعیین نمود که آیا نقش بانک به‌عنوان بانک پذیرنده برای وی مقرون به صرفه بوده یا نبوده است. در این راستا در شکل ۵-۷ اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده و تراکنش‌های صادر شده هر بانک آورده شده است. در این بررسی ارزش ریالی تراکنش‌های صادر شده هر بانک از ارزش ریالی تراکنش‌های پذیرش شده توسط همان بانک کسر می‌گردد. در این شکل ارقام مثبت بیانگر عملکرد مطلوب بانک در جذب منابع مالی می‌باشد؛ چراکه بیشتر از آن که منابع مالی از حساب‌های آن خارج شود، پول به حساب‌های آن بانک وارد شده است.

شکل ۵-۷ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - دی ۱۳۹۶

بر اساس این شکل، سه بانک "ملت"، "سامان" و "پارسیان" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادرشده و پذیرش شده را دارا بوده و بانک‌های "ملی ایران"، "مسکن" و "آینده"، بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند. این بدان معناست که وجوهات ذخیره شده در حساب‌های دارندگان کارت عمدتاً از طریق ابزار پرداخت الکترونیکی از بانک‌های "ملی ایران"، "مسکن" و "آینده" به سمت بانک‌های "ملت"، "سامان" و "پارسیان" در حال انتقال است.

در بررسی اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک در آذر ماه برای بیشترین اختلاف منفی دو بانک "تجارت" و "آینده" به ترتیب در جایگاه سوم و چهارم قرار داشتند، در صورتی که در دی ماه ۹۶ جایگاه این دو بانک تغییر کرده است. همچنین در این لیست در بررسی بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادرشده و پذیرش شده در آذر ماه بانک "پاسارگاد" و پس از آن بانک "سینا" در مکان‌های چهارم و پنجم قرار داشتند که در دی ماه جای این دو بانک نیز در رتبه بندی تغییر یافته است.

۵,۴. کارمزد پرداختی هر بانک به ازای هر صد هزار ریال تراکنش

با توجه به پرداخت بخش عمده کارمزدهای شبکه پرداخت توسط بانک‌های پذیرنده و صادرکننده، یکی از مهمترین چالش‌های بانک‌ها، حفظ تعادل بین رسوب ناشی از جذب وجوهای تراکنش‌ها و کارمزدهای پرداختی به شبکه پرداخت است. به جهت کمک به بانک‌ها در جهت تنظیم سیاست‌های ارتباطی با مشتریان و شرکت‌های PSP، لازم است تا این بانک‌ها استنباطی از وضعیت کلی صنعت و میزان کارمزدهای پرداختی در مقایسه با صنعت را داشته باشند.

در ادامه کارمزد پرداخت شده توسط بانک‌های پذیرنده و صادرکننده محاسبه می‌شود. شایان ذکر است که کارمزد تراکنش‌های خرید به طور مستقیم توسط بانک پذیرنده، کارمزد تراکنش‌های قبض و شارژ به طور مستقیم توسط بانک صادرکننده و کارمزد تراکنش‌های مانده‌گیری توسط دارنده کارت پرداخت می‌گردد.

به منظور دقیق‌تر بودن محاسبه، در این بخش با تاکید بر روی تراکنش‌های خرید و تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ که کارمزد آن به طور مستقیم به ترتیب توسط بانک پذیرنده و بانک صادرکننده پرداخت می‌شود، تمرکز شده است و از محاسبه کارمزدهای پرداخت شده توسط دارنده کارت نظیر کارمزد مانده‌گیری، چشم‌پوشی شده است.

۵,۴,۱. کارمزد پرداختی بانک‌های پذیرنده به ازای هر صد هزار

ریال تراکنش خرید

از آنجا که برای تراکنش‌های خرید، کارمزد توسط بانک پذیرنده پرداخت می‌گردد، شاخص انتخاب شده به منظور ارائه این اطلاعات، شاخص "میزان کارمزد پرداخت شده بانک پذیرنده به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ تراکنش پذیرش شده" می‌باشد. در این بخش به منظور دقیق‌تر بودن محاسبه، با تاکید بر روی تراکنش‌های خرید که کارمزد آن به طور مستقیم توسط بانک پذیرنده پرداخت می‌شود، تمرکز شده است.

در جدول ۵-۱۱ تنها میزان کارمزد پرداختی هر بانک به ازای هر صد هزار ریال مبلغ تراکنش خرید محاسبه و ارائه گردیده است. همانطور که در این جدول مشاهده می‌گردد، به طور متوسط در دی ماه ۱۳۹۶، بانک‌های پذیرنده با ۴/۳۶ درصد رشد منفی نسبت به ماه گذشته (آذر ماه) میزان ۱۱۱/۱۴ ریال از هر صد هزار ریال مبلغ

جذب شده را به عنوان کارمزد پرداخت کرده‌اند که در میان بانک‌های پذیرنده، بانک "توسعه صادرات ایران" با ۲۳/۱۰ درصد رشد منفی نسبت به ماه گذشته کمترین میزان یعنی مبلغ ۳۰/۶۳ ریال از هر صد هزار ریال مبالغ جذب شده را به عنوان کارمزد پرداخت کرده است و بانک "خاورمیانه" با ۷/۲۹ درصد رشد مثبت نسبت به ماه گذشته با مبلغ ۳۰۶/۹۴ ریال بیشترین کارمزد را به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ جذب شده، پرداخت کرده است.

با توجه به اینکه عامل موثر در پرداخت کارمزد تراکنش‌های خرید، هم تعداد تراکنش‌ها و هم بازه مبلغی تراکنش‌ها هستند، به نظر می‌رسد که بانک‌هایی که نسبت کمتری کارمزد به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش داشته‌اند، متوسط مبلغی بالاتری به ازای هر تراکنش نسبت به سایر بانک‌ها را تجربه کرده‌اند یا به عبارتی مبلغ تراکنش بیشتری به ازای تعداد تراکنش مشابه با سایر بانک‌ها، از پذیرندگان خود دریافت کرده‌اند.

جدول ۵-۱۱ مبلغ کارمزد پرداختی بانک‌های پذیرنده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید - آذر و دی ۱۳۹۶

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش خرید (آذر ۹۶)	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش خرید (دی ۹۶)	نرخ رشد دی ماه نسبت به آذر ماه ۹۶
۱	بانک توسعه صادرات ایران	۳۹/۸۴	۳۰/۶۳	-۲۳/۱۰٪
۲	بانک صنعت و معدن	۳۹/۷۶	۴۵/۵۸	۱۴/۶۳٪
۳	بانک قوامین	۵۲/۰۴	۴۶/۵۴	-۱۰/۵۶٪
۴	بانک آینده	۵۷/۷۴	۵۶/۲۳	-۲/۶۱٪
۵	بانک سرمایه	۷۲/۰۸	۶۵/۴۹	-۹/۱۴٪
۶	بانک صادرات ایران	۸۳/۳۰	۷۷/۶۷	-۶/۷۵٪
۷	بانک مسکن	۸۸/۰۸	۷۹/۳۵	-۹/۹۱٪
۸	بانک کارآفرین	۸۹/۳۳	۸۲/۶۰	-۷/۵۳٪
۹	بانک سینا	۱۰۷/۲۸	۸۳/۴۲	-۲۲/۲۴٪
۱۰	موسسه اعتباری نور	۹۱/۲۳	۸۳/۶۷	-۸/۲۸٪
۱۱	بانک شهر	۱۲۲/۱۸	۸۸/۷۳	-۲۷/۳۸٪
۱۲	بانک دی	۱۰۰/۵۲	۹۱/۸۶	-۸/۶۱٪
۱۳	بانک ملی ایران	۹۸/۲۲	۹۴/۳۶	-۳/۹۳٪

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش خرید (آذر ۹۶)	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش خرید (دی ۹۶)	نرخ رشد دی ماه نسبت به آذر ماه ۹۶
۱۴	بانک ملت	۱۰۵/۴۵	۱۰۱/۹۷	-۳/۳۰٪
۱۵	بانک تجارت	۱۱۱/۸۱	۱۰۵/۹۴	-۵/۲۵٪
۱۶	بانک ایران زمین	۱۱۳/۷۷	۱۰۸/۴۶	-۴/۶۷٪
۱۷	موسسه اعتباری ملل	۱۲۶/۲۹	۱۱۱/۸۶	-۱۱/۴۳٪
۱۸	بانک سپه	۱۱۹/۲۴	۱۱۴/۴۴	-۴/۰۳٪
۱۹	بانک گردشگری	۱۱۸/۲۸	۱۱۷/۳۰	-۰/۸۲٪
۲۰	بانک توسعه تعاون	۱۲۲/۱۹	۱۱۸/۳۹	-۳/۱۱٪
۲۱	بانک انصار	۱۳۲/۳۲	۱۲۵/۵۹	-۵/۰۹٪
۲۲	بانک اقتصاد نوین	۱۳۲/۹۶	۱۲۵/۸۶	-۵/۳۴٪
۲۳	بانک پاسارگاد	۱۴۰/۸۰	۱۳۵/۷۰	-۳/۶۲٪
۲۴	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱۴۵/۱۰	۱۳۹/۳۲	-۳/۹۸٪
۲۵	بانک رفاه کارگران	۱۴۳/۵۶	۱۴۰/۵۹	-۲/۰۷٪
۲۶	بانک کشاورزی	۱۴۵/۳۹	۱۴۳/۱۰	-۱/۵۸٪
۲۷	بانک حکمت ایرانیان	۱۵۸/۸۱	۱۴۳/۲۹	-۹/۷۸٪
۲۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۱۸۰/۷۷	۱۷۹/۸۲	-۰/۵۲٪
۲۹	بانک سامان	۱۹۱/۱۹	۱۸۴/۰۷	-۳/۷۲٪
۳۰	موسسه اعتباری توسعه	۲۰۹/۰۹	۱۹۲/۶۳	-۷/۸۷٪
۳۱	شرکت دولتی پست بانک	۲۰۳/۹۲	۲۰۳/۰۳	-۰/۴۳٪
۳۲	بانک پارسیان	۲۰۳/۸۴	۲۰۸/۹۲	۲/۴۹٪
۳۳	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۲۱۷/۴۹	۲۱۱/۸۶	-۲/۵۸٪
۳۴	بانک خاورمیانه	۲۸۶/۰۹	۳۰۶/۹۴	۷/۲۹٪
	کارمزد پرداختی کل بانک‌های پذیرنده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید	۱۱۶/۲۰	۱۱۱/۱۴	-۴/۳۶٪

به استناد جدول فوق، اختلاف متوسط کارمزد پرداختی بین بانک با کمترین و بیشترین متوسط، $10/02$ برابر است. یعنی بانک "خاورمیانه" به نسبت هر $100,000$ ریال مبلغ تراکنش خرید جذب شده $10/02$ برابر بانک "توسعه صادرات ایران" کارمزد پرداخت کرده است. بنابراین بانک‌هایی مثل "توسعه صادرات ایران"، "صنعت و معدن" یا "قوامین" در فرآیند بازاریابی و نصب ابزار برای صاحبان حساب، در دی ماه اثربخش‌تر عمل نموده‌اند.

۵,۴,۱,۱. کارمزد پرداختی بانک‌های پذیرنده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید از ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها با احتساب هزینه اجاره بها

لازم به ذکر است که کارمزد پرداختی، تنها هزینه‌ای نیست که بانک پذیرنده متقبل می‌شود. این بانک در ازای هر نصب ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها نیز مبلغی را به عنوان اجاره بها و پرستاری ابزار کارتخوان به شرکت PSP پرداخت می‌نماید و این مبلغ به ازای ابزارهای مختلف متفاوت می‌باشد. به طور مثال ابزارهای GPRS هزینه اجاره بالاتری داشته و یا اینکه بسته به توافق شرکت‌ها و بانک پذیرنده مورد نظر، این مبلغ متفاوت است. اما در این بخش به جهت اینکه برآوردی از میزان هزینه‌های بانک به ازای هر $100,000$ ریال تراکنش پذیرش شده با توجه به میزان اجاره پرداختی نیز ارائه گردد، با فرض اجاره متوسط $300,000$ ریال (سی هزار تومان به ازای هر ابزار کارتخوان در ماه)، هزینه‌های پرداختی بانک‌ها به ازای هر $100,000$ ریال مبلغ پذیرش شده محاسبه و در جدول جداگانه‌ای ارائه شده است.

حال با توجه به بررسی میزان کارمزد پرداختی هر بانک پذیرنده به ازای هر صد هزار ریال مبلغ پذیرش شده، در این بخش عامل اجاره پرداختی هر بانک نیز به این میزان اضافه می‌گردد. جدول ۵-۱۲، میزان هزینه پرداختی هر بانک به ازای هر صد هزار ریال مبلغ پذیرش شده را نشان می‌دهد. این هزینه شامل جمع مبلغ کارمزد پرداخت شده به اضافه مبلغ اجاره پرداختی به ازای هر کارتخوان می‌باشد. به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات دقیق میزان اجاره پرداختی هر بانک به شرکت‌ها، این مبلغ اجاره با توجه به اطلاعات دریافتی به طور متوسط برای کل صنعت مبلغ $300,000$ ریال ماهانه در نظر گرفته شده است. به این معنی که تعداد ابزارهای

نصب شده تراکنش دار در هر ماه به ازای هر بانک ضرب در سیصد هزار ریال به اضافه کل مبلغ کارمزد پرداخت شده، تقسیم بر کل مبالغ پذیرش شده بانک در واحد صد هزار ریال شده است.

جدول ۵-۱۲ مبلغ کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید از ابزار کارخوان فروشگاهی با احتساب هزینه اجاره بها - دی ۱۳۹۶

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزارهای کارخوان (آذر ۹۶)	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزارهای کارخوان (دی ۹۶)	نرخ رشد دی ماه نسبت به آذر ماه ۹۶
۱	بانک توسعه صادرات ایران	۱۱۴/۵۲	۹۲/۲۱	-۱۹/۴۸٪
۲	بانک قوامین	۱۴۳/۹۴	۱۳۳/۲۵	-۷/۴۳٪
۳	بانک خاورمیانه	۱۳۵/۹۶	۱۴۰/۰۵	۳/۰۰٪
۴	بانک آینده	۱۶۱/۰۱	۱۶۶/۶۸	۳/۵۲٪
۵	بانک صنعت و معدن	۱۵۸/۷۰	۱۷۰/۱۹	۷/۲۴٪
۶	بانک سینا	۲۲۵/۲۸	۱۷۵/۱۰	-۲۲/۲۷٪
۷	بانک سرمایه	۱۹۲/۲۲	۱۸۰/۴۹	-۶/۱۰٪
۸	بانک کارآفرین	۲۱۶/۲۵	۲۰۳/۳۵	-۵/۹۷٪
۹	بانک مسکن	۲۳۰/۷۲	۲۱۰/۱۶	-۸/۹۱٪
۱۰	بانک صادرات ایران	۲۳۲/۸۶	۲۲۶/۴۹	-۲/۷۴٪
۱۱	بانک ملی ایران	۲۴۲/۴۷	۲۳۸/۸۱	-۱/۵۱٪
۱۲	موسسه اعتباری نور	۲۵۷/۰۶	۲۳۹/۷۴	-۶/۷۴٪
۱۳	بانک توسعه تعاون	۲۶۲/۷۱	۲۵۸/۶۲	-۱/۵۶٪
۱۴	بانک سپه	۲۶۷/۶۷	۲۶۳/۸۶	-۱/۴۲٪
۱۵	بانک ملت	۲۵۲/۱۳	۲۶۷/۰۴	۵/۹۱٪
۱۶	بانک گردشگری	۲۷۲/۷۷	۲۷۹/۰۳	۲/۲۹٪
۱۷	بانک رفاه کارگران	۲۸۴/۱۱	۲۷۹/۰۴	-۱/۷۹٪
۱۸	بانک دی	۲۹۲/۶۱	۲۸۱/۱۳	-۳/۹۲٪
۱۹	بانک ایران زمین	۲۹۸/۷۷	۲۸۷/۸۰	-۳/۶۷٪

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزارهای کارتخوان (آذر ۹۶)	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزارهای کارتخوان (دی ۹۶)	نرخ رشد دی ماه نسبت به آذر ماه ۹۶
۲۰	بانک تجارت	۳۱۰/۰۵	۳۰۱/۷۵	-۲/۶۸٪
۲۱	موسسه اعتباری ملل	۳۴۰/۴۰	۳۱۲/۳۸	-۸/۲۳٪
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۳۲۹/۹۹	۳۱۴/۹۸	-۴/۵۵٪
۲۳	بانک انصار	۳۵۹/۳۹	۳۴۱/۷۹	-۴/۹۰٪
۲۴	بانک سامان	۳۵۳/۴۹	۳۴۹/۶۲	-۱/۱۰٪
۲۵	بانک قرض الحسنه رسالت	۳۵۹/۲۰	۳۶۰/۴۲	۰/۳۴٪
۲۶	بانک شهر	۳۸۵/۱۹	۳۶۸/۸۵	-۴/۲۴٪
۲۷	بانک کشاورزی	۳۸۵/۰۲	۳۹۰/۸۶	۱/۵۲٪
۲۸	بانک پاسارگاد	۴۱۸/۷۷	۴۱۱/۲۵	-۱/۸۰٪
۲۹	موسسه اعتباری توسعه	۴۷۸/۶۷	۴۵۱/۴۲	-۵/۶۹٪
۳۰	شرکت دولتی پست بانک	۵۱۰/۴۴	۵۰۸/۵۹	-۰/۳۶٪
۳۱	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۵۳۴/۲۰	۵۳۵/۳۹	۰/۲۲٪
۳۲	بانک پارسیان	۶۸۱/۹۲	۶۶۲/۸۳	-۲/۸۰٪
۳۳	بانک حکمت ایرانیان	۷۵۶/۹۴	۸۴۶/۵۵	۱۱/۸۴٪
۳۴	بانک اقتصاد نوین	۴۱۰/۷۶	۹۳۷/۷۷	۱۲۸/۳۰٪
	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزار در کل شبکه	۲۹۱/۶۷	۲۹۷/۵۲	۲/۰۱٪

ملاحظه می‌گردد که احتساب میزان اجاره بهای هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌های منجر با افزایش میزان کارمزد پرداختی در بانک‌ها گردیده است. به طور متوسط کل بانک‌ها مبلغ جمع کل اجاره و کارمزد پرداختی ۲۹۷/۵۲ ریال را در دی ماه به ازای هر صد هزار ریال مبلغ پذیرش شده پرداخت کرده‌اند و نسبت به ماه گذشته ۲/۰۱

درصد افزایش نرخ رشد داشته‌اند. همانگونه که در جدول ۵-۱۲ مشاهده می‌گردد در دی ماه ۹۶ بانک "توسعه صادرات ایران" با پرداخت ۹۲/۲۱ ریال هزینه (کارمزد + اجاره) و پس از آن بانک "خاورمیانه" با پرداخت ۱۳۳/۲۵ ریال هزینه (کارمزد + اجاره)، کمترین هزینه را به ازای جذب هر صد هزار ریال تراکنش خرید پذیرش شده و بانک "اقتصاد نوین" با ۹۳۷/۷۷ ریال هزینه (کارمزد + اجاره) و پس از آن به ترتیب بانک "حکمت ایرانیان" با ۸۴۶/۵۵ ریال هزینه (کارمزد + اجاره) و بانک "پارسیان" با ۶۶۲/۸۳ ریال بیشترین هزینه را به ازای جذب هر صد هزار ریال تراکنش خرید پذیرش شده پرداخت کرده‌اند.

همانگونه که مشاهده می‌گردد در دی ماه ۹۶ بانک "اقتصاد نوین" بیشترین هزینه را به ازای جذب هر صد هزار ریال تراکنش خرید پذیرش شده پرداخت کرده به طوری که در این ماه حتی قبل از بانک‌های "حکمت ایرانیان" و "پارسیان" که در ماه‌های گذشته رتبه‌های اول و دوم را در این بررسی کسب می‌کرده‌اند قرار گرفته است. این در حالیست که بانک "اقتصاد نوین" ماه گذشته رتبه هفتم بیشترین هزینه به ازای جذب هر صد هزار ریال تراکنش خرید پذیرش شده را در اختیار داشته است.

تحلیل اولیه‌ای که در این بخش ارائه می‌شود، حاکی از اهمیت مبلغ اجاره ابزار کارتخوان در اقتصادی بودن صنعت پرداخت برای بانک‌هاست، جمع این هزینه باید نسبت به رسوبی که بانک از موجودی پذیرندگان به دست می‌آورد توجیه پذیر باشد. در صورتی که بانک موفق به جذب رسوبی بیشتر از این مبلغ به ازای هر صد هزار ریال نشود، کاربرد ابزار کارتخوان فروشگاهی برای بانک مقرون به صرفه نخواهد بود. همچنین جدا از مبلغ اجاره، نحوه بازاریابی بانک‌ها و شرکت‌های PSP اهمیت دو چندانی می‌یابد. انتخاب پذیرندگان اثربخش، به معنی انتخاب پذیرندگانی که از گردش کافی موجودی به جهت تامین رسوب مورد نظر بانک برخوردار هستند به عاملی مهم جهت سودپذیر بودن ابزار پرداخت برای بانک تبدیل می‌گردد.

به نظر می‌رسد بهتر است بانک‌ها بخشی از هزینه‌های اجاره و نگهداری ابزارهای کارتخوان خود را از پذیرندگانی که گردش موجودی کافی به جهت تامین هزینه‌های بانک ندارند دریافت کرده و امتیاز تقبیل هزینه‌های اجاره و نگهداری ابزارهای کارتخوان را فقط برای پذیرندگانی که از گردش موجودی کافی برخوردارند در نظر گیرند.

۵,۴,۲. کارمزد پرداختی بانک‌های صادرکننده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ

بر اساس ابلاغیه‌های بانک مرکزی مبنی بر تعیین کارمزدهای ارائه خدمات پرداخت کارت، تنها کارمزدی که توسط بانک‌های صادرکننده به تراکنش‌های kartی تعلق می‌گیرد، برای تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ تعریف شده است. در این بخش از گزارش شاخص "میزان کارمزد پرداخت شده توسط بانک صادرکننده به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ"، برای آذر ماه ۹۶ محاسبه می‌گردد. در ادامه جدول ۵-۱۳ میزان کارمزد پرداختی هر بانک صادرکننده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ محاسبه و ارائه گردیده است.

جدول ۵-۱۳ مبلغ کارمزد پرداختی بانک‌های صادرکننده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ - دی ۱۳۹۶

ردیف	بانک صادرکننده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ (آذر ۹۶)		نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ (دی ۹۶)	نرخ رشد دی ماه نسبت به آذر ماه ۹۶
		نسبت کارمزد پرداختی	نسبت کارمزد پرداختی		
۱	بانک صنعت و معدن	۵۴/۴۷	۳۲/۸۸	-۳۹/۶۵%	
۲	بانک خاورمیانه	۱۷۳/۲۹	۹۲/۴۷	-۴۶/۶۴%	
۳	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۲۹۳/۷۲	۱۳۳/۳۴	-۵۴/۶۰%	
۴	بانک پارسیان	۱۹۱/۷۷	۱۳۹/۶۰	-۲۷/۲۱%	
۵	موسسه اعتباری ملل	۱۵۹/۴۷	۱۴۲/۸۷	-۱۰/۴۱%	
۶	موسسه اعتباری نور	۱۴۸/۴۴	۱۶۹/۵۸	۱۴/۲۴%	
۷	بانک کارآفرین	۲۳۹/۳۴	۱۹۶/۴۴	-۱۷/۹۳%	
۸	بانک آینده	۱۸۴/۱۵	۲۰۷/۵۸	۱۲/۷۲%	
۹	بانک گردشگری	۳۰۵/۶۰	۲۷۰/۷۱	-۱۱/۴۲%	
۱۰	بانک توسعه صادرات ایران	۴۵۵/۲۹	۳۱۰/۰۲	-۳۱/۹۱%	
۱۱	بانک ملت	۳۳۵/۸۳	۳۱۲/۲۶	-۷/۰۲%	
۱۲	بانک صادرات ایران	۵۱۴/۰۳	۳۱۲/۳۲	-۳۹/۲۴%	

ردیف	بانک صادرکننده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ (آذر ۹۶)	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ (دی ۹۶)	نرخ رشد دی ماه نسبت به آذر ماه ۹۶
۱۳	بانک پاسارگاد	۳۸۰/۷۸	۳۳۶/۱۱	-۱۱/۷۳٪
۱۴	بانک سرمایه	۴۳۱/۹۸	۳۵۷/۶۸	-۱۷/۲۰٪
۱۵	بانک دی	۳۹۰/۰۰	۳۷۵/۵۳	-۳/۷۱٪
۱۶	بانک سامان	۴۴۹/۳۴	۴۲۸/۲۱	-۴/۷۰٪
۱۷	بانک رفاه کارگران	۴۴۹/۴۲	۴۳۷/۳۰	-۲/۷۰٪
۱۸	بانک ایران زمین	۴۸۵/۲۱	۴۵۴/۴۶	-۶/۳۴٪
۱۹	بانک شهر	۴۸۷/۹۸	۴۵۸/۸۳	-۵/۹۷٪
۲۰	بانک سپه	۵۱۴/۶۷	۴۸۱/۹۲	-۶/۳۶٪
۲۱	بانک اقتصاد نوین	۵۵۹/۵۹	۵۰۵/۳۶	-۹/۶۹٪
۲۲	بانک قوامین	۵۵۲/۴۷	۵۵۹/۲۸	۱/۲۳٪
۲۳	بانک قرض الحسنه رسالت	۶۳۳/۸۹	۶۲۱/۴۱	-۱/۹۷٪
۲۴	بانک سینا	۶۷۸/۵۸	۶۳۳/۸۰	-۶/۶۰٪
۲۵	بانک مسکن	۷۵۸/۰۹	۷۱۸/۸۰	-۵/۱۸٪
۲۶	بانک ملی ایران	۷۴۸/۶۰	۷۲۱/۵۸	-۳/۶۱٪
۲۷	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۷۲۹/۹۳	۷۶۶/۵۵	۵/۰۲٪
۲۸	موسسه اعتباری توسعه	۹۹۱/۷۹	۷۷۴/۹۹	-۲۱/۸۶٪
۲۹	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۷۳۶/۲۶	۷۸۵/۳۰	۶/۶۶٪
۳۰	بانک توسعه تعاون	۸۶۴/۶۷	۸۳۶/۶۳	-۳/۲۴٪
۳۱	بانک انصار	۹۳۵/۰۶	۸۸۰/۶۸	-۵/۸۲٪
۳۲	بانک تجارت	۹۹۱/۶۱	۹۲۹/۲۸	-۶/۲۸٪
۳۳	بانک کشاورزی	۱،۲۷۵/۷۶	۱،۳۰۳/۷۴	۲/۱۹٪
۳۴	شرکت دولتی پست بانک	۱،۳۴۰/۲۶	۱،۴۳۴/۴۵	۷/۰۳٪
۳۵	بانک حکمت ایرانیان	۱،۵۶۳/۶۹	۱،۵۷۲/۴۶	۰/۵۶٪

ردیف	بانک صادرکننده	نسبت کارمزد	نسبت کارمزد	نرخ رشد دی ماه نسبت به آذر ماه ۹۶
		پرداختی به ازای هر تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ (دی ۹۶)	پرداختی به ازای هر تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ (آذر ۹۶)	
	کارمزد پرداختی کلی بانک صادرکننده به ازای هر تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ	۴۹۹/۶۵	۵۵۵/۶۱	-۱۰/۰۷٪

با توجه به اطلاعات داده‌های موجود مشخص می‌گردد که در کل بانک‌های صادرکننده در دی ماه به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ مبلغ ۴۹۹/۶۵ ریال (۱۰/۰۷ درصد رشد منفی نسبت به آذر ماه) کارمزد پرداخت نموده‌اند که در این بین، در دی ماه ۹۶، بانک "صنعت و معدن" با ۳۲/۸۸ ریال (۳۹/۶۵ درصد کاهش نرخ رشد نسبت به ماه گذشته) پایین‌ترین مبلغ کارمزد را برای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ در شبکه پرداخت کارت و بانک "حکمت ایرانیان" با مبلغ ۱۵۷۲/۴۶ ریال (با ۰/۵۶ درصد افزایش نرخ رشد نسبت به ماه گذشته) و پس از آن "شرکت دولتی پست بانک" با مبلغ ۱۴۳۶/۴۵ ریال دومین بالاترین مبلغ کارمزد را به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ، پرداخت کرده‌اند.

با توجه به اینکه عامل موثر در پرداخت کارمزد تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، تنها تعداد تراکنش‌ها هستند، به نظر می‌رسد که بانک‌هایی که نسبت کمتر کارمزد به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش را داشته‌اند، متوسط مبلغی بالاتری به ازای هر تراکنش نسبت به سایر بانک‌ها را تجربه کرده یا به عبارتی مبلغ تراکنش بیشتری به ازای تعداد تراکنش مشابه با سایر بانک‌ها، از دارندگان کارت‌های صادر شده توسط بانکشان دریافت کرده‌اند.

۶. جمع‌بندی

در راستای ایفای وظایف نظارتی شرکت شاپرک، شناخت موقعیت کنونی صنعت و اندازه‌گیری ابعاد مختلف فعالیت آن به وسیله شاخص‌های مرتبط امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر است. به همین منظور این گزارش بر اساس آخرین اطلاعات در دسترس، به ارائه شاخص‌هایی در چهار بخش "شاخص‌های عملکردی شاپرک"، "کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی"، "بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت" و "بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده" در دوره زمانی آبان ماه ۱۳۹۶ پرداخته است.

بخش اول: در این بخش به منظور تبیین جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی، شاخص نسبت تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی محاسبه شده و نتایج آن با نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص در طول زمان مورد مقایسه قرار گرفته است. نتایج حاکی از رشد نسبت تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی بر خلاف شاخص نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی، در طول مدت مورد بررسی بوده است که

مبین آن است که صنعت پرداخت الکترونیک با جذب اعتماد عمومی توانسته است بخش بیشتری از میزان نقدینگی را به خود اختصاص دهد. کاهش نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی و جبران بخشی از آن با افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش، یکی از عوامل اصلی افزایش ضریب فزاینده و سالم سازی ترکیب نقدینگی بوده و باعث شده برای تامین نقدینگی، پول پر قدرت کمتری به اقتصاد کشور تزریق شود. رشد پرداخت‌های الکترونیک کارتی به دلایلی از جمله افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش، فرهنگ‌سازی، مزایای امنیتی پرداخت‌های غیر نقدی و با در نظر گیری دیگر مزایای این روش صورت گرفته است. شایان توجه است که آخرین اطلاعات منتشر شده در سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از اطلاعات پولی مورد نیاز که در این گزارش مورد استفاده قرار گرفته است، مربوط به ماه شهریور ماه ۱۳۹۶ می‌باشد.

همچنین در این بخش روند ارزش تراکنش‌های شاپرک با روند GDP مقایسه شد. آمار اعلام شده توسط وب سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. تا پایان زمستان ۱۳۹۵ بوده و تمامی ارقام آورده شده در گزارش اقتصادی آبان ماه شاپرک تحقق یافته می‌باشد. لازم به ذکر است با توجه به تغییر سال پایه محاسبه GDP از سال ۱۳۸۳ به سال ۱۳۹۰ تمامی ارقام آورده شده در گزارش اقتصادی شاپرک مورد بازنگری قرار گرفته است.

بخش دوم: در این بخش فعالیت و عملکرد کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی از ابعاد مختلف مورد بررسی قرار گرفته شده است. شاخص‌های این بخش در سه بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "میزان نفوذ منطقه‌ای" و "پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" طبقه‌بندی شده‌اند.

در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های آبان ماه ۱۳۹۶ مشخص گردید تعداد تراکنش به ازای مجموع ابزارهای پذیرش ۱،۳۹۵ میلیون تراکنش بوده که این تعداد تراکنش مبلغ ۱،۳۹۱ هزار میلیاردی را در پی داشته است. در این ماه سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ترتیب رشد ۲/۵۹ و ۲/۸۸- درصدی را نسبت به ماه گذشته تجربه نموده است.

مجموع ابزارهای پذیرش در آبان ماه ۱۳۹۶ با افزایش ۲/۹۸ درصدی به بیش از ۷،۷۹۲ هزار ابزار رسیده است که از این تعداد ۸۵/۸۷ درصد سهم بازار کارتخوان فروشگاه‌ها، ۸/۲۸ درصد سهم ابزار پذیرش اینترنتی و

۵/۸۵ درصد نیز سهم ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد. بیشترین سهم از مجموع تراکنش‌های آبان ماه ۱۳۹۶ با ۸۷/۷۹ درصد متعلق به ابزار کارتخوان فروشگاه‌های و به لحاظ سرویس نیز بیشترین سهم در اختیار خدمت خرید کالا و خدمات ۷۷/۶۱ درصد مجموع تراکنش‌ها می‌باشد. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش اینترنتی ۶۳ هر ابزار پذیرش موبایلی ۲۸۵ متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌های ۱۸۳ تراکنش می‌باشد و این در حالی است که متوسط مبلغی هر تراکنش ابزارهای پذیرش موبایلی و اینترنتی به ترتیب ۰/۰۶ و ۲/۵۴ میلیون ریال و در ابزار کارتخوان فروشگاه‌های ۱/۰۵ میلیون ریال می‌باشد.

در بررسی نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش شاخص‌ها در بعد کشوری و استانی نشان می‌دهد که تعداد سرانه هر یک از ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال که متقاضی خدمات پرداخت الکترونیکی کارت هستند، به ازای هر ۱۰،۰۰۰ نفر ۱،۳۳۰/۳۴ ابزار پذیرش فعال سیستمی می‌باشد که بالاترین سرانه ابزار پذیرش به کارتخوان فروشگاه‌های با ۱،۴۲۲/۳۳ عدد به ازای هر ۱۰،۰۰۰ نفر تعلق دارد. همچنین در بعد کشوری حدود ۲۳/۸۲ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در طول آبان ماه ۱۳۹۶ انجام گرفته است و بیشترین سرانه تراکنش ابزارها نیز مجدداً به کارتخوان فروشگاه‌های با ۲۰/۹۱ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در کشور تعلق داشته است. لذا بالاترین نفوذ منطقه‌ای در بعد کشوری به این ابزار پذیرش تعلق داشته است.

بیشترین سرانه تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های آبان ماه به ترتیب در اختیار استان‌های یزد، تهران و هرمزگان می‌باشد. همچنین بیشترین سرانه تراکنش ابزار کارتخوان فروشگاه‌های نیز با ۲۲/۳۴ تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال متعلق به استان هرمزگان می‌باشد.

شاخص دهکی آبان ماه ۱۳۹۶ در قیاس با مهر ماه ۱۳۹۶، ۷/۴۲ درصد کاهش داشته است و در قیاس نقطه به نقطه ۴/۸۹ درصد کاهش در شاخص دهکی را شاهد می‌باشیم. این میزان کاهش شاخص دهکی آبان ماه ۱۳۹۶ نسبت به مهر ۱۳۹۶ به سبب کاهش متوسط مبلغی هر تراکنش در دهک دهم و افزایش متوسط مبلغی هر تراکنش دهک اول می‌باشد. بیشترین فراوانی تراکنشی در دامنه مبلغی هر سه ابزار پذیرش متعلق به بازه مبلغی ۵۰،۰۰۰ ریال تا ۱۵۰،۰۰۰ ریال می‌باشد.

۲۸/۷۱ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های معادل ۳۵۱۶۶۷،۲۸۱ تراکنش در بازه مبلغی ۱ تا ۲۵۰،۰۰۰ ریال، ۳۶/۹۴ درصد تراکنش‌ها معادل ۴۵۲،۴۴۹،۶۹۴ تراکنش در بازه مبلغی ۵۰،۰۰۱ تا ۲۵۰،۰۰۰ ریال و ۲۷/۴۹ درصد معادل ۳۳۶،۷۰۶،۲۳۰ تراکنش دارای مبلغ بیش از ۲۵۰،۰۰۱ ریال می‌باشند.

بخش سوم: شاخص‌های این بخش با هدف سنجش کیفیت و صحت خدمات ارائه شده شبکه شاپرک، تعریف و اندازه‌گیری شده‌اند. در همین راستا انواع خطاهای رخ داده در تراکنش‌ها، دسترس پذیری حس شده و نیز تراکنش‌های ناتمام در این بخش تحلیل و مورد بررسی قرار گرفته است. تحلیل خطاهای تراکنش‌ها نشان می‌دهد که عمده‌ترین دلیل بروز خطاها، همچنان از نوع خطاهای کاربری است که این نوع خطا به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت است.

در آبان ماه ۱۳۹۶ تعداد کل تراکنش‌های ناموفق نسبت به مهر ماه با رشد $۲/۸۹$ - درصدی مواجه بوده است. تعداد خطاهای پذیرندگی، کاربری، کسب‌وکار، شاپرکی و صادر کنندگی به ترتیب با افزایش $۸/۷۴$ - ، $۰/۳۲$ ، $۴۶/۶۸$ - ، $۲۶/۷۴$ - ، $۲۰/۴۰$ - درصدی همراه بوده است.

میزان دسترس‌پذیری محاسبه شده آبان ماه ۱۳۹۶ به ازای شبکه شاپرک $۹۹/۹۸$ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به مقدار مشابه در ماه گذشته $۰/۰۱$ درصد افزایش داشته است. همچنین میزان دسترس‌پذیری محاسبه شده به ازای شبکه پرداخت در آبان ماه ۱۳۹۶، $۹۸/۹۱$ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به میزان مشابه در مهر ماه ۱۳۹۶ افزایش $۰/۳۱$ درصدی، و در قیاس نقطه به نقطه افزایش $۰/۵$ درصدی را تجربه نموده است.

بخش چهارم: در این بخش ابتدا عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت مورد بررسی قرار گرفته و سپس به طور ویژه عملکرد آن‌ها در بازار ابزار کارتخوان فروشگاه‌های تحلیل می‌شود. نتایج شاخص سهم از بازار شرکت‌های PSP حاکی از آن بوده که در آبان ماه نیز چون گذشته شرکت "به‌پرداخت ملت" بیشترین سهم تعدادی و مبلغی از بازار را به خود اختصاص داده و همچنان در جایگاه نخست قرار گرفته است. سهم بازار مبلغی این شرکت بیش از دو برابر سهم بازار دومین شرکت دارنده‌ی بازار مزبور، یعنی "کارت اعتباری ایران کیش" می‌باشد. از سویی دیگر نوسان قابل ملاحظه‌ای نه تنها در سهم تعدادی شرکت‌ها، بلکه در سهم بازار مبلغی آن‌ها نیز صورت پذیرفته است و با وجود کاهش و افزایش اندکی در سهم بازار برخی از شرکت‌ها، در رتبه‌بندی آن‌ها نسبت به ماه گذشته تغییر خاصی مشاهده نمی‌شود.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در این ماه به طور همزمان بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های به شرکت "به‌پرداخت ملت" و بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به شرکت "آسان پرداخت پرشین" تعلق داشته است. در این ماه

همچنان شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" بالاترین سهم را در حجم تراکنش‌های اینترنتی کسب نموده است. بالاترین سهم مبلغی تراکنش‌های اینترنتی همچنان چون گذشته، در اختیار شرکت "به پرداخت ملت" است.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی پرداخت کارت در این ماه به طور همزمان بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های خرید به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق داشته است. این شرکت، بالاترین سهم تراکنش‌های مانده‌گیری را نیز به خود اختصاص داده است. در آبان ماه همچنان شرکت "آسان پرداخت پرشین" بالاترین سهم را در حجم تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ کسب نموده و بالاترین سهم مبلغی تراکنش‌های مذکور همچنان چون ماه گذشته، در اختیار شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" است.

در ماه آبان شرکت "مینا کارت آریا" با سهم ۰/۰۱۵ درصدی جایگاه نخست در بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را به دست آورده است. بیشترین نسبت تعداد خطای پذیرندگی به کل تعداد تراکنش‌ها نیز به شرکت‌های "کارت اعتباری ایران کیش" اختصاص داشته است. در مقایسه ماهانه عملکرد این شرکت‌ها ملاحظه می‌شود که بیشترین کاهش در نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها (عملکرد مثبت)، در شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" رخ داده و بیشترین تغییرات مثبت این شاخص به شرکت "تجارت الکترونیک پارسین" تعلق داشته است.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال - هیرشمن در ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های نشان‌دهنده تمرکز ملایم است. این شاخص همچنین از وجود تمرکز بالا در دو بازار ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی حکایت دارد. به این معنا که تعداد بسیار کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" و پس از آن دو شرکت "به پرداخت ملت" و "تجارت الکترونیک پارسین" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت‌های "آسان پرداخت پرشین"، "پرداخت نوین آریا" و نیز "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های موبایلی تاثیرگذار هستند. شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP نسبت به مهر ماه در بازار این دو ابزار افزایش نشان می‌دهد. روند صعودی این شاخص در ابزار پذیرش اینترنتی بگونه‌ای بوده است که میزان تمرکز بازار آن از تمرکز ملایم مجدداً به تمرکز بالا تغییر یافته است.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرfindال - هیرشمن تنها در بازار سرویس پرداخت قبض و خرید شارژ نشان‌دهنده تمرکز بالا است؛ به این معنا که تعداد بسیار کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت "آسان پرداخت پرشین" و با اختلاف دو شرکت "پرداخت نوین آرین" و "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ از بیشترین سهم برخوردارند. این شاخص همچنین از وجود تمرکز ملایم در بازار سرویس‌های خرید و مانده‌گیری حکایت دارد.

در بررسی تعداد ابزارهای پذیرش فعال در آبان ماه، شرکت "به‌پرداخت ملت" در دو ابزار کارتخوان فروشگاه‌ی و ابزار پذیرش موبایلی، به ترتیب با ۱۵/۸۵ درصد و ۹۷/۵۳ درصد بالاترین سهم را به خود اختصاص داده‌است. بازتعریف برخی از کارتخوان‌های فروشگاه‌ی به عنوان ابزار پذیرش موبایلی در ماه‌های گذشته در این شرکت سبب گردیده بود تا اختلاف سهم قابل ملاحظه‌ای بین ابزارهای فوق در شرکت "به‌پرداخت ملت" نسبت به سایر شرکت‌ها مشاهده شود. در این ماه نیز مجدداً این شرکت تعداد قابل توجهی از ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ی خود را به‌صورت ابزار پذیرش موبایلی بازتعریف نموده است. این امر با توجه به توسعه پرداخت الکترونیکی مبتنی بر فناوری NFC و تغییر رویکرد برخی شرکت‌ها به سوی آن، قابل انتظار است. همچنین در این ماه نیز تعداد ابزار اینترنتی شرکت "آسان پرداخت پرشین" به علت استمرار رفتار آن در بازتعریف برخی از ابزارهای کارتخوان آن به‌عنوان ابزار اینترنتی با رقمی معادل با ۸۶/۹۲ درصد، بیشترین سهم بازار را نشان می‌دهد.

در بررسی تعداد ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار، در آبان ماه شرکت "به‌پرداخت ملت" در هر سه ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ی، ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی، بالاترین سهم را به خود اختصاص داده‌است. در ابزار پذیرش اینترنتی و ابزار پذیرش موبایلی تراکنش‌دار به ترتیب ۴/۴۱ بر سهم بازار شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" افزوده و ۱/۷۹ درصد از سهم بازار شرکت "به‌پرداخت ملت" کاسته شده است. تغییرات سهم بازار شرکت‌ها در پشتیبانی از ابزارهای کارتخوان فروشگاه‌ی تراکنش‌دار چندان قابل ملاحظه نمی‌باشد.

نتایج محاسبه شاخص اثر بخشی کارتخوان فروشگاه‌ی فعال سیستمی در بعد کشوری مبین آن است که شرکت‌های "به‌پرداخت ملت"، "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" همانند ماه‌های گذشته شاخص اثربخشی بالاتر از یک داشتند. این شرکت‌ها نه تنها در شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ی

فعال سیستمی عددی بالاتر از یک کسب نموده‌اند، بلکه در اثربخشی ابزارهای کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش-دار، نیز به رقمی بالاتر از یک دست یافته‌اند. این بدان معناست که این شرکت‌ها هم در بین کارتخوان‌های فعال سیستمی و هم در بین کارتخوان‌های تراکنش‌دار نسبت سایر شرکت‌ها، تراکنش بیشتری جذب نموده و کارایی مناسبی را نشان می‌دهند. بیشترین بهبود در شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در دو شرکت "الکترونیک کارت دماوند" و "پرداخت الکترونیک سامان" با افزایش ۰/۰۲۷ واحدی رخ داده است.

در بعد استانی همانند ماه‌های گذشته تنها سه شرکت "به‌پرداخت ملت"، "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" در بیشتر استان‌ها با شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی بالاتر از یک مواجه بوده‌اند. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاه‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند. شرکت "به‌پرداخت ملت" در تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های و نیز در تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی بالاترین سهم از بازار را در اکثر استان‌های کشور داشته‌است.

در آبان ماه تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی با افزایش ۰/۴۸ درصدی مواجه شده است. در این ماه تنها سه شرکت از تعداد پایانه‌های مذکور خود کاسته‌اند که عمده‌ترین کاهش در شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" مشاهده می‌شود. در بررسی شرکت‌ها از منظر نسبت مجموع کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی به پایانه‌های فعال سیستمی آن شرکت، ملاحظه شد که در این ماه نیز کمترین رقم این شاخص با رقمی معادل ۸/۲۴ درصد به شرکت "آسان پرداخت پرشین" تعلق دارد. بیشترین نسبت مذکور در شرکت "الکترونیک کارت دماوند" مشاهده می‌شود. بالغ بر ۴۰ درصد از کارتخوان‌های فعال سیستمی این شرکت، کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش گزارش شده‌اند.

بخش پنجم: در این بخش از گزارش، بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها و بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار را مورد بررسی قرار می‌دهیم.

نتایج شاخص بازار در بخش بانک‌های پذیرنده نشان دهنده آن است که همچنان "بانک ملت" بیشترین سهم از بازار را چه به لحاظ تعدادی و چه به لحاظ مبلغی به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته است. همچنین از بازار کل تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و نیز به تفکیک هر بانک همچنان "بانک ملت" در جایگاه نخست قرار دارد.

در بررسی سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک در شبکه پرداخت کشور مشاهده می‌گردد که در بانک‌های کشور همچنان بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاه‌های بوده است.

شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های موبایلی همچنان نشان‌دهنده تمرکز بالا در بازار این ابزار است. مقدار این شاخص در بازار کارتخوان فروشگاه‌های و ابزار پذیرش اینترنتی مبین وجود تمرکز ملایم در بین بانک‌های پذیرنده می‌باشد.

در بحث صادرکنندگی کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سویچ شاپرک تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در آبان ماه ۹۶ نسبت به مهرماه رشد مثبت ۰/۸۱ درصد داشته است. در این ماه نسبت به ماه گذشته، نرخ رشد در دسته‌های کارت‌های تراکنش‌دار "کارت برداشت" و کارت‌های "اعتباری" مثبت، اما در دسته "کارت هدیه و بن کارت" منفی بوده است.

در بررسی سهم بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در آبان ماه ۱۳۹۶، نتایج حاکی از آن بوده که بیشترین کارت برداشت تراکنش‌دار متعلق به بانک "ملی ایران"، بیشترین کارت هدیه و بن کارت تراکنش‌دار متعلق به بانک "صادرات ایران" و بیشترین کارت اعتباری تراکنش‌دار متعلق به بانک "ملت" بوده است. در بین کارت‌های تراکنش‌دار در آبان ماه، همانند ماه‌های گذشته بیشترین تعداد متعلق به کارت برداشت، سپس کارت هدیه و بن کارت بوده و کارت اعتباری کمترین تعداد را داشته است.

در بررسی شاخص سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش‌دار در هر بانکی به کارت برداشت و سپس کارت هدیه و بن کارت اختصاص داشته و کارت اعتباری کمترین سهم (در بیشتر بانک‌ها سهم صفر) را در این بین داشته است.

شاخص هرفیندال - هیرشمن به منظور بررسی میزان رقابت بانک‌ها در صدور انواع کارت‌های بانکی نیز مورد بررسی قرار گرفت که به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات دقیق کارت‌های صادر شده، از کارت‌های تراکنش‌دار شبکه شاپرک در محاسبه این شاخص استفاده شد. شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار صادر کنندگی در هر سه دسته "کارت برداشت"، "کارت هدیه و بن کارت" و "کارت اعتباری"، با رشد مثبت مواجه بوده است. کارت‌های "برداشت" برخلاف ماه‌های گذشته که در طبقه "رقابتی" قرار می‌گرفت، در آبان ماه در طبقه

"تمرکز ملایم" قرار گرفته است که این موضوع نشان دهنده آنست که با وجود اختلاف خیلی کم با طبقه "رقابتی" به معنای فاصله گرفتن از بازار استاندارد این نوع کارت در بین بانک‌های کشور می‌باشد. بودن در طبقه "رقابتی" بدان معناست که تا قبل از این سهم بازار بانک‌های صادر کننده در بازار صدور "کارت برداشت" پراکندگی متناسبی داشته است، اما در آبان ماه جهش کارت برداشت به طبقه "تمرکز ملایم" باعث فاصله هر چند اندک از این وضعیت شده و این نشان دهنده رفتن برخی از بانک‌های صادر کننده به سمت صدور بیشتر و فاصله گرفتن از وضعیت استاندارد و رقابتی می‌باشد که به نظر می‌رسد تحلیل بیشتر در این زمینه با بررسی این شاخص در ماه‌های آینده میسر خواهد بود.

همچنین در این بخش مقایسه ای آماری بین تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادرکنندگی و پذیرندگی به تفکیک هر بانک صورت گرفته است. بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های صادر شده به سه بانک "ملی ایران"، "ملت" و "صادرات ایران"، بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده به سه بانک "ملت"، "ملی ایران" و "پارسیان"، بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌های صادر شده به سه بانک "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" و بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده به سه بانک "ملت"، "صادرات ایران" و "ملی ایران" اختصاص یافته است.

در محاسبه شاخص اختلاف تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک جهت نشان دادن برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرک، مشاهده می‌گردد که سه بانک "ملت"، "پارسیان" و "سامان" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده را دارا بوده و بانک‌های "ملی ایران"، "صادرات ایران" و "تجارت" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را داشته اند. این بدین معناست که در سه بانک نخست ورود منابع مالی بیشتر از میزان خروج آن از بانک و در سه بانک دیگر برعکس است.

در راستای بررسی سهم هر بانک از کل تعداد تراکنش‌ها برای رسیدن به دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور مجموع تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک محاسبه گردیده است. این شاخص نشان می‌دهد که به ترتیب بانک‌های "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" بیشترین سهم تعدادی از کل تراکنش‌های

شاپرکی در شبکه پرداخت را از آن خود کرده‌اند و کمترین سهم به بانک "مشترک ایران-ونزوئلا" تعلق گرفته است.

از منظر مبلغی گردش مالی شاپرکی که مجموع مبالغ صادرکنندگی و پذیرندگی هر بانک است، بانک‌های "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" بیشترین گردش مالی شاپرکی و بانک "مشترک ایران-ونزوئلا" کمترین گردش مالی شاپرکی را در اختیار دارند.

در بررسی اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده هر بانک با تراکنش‌های صادر شده توسط آن بانک، سه بانک "ملت"، "سامان" و "پارسیان" (تغییر جایگاه دو بانک "سامان" و "پارسیان" نسبت به ماه گذشته) بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادرشده و پذیرش شده را دارا بوده و بانک‌های "ملی ایران"، "مسکن" و "تجارت" (در ماه گذشته "موسسه اعتباری نور" در مکان دوم و بانک "تجارت" در جایگاه پنجم و بانک "مسکن" در جایگاه سوم در بیشترین اختلاف منفی قرار داشتند)، بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند. این بدان معناست که وجوهات ذخیره شده در حساب‌های دارندگان کارت عمدتاً از طریق ابزار پرداخت الکترونیکی از بانک‌های "ملی ایران"، "مسکن" و "تجارت" به سمت بانک‌های "ملت"، "سامان" و "پارسیان" در حال انتقال است.

در بخش آخر از بررسی بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها برای ترسیم وضعیت کلی صنعت و محاسبه برآوردی از میزان کارمزدهای پرداختی بانک‌های پذیرنده و حفظ تعادل بین رسوب ناشی از جذب وجوهات تراکنش‌ها و کارمزدهای پرداختی به شبکه پرداخت، همانند ماه‌های گذشته به محاسبه "میزان کارمزد پرداخت شده بانک پذیرنده به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ تراکنش خرید پذیرش شده" برای بانک‌های پذیرنده پرداخته شده است. به طور متوسط در آبان ۱۳۹۶، بانک‌های پذیرنده با ۵/۴۸ درصد رشد مثبت نسبت به ماه گذشته (مهر ماه) میزان ۱۱۸/۹۱ ریال از هر صد هزار ریال مبلغ جذب شده را به عنوان کارمزد پرداخت کرده‌اند که در میان بانک‌های پذیرنده، بانک "توسعه صادرات ایران" با ۲/۴۰ درصد رشد منفی نسبت به ماه گذشته کمترین متوسط یعنی مبلغ ۳۳/۴۵ ریال از هر صد هزار ریال مبالغ جذب شده را به عنوان کارمزد پرداخت کرده است و بانک "خاورمیانه" با ۶/۸۸ درصد رشد مثبت نسبت به ماه گذشته با مبلغ ۲۸۳/۱۷ ریال بیشترین کارمزد را به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ جذب شده، پرداخت کرده است.

از آنجایی که کارمزد پرداختی، تنها هزینه‌ای نیست که بانک پذیرنده متقبل می‌شود. این بانک در ازای نصب هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌های نیز مبلغی را به عنوان اجاره بها و پرستاری ابزار کارتخوان به شرکت PSP پرداخت می‌نماید. این مبلغ به ازای ابزارهای مختلف متفاوت است. به جهت اینکه برآوردی از میزان هزینه‌های بانک به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش پذیرش شده با توجه به میزان اجاره پرداختی نیز ارائه گردد، با فرض اجاره متوسط ۳۰۰,۰۰۰ ریال (سی هزار تومان به ازای هر ابزار کارتخوان در ماه)، هزینه‌های پرداختی بانک‌ها به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ پذیرش شده محاسبه و عامل اجاره پرداختی هر بانک نیز به میزان کارمزد پرداختی در بانک‌ها اضافه گردیده و شاخص جدید "کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید با احتساب هزینه اجاره بها" تعریف شده و به این ترتیب بالاترین نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید در آبان ۱۳۹۶ با احتساب اجاره ابزارهای کارتخوان به بانک "خاورمیانه" و کمترین آن به بانک "توسعه صادرات ایران" تعلق گرفته است.

بر اساس ابلاغیه‌های بانک مرکزی مبنی بر تعیین کارمزدهای ارائه خدمات پرداخت کارت، تنها کارمزدی که توسط بانک‌های صادرکننده به تراکنش‌های کارتی تعلق می‌گیرد، برای تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ تعریف شده است که در بخش آخر گزارش شاخص "میزان کارمزد پرداخت شده توسط بانک صادرکننده به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ"، برای آبان ماه ۹۶ محاسبه گردیده و با توجه به اطلاعات داده‌های موجود مشخص می‌گردد که در کل بانک‌های صادرکننده در آبان ماه به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ مبلغ ۵۸۸/۴۱ ریال (۱۴/۲۹ درصد رشد مثبت نسبت به مهر ماه) کارمزد پرداخت نموده‌اند که در این بین، در آبان ۹۶، بانک "صنعت و معدن" با ۳۵/۷۵ ریال (۲۰/۳۲ درصد کاهش نرخ رشد نسبت به ماه گذشته) پایین‌ترین مبلغ کارمزد را برای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ در شبکه پرداخت کارتی و بانک "حکمت ایرانیان" با مبلغ ۱۵۸۲/۳۱ ریال (با ۱/۴۳ درصد افزایش نرخ رشد نسبت به ماه گذشته) و پس از آن "شرکت دولتی پست بانک" با مبلغ ۱۳۶۵/۹۶ ریال دومین بالاترین مبلغ کارمزد را به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت و قبض و خرید شارژ، پرداخت کرده‌اند.

۰.۷. واژه‌نامه

در این بخش انواع واژگان به کار برده شده در متن گزارش شاپرک در دو بخش واژگان تخصصی شبکه الکترونیک پرداخت کارت بر اساس "مستند تعاریف پایه شبکه الکترونیک پرداخت کارت" و اصطلاحات و شاخص‌های تخصصی اقتصادی و فرمول‌های نحوه محاسبه این شاخص‌ها بیان می‌شود.

شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپرک

شبکه الکترونیکی پرداخت کارت یا شاپرک، شبکه‌ای است که به منظور ساماندهی نظام پرداخت الکترونیک کشور ایجاد شده و کلیه تراکنش‌های حاصل از «ابزار پذیرش» توسط این شبکه نظارت و کنترل می‌شود و به طور کلی نظارت بر عملکرد فنی و اجرایی و انجام عملیات تسویه را بر عهده دارد.

شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت

شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت^{۳۷}؛ شخصیت حقوقی است که در جمهوری اسلامی ایران در قالب شرکت سهامی به ثبت رسیده و بر اساس مجوزی که از بانک مرکزی ج.ا.ا. و شاپرک دریافت می‌نماید و بر طبق مقررات ناظر بر شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت، و الزامات و دستورالعمل‌های ابلاغی شاپرک فعالیت می‌نمایند. در حال حاضر ۱۲ شرکت ارائه‌دهنده خدمت پرداخت از بانک مرکزی مجوز فعالیت دریافت کرده‌اند که در فصل مربوطه از این گزارش به تفصیل مورد بررسی قرار گرفته اند.

بانک صادرکننده^{۳۸}

بانکی است که انواع کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید. این بانک‌ها همه انواع کارت پرداخت را با مجوز بانک مرکزی صادر می‌نمایند.

بانک پذیرنده^{۳۹}

بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است. شبکه پرداخت اطلاعات حساب پذیرنده را از طریق "شماره شبان" ۴۰ پذیرندگان دریافت می‌نماید.

انواع خدمات^{۴۱} شبکه پرداخت

خدمت اصلی شبکه پرداخت کارت، انتقال وجوه ناشی از خرید کالا و خدمات از حساب خریدار به حساب فروشنده است. البته خدمات ارزش افزوده دیگری نظیر پرداخت قبوض شناسه دار خدمات شهری و خرید شارژهای تلفن همراه و نهایتاً تراکنش‌های مانده‌گیری نیز در این شبکه ارائه می‌شوند که به خدمات اصلی شبکه تبدیل شده‌اند.

^{۴۱} Service Type

^{۳۷} Payment Service Provider

^{۳۸} Issuer Bank

^{۳۹} Acquirer Bank Acquirer

^{۴۰} IBAN: International Bank Account Number

تراکنش خطای شاپرکی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا سوئیچ یکپارچه‌ساز شاپرک می‌باشد.

تراکنش خطای کاربری

خطاهای کاربری به دلیل مشکلات دارنده کارت نظیر کمبود موجودی و یا رمز اشتباه پدید می‌آیند. علت بروز این خطاها، اشتباهات کاربر (دارنده کارت) می‌باشد. گرچه این تراکنش از دید کاربر نهایی ناموفق است اما از منظر و دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده و شبکه پرداخت، خدمات خود را به این تراکنش به انجام رسانده است.

تراکنش خطای کسب و کار

تراکنشی است که بر اثر راهبری سیستم و بدون دخالت ذینفعان مختلف شبکه پرداخت الکترونیک کارت پدید می‌آید و عملاً هیچ یک از شرکت‌های PSP، شاپرک، بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در وقوع آن نقش ندارند. طبیعتاً لحاظ این نوع خطا به حساب هر یک از ذینفعان مزبور به لحاظ فنی قابل پذیرش نمی‌باشد و لذا به طور جداگانه، تحت عنوان خطای کسب و کار معرفی می‌شود؛ خطاهایی از جمله "عملیات اصلاحیه این تراکنش، قبلاً با موفقیت صورت پذیرفته است" و غیره.

تراکنش موفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش‌های موفق کاربری هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می‌شوند؛ چرا که نمایش دهنده‌ی نقصی در شبکه نیستند و به علت اشتباه کاربران یا انجام عملیات روزانه‌ی سیستم رخ داده‌اند.

تراکنش ناموفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای صادرکنندگی و شتاب، خطاهای شاپرکی و خطاهای پذیرندگی می‌باشند.

تراکنش موفق سیستمی شاپرکی

تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپرک موفق است و کل تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارت به جز تراکنش‌های خطای شاپرکی را شامل می‌شود.

ابزار پذیرش تراکنش

عبارت است از سخت‌افزار و نرم‌افزاری که امکان تراکنش را برای دارنده کارت فراهم می‌سازد. انواع ابزارهای موجود در شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت شامل دستگاه‌های کارتخوان فروشگاه، ابزار پذیرش اینترنتی، ابزار پذیرش موبایلی، و کیوسک پرداخت است.

کارتخوان فروشگاه^{۴۸}

ابزاری است سیار و یا غیر سیار که با پذیرش کارت بانکی می‌تواند امکانی را فراهم کند تا وجه به صورت الکترونیکی از حساب دارنده کارت به حساب پذیرنده منتقل شود. این ابزار هم به صورت مستقل و هم به صورت متصل به کامپیوتر^{۴۹} در ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد. بیشتر کاربرد این ابزار در ایران مربوط به خرید کالا و خدمات است.

کارتخوان فعال سیستمی

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده و وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "Y" ذکر شده است که بدان معناست که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه پرداخت را دارد.

^{۴۹} PC-POS / IPOS(Integrated POS)

^{۴۸} EFTPOS

تراکنش خطای شاپرکی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا سوئیچ یکپارچه‌ساز شاپرک می‌باشد.

تراکنش خطای کاربری

خطاهای کاربری به دلیل مشکلات دارنده کارت نظیر کمبود موجودی و یا رمز اشتباه پدید می‌آیند. علت بروز این خطاها، اشتباهات کاربر (دارنده کارت) می‌باشد. گرچه این تراکنش از دید کاربر نهایی ناموفق است اما از منظر و دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده و شبکه پرداخت، خدمات خود را به این تراکنش به انجام رسانده است.

تراکنش خطای کسب و کار

تراکنشی است که بر اثر راهبری سیستم و بدون دخالت ذینفعان مختلف شبکه پرداخت الکترونیک کارت پدید می‌آید و عملاً هیچ یک از شرکت‌های PSP، شاپرک، بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در وقوع آن نقش ندارند. طبیعتاً لحاظ این نوع خطا به حساب هر یک از ذینفعان مزبور به لحاظ فنی قابل پذیرش نمی‌باشد و لذا به طور جداگانه، تحت عنوان خطای کسب و کار معرفی می‌شود؛ خطاهایی از جمله "عملیات اصلاحیه این تراکنش، قبلاً با موفقیت صورت پذیرفته است" و غیره.

تراکنش موفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش‌های موفق کاربری هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می‌شوند؛ چرا که نمایش دهنده‌ی نقصی در شبکه نیستند و به علت اشتباه کاربر یا انجام عملیات روزانه‌ی سیستم رخ داده‌اند.

تراکنش ناموفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای صادرکنندگی و شتاب، خطاهای شاپرکی و خطاهای پذیرندگی می‌باشند.

تراکنش موفق سیستمی شاپرکی

تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپرک موفق است و کل تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارت به جز تراکنش‌های خطای شاپرکی را شامل می‌شود.

ابزار پذیرش تراکنش

عبارت است از سخت‌افزار و نرم‌افزاری که امکان تراکنش را برای دارنده کارت فراهم می‌سازد. انواع ابزارهای موجود در شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت شامل دستگاه‌های کارتخوان فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی، ابزار پذیرش موبایلی، و کیوسک پرداخت است.

کارتخوان فروشگاهی^{۴۸}

ابزاری است سیار و یا غیر سیار که با پذیرش کارت بانکی می‌تواند امکانی را فراهم کند تا وجه به صورت الکترونیکی از حساب دارنده کارت به حساب پذیرنده منتقل شود. این ابزار هم به صورت مستقل و هم به صورت متصل به کامپیوتر^{۴۹} در ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد. بیشتر کاربرد این ابزار در ایران مربوط به خرید کالا و خدمات است.

کارتخوان فعال سیستمی

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده و وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "Y" ذکر شده است که بدان معناست که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه پرداخت را دارد.

^{۴۸} PC-POS / IPOS(Integrated POS)

^{۴۹} EFTPOS

کارتخوان غیر فعال سیستمی

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده اما وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "N" ذکر شده است که بدان معناست که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه پرداخت را ندارد و به هر دلیل فاقد تراکنش خواهد بود.

کارتخوان پر تراکنش

با توجه به تعریف شاپرک در سنجش کارایی ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاه، کارتخوان پر تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در هر ماه، ۶۰ یا بیش از ۶۰ تراکنش داشته یا مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در هر ماه حداقل ۲۰ میلیون ریال باشد.

کارتخوان کم تراکنش

با توجه به تعریف شاپرک در سنجش کارایی ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاه، کارتخوان کم تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه زمانی سه ماه متوالی، کمتر از ۶۰ تراکنش مالی در هر ماه داشته باشد و مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در سه ماه کمتر از ۲۰ میلیون ریال در ماه باشد. این سنج به جهت شناسایی ابزارهایی است که در شبکه پرداخت از کارایی مناسب برخوردار نیستند.

کارتخوان بدون تراکنش

کارتخوان تراکنش دار، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه‌ی زمانی سه ماهه حتی یک عدد تراکنش مالی نداشته باشد.

کارتخوان دارای تراکنش (تراکنش دار)

کارتخوان تراکنش دار، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه‌ی زمانی سه ماهه حداقل یک تراکنش مالی داشته باشد.

ابزار پذیرش اینترنتی

ابزاری است که امکان انجام هرگونه عملیات پرداخت را بدون حضور کارت از طریق اینترنت و درگاه پرداخت اینترنتی^{۵۰}، فراهم می‌نماید. ساختار تعامل وبسایت‌های فروشندگان با درگاه پرداخت اینترنتی که از طریق شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت ارائه می‌شود، از طریق اتصال امن اینترنتی بر مبنای پروتکل TCP/IP در لایه شبکه اتفاق می‌افتد.

ابزار پذیرش موبایلی

ابزاری است که امکان انجام هرگونه عملیات پرداخت را بدون حضور کارت از طریق تلفن همراه و درگاه پرداخت موبایلی^{۵۱}، فراهم می‌آورد. ابزار موبایل قابلیت‌های فراوانی در صنعت پرداخت داشته و می‌تواند هم به عنوان کارت و هم به عنوان ترمینال ایفای نقش کند. کانال‌های مختلف پرداخت بر روی موبایل قابل تعریف هستند، از جمله کانال پرداخت‌های داخل فروشگاه^{۵۲} نظیر NFC، پرداخت‌های برخط از طریق USSD، پرداخت‌های از طریق وب از روی موبایل^{۵۳} و همچنین پرداخت‌های از طریق اپلیکیشن‌های موبایلی^{۵۴}. اما آنچه در حال حاضر در شبکه پرداخت کشور مجوز فعالیت دارد، کانال USSD فقط برای تراکنش‌های خرید شارژ و پرداخت قبض و همچنین کاربرد NFC از طریق گوشی‌های تلفن همراه است.

^{۵۴} In-App Purchase

^{۵۰} Internet Payment Gateway

^{۵۱} Mobile Payment Gateway

^{۵۲} In-Store

^{۵۳} Web-Mobile

انواع کارت‌های رایج در شبکه ۵۵

انواع کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سویچ شاپرک، از نظر کاربری شامل کارت برداشت، کارت پیش پرداخته و کارت اعتباری می‌باشد.

کارت برداشت (بدهی) ۵۶

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک یا چند حساب سپرده‌ای نزد بانک‌ها و جزء رایج‌ترین کارت‌های مورد استفاده می‌باشد که کد محصول ۱X دارد. مشتری می‌تواند با افتتاح یکی از سپرده‌های قرض‌الحسنه، جاری یا مدت دار، تا سقف وجهی که نزد بانک سپرده‌گذاری کرده است برداشت وجه و خرید کالا و خدمات را از درگاه‌های بانکداری الکترونیک به عمل آورد.

کارت پیش پرداخته (بی‌نام) ۵۷

مشخصات دارنده این نوع کارت بر روی جسم کارت درج نمی‌شود، این کارت‌ها به انواع زیر تقسیم می‌شوند. کارت‌های بی‌نام دارای سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، نظیر کارت‌های خرید بی‌نام و برخی بن کارت‌ها که معمولاً به صورت گروهی صادر می‌شوند. کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، که ماهیتاً قابل انتقال به غیر بوده و به دو دسته تقسیم می‌شوند؛ کارت‌های بر خط^{۵۸} نظیر کارت هدیه که انجام تراکنش توسط آن‌ها مستلزم تایید توسط سامانه‌های متمرکز کارت است. کد محصول این کارت‌ها، ۲X، ۳X و ۴X می‌باشد و کارتهای برون خط^{۵۹} نظیر کارت‌های کیف پول الکترونیکی (کارت هوشمند) که انجام تراکنش توسط آن‌ها می‌تواند بدون نیاز به تعامل با سامانه‌های متمرکز کارت صورت پذیرد. در این گونه کارت‌ها، ارزش پولی مستقلاً بر روی فیزیک کارت و در تراشه ذخیره می‌شود. کد محصول این نوع کارت ۵X می‌باشد. کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی، در حکم پول

نقد بوده و با توجه به اینکه همانند اسکناس و مسکوک ردیابی تراکنش‌ها و تشخیص هویت دارنده آن میسر نیست، در صورت مفقود شدن یا سرقت این کارت‌ها، دارنده کارت و رمز مربوط به آن صاحب کارت شناخته می‌شود. با این وجود بانک‌ها مکلفند برای این قبیل کارت‌ها-نظیر سایر کارت‌های پرداخت-حداقل خدمات مانده‌گیری و تغییر رمز را تعریف کنند.

کارت اعتباری ۶۰

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک خط اعتباری با سقف معین تخصیص یافته از طرف بانک به دارنده کارت، که او را قادر می‌سازد بدون داشتن سپرده نسبت به پرداخت وجه کالا و خدمات مبادرت کند. کد محصول این نوع کارت ۶X می‌باشد. این کارت‌ها در شبکه شاپرک پذیرفته شده و چارچوب کارمزدی مستقل خود را دارند. مسئولیت مدیریت ریسک اعتباری دارندگان این کارت به عهده بانک صادرکننده می‌باشد.

تراکنش دارنده‌ی کارت

یکی از انواع تراکنش است و به تراکنش‌های ارسالی از طرف دارنده‌ی کارت گفته می‌شود که با شناسه‌ی ۲۲۰۰ و ۲۱۰۰ وارد شبکه‌ی پرداخت (شاپرک) می‌شوند (لازم به ذکر است با عملیاتی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰ در تاریخ ۱۳۹۳/۰۴/۰۶ در سویچ شاپرک، تراکنش‌های با شناسه‌ی ۲۰۰ به ۲۲۰۰ و تراکنش‌های با شناسه‌ی ۱۰۰ به ۲۱۰۰ تبدیل شدند. این تغییرات مطابق با استاندارد ISO ۸۵۸۳ نسخه‌ی ۲۰۰۳ می‌باشد). در این تراکنش‌ها با شناسه‌ی ۲۲۰۰ عملیات برداشت از کارت انجام می‌شود ولی با شناسه‌ی ۲۱۰۰ عملیات مالی انجام نشده و تنها خدمت مانده‌گیری ارائه می‌شود.

^{۵۸} online

^{۵۹} offline

^{۶۰} Credit card

^{۵۵} بانک مرکزی (۱۳۸۶) اعلام مشخصات انواع ابزارهای پرداخت کارتی در نظام بانکی کشور.

^{۵۶} Debit card

^{۵۷} prepaid

تراکنش تأییدیه انجام تراکنش

به تراکنش‌هایی گفته می‌شود که توسط شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت ارسال می‌شود. هدف از این تراکنش‌ها تأییدیه انجام تراکنش و درخواست برای واریز مبلغ برداشتی از کارت به حساب پذیرنده است. مطابق این درخواست‌ها عملیات واریز به حساب پذیرنده در سیکل‌های زمانی مشخص انجام می‌گیرد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۲۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۲۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰). شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت تا حداکثر ۴۸ ساعت فرصت دارند (معادل یک cut-off یا تغییر روز مالی) این تراکنش را به ازای هر تراکنش دارنده‌ی کارت ارسال کنند. برخی خطاهای پذیرندگی رخ داده در تراکنش‌ها، مربوط به عدم ارسال تأییدیه تراکنش به شبکه است.

تراکنش اصلاحیه

اگر تراکنش دارنده‌ی کارت دچار خطا شود ولی برداشت از کارت انجام شده باشد، یک تراکنش اصلاحیه در شبکه تولید می‌شود تا متعاقب آن، مبلغ برداشت شده به دارنده‌ی کارت بازگردد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۴۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۴۰۰ و ۴۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰).

تراکنش ناتمام^{۶۱}

تراکنش دارنده‌ی کارت که از نظر کاربری موفق بوده است و به ازای آن تراکنش درخواست واریز تا ۴۸ ساعت به سوی شاپرک ارسال نشده است را تراکنش ناتمام می‌گویند (معادل تراکنش موفق کاربری با شناسه‌ی ۲۲۰۰ که تراکنش ۲۲۲۰ آن در مدت مجاز ارسال نشده است). وجود تراکنش‌های ناتمام به نوعی مشکل کیفی قلمداد می‌گردد.

تراکنش مالی

تراکنشی است که نوع خدمت آن خرید کالا و خدمات یا پرداخت قبض می‌باشد. در این تراکنش‌ها پول از دارنده‌ی کارت کسر می‌شود و عملیات مالی انجام می‌پذیرد. طبیعتاً تراکنش مانده‌گیری از زمره تراکنش‌های غیر مالی است.

اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌ها

این شاخص یکی از روش‌های سنجش و مقایسه شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت در فرآیند بازاریابی و نصب ابزار در بازار است. این شاخص برابر با نسبت سهم تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل، به سهم تعداد کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل است. به عبارت دیگر:

$$\text{تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت} \\ \text{تعداد تراکنش‌های کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی} \\ = \frac{\text{تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت}}{\text{تعداد کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی}}$$

عدد حاصل میزان اثربخشی کارتخوان‌های یک شرکت در شبکه پرداخت الکترونیکی را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های شبکه شاپرک است. مثلاً اگر این شاخص برای شرکتی یک باشد، یعنی سهم آن شرکت از کل تراکنش‌های کارتخوان‌های شبکه شاپرک به اندازه سهم تعداد کارتخوان‌های آن شرکت از کل کارتخوان‌های کشور است. چنانچه این شاخص برای شرکتی بالاتر از یک باشد یعنی جذب تراکنش‌های آن بانک روی کارتخوان‌هایش بیش از سهم تعداد کارتخوان‌های آن شرکت از کل کارتخوان‌های کشور است. بالاتر بودن این شاخص، به معنی کم بازده‌تر بودن ابزارهای شرکت و طبیعتاً کاهش درآمد متصور از ابزارهای فروش است.

^{۶۱} Reconciliation Account (RA)

نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

منظور از این شاخص، محاسبه نسبت ارزش کل تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی کشور است و به شرح زیر محاسبه می‌شود:

$$100 * \frac{\text{ارزش کل تراکنش‌های شاپرکی}}{\text{نقدینگی}}$$

این نسبت، به عنوان شاخصی در جهت نمایش اندازه اقتصادی شبکه پرداخت مورد استفاده قرار می‌گیرد.

نقدینگی و حجم پول

در اقتصاد، نقدینگی به مجموع حجم پول و شبه پول^{۶۲} اطلاق می‌شود. حجم پول، اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به اضافه‌ی مانده سپرده‌های دیداری بخش خصوصی نزد بانک‌ها^{۶۳} تعریف می‌شود. سپرده‌های دیداری، سپرده‌های قابل چک کشیدن بدون بهره‌ی بخش خصوصی در بانک‌های تجاری است. منظور از شبه‌پول یا سپرده‌های غیر دیداری، انواع سپرده‌های قرض‌الحسنه پس انداز و سپرده‌های مدت‌دار هستند که به نسبت پول سرعت نقدشوندگی کمتری دارند.

سهم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از نقدینگی

این شاخص، به عنوان یک شاخص هادی، نسبت فیما بین اسکناس و مسکوک و میزان نقدینگی را بررسی می‌کند. با توجه به رقابت ابزارهای پرداخت الکترونیک و اسکناس و مسکوک، بررسی این شاخص می‌تواند به عنوان راهنمایی در جهت شناخت میزان استقبال عمومی از شبکه پرداخت در نظر گرفته شود.

$$100 * \frac{\text{اسکناس و مسکوک در دست اشخاص}}{\text{نقدینگی}}$$

تولید ناخالص داخلی

بنا به تعریف بانک مرکزی ج.ا.ا، کل ارزش ریالی محصولات نهایی تولیدشده توسط واحدهای اقتصادی مقیم کشور در دوره زمانی معین (سالانه یا فصلی) را تولید ناخالص داخلی یا GDP می‌نامند شایان توجه است که صرفاً مبادلات کالاهای نهایی در محاسبات GDP لحاظ می‌شوند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری

اگر در دوره ای تولید ناخالص داخلی با قیمت‌های همان سال مورد نظر بررسی و اندازه‌گیری شود به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری گویند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت

در بررسی روند تولید ناخالص ملی، یکی از سال‌هایی که کشور در آن از لحاظ بیکاری، تورم و تولید در وضعیت خوبی قرار دارد، را به عنوان سال پایه انتخاب می‌کنند. اگر تولید ناخالص داخلی بر حسب قیمت‌ها در سال پایه اندازه‌گیری شود، به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (حقیقی) گویند.

ارزش اسمی تراکنش‌ها^{۶۴}

منظور از ارزش اسمی تراکنش‌ها، همان مبالغ معمول گزارش شده تراکنش‌هاست که هیچ عملیات خاصی بر روی آن صورت نگرفته است.

ارزش حقیقی تراکنش‌ها

اگر در دوره‌ای، ارزش تراکنش‌ها بر حسب قیمت‌های سال پایه اندازه‌گیری شود و اثرات تورم از آن حذف شود، به آن ارزش حقیقی تراکنش‌ها گویند. نحوه محاسبه ارزش حقیقی تراکنش به این صورت است:

^{۶۴} Nominal Value

^{۶۲} Quasi money

^{۶۳} Demand deposits

سوی تمرکز حرکت کرده است. تمرکز می تواند به صورت ملایم یعنی تا اندازه ۱۸۰۰ و حتی به صورت تمرکز شدید و بالا نمود کند که بالاتر از ۱۸۰۰ است.

وضعیت تمرکز	اندازه HHI
رقابتی	کمتر از ۱۰۰۰
تمرکز ملایم	بین ۱۰۰۰ تا ۱۸۰۰
تمرکز بالا	بالای ۱۸۰۰

مبلغ اسمی تراکنش ها در ماه \bar{I}

شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه \bar{I}

شاخص دهکی توزیع مبالغ تراکنش ها

برای تعیین دهکها، تراکنش ها را به ترتیب ارزش مبالغ دسته بندی کرده و به ۱۰ قسمت برابر به لحاظ تعدادی، تقسیم می نماییم که یک دهم از تراکنش های با پایین ترین مبالغ، دهک اول و یک دهم تراکنش های با بالاترین مبالغ دهک دهم نامیده می شود.

$$\text{متوسط ارزش دهک دهم تراکنش ها} = \frac{\text{شاخص توزیع مبلغی دهکی}}{\text{متوسط ارزش دهک اول تراکنش ها}}$$

شاخص هرفیندال-هیرشمن

شاخص هرفیندال - هیرشمن یکی از شاخص های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است. این شاخص از اطلاعات همه بنگاه های صنعت برای اندازه گیری تمرکز و نیز قدرت رقابتی صنعت استفاده می کند. کاربرد اصلی این شاخص در نظارت و مراقبت از بازار انحصارات خصوصی، ادغام ها و تباری بخش های خصوصی در بازار و نیز انجام روندهای اصلاحی رفع این مشکلات برای دستیابی به بازار رقابتی است. برای به دست آوردن این شاخص از مجموع مربع سهم در بازار صنایع مختلف، اندازه های تولید، فروش، نیروی کار و مانند آن برای همه بنگاه ها در صنعت یا بازار استفاده می شود. در واقع این شاخص به هر بنگاه به اندازه سهم آن در بازار وزن می دهد. شاخص هرفیندال- هیرشمن (HHI) به صورت زیر تعریف می شود.

$$HHI = \sum_{i=1}^N S_i^2$$

که S_i^2 مربع سهم بازار بنگاه (شرکت) i و N تعداد بنگاه های موجود در صنعت یا بازار است. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال-هیرشمن، می توان در خصوص تمرکز بازار به شرح جدول زیر قضاوت نمود. وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن، از مقیاس کمتر از ۱۰۰۰ آغاز می گردد. در صورتیکه عدد به دست آمده کمتر از ۱۰۰۰ باشد نشانه رقابتی بودن محیط و در صورتیکه بالاتر از ۱۰۰۰ باشد یعنی محیط رقابت به

3

The quality of card e-payment services

Quality of services		
The ratio of successful transactions to total	% 88/49	▼
The ratio of successful transactions to total shaparak switch's transactions	% 99/97	▼
The share of each types of errors in transactions		
Acquirer error	% 0/87	▼
Shaparak network error	% 0/24	▲
Issuer error	% 23/18	▲
Cardholder Error	% 75/38	▼
Business error	% 0/33	▼
Services sensed availability		
Network sensed availability	% 97/17	▼
Shaparak sensed availability	% 99/97	▼
Reconciliation account (RA) transactions		
Ratio of reconciliation account transactions to total transactions	% 0/027	▼
percent change of reconciliation account transactions	% -4/782	▲

4

Electronic card payment network market indices in January 2017

Active EFTPOS effectiveness		
The highest effectiveness	Beh pardakht Mellat	1/710 ▼
The lowest effectiveness	Electronic cart Damavand	0/253 ▼
The ratio of number of acquiring errors to total number of transactions		
The highest ratio	Electronic Card Damavand	% 0/321 ▼
The lowest ratio	Mabna Card Arya	% 0/300 ▲
The ratio of Low Transaction to active EFTPOS		
The Highest ratio	Pardakht Electronic Pasargad	% 37/34 ▼
The Lowest ratio	Asan Pardakht Persian	% 8/15 ▲

(The first column is for PSP's data and the second one is for acquiring banks)

The highest market share			
The highest value share of transactions	% 27/91 Behpardakht Mellat	▼	% 28/45 Bank Mellat ▼
The highest numerical share of transactions	% 21/73 Behpardakht Mellat	▼	% 30/84 Bank Mellat ▼
The highest value share of transactions in each terminal			
Internet Payment Gateway	% 39/51 Behpardakht Mellat	▼	% 40/48 Bank Mellat ▼
Mobile Payment Gateway	% 44/22 Asan Pardakht Persian	▼	% 51/90 Bank Mellat ▼
EFTPOS	% 27/04 Behpardakht Mellat	▼	% 27/24 Bank Mellat ▼
The highest numerical share of transactions in each of terminals			
Internet Payment Gateway	% 30/77 Pardakht electronic Saman	▲	% 23/67 Bank Mellat ▼
Mobile Payment Gateway	% 39/99 Asan Pardakht Persian	▲	% 69/55 Bank Mellat ▼
EFTPOS	% 23/94 Behpardakht Mellat	▼	% 27/43 Bank Mellat ▼
Herfindahl-Hirschman Index			
Internet Payment Gateway	1,957	▲	1,371 ▲
Mobile Payment Gateway	2,857	▼	5,134 ▼
EFTPOS	1,426	▲	1,132 ▼
The highest share of issuing banks in number of active cards			
Prepaid card	Parsian Bank	% 19/03	▲
Credit card	Bank Mellat Iran	% 46/38	▲
Debit card	Bank Melli Iran	% 22/42	▲

Summary of key payment statistics

1

The importance of card payment network in national economy

Respect to the last published statistics

the share of liquidity

The ratio of total value of transactions to liquidity	% 9/77	▶
The ratio of coins and paper currency in the hands of the public to liquidity	% 2/46	▶
Value of transactions as a percentage of GDP	% 109/42	▼

2

Shaparak performance indices

Number & value of transactions

Number of transactions	1,448,952,304	▲
Value of transactions	1,536,991,483 mill IRR	▲

Nominal and real growth rate of value of transactions

Monthly nominal growth of value of transactions (Jan compared to Dec)	% 2/12	▼
Monthly real growth of value of transactions (Jan compared to Dec)	% 1/66	▼
Point-to-point nominal growth of the value of transactions	% 22/21	▲
Point-to-point real growth of the value of transactions	% 11/44	▲

Numerical share of transactions for each of terminals

Internet Payment Gateway	% 3/43	▲
Mobile Payment Gateway	% 8/41	▼
EFTPOS	% 88/16	▼

The value share of transactions for each types of payment services

Purchasing Goods & Services	% 95/53	▼
Bill payment & purchase mobile charge	% 4/47	▲

Numerical share of transactions for each types of payment services

The purchase of goods and services	% 77/98	▼
Bill payment & purchase mobile charge	% 15/23	▼
Balance Inquiry	% 6/78	▲

The regional penetration rate

Number of active acceptance Instruments per 10,000 over 20 years old inhabitants

All of acceptance instruments	1,326/55	▲
EFTPOS	1,117/05	▲
Mobile Payment Gateway	94/68	▲
Internet Payment Gateway	114/82	▲

Number of transactions Per over 20 years old inhabitants for each of terminals

All of acceptance instruments	24/74	▲
EFTPOS	21/81	▲
Mobile Payment Gateway	2/08	▲
Internet Payment Gateway	0/85	▲

Regional penetration rate of active EFTPOS

The most number of active EFTPOS terminals	1,402,229 Tehran	▲
The most change in the number of active EFTPOS terminals	16,338 Tehran	▲
The most number of active EFTPOS terminals per capita	0/163 Yazd	▲
The most number of EFTPOS transactions per capita	25/07 Hormozgan	▲

Decile ratio

The ratio of average value of the tenth decile transactions to the first decile	751/19	▲
---	--------	---

شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپراک

آدرس وب گاه شاپراک:

www.shaparak.com

آدرس پست الکترونیک:

Info@shaparak.com

شماره تلفن:

۰۲۱-۲۶۴۰۴۹۰۱-۱۵

شماره دورنگار:

۰۲۱-۲۳۳۲۸۱۱

نشانی پستی:

ایران، تهران، بلوار میرداماد،

خیابان شهیدشاه نظری،

کوچه دوم، پلاک ۱۴

کد پستی: ۱۵۴۷۹۱۴۸۱۱

صندوق پستی: ۸۱۳۴ - ۱۵۸۷۵

کلیه حقوق معنوی این اثر، متعلق به شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپراک بوده و هرگونه استفاده، چاپ، بخش و رونوشت، یا ذکر منبع بلامانع است.